

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Lacrimæ Orbis Universi, Post Primam Protoparentum
nostrorum E Paradiso Exulum culpam, exortæ, In
Universim Genus Humanum, traduce reatu propagatæ,
Ruptis animorum abyssis, Laxatis cordium fontibus, ...**

Schmucker, Mathias

Glacii, Anno 1689

Pars Tertia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38152

PARS TERTIA.

LIBER SECUNDUS.

PROLUSIO ASCETICA,

Super

ORBIS UNIVERSI,

Seu

Pœnitentium Lacrimas.

Lacrimæ sunt peccati Diluvium, & Mundi piamentum, *Nazianz. orat 3.*

Quia patiens est Dominus, in hoc ipso pœnitentiamus, & indulgentiam ejus fufis lacrimis postulemus. Judith. 8.

Habet Pœnitentia laudes multiplices, secundum diversas ipsius figuras & comparationes, (a) Comparatur autem primo specialiter tribus, Est enim Pœnitentia sicut aqua calida contra canes, sicut clamor contra fures, sicut arma contra hostes. Est itaque Pœnitentia sicut aqua calida contra canes, & maxime quantum ad contritionem. Sicut enim cum aqua calida eijcitur canis de coquina: Sic cum aqua lacrimarum ferventium, eijcitur diabolus, & peccatum de anima

A 3

(a) S. Bonavent: Dieta salut: Tit: 2. cap: 1. mihi fol: 280.

ma. (b) In cuius figura dicitur in Genesi, Anna venit aquas calidas primò in deserto. Anna, qui interpretatur donatus, vel sanctificatus, signat pœnitentem aquæ calidæ, id est lacrimæ monstrant pœnitentis contritionem: Solitudo verò in qua calidæ inveniuntur designat vitam solitariam pœnitentis, seu mundificationem, vel meditationem. (c) De qua Ambrosius lacrimæ lavant delictum, quod voce pudor est conteritur. Iste est Anna, qui invenit aquam calidam, cui pasceret alinos patris sui sacerdotis. Comparatur autem pœnitens arbori, cuius radix est contritio, si nondum felix, & flores sancta devotio, fructus bona operum, humor gratiæ diffusio. Vel dicuntur pœnitentes radicati in Christo per humilitatem, extensi per charitatem, operati coram Deo per austeritatem, dantes umbram alii per bona exempla, & consilia. (d) Unde dicitur in Apocalypsi: nolite nocere terræ, & mari, neque arboribus. Hæ arbores sunt oliva, vitis, & ficus. Oliva, qui sunt misericordes: ficus contemplativi claustrales: & vitis sancti prædicatores. (e) Et in libro Iudicum dicitur quòd ficus noluit regnare super ligna silvarum, id est super homines infructuosos. Est etiam pœnitentis clamor contra fures, quantum ad confessionem. Nam sicut ad clamorem fugiunt fures; sic pœnitentis clamor sua confessio vel oratio fugat dæmones. (f) Unde in figura huius dicitur in libro primo Machabæorum, quòd timore Iudæ, qui interpretatur confessio, repulsi sunt inimici hostes, satisfactio quedam, maxima maceratio: super adversum, in ista, sicut sepius turbatio, si sit tuum, nisi in se, nem & Threnis iam Pœnitentia, sicut igni Pœnitentia, & sicut virtutem pœnitentis. Nam dicitur oculi misericordiam, fornicantes, cœcitate, dicit Salvator. Sed sunt

(b) Gen: 36. (c) S. Ambros; lib: 10. in Luc: cap: 22. Tom. 1. serm: in fer: 3. hebdom: sancti. qui est 48. de temp: tom: 5. (d) Apoc: 8. (e) Iudic: 9. (f) 1. Mach: 4.

inimici ejus. Est insuper Pœnitentia sicut arma contra hostes, maximè quantum ad satisfactionem; nam satisfactio pœnitentis, sicut jejunium, & elemosyna sunt quædam pœnitentis arma. Nam dicit Apostolus: Arma militiæ nostræ non sunt carnalia, sed supple, carnem miterantia. (g) De elemosyna dicitur in Ecclesiastico: super scutum potentis, & super lanceam pugnabis adversus inimicum tuum. Item Pœnitentia est turbativa instar maris, accensiva instar ignis, & conclusiva instar sepi. Est itaque Pœnitentia sicut quædam maris turbatio. Nam sicut mare non emittit immunditias, nisi sit turbatum; sic anima mea non emittit peccatum, nisi in se habeat Pœnitentiæ & contritionis conturbationem & motum. (h) Unde de pœnitentia dicitur in Threnis: Magna est velut mare contritio tua. Est etiam Pœnitentia sicut quædam ignis accensio. Nam sicut ignis producit fumum de viridibus lignis, sic virtus Pœnitentiæ de peccatoribus educit fumum contritionis: & sicut ligna viridia reddunt aliquem humorem per virtutem ignis, sic peccatorum oculi eructant virtute pœnitentiæ humorem lacrimosæ compunctionis. (i) Nam dicitur in Psalmo: Exitus aquarum deduxerunt oculi mei. Et sicut ligna viridia, quæ sunt bene accensa, fortius ardent, vel calefiunt: sic peccatores pœnitentes, qui sunt in igne pœnitentiæ vehementer accensi, (k) fortius diligunt, sicut patet in Luca, ubi dicit Salvator: cui multum dimittitur, multum diligit. Sed sunt multi qui non inveniunt ignem, sed aquam crassam,

A 4

crassam,

(g) 2 Cor: 10. Eccli: 29. (h) Thren: 2: (i) Psal: 118. (k) Luc: 7:

crassam, (l) ut dicitur in secundo Machabæorum, Te-
 les sunt qui cogitant vitam suam præteritam, non
 contritionem, sed ad delectationem. Est item Pœ-
 nitentia, sicut quædam sepi conclusio. Nam agric-
 la cum ejusdem spinis, quas extrahit de vinea, claudit
 vineam contra porcos & bestias: sic pœnitens cogitan-
 do peccata sua, debet claudere & munire cor suum
 contra tentationes bestiales & immundas. Hæc est se-
 pes, de qua dicit sapiens: Vbi non est sepes, diru-
 pietur possessio. (m) Quia verè ubi non est sepes,
 Pœnitentiæ, quæ animam claudit contra recidivum, diru-
 dirumpitur possessio virtutum. Atque hinc confessio
 debet esse flebilis & lacrimosa, sicut Petri & Magdalenæ,
 quia misericordia & lacrimæ ad invicem valde
 sunt amicæ, & ideò ubi est lacrima, ibi est statim mi-
 sericordia. Hæc est enim aqua, quam Christus
 fletus valde sitit: Et nullus fons tantùm eum delectat
 quantum puteus lacrimarum. In cuius figura quiescit
 juxta puteum Samaritæ, & petit aquam Samaritana
 scilicet lacrimarum, à muliere Samaritana, id est peccat-
 trice anima, (n) ut habetur in Joanne. Lacrimarum
 autem, seu fletus emolumenta, & utilitates sex numerantur.
 (o) Unde nota, quòd lacrima spiritum contritum
 lavat, ipsum devotum levat, spiritum malignum con-
 cat, terram cordis irrigat, sitim sedat, orando efficaciter
 impetrat. Primò ergo lacrima spiritum contritum
 tum lavat. (p) Vnde figuratur per mare æneum in
 tertio Regum. In quo ingressuri tabernaculum lavaverunt
 bant manus & pedes, id est opera & affectiones. Sa-

(l) 2. Mach. 1 (m) Eccli: 36. Idem S. Bonav: ibid. cap. 3. punct: 6. (n) Jo-
 4. (o) Idem S. Bonav: ibid: Tit: vii. de Beatitud: cap. 3. (p) 3. Reg: 1.

undò levat animam devotam, scilicet per contempla-
 tionem: quod figuratur per diluvium, (q) ut habe-
 tur in Genesi: Multiplicatae sunt aquae, & elevaverunt
 arcam in sublime à terra, id est conscientiam ad subli-
 mia contemplationis. Tertiò, spiritum malignum lac-
 rimae necant, (r) quod figuratur per mare rubrum,
 ut legitur in Exodo: Vbi submersus est Pharao, &
 exercitus ejus, id est diabolus & omnis malignus spi-
 ritus. (s) Nam dicitur in Psalmo: contribulasti capita
 Draconum in aquis, id est tentationes dæmonum in fle-
 tibus lacrimosis. Quartò, lacrima terram cordis irri-
 gat & fecundat, quod figuratur per fontem Paradisi,
 (t) ut habetur in Genesi: Fons ascendebat de terra,
 scilicet irriguum lacrimarum, irrigans universam su-
 perficiem terrae, ad producendum fructus bonorum o-
 perum; (u) Nam dicitur in Psalmo: Qui seminant
 in lacrimis, in exultatione metent. Quintò, lacrima
 sitim & ardorem concupiscentiae sedat. Sicut contra
 sitim curritur ad fontem, & contra ignem curritur ad
 aquam; sic contra concupiscentiae ignem & incendium,
 currendum est ad fontem lacrimarum. Vnde dicit
 Gregorius in moralibus, quòd flammam suggestionis
 extingvit citius aqua lacrimarum. Sextò, lacrima effi-
 caciter orando impetrat. Et nota, quòd de hoc sunt
 novem exempla præcipua in scriptura. (x) Primum
 Annae; de qua dicitur in primo Regum, quòd cum
 esset Anna amaro animo, oravit ad Dominum flens lar-
 giter, quae à Deo exaudita est. Secundum Ezechiae,
 cui

A 5

(q) Gen: 7. (r) Exod: 14. (s) Psal: 73. (t) Gen: 2. (u) Psal: 125.
 (x) 1. Reg: 1.

(y) cui dictum est ab Isaia: vidi lacrimam tuam, & ce sanavit e. (z) Tertium est Tobia. Quartum Saræ, de his duobus dicitur in Tobia: quod oravit Tobias cum lacrimis, & Sara similiter, & exauditæ preces amborum. (aa) Quintum est Iudith quæ Indulgentiam ipsius fufis lacrimis postulemus, quod fecit, & Deus eam exaudivit. (bb) Sextum David, quo dicitur in Psalmo: Posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. Septimum est Mariæ Magdalenz, quæ pedes Salvatoris lavit lacrimis, & misericordiam impetravit (cc) ut dicitur in Luca. Octava est Petri, (dd) quo dicitur in Matthæo: quod post trinam negationem fleuit amarè; & obtinuit remissionem, (ee) Nonus est Christi, de quo dicit Apostolus, qui cum clamore valido & lacrimis offerens exauditus est pro sua reverentia, scilicet Christus. Propter hanc efficaciam lacrimarum dicit Augustinus, quod lacrimæ violentæ sunt in precibus. (ff) Et Glossa dicit: quod oratio dolentis, & lacrima cogit.

Beati qui lugent, quoniam ipsi consolentur. *Matt. 4. v. 5.*

Provida mente, & profundo cogitatu cognoscuntur duo rerum distincta negotia: (a) id est, quod magnum distat inter bonum & malum, nec aliundè hæc cogitatio, quàm à primordio repetenda est. Quid aliud malum, quàm peccatum committere? quid aliud bonum, quàm agere pœnitentiam pro commisso?

(y) Isa: 38. (z) Tob: 3. (aa) Iudith: 8. (bb) Psal: 55. (cc) Luca: 7. (dd) Matt 26. (ee) Hebr 4. (ff) Gl: Tob. 4. (a) S. Chrysostomus tom. 5. serm: de Pœnit: mihi folio 1188. &c.

est discretio utriusque negotii. Serpens in Paradiso
 peccatum suasit. Heviam pœnitentia reclusit, & inde
 boni malive origo. Quis Deo dignior quàm David?
 Et tamen deliquit. Qui cecidisset de culmine, si non
 fuisset compunctus. Quis sceleratior Manasse? Et
 hæc pœnitentia revocavit. Pœnituit Deum quòd
 Sionem Regem elegerit; quapropter? nisi quia idem
 pœnitentiam ignoravit? Quis sapientior Salomone?
 Sed nesciens pœnitentiam, perdidit gratiam. Et ob hoc
 dictum est: Concepit dolorem, & peperit iniquitatem.
 Concepit peccator delicti dolorem, & si non pœnitue-
 rit, parit sibi mortem. Parvulus antequam prodeat ex
 utero, dolor est Matri; Postquam verò editus fuerit,
 venit ei gaudium, peccatum verò conceptum coluber
 est in præcordiis hominis, parit mortem, nisi fuerit
 pœnitentia expiatum; Peccati conceptio serpens est in
 præcordiis latens. Consummatum venenum spirat, &
 lethiferum generat morbum. Qui peccatum parit, in
 iudicium cadit; & si neglexerit, in ipso manebit. Na-
 tum suum mulier libenter per lactat; natum verò pecca-
 tum facit exitium nutrienti. Peccati princeps factus est
 aspis. In Adam subintravit ejus dolus, & fecit eum
 intra ligna Paradisi latere confasum; vocavit illum Deus
 non matutina, sed vespertina voce, dicens: Adam
 ubi es? Et quid ille? Vocem tuam audivi, & timui:
 quia nudus sum, & abscondi me; Timui. Quare?
 Quia peccavi. Abscondi me. Quare? Quia nudus
 sum, & erubui: quia ergo expulsus est Pater per pecca-
 tum, revocantur filii per pœnitentiam. Nam quod pec-
 catum clausit, pœnitentia referavit; & de quo ira præ-
 cipita-

Handwritten notes in the right margin, possibly including the number 11.

cipitavit, pietas revocavit. Qui non pœnitet, mo- delinq
 nullus manebit in umbra mortis: qui verò timet Deo nobis
 per Pœnitentiam illustratur. O Pœnitentia, quæ diceas
 catum miserante Deo remittis, & Paradisum referas gnun
 quæ contritum sanat hominem, & tristem exhilarat dig
 vitam de interitu revocas, statum restauras; honores Per te
 renovas, fiduciam das; & reformas vires, gratiamq; te Dav
 abundantio-rem refundis. O Pœnitentia, quid de- dum;
 novi referam? Omnia ligata tu solvis, omnia h- ruit fi
 luta referas, omnia adversa tu mitigas: omnia con- quam
 tu sanas; omnia confusa tu lucidas: omnia desperata filius p
 animas. O Pœnitentia rutilantior auro, splendi- xum,
 sole, quam non vincit peccatum, nec defectio super- si lagr
 nec desperatio delet. Pœnitentia respuit avaritiam per te
 horret luxuriam, fugit furorem, firmat amorem, que f
 eat superbiam, linguam continet, componit mores, que de
 odit malitiam, excludit invidiam. Perfecta Pœnitentia
 cogit peccatorem omnia libenter sufferre; si vob
 lentus quærat quæ habet, non vetat; si vestem dirim- strinxit
 non refragatur, percutienti maxillam, præbet altera- nit • ci
 jam angariatus ultro adjicit: castigatus gratias ag- traxit
 provocatus tacet, exasperatus blanditur, super- tuum,
 supplex est, inferiori subjacet: in corde ejus con- quæ abu
 tio est, in ore confessio, in opere tota humilitas. Hæc am decr
 perfecta & fructifera pœnitudo. Sic pœnitenti præ- cognit
 est Deus, esurienti nutritor, sitienti potator. Sapi- crimaru
 quod stultum putatur, sapit: quod triste est, plac- plus lac
 quod malè est, displicet: quod fluxum est, homo- ms parv
 O Pœnitentia misericordiæ mater, & Magistra vir- tibus r
 tum, magna opera tua, quibus reos resolvis, ac re- videro
 delin

delinquentes, lapsos relevas, recreas desperatos. Per te
 nobis Christus regnum cælorum appropriatum designat
 dicens: Pœnitentiam agite, appropinquavit enim re-
 gnum Cælorum. Ita & Baptista clamat: Facite fructus
 dignos pœnitentiæ, quoniam ecce adest regnum Dei.
 Per te subitò rapuit latronem Christus ad regnum: per
 te David post flagitium felix, iterùm recepit spiritum san-
 ctum; per te Manasses post cruenta facinora ecce me-
 moria fieri acceptabilis: per te Petro Apostolo, post-
 quam ter negavit, data est indulgentiæ dextera: per te
 filius prodigus regressus ad Patrem, non solùm ample-
 xum, osculùmque paternum, sed etiam epulum virtu-
 tum saginati, vestemque insignem promeruit adipisci:
 per te mulier fornicaria uberes stillavit lacrimas, fon-
 teque sui baptismi protinus lavit pedes Christi, crinè-
 que deterisit: per te Ninive civitas magna populùsque
 integer barbarorum subitò Deum sapuit, virtutem
 tuam sensit, odorem tuum accepit, saporem tuum
 gustavit, dulcedinem tuum gustavit, cilicium contra-
 hit, cinerem tuum comedit, jejunium tuum pro-
 traxit, lacrimas tuas profudit, gemitum
 tuum, suspiriùmque persensit, fructùsque ubertatis
 abundanter exhibuit, & sic per opera tua non so-
 lam decretæ mortis discrimen evasit, sed etiam vitæ
 cognitiæ coronam accepit. &c. Magnus profectus est
 lacrimarum, ut plorando servus propitiet Dominum,
 lacrimis lacrimis mitiget patrem, & asperam matrem plo-
 ris parvulus mulceat. Ita ergo & peccator profusis
 lacrimis removel iram Dei, reformatus in ipso. Cu-
 m videre Timotheum Paulus propter fletum, De-
 sidero,

OH
 +

fidero, inquit, videre te, memor lacrimarum tuarum
 & David dicit: Venite adoremus, & ploremus coram
 Domino, qui fecit nos: & iterum: fuerunt mihi
 crimæ meæ panes die ac nocte: & ; potum meum
 fletu miscebam, stratumque meum per singulas noctes
 cum lacrimis rigabam; & iterum: Deus vitam meam
 nunciavi tibi: posuisti lacrimas meas in conspectu tuo
 tanquam si diceret: suscipe domine lacrimas meas
 quoniam lacrimæ sunt, quæ radunt rudera, &
 sanant vulnèra: lacrimæ sunt, quæ pœnitentiam
 armant, & indulgentiam provocant, lacrimæ sunt
 quæ cælum pulsantes, crimina delent, & conscientiam
 degravant. Sonant in ore pœnitentiæ verba, & resonant
 vent in pectore pietatis veniam: Et impletur caput
 tumescunt oculi, rigantur genæ, decurrunt rivuli
 Deus indulgentiæ mentem exhilarat. Lacrimæ sunt
 quæ reconciliant Deo, à peccatis redimunt animam
 sanant languores ejus. Sordentem animæ vestimenta
 crimæ lavant, & dant illis remissionis candorem.
 Quid times pœnitentiam? Nihil tam durum, quod
 deleat: nunc cum gustaveris, tunc præsentis, quod
 suavis est, & odor ejus in naribus, & sapor in
 bus, &c. (b) Obsecro, flagito, supplico, ut hic peccata
 cata nostra deplem & lugeamus; doleamus ob
 cata nostra, nec erit quod illic terreat. *deant*
 hic verba, & non lancinabit nos illic vermis verus, &
 sus: Urat nos hic increpatio, & non uret nos illic

(b) Idem serm. de pœnitentiæ & Confess: mihi foliis 119. in
 cipio.

benna ignis. Confectaneum erit, ut qui hic lugent,
 illic consolationem accipiant; qui vero hic rident & de-
 liciantur, & in peccatis jacent, necefsè omninò, ut illie
 videant lugentes & plorantes, & dentibus freudentes.
 Non meus hic sermo est, sed ejus qui judicaturus est
 nos, Beati, inquit, lugentes, quoniam ipsi consola-
 tionem accipient. Væ vobis qui ridetis, quoniam plo-
 rabitis. Quantò nunc melius temporalem conpunctio-
 nem & brevem luctum mutare bonis, & voluptati-
 bus finem non habentibus, quàm post brevem & mo-
 mentaneam vitam hic ridentes, abire illuc perpetuò
 puniendos.

Conatus Ornarius Ducalis sanguinis heros, & Prin-
 ceptus Ardachadeni filius, contemptis Mundi fal-
 acis honoribus, opibus & gloria, sacram S. Francisci
 familiam ingressus, ob fidei Catholicæ veritatem &
 constantiam, quòd nollet sacrilegis Proregis intentio-
 nibus & votis (Angliæ Reginam esse caput Ecclesiæ)
 assentiri, & subscribere, in tetrum Carcerem, unà cum
 Majorensi Episcopo Ochelio Patricio in Hibernia, ab-
 ceptus, gravissimis tormentis afflictus, excarnificatus,
 & supremo supplicio affectus, nepotem suum Candi-
 dum Ornarium, ut Mundi vanitate, sanguinis cla-
 tudine, aulæ periculis, profanis litteris, infantibus
 studium scientiis, &c. abdicatis, sanctioribus stu-
 diis, & asceticis in animæ salutem disciplinis, in Dei
 obsequio, se addicat, futuræque æternitati, piarum
 lacrima-

✱ Florimundus Reimundus lib. 6. de ortu, progressu & ruina Hæ-
 resis: cap. 20. sub finem.

lacrimarum incitamento, suo, & aliorum animatus
emplo, salutis viam temporari disponat, & amice
net & paternè adhortatur.

APOSTROPHE AD EUNDEM

Ex S. Paulino epist. 36. ad Jovium Tributarium

OMnium Poëtarum floribus spiras, omnium Oratorum
fluminibus exundas, Philosophiæ quoque fontibus irrigaris,
peregrinis etiam dives litteris, os Attici favis imple.
Quæso te ubi tunc tributa sunt, cum Terentium & Demosthenem
perlegis, vel jam utilitatem de saturitate fastidians
lectionum, Xenophontem, Platonem, Catonem perlectos
revolvis, multosque propterea, quorum nos fortè nomina,
tu etiam volumina tenes? Ut istis occuparis, immunis &
liber, Christus, hoc est, sapientiam Dei discas, Tributarius
& occupatus es. Vacat tibi, ut Philosophus, non vacat
ut Christianus sis. Verte potius sententias sis Dei
Philosophus, esto Peripateticus Deo.

Ex S. Prospero in sententiis.

Divitiis, & floribus, & Majorum Nobilitate
delectatus: de Patria & pulcritudine corporis, & honoribus,
qui tibi ab hominibus deferuntur, te respice te ipsum,
quia mortalis es, & quia terra es in terram ibis:
Circumspice eos, qui ante te sideribus fere splendoribus:
ubi sunt, quos ambiebant civitates potentatus?
Ubi insuperabiles Oratores? Ubi convenientius festa
disponerant; Ubi equorum splendor no-

Ubi nutritores? Ubi exercituum Duces? Ubi Satrapæ
 tyranni? Nonne omnia pulvis? Nonne omnia fa-
 milia? Nonne in paucis versibus eorum vitæ memoria
 est? Respice sepulcra, & vide, quis sit servus? quis
 Dominus? quis Dives? discerne, si potes, victum à Re-
 ge, fortem à debili, pulcrum à deformi. Memor itaq;
 esto tui, ne aliquando extollaris: memor autem eris, si
 te ipsum respexeris.

*Ex D. Eucherio Episcopo Lugdunensi, qui
 Mundi Vanitatem deplorans, ab hac Valerianum cogna-
 tum suum avertere laborat: ipsismet oculis præsen-
 tissimè ingerit defluentium rerum vilitatem.*

Agitur humanum genus, inquit, rapida in occasum
 mortalitate, omnisq; posteritas succedentium sæ-
 culorum lege decurrit. Patres nostri præterierunt;
 nos abibimus, posteri sequentur; velut ex alto undarum
 ætus, aliis atque aliis supervenientibus, in littoris ex-
 tremis franguntur; ita ut in terminum mortis succidiæ
 succiduntur ætates. Quidquid est, illarum rerum faci-
 es, adumbratis quondam nitoribus expolita jam obsole-
 vit, omnisque fucatus splendor intercidit. Vix jam
 habet Mundus, ut fallat, periit imago illa rerum ad
 decipiendum usque decora. Prius nos seducere vero
 cogitabat fulgore: non poterat: propè jam non valet
 ipsa nos falsâ ostentatione corrumpere. Solidis bonis
 crebatur, ecce deficit etiam caducis. Non hunc, aut ad
 speciosa ornant, aut imposterum mansura con-
 stant, nisi nosmet ipsi decipimus, pœnè Mundus de-
 cere non potest. Sed quid dissimulamus ea ex pre-
 mere

B

mere

OH
 45

mere quæ fortiora sunt? Dissipatas loquimur opes
 di, cùm jam ipse Mundus in finem suum vergens,
 tiis agatur extremis. Quantò istud majus & gra-
 est, quòd jam ipse non in longum erit? Quid con-
 moramus attritam ejus rem & supellectilem? Ne-
 meritò in defectum viribus ævo non sumptis urge-
 adminiculisque suis destituitur, cùm jam in senium
 tanti onere succumbat. Postrema Mundi ætas re-
 est malis, tanquam morbis senectus. Visa sunt, vid-
 tūrque jam dudum ista cano sæculò: fames, pestilentia,
 vastitas, bella, terrores. Hi sunt in ultimis jam
 langviores sui: hinc sæpè illa cernuntur signa, motus
 terrarum, permutatæ temporum vices, monstro-
 mantium fœcunditates: quæ omnia adhuc proced-
 tis prodigia sunt Temporis, sed jam deficientis. Sa-
 enter opinor, omnia & cum nervo, dignaque Eucha-
 qui magnorum sui sæculi Pontificum longè Maximim-
 men retulit.

O D A.

Quid doctos terimus Candide codices,
 Fatis interea dura legentibus
 In nos de rigido carmina pulpito?
 Fuscamus cerebrum nube, Cleanthicis
 Doctum luminibus: volvimus indices,
 Et curas vigili dicimus Hespero
 Facturi invidiam lumine Phosphoro,
 Nostræ non memores, quàm niteat brevis
 Fax vitæ impavidis, forsan in ultimas
 Cessuræ tenebras & tumuli Scrobem.
 Sic horas studii ducimus ebrias
 Lassatósque dies: inflatiabilis

Vitam surda terit lima Scientiæ,
 Virésque attenuat gloria Nominis
 Longis ingenii parta caloribus.
 Instillat cyathis toxica melleis,
 Et virus sapiens Palladis amphora,
 Sacris amphora circumdata laureis,
 Et Phœbi pateræ: dulcior influit
 Magnarum rabies & furor artium.
 Torqueri volupè est: dulcè jugum pati:
 Ambimus stimulos, quos Sapientiæ
 Infigit cupido dextera vertici.
 Ætas pulsa fugit: prætereunt dies,
 Succedunt refugis tempora solibus
 Morborum vario armata satellite.
 Ornari satis est: quid iuvat ossibus
 Succosam studiis pervigilantibus
 Exturbare animam? robur & intimus
 Nervorum vigor abstergitur, & suum
 Ætati pretium: viva cadavera,
 Et mortes gerimus vultibus, & phthyses,
 Et patres spuimus tussibus hecaticas,
 Et quæ non parimus semina mortium?
 Flagrant ictericis ignibus ilia,
 Internisque ferox fulminibus furit
 Atræ fæx cholæræ: fluctuat, æstuat
 Tempestas animi: mens hypochondricis,
 Ceu navis pelago jacta, tumultibus
 Tres Orci queritur visceribus Deas,
 Aut pectus, Titii carpere vulturem.
 Non ignota loquor: dum premimus libros,
 A Fatis premimur: carmina scribimus,
 Et falsa celebres arte Philippicas,
 Et multo nova sudore volumina:
 Ast in nos digito scribitur Æaci

OH
 4

Vitæ ultima sententia iudicis,
 Experto nimium crede: quid ambias
 Famæ progeniem, nominis & decus
 Immortale tuis Candide litteris?
 Si quæ notiæ materies tuæ
 Magnorum steterit chara favoribus,
 Livoris rabies, & mala mentium
 Pestis, continuò nominis æmula
 Longis invidiæ te scabet unguibus.
 Serò cum Phrygibus quot sapiunt? suum
 Qui vitæ dederunt manè scientiis,
 Ætatisque diem Palladis artibus?
 Tandem continuis acta laboribus,
 Morborumque gravi exesa teredine
 In se vita ruit: canus inambulat
 Anhosusque dies tempora: Ver fuit,
 Et nusquam est: vetulam totus in arborem
 Majus computruit: transit in gelu
 Ætatis melior flamma Decembrium,
 Ignavasque nives: nulla caloribus
 Sacri vena fluit verticis: entheus
 Torpescit gelido spiritus in foco.
 Parnassus viridem gestit Apollinem,
 Et flavam capitis cæsariem, chorus
 Ter ternus, gemini verticis, & gelu
 Languoremque fugit carminis ossi,
 Elumbesque modos: non facit ad lyram,
 Alternosque pedes nœnia flebilis.
 Explodunt tremulam Castalides manum,
 Et tussim vetuli carminis, excreat
 Quæ vix non animam cum pedibus gravem
 Daphnem Bruma fugat pallida verticis,
 Hanc & Virgo fugit Thessala Stiriam,
 Daphne sueta rosis non nive cingier.

Non incana tegit tempora laurea:
 Nec blætos sequitur gloria Rhetores.
 Orator vario Tullius aruit
 Felix eloquio: flumina Rhetorum
 Jam frustra Latiis docta liquoribus
 Effatam afficiunt: non tonitru ruit,
 Nec suadæ feriunt fulmina porticus.
 Hæret pumiceis totus in ossibus
 Fracta voce silex: cedo: quid exedras,
 Et Demostheneas sollicitem stolas?
 Sudoris satis est: gloria vellicet
 Inconstans alios: pulpita laureas,
 Et famæ titulos, qui cupit ambitu
 Quæret sollicito: me iuvat unice,
 Quamvis Palladiæ dote scientiæ
 Olim conspicuum, sanguine splendidum,
 Fortunatum opibus, nobilibus procul
 Abstractum invidiis, sub lare paupere,
 Spretis divitiis, gloriâ, honoribus,
 Mundo, delitiis, prosperitatibus,
 Pompis, obsequiis, spebus, amoribus.
 Clarâ stirpe Ducum, sanguine Principum,
 Arcanis Superum consiliis frui.
 Stultus divitias Terrigenum furor
 (Auri sacra fames) in cumulos legit,
 Et census numerat, nobilem atrocibus
 Tormentis animum subjicit, & iugo
 Plusquam Bistonio barbarus opprimit:
 Curarum pelagus, tristitiæ fretum,
 Et Scyllæ scopulos (sollicitudinum
 Formidabilem saxa) domesticæ
 Præceps ingreditur: qui Babylonis
 Fortunis inhiat, fit Titius sibi
 Pascens Tænarium pectore vulturem.

Quantumcūque premat cista pecuniæ,
 Auri dira fames non satiabitur,
 Numorūque fitis: serinia turgeant
 Argento, sed opum semper inania
 Sunt desideriis vota perennibus.
 Torquentur miseri semper, & improbis
 Sudat subdita mens anxietatibus,
 Infelix sibi: qui stare beator
 Paupertate sua posset, & omnibus,
 Contentus modico, delitiosior
 Regum lautitiis paupere sub penu.
 Contemptis opibus qui populo miser,
 Infelix, & inops creditur, aureis.
 Fortunatior est, ac opulentior
 Thesauris Arabum, & divitiis Phrygum:
 Hic ipsis superis invidiam movet,
 Frugalis vacuum quem sapientia
 Vulgi colla super subleuat altiùs.
 Virtus splendida sub paupere mantica
 Lætos, tristitiæ nescia, agit dies.
 Quando veste gemit sub Tyria Mydas,
 Trissem pauperiem vidi opulentibus
 Fortunæ imperio bile frementibus
 Imponi Æmiliis: paupere Regiam
 Quadrâ, & Cæsaream forfureo gulam
 Pasci farre: Codris, Callicrates pares,
 Fasces Romulidūm, fascibus arborum
 Festo Chaoniis igne crepantium:
 Vidi Tarquinius, quos Babylonia
 Gemmatibus coluit purpura fibulis,
 Claros imperio, sanguine, viribus,
 Exutos trabeâ, torque, potentiâ,
 Regni præsidiiis & diademate,
 Et scepro & solio, paupere penulâ,

Et eentone regi: fascibus inclytos
 Et bellis celebres laurigeris Duces
 In cæno Marios! & Dionytios,
 Raptis Imperii clavibus, exules
 In ludo graphium ferre Didascalos
 Contentos pretio vilis edulii,
 Et cingi tunica pauperis Ibici.
 Præstat sponte sua quarere, quàm metu
 Fortunæ impositam pauperiem pati,
 Tortores loculos, carnifices opes
 Virtutis studio spernere masculæ,
 Et plantâ premere, his quàm dominis premi,
 Et cordis furiis continuis agi.
 Soli me mihi do: sufficio mihi:
 Non desideris jactor inanibus:
 Cræsus divitias, Irus habet nihil,
 Exoptâtque nihil: pessima Divites
 Curarum exagitat sarcina Pauperes.
 Nullo pauper eget: num tunicâ aureus
 Aut ferruginea cyclade laneus
 Pannofûsque fiat, nil humili interest.
 Non uror Tyriæ vestis amoribus:
 Sat cultus veteris vellere sepiæ
 Agnosco cineris pauperiem meci.
 Sic nullo tumidus murice, neminem
 Sub vili miserum terreo gauſapa
 A nullo pavidus: non vigil anxias
 Insomnesque queror sollicitudines:
 Non curis animum, nulla tumultibus
 Pax interna quatit: nunc hilaris premo,
 Quantis invidiæ nata faventium
 Magnatum steterit fama doloribus.
 Aulai satis est: vincula, compedes,
 Formosâsque cruces: mille pericula,

Et Syrtes pelagi, & mille voragine,
 Et navifragia, & funera prodiga
 Mercatur fatuus caupo libidinum,
 Aulam quisquis amat: fallit inanibus
 Hæc pactis animum: pascit amoribus
 Vanis implicitum, lætat honoribus,
 Hunc aulæ favor ad sidera sublevat;
 Illum ad Tartareos præcipitat specus,
 Stringit compedibus, carcere, vinculis,
 Infamique probro damnat, & ultimis
 Condemnata metit colla securibus.
 Hunc Sors immodicis laudibus evehit,
 Illum in visa premit dente calumnia,
 Hunc lambit labiis melle fluentibus,
 Illum nectareo toxico inebriat,
 Et fel vipereum inspirat ab osculis.
 Hic Fortuna suis utitur artibus,
 Hic versuta dolis ludit in Aulicos;
 Hic vasrum ingenium exercet, amabilis
 Umbræ, semideos fallit imagine,
 Apponitque oculis vitra triangula,
 Augentésque tubos, ut videant *nihil*
Immane, & fatui se diademata,
 Et sceptræ, & trabeas Orbis, & omnia
 Terrarum imperia, & divitias putant
 Se visas manibus prendere, comicis
 Delusi speculis: somnia inania,
 Et mendacia conficta tenent, brevi
 Lapsura in nebulas, & celeres Notos;
 Hic, est mancipium vivere splendidum,
 Hic, nunquam est placidum cernere Cynthium
 Innubesque dies: sunt nebulæ aulicæ,
 Sunt umbræ scelerum: quò tegitur magis
 Vindicta, invidia, ira, ambitio, dolus,

Tantò est nobilior gloria criminis,
 Exoptat tenebras aulica noctua,
 Noctem nycticorax, ne niteat jubar
 Sub caligine larvale superbix,
 Obscuròs adeunt lucifugialites.
 Babonésque, nigros quèis lateant specus.
 Mentel larva tegit: Verba bilingua
 Cælant nequitix nomina callidæ.
 Hic, monstrum est, animum cernere candidum,
 Et mentem niveo pectore lacteam.
 Cunctis fucus inest, & spurius color.
 Mitem fert placida fronte columbulam,
 Agnellum alloquio simplice candidum,
 Intus corde gerit saucius histricem,
 Rodentémque feram pectore viperam.
 Spirat composito ex ore serenitas.
 Tempestas animo fulminat & furit.
 Hic aulæ furor est abditus, anxius,
 Qui multos jugulat: vertitur ut rota
 Mentis continuis asperitatibus,
 Et toto gerit Ixiona corpore,
 Ad suprema suæ granula clepsydæ.
 Non est ferrea constantia lusibus
 Terrenis, nec homo, qui stabilis sibi
 Constet sorte pari, nec sapientiâ.
O quantum vacuum est rebus in omnibus!
 Quantum stultitiæ, luxus, opes, honor!
 Eheu! ludimur & ludimus! inscii
 Quæ nos fata manent ultima temporis!
 Faulti prætereunt pennigeris dies
 Vitæ celeres rapti Aquilonibus,
 Pejores subeunt nobilioribus
 Pulsis in *nihilum*: vix orimur, mæri
 Mox nos fata iubent: fluminis in modum

Velox tempus abit: diffugiunt dies,
 Horámque hora fugat: labitur hebdomas,
 Hæc mensem acta trahit: mensibus abditis
 Annus cuncta suo terminat exitu.
Æternùm nihil est: in miserabiles
 Festinant cineres omnia: concidunt
 Congesta in tumultum angusta palatia,
 Equantúrque solo: sic nihil eminent
 Quod non falce cadat temporis invidi.
 Nil tam magnificum stare perennibus
 Quod possit basibus: sic nihil inivium
 Quod non Fata suo præcipitent pede,
 Quod Fortuna suâ non quatiat rotâ.
 Ne fide huic placidum, cum semel explicat
 Frontis læta jubar: ridet & oscula
 Offert prona tuis mellea basiis,
 Expanditque sinus: brachia, brachiis
 Importuna tuis iniicit, allicit,
 Affectúsque rogat signa reciproci,
 Addit verba dolis, aurea, byssina,
 Mellistincta favo, nectare, Selsamo,
 Omniq̃ue ambrosia Rhetorici tropi,
 Mereatúrque fidem comis, amoribus.
 Heic ne crede Deæ: Dalila, Dalila
 Personata latet: palpat & implicat
 Te captum propriis criminibus, & suis
 Incantum laqueis: Virginis exiit
 Et frontem & faciem: pellicis induit
 Circe blanda genas: Tyndaris est fide,
 Vultu Proteus instructus in omnia, &
 Mutari facilis corpora fraudibus.
 Quas Fortuna vices, quos variet modos
 Expertus didici: gratia Principum
 Radix invidiæ, perfidiæ comes,

Fomes dissidii, suspicionibus,
 Offensis, odiis, seditionibus
 Infonem afficiunt: tela calumniæ
 Improvisa petunt, & faciunt reum.
 Infestos quoties Nominis æmulos
 Et famæ insidias ingenuæ aulicas
 Pressa voce tuli? fulgura & horridæ
 Tempestatis aquas, fulmina, grandines
 Excepi clypeo pectoris æneo.
 Præfens canities roseida lacrimis
 Morbi, & debiliū rudera virium
 Aulæ præmia largissima splendida
 Consignata gravi muta silentio,
 Insignique animi sunt patientiâ.
 Afflicti tineas pectoris, & graves
 Quot læso dolui corde teredines?
*Tanti pompa stetit vana Favonii,
 Aulique favor, maestitia seges.
 Uno fonte fluit gratia Principum,
 Et livor parium: qui minor, invidet:
 Odit par: humilem despicit altior,
 Virtutemque premit flagitiosior.*
 Uni sufficiat vivere Principi,
 Auctoriq̄ue Deo: cui dedit affatim
 Naturæ Dominus, provida corpori
 Cui Natura fatis: sufficit: amplius
 Quid frustra cupiam? non Lybiæ fera
 In farto rabidus ventre furit Leo,
 Non Massyla tigris cùm posuit famem.
 Virtus delicias odit, & ebria
 Spumantis Bromii cymbia, nauscat
 Mensarum illecebras, emoritur gulæ
 Inter luxuriam: quid Sibariticæ,
 Quid mensæ Syriæ, quidve Vitellii

Abro.

Abronisve epulæ , luxus Apitii,
 Impensæ Antonii , cæna Cleomenis,
 Gambysisve dapes , sint , satiabilis
 Ignorat modico : spernere regias,
 Lente , & caule satur , docta cupedias.
Naturam, stomachum, & non trepidam famem
 Convivas habet , & pane , fabâ , cibo
 Pastos tam facili sobria recreat,
 Ultra quid cupiat , si modico est satur ?
Natura & stomachus non petit amplius.
 Tota est summa , satis . Non peto Cæcubum
 Campanumve merum : Lesbia turgidis
 Non infusa Scyphis vina , nec aureis
 Decertata gulo massica poculis,
 Non pingui recreat polline spumeus
 Excoctus lupulo zythus : ab obvio
 Placo farre famem : me saturat nigro
 Incrustata Ceres cortice (quam suis
 Exceptura Deos hospitibus dedit
 Baucis Numinibus Majugenæ & Jovi)
 Non mandi vetulis saxea dentibus,
 Non fractis stomachi dura caloribus ,
 Sed cuicumque Seni cerea digeri,
 Assueta exiguis pascere ferculis
 Dimensioque famem : non gula nobiles
 Ardet delicias : Sat mea panico
 Sat vivit levibus lautia pultibus,
 Nulli dura coquo , lymphâ domestici
 Fontis , grata suo frigore , sobriam
 Sedat pota sitim ; cui satis omnia
 Ad gustum faciunt : Phasis Achæmenem
 Insuetis satiet lauta volueribus :
 Me robusta ceres , atque animi quies
 Nullis invidiæ nota caloribus

Ad votum saturat : non furor Imperi
 zelantis famulos sub juga poplites,
 Et, quæ nescio Decreta Quiritium
 Constantes animi præcipitant bases.
 Austerus cilium concutiat Cato,
 Immittat rigidum palpebra fulgetrum,
 Linguae Fabricius fulmina torqueat.
 Assuetum Curii grandinibus caput
 Evibrata Jovis spicula terrei
 Immoto capiet vertice. *Mens sibi*
Ipsa est præsidium criminis inscia:
Scutum tuta gerit pectore, quæ potest
Inconcussa metu dicere, sum innocens.
 Læsus justitiam non paro vindicem:
 Non appello Deos, nec superum fora.
 Nec consulta novis pulpita jurgiis:
 Nulla bile micat vena : perambulat
 Puro sanguineus fonte per artuum
 Diffusus latebras pectoris alveus.
 Non rodit nocuo Palladium meæ
 Famæ callidior dente calumnia.
 Tempestat tonitru nulla nec imbribus
 Improvisa ferit fulmine : nubila
 Nec mentem nebula præcipites agunt,
 Obnubuntque diem : quotquot eunt dies,
 Puro sole micant : pullulat otii
 Exoptata seges : divite copia
 Dispensat superum gratia gratias.
 Quæ curæ vigiles, quis labor & pavor
 Alto sollicitos qui folio sedent
 Enervent, hilaris nescio : quid regi
 Sit, lætus didici : quid regere, haud peto,
 Nec, si fortè velim, convenit, aut decet
 Devotum Superis : *pauperius meos*

Regnum

*Regnum majus habet, faustius omnibus
 Terrarum imperiis, tutius, altius:
 Regnum est quod teneo, gratia Numinis,
 Regnum est quod cupio, gloria calitum:
 Regnum est ipse Deus Trinus, & Unicus,
 Cujus servitio vivo beator,
 Quam Mundi tumidis Magnus honoribus,
 Regnis, divitiis, praesidiis, potens.
 Non tanti celebres ambio lacrimas:
 Non ut poeniteam delitias emo:
 Pauper possideo nil, cupio minus,
 Apponoque lucro vivere pauperem,
 Securamque mei; ditior omnibus,
 Quas auri cumulat divitias amor,
 Hic solus locuples, qui patrimonia,
 In solo posuit, votaque Numine,
 Et virtutis opes: hic adamantino
 Clausus vecte jacet, tutus ab omnibus
 Thesaurus manibus Spartali & Harpali.
 Nulli hinc Autolici decutiunt seras,
 Effringuntque lares: hic posuit loco
 Tuto pauper opes, qui nihil expetit,
 Nil ambit nitidum quod sapiat lutum.
 Multum est: quod satis est: si cupit amplius
 Ultra, jam nimium est: non humilis sitis,
 Non discreta fames laura triclinia,
 Ut placetur, amat; dulce suo sapit
 Nativa vitreus fons ab origine:
 Et de rupe ruit gratior unda, quam
 Si de vase fluant massica gemmeo,
 Sic Rex ipse mihi; nullius indigus:
 Contentus modico: me rego; caeteris
 Alto consilio mandet & imperet
 Curas quisquis amat; jure coerceat.*

Aut frangat populos legibus: ambiat
 Flexo servitium poplite: sidera
 Sublimi feriat vertice, & ætheri
 Inscribat titulos: *nomina criminum*
 Magnorum jaciunt semina: pullulat
 Infelix lolium; fructus honoribus
 Maturat vitium; plena periculis.
 Et subjecta citis gloria casibus.
 Virtutem jugulat: jura potentia
 Extollant alios; fulminis integram
 Sedem prabet humus; me genus & decus
 Exornat veterum nobile Principum.
 Antiquæ genus illustre Britannæ
 Deductum Proavis grande potentibus.
 Heros (stirps vetus) Ornarius Anglicis
 Exortus Ducibus: sanguine splendidus,
 Excelsis mage virtutibus: *omnibus*
Rognis altior est, sub pede qui premis
 Et sceptræ & trabeas, & diademata,
 Et de dira throno fulmina regio,
 Vibratæque minas: quotquot acinaces
 Aut tormenta furor, vel potis hærefis
 Nudis carnificum stringere brachiis,
 Forti fronte gerit: pro Fidei lucro,
 Aris, atque focis, Romulidum Sacris.
 Pulcrum est magnanimum fundere sanguinem:
 Hic murex meritum dat pretium Duci,
 Et pulcris decorat stemma coloribus,
 Virtutiq̃e sacrum, & nobile Martiæ
 Deductum à Tritavis & Proavis decus
 Reddit splendidius. Sum Procerum nepos
 Tantorumq̃e Ducum progenies Patrum:
 Non me magna tamen purpura sanguinis
 Extollit patriæ nescium originis

Quæ

Quam terra parens, omnibus æmulam
 Iris atque Codris non tulit imparem.
 Stet quicumque volet culmine lubrico
 Mundi, seque potens misceat ætheri,
 Attingat tumido sidera vertice,
 Infra se Boreæ rideat impetus,
 Et Cauri furias: nubila sub pede
 Contemnat: melior me saturat quies:
 Obscuro positus liber in angulo
 Expers invidiæ: perfruar otio,
 Quod non diminuat cura, nec anxia
 Formido, nec edax tinea gloriæ:
 Nullis per tacitum nota Quiritibus
 Ætas acta fluat tempus: in aurea
 Sic cùm pace mei transferint dies
 Nullo cum strepitu, aut turbine nubili,
 Divino obsequio compositus senex
 Plebejus moriar: cælicolùm choro
 Soli notus: *ei mors gravis incubat,*
Notus qui populis est nimis omnibus,
Ignotus moritur deficiens sibi.
 Paucis multa loquor: plura nec interest
 Ornari populum scire: recondere
 Quæ muto est satius pressa silentio.
 Ornatus satis est, cùm proba nobilem
 Virtus progeniem duxit ad athera.
Rarò magna vacant nomina crimine:
Hac quo densa loco se cumulaverint,
His virtus laribus nobilis exulat:
Virtus est humili sub lare tutor,
Quàm Regum Assyriis recta palatiis.
 Pes affixus humi non amat ardua
 Casu præcipiti culmina gloriæ,
 Nec vulgi imperium; me titulis juvat.

Et servum positis vivere clavibus.
 Frons privata placet : mēsq; potentiam
 Submissis humeris ferre jubentium.
 Tanti non mihi sit scire , quis imperet ;
 Subiecto imperium sit satis obsequi,
 Mandatisque premi : servio sub jugo
 Quod non colla gravat, non humeros terit,
 Non vires nimio pondere dejicit :
Suave est, & leve, cū Numen amantibus
Nil sit difficile aut arduum : obaudio
 Arcanis superū nutibus ; arbitrum
 Quod-me-cunq; jubet Nomen , id exequi
 Est in delitiis ; id lubet unicū
 Æternæ arbitrio stare Potentiæ.
 Felix sollicitis nuda negotiis,
 Aularūque procul seditionibus
 Mens semota suo tuta silentio.
 Quæ cū lætitiis, & mala gaudia
 Infamēsq; choros, festa, libidines,
 Diræāsque agitāt Mundus ineptias,
 Gaudet delitiis, quas superū favor
 Indulget lacrimis dulcè madentibus.
 O dulces lacrimæ ! currite, currite,
 Irrorate genas ! vos mea semina
 Inter mœstitiæ jacta frequentiam
 Fructus nata, metam gaudia cœlites.
 Vos potus lacrimæ, vos lacrimæ cibus,
 Vos nectar mihi, vos ambrosia & favus,
 Has pernox comedo , perdius & bibo.
 Vos nostrum pelagus , littora palpebræ,
 Corpus navigium, remigium Dolor.
 Mens Rector , gemitus Caurus & Africus,
 Cor custos speculam , spes tenet anchoram,
 Cursum vela mei ; vota cupidiam

C

Emi.

Emigrare putri carne frementium.
 His elatus aquis, æquora pervolans
 Mortalis pelagi, provehar hospitæ
 In portus Patriæ; luctibus interim
 Et lætis liceat fræna doloribus,
 Et mæstis dare singultibus otia,
 Et sacris lacrimis addere lacrimas,
 Et fletus meritis addere fletibus,
 Donec dent superi dicere: *viximus*,
 Ac inter lacrimas psallere: *vivimus*.
 Hanc cecinit mixtam lacrimis Ornarius odam
 Ast, si non cecinit, potuit cecinisse videri
 Fidus Amor, frugisque bonæ, vitæq; Nepoti
 Ad proculcandos Mundi fallacis amores,
 Carnis & illecebras, stygiique Lycaonis astus
 Mergendúm; omnem lacrimarû fluctibus Ob-

S. Chrysoſtomus, ſerm: in Eutropium *Evangelium, Patritium, ac Conſulem, tom: 5, mibi fol: 240.*

SI unquam antea, nunc maximè licet dicere: *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* Ubi nunc in te illius consulatus splendor? ubi illustres faces? ubi plausus illi ac choreæ, epulæq; & festi conventus? ubi coronæ & aulæ? Ubi strepitus Urbis, & illæ Circensium spectatorum faustæ acclamationes? Omnia illa perierunt. Procella vehemens folia dejecit, arborem radicem reddidit, jam radicitus vacillantem: rancida vis venti impacta est, ut, cum nervos ejus universos percussisset; tum ipsa funditus prosternere minetur. nunc fucati illi amici? ubi computationes & cæcitas? ubi Parasitorum examen, & merum per totam diem

haustum? variæq; coquorum artes, & potentatûs cul-
 tores illi ad gratiam omnia dicere ac facere assueti? O.
 omnia illa nihil nisi nocturnum somnium fuerunt, appe-
 tente die evanescens. Flores fuerunt verni. Vere ex-
 arido marcuerunt omnia, Umbra fuerunt, & præterie-
 runt. Fumus erant, & soluta sunt. Bulæ erant, &
 dilupta sunt. Araneæ erant, & lacerata sunt. Qua-
 propter spirituale hoc dictum occinimus, indefinenter
 dicentes: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Hoc e-
 nim dictum in parietibus, in vestibus, in foro, in ædibus,
 in viis & fenestris, in januis: sed potissimum in ipsa cu-
 jusque conscientia continenter inscriptum esse oportet,
 omnique tempore cogitationi obversari. Quandoqui-
 dem negotia fraudulenta, & personata ac inimica, verita-
 tis opinionem apud plerosque sibi paraverunt. Hoc di-
 citur, in prandio, in cæna, in cœtu hominum, quemque
 proximum suum compellare oportebat, idemque ab illo
 potissimum audire: nempe, Vanitas vanitatum, & omnia va-
 nitatis! An non assiduè tibi dicebam fugitivi servi natu-
 ram habere? Tu verò credere volebas. Ecce experi-
 entia docuit, quòd non solùm fugitivæ & ingratae, sed
 homicidæ etiam sunt, ut quæ in metum nunc te conje-
 rint. Nonne dicebam tibi, quum me indefinenter
 purgares vera monentem, quòd ego potius tibi ami-
 cus essem, quàm adultores? ego redargutor majorem
 curam gererem, quàm hi, qui tibi per omnia obseque-
 rentur? Nonne & hoc addebam: fide digniora esse vul-
 nera ab amicis, quàm ultro ingerentia se oscula inimico-
 rum? Si mea vulnera tulisses, haud quaquam tibi il-
 lorum oscula hoc exitium attulissent. Mea enim vul-
 nera

nera sanitatem adferunt; illorum oscula morbum
 medicabilem. Ubi nunc pocillatores tui? Ubi qui
 foro populum de via decedere cogebant, tuasque laqueas
 apud omnes deprædicabant? Transfugerunt, defere-
 runt amicitiam tuam. Suam securitatem tuis pericu-
 lis quærunt: at non tales nos, sed & tunc, quamvis ag-
 ferentem non destituimus, & nunc collapsum prote-
 mus ac curam? &c. Theatra magnis obsequiis à te curata
 quorum causâ sæpiùs nobis offensus fuisti, & prodita
 runt te, & perdidit. &c. Et hæc nunc dico, non
 quò prostrato insultem: sed quòd eos, qui adhuc san-
 tutiores reddere cupiam: nec ut plagas vulnerati-
 cem, sed ut nondum vulneratos in sanitate conser-
 uent non ut jactatum fluctibus demergam; sed ut eos, qui
 secundis auris navigant erudiam, ne fortè cum ipso
 vigio in profundum deferantur. Quo autem modo
 caveri possit? Nimirum si rerum humanarum muta-
 tiones consideremus. Si enim iste mutationem timere
 isset, nunc eam non pateretur. Sed quoniam iste non
 domesticis, nec alienis consiliis corrigi potuit: vos saltem
 qui divitiis extollimini, hujus calamitatem in vestra
 profectum convertite. Nihil est enim humanis rebus
 infirmius. Quapropter quocumque nomine earum muta-
 tionem significaveris, minus quàm pro rei dignitate
 dixeris; vel si fumum eas, vel scœnum, vel somnum
 vel flores vernos, vel quidlibet aliud nominaveris, quod
 que aded sunt fragiles, & magis nihili, quàm nihil ipse
 Quod autem non solùm nihil sint, sed & in præcipuo
 stent, vel hinc apparet. Quis hoc nomine fuit excipere
 or? no
 ipsa fact
 midabat
 molerion
 ribus in
 habens r
 que ad
 tarum v
 muni: f
 angustii
 quorun
 aditar,
 mus fit
 ri? Aut
 mitatis i
 que mi
 pertrabe
 Edior fac
 tui color
 tremor
 bans.
 bere an
 nunc vic
 ta Pascha
 quod in
 mitrit.
 & viri fo
 humanar
 giorun
 que in R

or? nonne in toto orbe divitiis præcallebat? nonne ad
 ipsa fastigia honorum conscendit? nonne omnes eum for-
 midabant ac verebantur? Sed ecce factus est & vinctis
 inferior, & servis miserabilior, & mendicis fame tabescen-
 tibus indigentior: per singulos dies gladios præ oculis
 habens in se exacutos, & præcipitia, & carnifices, & viam,
 quæ ad supplicium ducit. Ac neque memoriâ præteri-
 tarum voluptatum fruitur: imò ne luce quidem com-
 muni: sed meridie quoq; tanquam in densissima nocte,
 angustiis parietum inclusus oculorum usu privatur. Et
 quorsum hæc commemorare attinet, cum quantumvis
 adnitatur, nullis verbis exprimere valeam, quis illi ani-
 mus sit, per singulas horas capitis supplicium expectan-
 ti? Aut quid nostris verbis opus est, quum ipsius cala-
 mitatis imago ob oculos nostros versetur? Nuper nam-
 que missis ad eum à Rege, qui vel per vim hominem
 pertraherent, quum ad sacraria confugisset: buxo pal-
 lidior factus, nunc quoque nihilo meliorem, quàm mor-
 tui colorem obtinet. Accedit huc dentium arietatio,
 tremor totius corporis, vox singultiens, & lingua titu-
 bans. In summâ talis habitus, qualem oportebat ha-
 bere animam, quæ metu diriguisset. Non minorem
 nunc video populi frequentiam, quàm in proxima sacra-
 ta Paschæ celebritate. Adeò exciti estis istius silentio:
 quod impræsentiarum quavis tuba clariorem vocem
 emittit. Et virgines penetralibus, & mulieres gynæceis,
 de viri foro vacuo relicto universi huc concurristis, ut
 humanam naturam traduci videretis: & sæcularium ne-
 giorum momentaneam mutabilitatem detegi, illam-
 que in Republica versantium speciem, heri ac nudius tertius

tius præclarissimè splendentem (Talis enim est ex alio
 injuriis felicitas, quavis aniculâ rugosâ deformior
 parer) rerum mutatione tanquam spongiâ ejus te-
 ria fucôsque absterxisse ; tanta nempe est hujus infir-
 nii vis, quæ virum felicem ac conspicuum, nunc om-
 um abjectissimum reddidit. Intròeat dives aliquis,
 magnam utilitatem percipiet. Videns enim à tam
 fastigio delapsus eum, qui totum orbem nutu con-
 tiebat, ac formidine contractum, quavisque rana aut
 pore timidior, & absque vinculis columnæ huic
 rentem, & vice catenæ timore affixum trementemque
 deprimet fastum suum : & consideratis, quæ in hu-
 nis calibus considerata sunt, discet re ipsa doctus,
 quæ verbis scripturæ nos docent quale est illud, Om-
 caro fœnum, & omnis gloria hominis ut flos fani
 fœnum, flos ejus decidit. (*b*) Item illud : Sicut fo-
 num cito arefcet, & sicut olera herbarum cito
 dent, quoniam sicut fumus dies ejus sunt. Et res
 similia. Contrà, pauper introgressus, & hoc specta-
 lum animadvertens, non displicet sibi ipse, neque
 tem suam deplorat ; sed gratias insuper paupertati
 bet, quæ sibi & asyli vice sit tutissimi, & portus
 quillissimi, & arcis munitissimæ, & his visis, si
 optio, mallet præsentî conditione contentus esse,
 omnium facultatibus paulisper occupatis, mox in
 prii sanguinis periculum venire. Vidès quòd non
 va utilitas divitibus & pauperibus, celsis & humilibus
 servis & ingenuis, ex hoc istius refugio enata est.

(*a* Isai : 46. (*b* Psal : 36. v. 2.

ex alio ut cum remedio quisque hinc abit, hujus rei spectat
 colo affectus suos curaturus.

Hanc tibi patheticam sanctissimi Ecclesiae Docto-
 ris, Candide Ornari, speculi & stimuli vicem odæ
 meæ subjungo parænesin, ut si meum paternum apud
 te consilium, & amica exhortatio pondus non habet,
 illud tanti Doctoris animo tuo, addat auctoritas, in-
 ducatque te, ut videas credasque, fluxas mundi hujus
 delicias, mera esse somnia & fallacias: honores & glo-
 riam fumos & nebulas: divitias oculorum imposturas,
 animi spinas & cordis lanienas: voluptates momenta-
 neas insanias æternis pœnis plectendas, & nunquam ter-
 minandis, cruciandas. Insanus est, qui Mundi lubri-
 cis delitiis & fluxis fidit voluptatibus, (c) *Mundus
 transit & concupiscentia ejus. Præterit figura mundi
 hujus monet doctor gentium, & nihil post se relinquit ni-
 lamentabile, FUISSE. Præterit figura hujus Mundi:*
 Et si aperte dicat, (d) ait D. Anselmus, *Nolite con-
 stanter mundum diligere, quando ipse non potest, quem
 diligitis, stare. Incassum cor quasi manentes figitis,
 dum fugit ipse, quem amatis. Mundus transit, quo
 universa clauduntur, imò figura & conversatio hæc
 mundi quasi nubes præterit: Neque mirum. Est nempe
 figura, (e) teste S. Chrysofomo, tota vita præ-
 terita, & fallacia, & à somnis nihil distat: & propte-
 rea Beatus Paulus scribens, ait, præterit figura hujus
 mundi, ostendens, quòd humanorum quodlibet in figu-
 ra tantum est, & velut umbra & somnium præteriabi-*

C 4 tur,

(c) 3. Joan: 2. v. 17. 1. Cor: 7. v. 31. (d) S. Ansel: in c. 1. Cor. 7.
 (e) S. Chrysoft: hom: 39, ad pop.

tur, & nihil habens verum, nihil stabile: (f) Omnia
 imaginaria, ait Tertullianus, in hoc sæculo, & non acciper
 veri, quia præterit figura hujus mundi. (g) Hæc qua
 aptissime Dionys. Carthus. In hoc innotescit vanitas
 mundi, quod prosperitas & lætitia ejus cum ingenti
 ditate expectatur, & cum venerit, teneri non potest
 sed transeunt omnia & evolant. Quapropter ex
 sideratione momentaneæ hujus præsentia, & celestium
 rerum terrenarum, fugacitatis, (h) S. Chryostomus
 nimis credulum Cosmophilum sic alloquitur. Cum
 diebus, quod figura tantum sunt omnia humana, vana
 te carentia, quare sponte deceptionem sustines? An
 scis fraudes dolosissimi mundi? (i) ait S. Cyprianus
 Arridet mundus ut sæviat, blanditur ut fallat, illud
 ut occidat, extollit ut deprimat, fœnore quodam
 di, quàm fuerit amplior summa dignitatis & hono
 rum major exigitur usura panarum. (k) Hoc
 entissimus Psalmista David expertus, cum admiratione
 quærit: Filii hominum usquequod gravi corde? U
 quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Non
 ligamus, (l) adhortatur nos Hipponensis Præsol, mon
 dum, nec sequamur mendacium, Ecclesiastes exclamat
 ac si diceret: idè non amanda imago, quia transitoria
 mendacia, quia quæ promittent, non conferunt. Be
 na igitur non sunt: cum enim honorum omnium
 thor sit Deus, & à fidelibus suis quæri ac diligi
 que bona præcipiat, si mundana vera bona essent, non

(f) Tertull: de coron: milit: c. 13. (g) Dion: Carth: de act: v
 salut: arc: 23. (h) S. Chryc: in Pl: 4. (i) S. Cypr: ad Donat:
 & Psal: 4. v. 5. (l) S. August.

f) Omnia quidem ea contemneret, nec sui sequacibus contemni
 & non acciperet. (m) Blanditur, arridet, fovet mundus:
 g) Hæc quam diu? momento temporis: ostendit impostor
 ille Acheronticus, Christo omnia regna orbis terræ in
 momento: ostendit, non tradidit possidenda, & in mo-
 mento temporis evanuerunt. Sic agit cum amatoribus
 solus dolosissimus mundus: ostendit per fallacissimam
 imposturam omnia desiderabilia, & cum te apprehen-
 disse credis, vanissima oculis objecta phantasmata, ve-
 nit per somnium volatiles, & somniantium aëreæ ima-
 gines disparent. (n) Non immeritò, Philo pronun-
 ciat: *Nihil est in humanis rebus, ac negotiis præter um-
 bram, auramque levissimam, sine mora prætervolantem.*
 Perpende sis, omnia, quæ in hoc mundo vi-
 des, nihil stabile, nihil firmum, præter Deum solum
 reperies: Omnia vicibus suis aut pereunt, aut mutan-
 tur. (o) Solem, illud illustrissimum cæli sidus vides?
 deficit: Lunam? laborat, & tabescit. Sidera? labun-
 tur & cadunt? Quod si ad interitum mutationemque
 magna illa corpora, & nostro sensu æterna destinata
 sunt, quis ullam terræ stabilitatem promittat? quis
 rebus caducis fluxisque fidem præbeat? (p) Maxime
 cum S. Ambrosius asserat! *nihil solidum, nihil firmum,
 nequam dormientes, somnium videntes, non videmus,
 et audientes non audimus. Vanæ spes hominum in hoc
 sæculo, quia ea, quæ non sunt, tanquam quæ sint, se-
 quenda arbitrentur. Itaque inanes, & vacuas rerum*

C 5 spe-

(m) Matth: 4. Luc: 4. (n) Philo lib: quod sit Deus immutabilis.
 quilibet pag. 249. (o) Oraxel: 1, 1. de celo, c. 8. (p) S. Ambros; l.
 1. tit. 19.

species, tanquam in somno venerunt, abierunt, stiterunt, evanuerunt. Circumfusæ & dispersæ sunt, tenebris obdu-
 tur, & non tenentur. Hanc volatilem & umbratiliam, dum
 felicitatem considerans Propheta, quasi per ironiam
 interrogat. (q) Ubi sunt Principes Gentium, & qui ducunt
 nantur super bestias, quæ sunt super terram? qui in arboribus
 cæli ludunt, qui argentum thesaurizant & aurum, in quibus
 confidunt homines, & non est finis acquisitionis eorum
 qui argentum fabricant, & solliciti sunt, nec est incrementum
 operum illorum? Exterminati sunt, & ad inferos descendunt,
 & alij loco eorum exsurrexerunt. (r) Ex hoc, cum
 luti addito quodam epiphonemate, concludit S. Isidorus,
 rus, ergo, brevis est mundi felicitas, caduca & fragilis
 mundana felicitas, prava est hujus sæculi gloria. Dicitur
 sunt Principes? Ubi sunt Reges? Ubi Imperatores?
 Ubi potestates? Ubi divites mundi? sicut umbra evanescunt,
 runt, & velut somnium transferunt, & non sunt. Quod
 igitur non meritò ingemiscens dicat: O versipellis, & dolose
 dolose & fallax Munde, quàm mendax es, etiam cum veritas
 rissimus videris! Illices fallaciæ sunt, aurum, gloria, &
 ciæ, veneres: Hæc Candide mi Ornari, contentum
 Quid enim aliud ista sunt, nisi terrarum ilia, carum
 ær, popina vermium, picta & bella sterquilinia? Mundus
 di gratia vitrea est, quæ cum splendet, frangitur. Omnia
 tnia mundi fluxa & instabilia; amicitia illius infidelis
 fimæ, vanitas vanitatum & omnia vanitas. (s) Licet
 mihi de hoc asserere, quod S. Antoninus de vita humana
 paucis literis & syllabis immutatis, dicit. O munda
 quæ
 populo I

(q) Baruch: 3. v. 16. (r) S. Isidorus de contempt: mundi. (s) S. Antonin: p. 2. Tit: 5. cap: 14. §. 2. de vita humana.

stiteris quantos decepisti, quantos seduxisti? qui dum videris,
 veris umbra es; dum exaltaris, fumus: dum extolleris nihil
 mbrat: Dulcis es stultis: amarus es sapientibus, Hic mun-
 oniam fugitivus est; hic ab initio in se credentes fefellit: se
 quidam exultantes decepti: de se præsumentes derisit, & ut
 i in ar- omnibus probetur esse mentitus, nullum omnino securum
 um, in re- vidit: Hic imperat crimina, suadet scelera, hic ad-
 is coram- movet furem ut rapiat, iracundum ut sæviat, menda-
 t in re- ut fallat, Aves paradigma hujus veritatis? Aman nu-
 os de- per ex infimo loco evehctus ad summa in Assueri regno po-
 x hoc, tentissimus, & pænè ipsius Regis Rex. Subitò muta-
 S. Ibi- vit dolus, & Aman illustre pependit funus in alto. I,
 & frag- nunc fide mundo, & splendidis illius imposturis! Seja-
 Diu- nus alter Tiberius, & ipsius pænè Imperatoris Impera-
 berator- tor, omnia potuit, quæ voluit: Brevi favor & amor
 a ex- in odium verterunt. Tandem Seianus ab ipso Tibe-
 iant. Quo- no, potentiam ejus auctiorem metuente, desertus &
 ipellis, proditus, ad Gemonias scalas abjectus, & unco tra-
 n cum- ctus est. Ocellus antè Cæsaris, nunc hostium primus:
 oris, de- nunc omnium pedibus calcatur, quem priùs nemo
 ontem- non adorabat. Belisarius quid? Post ingentes de-
 , can- Barbaris victorias à Justiniano Imperatore oculis orba-
 ia? Mo- tus, è tuguriolo stipem à prætereantibus emendicans:
 tur. O- ator, obsecro, clamabat: da obolum Belisario, quem
 infideli- vidia cæcavit, non culpa. I, nunc fide Mundo, glo-
 s) Lin- ræ & pompis ejus! Plautianus Antonini Cæsaris so-
 a hum- cet opulentissimus simul & potentissimus filix dotem
 O mi- dederat, quæ Reginis quinquaginta suffecerit, (1) Et
 quæ- apulo Imperator minùs erat formidini, quàm Plau-
 i. (1. 1. 1.) tianus,

(1) Dio Cassius in Severo. Baron: ad ann: 206.

tianus. Vox omnium erat , cælum priùs ruiturum
quàm focero Imperator incommodatum iret : sed
ces , ut fieri assolet , verterunt. Nam Plautianum
cætæ cædis infimulatum , ut Herodianus credit , An-
ninus gener in Palatio Romæ occidit. Nec satis
tam ademisse Patri , filius Plautus , & Plautilla
in Insulam Lyparim exulare iussi , paulò post nec
Plauriani nomen insuper ex omnibus monumentis
tabulis erasum. I. nunc quietem aut mansionem
mam in mundo ambi. Nec opus est Ruffinos ,
Ablavios , fortunæ jocantis pilas , magna nomina , Mu-
di ludibria , infelicitatis portenta , referre , abunde
stra Anglia exemplorum sufficit , unde fallaciam ,
fidiamque dolosissimi Impostoris colligas. Hodie
dus delicias offert , cras aut perendie quisquilias :
mollissimum cervical subijcit , cras ad rigidum tribo-
rapit : hodie se protectorem gerit , cras proditor
& impugnatorem senties : hodie donariis te auget ,
ipsa libertate spoliaberis : Mundo fidat , qui suavitatem
cipi desiderat ; verissimè dixit Isaac Presbyter , (u)
das est meretrix , quæ desiderio pulcritudinis suæ ad con-
puscentiam trahit videntes eam : qui autem partici-
riter ejus amore deceptus , ipsum fuerit amplexus ,
nibus ejus non potest evadere , donec spoliet eum
sua , & cum expoliaverit omnibus , ejiciet eum à
sua , & in die obitûs sui homo agnoscat eum. Dicitur
diebatur Dalila Samsoni. Demùm latentibus appo-
inlidis , & Samsonè attonso vociferata est : (x) Philistinis

(u) Isaac Presbyt : de contemp : mundi. (x) Judic : c. 16. v. 13. &c.

super te Samson : Et cœpit abigere eum , & repellere.
 hic heros robustissimus priorem lusum cogitans , facili
 negotio evasurum se credidit : nesciens quòd recessisset
 ab eo Dominus. Ita captus à Philistæis , & catenis vin-
 ctus in carcerem contrusus est. Sic Mundus, postquam
 ad nos usque nobis illudit , vaferrimè imposuit , &
 perniciosissimè fefellit ; abigit nos à se , in hostium no-
 torum vincula tradit , carcere æternùm cruciandos ca-
 cinans mancipari facit. Novit facilè credulos dex-
 terimè blanditiis circumvenire , mulcere , palpare , &
 mille basis dementatis fidem mentiri , ast ubi in arcto
 periculis opem ferre , & datæ fidei respondere necessum
 est , longam pinsit post terga ciconiam , populum ex-
 pediat , & id agit , quod Judæi scariotæ sceleratissimo pro-
 phetæ , Pontificum gratias & favores ambienti , Domi-
 num suum impiissimè vendenti , grande sacrilegium ex
 conscientia tortura agnoscenti , sanguinariam merce-
 dem referenti , incassum pœnitenti , ac demùm despe-
 ranti , iridentes Pharisei responderunt : Tu videris :
 Tu hoc intrivisti , tibi omne exedendum est : Quid
 videris : Tu videris. Quid hæc ad Mundum ? Exede
 quod intrivisti. Conscientiam tuam neglexisti : favo-
 rem Mundi quæ sivistis , imposturis mendacibus credidisti ,
 voluptate & delitiis animam vendidisti , mercedem
 accepisti ; jam tu videris. Atque exindè sapientissimus
 Ecclesiæ Doctor , tantarum fallaciarum conscius , & ex
 imposturarum mundanarum laqueis eluctatus , pa-
 ram cautelam suadet , monétque Augustinus , (y) ut
 alienis periculis , & ruinis sapiamus , dicens : Videtis
 fratres ,

y S. Augustinus super Psal : 85.

fratres, quia qui vobis dicunt, felices estis, sed
 vos. Populus meus, qui vos felices dicunt, in erro-
 rem vos mittunt, & turbant semitas pedum vestrorum.
 & de epistola Jacobi Apostoli, miseri estote, inquit,
 lugeite, risus vester in luctum convertatur. Videte
 quæ audistis, & quando nobis hæc dicentur in regio-
 ne securitatis. Utique regio ista scandalorum est, & con-
 tentionum, & omnium malorum, ut gemamus hic,
 mereamur gaudere ibi. Ploremus hic, ait S. Macarius,
 lacrimans ad fratres suos, & producant oculi
 lacrimas, antequam eamus hinc, ubi lacrimæ
 corpora comburant. Nam ait S. Chrysostomus:
 Si noluerimus hic flere, illic omnino necesse est,
 ejulare: illic quidem inutiliter, hinc autem cum
 merito: illic quidem cum ignominia & dedecore,
 hinc autem cum decoro admodum & honestè: Quod enim necesse
 fieri, audi quid dicat Christus: illic erit fletus &
 dolor dentium. At non ita qui hic flent: sed magnum
 consequentur consolationem: Beati enim qui lugent,
 hinc hi consolationem accipient. Hæ lacrimæ
 extinguere ignem inexpugnabilem, fluvium illum
 trahitur ante tribunal. Beati qui lugent, quoniam
 consolabuntur, ait sacer historiographus Matthæus:
 non desiderat patriam peregrinatio sine lacrimis,
 Augustinus; (cc) si desideras, quod non habes,
 lacrimas: nam unde dicturus es Deo: Possisti
 lacrimas meas in conspectu tuo? Unde dicturus es Deo?
 Et hæc sunt mihi lacrimæ meæ panes die ac nocte?

(cc) In Vit. PP. l. 3. libello 3. n. 9. (aa) S. Chrysost: in Ps. 6.
 Matth: 5. v. 5. (cc) S. August: serm: 11. ad Frat.

dicitur mihi quotidie ubi est Deus tuus? Quis ju-
 stus non habuit istas lacrimas? Qui non habuit, peregrin-
 um se esse non doluit. Qua fronte ad Patriam venit,
 qui tam absens non suspiravit. Quare mi Candide Or-
 nati ulimum te S. Basili Magni consilio & doctrina,
 ut fletus cum stentibus, excitatum volo: (dd) Apostolus,
 in S. Pater, ut cum stentibus, & ipsi fleamus, promit-
 tit, quod ejusmodi lacrimæ sint seminium quoddam ac-
 tum, quibus æternum illud gaudium increfcit quotidie
 & cumulatur; risus verò sæculi, infinitarum lacrima-
 rum ac dolorum genesis & seminarium, cum nullum in
 hoc mundo solidum sit solatium, quod sibi constet: nul-
 la beatitudo, quæ perduret; nullæ delivæ, quæ frontem
 teneant: nulla dulcedo, quæ non amarescat: nullum
 gaudium, quod dōlori non misceatur: nullus plausus,
 quem suspiria non excipiant: nulla gloria, quam non
 commitetur, & inficiat invidia: nulla voluptas sine felle:
 nullæ divitiæ sine spinis: nullus splendor sine caligine:
 nullus honor sine mœrore: nulla potestas sine timore:
 sic Magno illo Africæ Theologo, Hipponensium Præ-
 sule, Ecclesiæ Doctore Augustino ad fratres suos in ere-
 tico degentes: in hæc verba, pronunciant: Scriptum
 est; fratres charissimi, quod Mundum non diligamus,
 quoniam mundus transit & concupiscentia ejus. O Mun-
 dum immunde! qui homines illaqueare non desinis, quies-
 cere non permittis, rapere omnes appetis, occidere omnes
 speris. Væ! qui tibi credit, beatus qui tibi resistit, sed
 peccator, qui à te illæsus recedit. O Munde proditor!
 multa bona promittis, sed cuncta mala perfers: pro-
 mittis

(dd) S. Basilius hom: 4. de grat: action.

mittis vitam, sed donas mortem: promittis gaudium, sed largiris mœrorem: promittis quietem, sed ecce turbaris: promittis florem, sed citò vanescit: promittis plenam re, sed citò recedis. Non ergo es diligendus, quoniam ergo d' omnino transis, & concupiscentia tua velut fumus evanescit, ac es nescit. Alloquantur omnes amatores tui, O Munde, a immunde! quibus aliquando florem serenissima iurisdictione tuis prestare voluisti, vitam diurnam, divitiarum, nisi copiam, familiarum abundantiam, pacis amœnitatem Deum dicant omnes, loquantur cuncti, surgat venerabilis Petrus corde Adam cum omnibus filiis suis, & uno ore loquantur: Dic in m utrum in hac vita gaudium habuerint sine dolore, pacis, sine discordia, quietem sine metu, sanitatem sine infirmitate, lumen sine tenebris, panem sine dolore, risum sine fletu. Nolite igitur, fratres, Mundum diligere, quoniam niam transit, & concupiscentia ejus. O Munde immunde, de, fallax, & proditor! Nunquid non periculosus est tibi blandus; quàm molestus? Nunquid non magis timendus est, dum allicis, quàm dum spernis? Nunquid non magis odiendus, dum diligere dissimulas, quàm dum odium te ostendis? O Munde immunde! in te habitare non dolere, impossibile est: In te sperare & non timere, vanum est. In te tua amare, & non periclitari, impossibile est. O fratres mei, nolite ergo eum diligere, quoniam transit, & concupiscentia ejus. Sed ecce mundus transit, & nos turbat, & amatur: fallit, & reputatur: occidit, velut vita desideratur: flectit, & amplectitur. O Munde immunde, & si flores, facerent amatores tui? sed verè non flores, & tatem nullam habes, sed mella tua & dulcedo tua

gaudium habent, jucunditatem falsam, certum dolorem,
 ecce incertam letitiam, durum laborem, timidam quietem,
 mittit spem plenam misericordie, & spem beatitudinis inanem. No-
 quomodo ergo diligere Mundum: quia omne quod in Mundo
 mis est, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia ocu-
 Mundum, aut superbia vitæ. Nolite diligere Mundum,
 e quoquam eo summa concupiscentia carnis est: Sed quid ali-
 vitæ, nisi concupiscentia oculorum? O fratres mei, fecit
 me quæ Deus nobis oculos videntes, qui fecit magnalia, ut
 illis Per in corde eum laudemus, plorantes si quæ mala fecimus.
 quomodo in miseria sumus, & in misertis non ridere, sed flere
 re, pariter. Cum enim nascitur puer, non ridet, sed
 sine plorat. Quare plorat, nisi quia voce testatur: & con-
 sumitur plorando, se ad miseriam devenisse? Nascuntur
 ere, quæ filij Adam ad laborem & dolorem, quia jugum gra-
 le impositum est super filios Adam, à die exitus de ventre
 ulos in mundum, usq; in diem sepulturæ eorum. Non igi-
 us timere, sed flere debemus, attendentes & scientes,
 quod Dominum nunquam risisse, sed flevisse legimus.
 quomodo fleamus peccata, quomodo elevemus oculos
 bitare montem, unde veniat auxilium, audiamus Joannem.
 on timere, nisi quod omne, quod est in mundo, est
 tati concupiscentia oculorum? Concupiscentia oculorum di-
 diligit, quia per oculos desideria auri & argenti, possessio-
 & cunctorum terrenorum intrinsecus animæ inti-
 & habentur. Ideo summè custodiendus est oculus, quia ja-
 lectus cordis est, & nuncius. Nam claude oculus, &
 res, voluntas habendi non erit: cesset voluntas, & ecce in-
 & clauditur. Ecce enim, quot mala per oculos fiunt,
 ua signa per eosdem possunt adipisci. Si enim David
 D
 oculos

oculos clausisset, fœminam non vidisset, adulterium
 commississet. Si Judas pecuniam non vidisset, magis
 minimè tradidisset. Et si Sodomitæ oculos clausisset,
 juvenos non vidissent, nec perissent. Claudamus ergo
 oculos, nè videant vanitatem, custodiamus januam
 dis nostri, nè latro, qui quotidie procurat intrare,
 & cuncta bona valeat deprædari. Claude enim oculos,
 & amittes vitium: claude januam, & latronem occidit,
 claude oculum, & voluntas non erit habendi: claude
 oculum, & infernum clauseris in æternum. Licet enim
 men multi cæci mali sint, sed peiores eos fore non dubi-
 mus; si hæc, quæ Mundi sunt, viderent. Ipsa enim
 sto causa cupiditatis est, & principium appetitûs.
 damus ergo januam, nè mors intrare possit per fœces
 nostras. Quid enim aliud in Mundo esse legimus, nisi
 perbiam vitæ? O Superbia, cunctarum virtutum
 verca, quis te creavit, quis te ad nos misit, quæ
 conventum divitum & pauperum tam miserabiliter
 trodudit? Scio, quòd Deus te non fecit, nec te ad
 fit, nec te ad conventum pauperum vel divitum
 duxit, nec te dum carnem assumpsit, assumere voluit
 tua inimica humilitate dignatus est habitare inter
 & asinum, & subditus esse voluit Mariæ &
 Quid ergo agis inter nos? &c. O Superbia, mater
 virtutum, mater vitiorum, porta inferni, magister
 roris, caput diaboli, vitiorum principium, quid
 homines facis, quid eis promittis, quòd te tantum
 re demonstrant? Ecce amatores tui tam citò de altis
 ne cadunt. Ecce enim Nabuchodonosor, quem
 diligere videbaris, & tantum te diligebat. tam

...strinxit, ut credere eum faceres, quia nullus eo major
 ... in Orbe: & ecce mox deflectitur, & cadit, & de-
 ... in profundum, & quasi bos fenum comedit.
 ... quid accidit te diligentibus? Sed te non amantes de-
 ... penitus eleuantur, & collocantur cum principibus
 ... Domini, solium gloriae, honoris & dignitatis te-
 ... in scientia. Eja ergo, discite humilitatem ha-
 ... discite superbiam conculcare, discite & eam de-
 ... velut mortem eam conculcare. O quam difficile
 ... ! O quam pœnosum! O quam meritorium!
 ... dulcissima & suavissima hominibus insipien-
 ... apparetis, sed omni veneno mortaliore estis omni-
 ... enim quis sumere poterit, nisi fuerit aliqua dul-
 ... copulatum? sed commixtum dulcedini faciliter su-
 ... sic enim qui recipit, moritur. Sic qui divitias
 ... dulcedinem videtur gustare; sed ecce mors inter di-
 ... latens, hominem superbum, & elatum, divitem,
 ... aggredditur, & aggressus occiditur, & occisus
 ... infernum producit. Ecce quantum prosunt nobis
 ... huius, per quas occidimur, per quas mu-
 ... quotidie, per quas insidiamur frequenter, per quas
 ... superbiam ad infernum diabolus semper expectat
 ... . Tollite ergo divitias, ut facilius tollatur su-
 ... ; tollite divitias, & infernus non erit. Date
 ... gniam, & omnia munda dabuntur vobis. An-
 ... atis, quod pauperibus non dare, tulisse est? Et me-
 ... quando quis potest esurientibus subvenire, si non
 ... , merito vitam extinguit, & eos mori permittit,
 ... & erubescat Christianus tollere pauperibus, qui-
 ... bus

bus jubemur semper offerre. Ultra omnem iniquitatem
 est divitem velle fieri de exiguitate pauperum vel
 rum. Itaque amanda sunt honesta lucra, sed horrenda
 damnosa compendia. Nullus audeat inde tollere, ubi
 beat collecta dispergere. Addendo parcat, qui retinere
 collegerit: paupertatem potius ad se trahit, qui paupertatem
 tatem se exigentium pecuniâ non repellit. O fratres
 mei, veniet dies illa, veniet, & non tardabit, quæ
 nobis dicetur: Esurivi, & non dedistis mihi manducare
 & ultimò dicetur illis: Ite maledicti in ignem æternum
 O fratres, si in ignem mittentur illi, qui non sunt
 giti, nec, quæ cum labore lucrati sunt, pauperibus
 verunt, quid dicetur illis, qui aliena rapere non
 runt? Cum diabolo ardent, qui nudum non induunt
 ubi putamus arduos qui viduas & orphanos spoliarent.
 Non ergo spoliare debemus pauperes, ut denudati
 demus in superbia vitæ, sed eleemosynas dare, ut pauperes
 res & humiles simus, non differamus. Sed hæc
 lum facere nobis sufficit, sed & proximum etiam
 inducere festinemus, dicentes potestatem habentibus
 terrarum Rectoribus, quòd non solum eleemosynas
 rigant, sed & quòd regna sua in pace custodiant:
 tes quòd remotâ justitiâ, regna latrocinia efficiunt.
 Multi enim sunt Rectores, sed pauci justitiæ assidue
 inveniuntur. Nam cum quæsitum fuisset à Socrate
 dente, cur sic fortiter videret? respondit: Video magis
 latrones ad suspendium duci facere parvos: & alia
 clamasse refertur: O quàm digniores estis suspendium
 in cathedris & domibus habitatis, latrocinia majora

...niquitate... potentes, quam qui in silvis cum tremore quotidie demo-
 ...videntur. Quapropter, nolite rapere, nolite fœne-
 ...ari, ut abundetis in superbia vitæ, sed divitiæ si afflu-
 ...re, nolite cor apponere, sed dispergite eas, ut humiles sitis,
 ...imitari valeat is illum, qui sequentibus se dicit: Ve-
 ...benedicti patris mei, possidete regnum, quod vobis
 ...ratum est ab origine mundi.

Sacrificium Deo Spiritus contribulatus !

Cor contritum & humilitatum Deus non despi-
 cies. *Psalm. 50.*

*S. Bernardus lib. de modo benè vivendi, Serm.
 X. De compunctione.*

Compunctio cordis est humilitas mentis, veniens de
 recordatione peccati, & de timore iudicii. Illa
 compunctio est perfecta, quæ repellit à se omnem dele-
 cationem carnalium rerum; & toto studio mentis fi-
 git intentionem suam in contemplatione Dei. Dupli-
 cem esse compunctionem legimus, unam scilicet, quâ
 propter Deum anima cujusque servi Dei afficitur, id
 est, cum ad memoriam reducit mala quæ fecit. Alte-
 ram verò, cum suspirat propter desiderium æternæ vi-
 tæ. Quatuor modis compungitur mens iusti homi-
 nis: nempe memoriâ peccatorum, recordatione fu-
 erarum pœnarum, consideratione peregrinationis hu-
 manæ vitæ, desiderio supernæ patriæ, quatenus ad eam
 velit citò pervenire. Omnis peccator tunc se cogno-
 scit visitari à Domino, quando compungitur ad lacri-
 mas

mas. Nam & Petrus tunc fleuit, quando in eum
 stus respexit, sicut scriptum est: Et conversus
 nus respexit Petrum; qui statim egressus foras,
 amarè. Unde etiam Psalmista dicit: Respexit, &
 mota est, & contremuit terra. Tunc terra contremuit,
 scit, quando Peccator ad lacrimas commovetur.
 moneo igitur te (Anima) soror charissima, ut in ora-
 ne cum lacrimis ad memoriam reducas peccata tua,
 quia qui non habet cordis compunctionem, vel con-
 tionem, non habet mundam orationem. Soror
 in Christo amabilis, audi exempla sanctorum, qui
 compunctionem, & lacrimas apud Deum obtinuerunt
 veniam peccatorum suorum. Anna mater Sancti
 per compunctionem, & lacrimas meruit habere filium
 insuper obtinuit apud Deum prophetiæ donum.
 per compunctionem, & lacrimas obtinuit veniam peccati
 trati homicidii, atque adulterii. Sic enim audivit
 Prophetam: Non morieris, quia dominus transiit
 stulit peccatum tuum. Pater Tobias per compunc-
 tionem & lacrimas meruit accipere curationem
 citatis, & consolationem paupertatis. Sic enim
 dixit ei Raphaël Angelus, gaudium tibi semper
 & adjecit: Forti animo esto, in proximo est ut à Deo
 cureris. Etiam Maria Magdalena per compunctionem
 & lacrimas meruit à Domino audire: Remittuntur tibi
 peccata tua. Soror venerabilis, idè exempla sanctorum
 rum proposui tibi, ut lacrimæ suavestibi sint. Bonum
 compunctio thesaurus est desiderabilis, & inenarrabile
 gaudium in mente hominis. Anima, quæ in oratione
 habet

eum habet compunctionem, proficit ad salutem. Vir for-
 tus non est minus laudabilis in luctu, quam in bello.
 Quia ergo post baptismum inquinavimus vitam, ba-
 ptizemur lacrimis conscientiam nostram. Ubi lacrimæ
 fuerint, ibi accenditur spiritualis ignis, qui illuminat se-
 creta mentis. Lacrimæ Pœnitentium pro baptismo
 reputantur apud Deum. Soror mihi in Christo dile-
 cta, si compunctionem secundum Deum habueris, bea-
 teris. Compunctio cordis, sanitas est animæ; com-
 punctio mentis illuminatio est animæ: quia tunc ani-
 ma illuminatur, quando ad lacrimas compungitur.
 Compunctio lacrimarum, remissio est peccatorum,
 quia tunc peccata dimittuntur, quando cum lacrimis
 ad memoriam reducuntur. Compunctio spiritum san-
 ctum reducit ad se; quia cum spiritu sancto mens visi-
 tatur, statim homo peccata sua plorat. O frater mi,
 quæ sunt causæ nostri doloris, pro
 quibus in hac vita mortali ploramus? Propter pecca-
 ta nostra, & propter miseriam hujus mundi, ac pro-
 pter compassionem proximi, & propter dilectionem
 celestis præmii. Propter peccata flebat ille, qui dicebat:
 Lavabo per singulas noctes lectum meum; lacrimis meis
 stratum meum rigabo. Idem de miseriis hujus mundi
 dicebat; Heu mihi! quia incolatus meus
 prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar,
 in solitudine incola fuit anima mea. Dominus per com-
 passionem flevit super Lazarum, & super civitatem
 Hierusalem, dicens: Quia si cognovisses & tu. Etiam
 Paulus Apostolus, qui præcipit gaudere cum gaudenti-
 bus

bus, & flere cum flentibus, per compassionem dicitur & in a
 dicens: quis infirmatur, & ego non infirmor? *Castolos*
 dilectione cælestis præmii, plorabant justii dicentes: *tere* :
 Psalmista: Super flumina Babylonis illuc sedimus & *tum h*
 vimus, cum recordaremur tui Sion. Vita præ *rum*
 Mors est: quia est plena miseriis, quod non est in *centes*
 tria, sed in via, nec est in domo, sed in exilio. *Inter* accipe
 mundo non sumus in nostra civitate, sed in peregrin *tem J*
 tione, sicut scriptum est: Non habemus hanc manentem *pollis r*
 civitatem, sed futuram inquirimus. Ideo Soror *gere cu*
 lecta, moneo te, ut primò lugeas propter peccata *terni,*
 deinde propter miseriis hujus mundi, atque compo *turturis*
 nem proximi: ad postremum verò propter dilectionem *alterum*
 Dei ac cælestis præmii. *Honest* virgo, depre *are & t*
 Deum cum omni devotione, ut det tibi veram mentis *sponsa*
 compunctionem, & cordis contritionem. *Compun*
 Unigenitum Christum Dei filium fecit habere in se *boete c*
 cut Dominus ipse ait: Ego & Pater veniemus, & *scendit*
 eum, qui me diligit, mansionem faciemus. *Ubi* *rearis in*
 mæ abundant, ibi graves cogitationes non propinqu *turis,*
 & si aliquando appropinquant, ibi radices non habet *is, gen*
 Lacrimæ apud Deum semper nobis dant fiduciam *si spon*
 gniam. Soror in Christo amabilis mihi, audi vocem *os hab*
 JESU Christi sponsi tui dicentis: Surge amica mea *a, qu*
 veni per dilectionem: jam enim hyems transit, imbr *uris, fi*
 abiit, & recessit, flores apparuerunt in terra *igitur se*
 tempus putationis advenit, vox turturis audita est *lacrimis*
 terra nostra: hoc est, vox prædicantium Apostolorum *punctio*
 in Ecclesia. Turtur est avis castissima, quæ in excelsis *me inte*
 & in

& in arboribus semper nidificare vel morari solet; Ap-
 nor? Ceteros vel ceteros doctores significans, qui possunt di-
 centes; Nostra conversatio in cælis est, quæ & gemitum
 habet pro cantu; & significat ploratum sancto-
 rum, qui suos ad lamentum & fletum hortantur, di-
 centes; Miseri estote & lugete. Igitur, honesta Virgo,
 accipe exemplum hujus turturis, & luge propter amo-
 rem JESU Christi sponsi tui, quousque eum videre
 possis regnantem in solio regni sui. Melius est tibi lu-
 gere cum amore JESU Christi, quàm cum timore In-
 terni. Pulcræ sunt genæ tuæ sicut turturis. Natura
 turturis est, ut si per occasionem perdiderit conjugem,
 alterum amplius non quærat. O sponsa Christi, assimi-
 lare & tu huic turturi, & præter IESUM Christum
 sponsum tuum, amatorem non quæras alterum. O
 sponsa Christi, esto similis turturi, & luge die, ac
 nocte cum desiderio IESU Christi sponsi tui, quia jam
 ascendit ad cælos, ut aliquando faciem illius videre me-
 rearis in dextera Patris. Pulcræ sunt genæ tuæ sicut tur-
 turis. In genis solet esse verecundia. Soror venerabi-
 lis, genas habes turturis, si præ verecundia IESU Chri-
 sti sponsi tui nihil contra voluntatem illius facis. Ge-
 nas habes turturis, si cum amore & reverentia Christi
 genas illi displicent, postponis. Genas habes tur-
 turis, si præter Christum alterum amicum non diligis.
 Igitur soror charissima, indefinenter peccata tua cum
 lacrimis lava: quotidie lava tuas negligentias per com-
 punctionem & lacrimas. Transgressiones tui ordinis
 intermissione ablue cum lacrimis; & per lacrimas &

compunctionem acquirere tibi tuorum remissionem peccatorum: per lacrimas, & crebra suspiria, acquirere æterna gaudia. Plange iniquitates tuas. Mala delictorum tuorum deplora. Mala quæ egisti, fletu commemora. Mœroris unda te irriget, compellat te plangere fluuius lacrimarum. Quæ gessisti pravè, fletibus dele: quæ illicitè commisit lacrimis ablue: *Honestæ Virgo*, si peccata non ploraveris in hoc sæculo, quando dictura es Deo: *Propter hæc* stitit lacrimas meas in conspectu tuo? *Charissima*, si iniquitates tuas non fleveris in hac mortalitate, quæ dices: *Fuerunt mihi lacrimæ meæ panes die ac nocte*. *Moneo* igitur te sponsa Christi, ut in hac mortalitate, lugeas peccata tua, ut consolari merearis in cælesti patria, sicut scriptum est; *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.*

7.
O Arida frons fontibus
 Et nullis uda guttis,
 Par Gelboanis montibus
 Lignore destitutis,
 Stillate fluctus tempora
 Sin-anci-put liquare,
 Mollescant frontis marmora,
 Et fluant velut mare.

2.
O si crines in flumina,
 Vertex eat in fontem,
 Fundantque mare lumina,
 Salum inundet frontem,

Non sistunt fluctus palpebras,
 Nec littora procellas,
 Ingens manabunt scatebras
 Per orbium pupillas

3.
 Non jugis unda sufficit,
 Quam flevis Heraclytus
 Abyssos dolor respicit,
 Quas nullum stringat fluctus;

4. *Andromaches* in vinculis
 Nil facit huc ploratus.
 Hic humor constans guttas
 Est udus Austri flatus.

4.

Nectū, cūi potus lacrimæ
Die, Noctæque cibus,
Cūi Dolor, tortor animæ
Cor hastis fixit tribus,

Debili conscientia

Amore, & Pudore,
Rex, fletus abundantia
Pareris, nec dolore.

5.

Nec amatarum Magdalis
Fontana lacrimarum,
Cūi bina fluxit Cassalis
Per Phialas genarum,
Qua sponsi JESU eluit
Pedes amara luctu,
Et largo sinum perpluit
In meos questus fluctus.

6.

Quos Petra Petrus fleverat,
Inter eremi montes,
Et iugiter stillaverat
Ubertim salis fontes,
Et genas instar vallium
Salearet unda rimas,
Cærorum non canalium
Hæc guttas æquat primas.

7.

Ime septeno flumine
Nilus totus inundet,
Qualis excedens limine
Ægyptum ut fecundet,

Aut torrens quem Aquarius
Verno voluit furore,
Cūm ventus afflat varius
Novo terras tepore.

8.

Cūm cataractæ nubibus
Cæli ruptis paterent,
Et è terrarum sinibus
Moles aquæ scaterent,
Cūm orbem totū clauderent
Magnæ abyssi fontes,
Vastæq; summos plauderent
Balneæ super montes.

9.

Has pluvias, hæc flumina,
Hos optat maris æstus,
Oceani discrimina
In suos Dolor questus,
Enare in his fluctibus
Vult exul ex hoc Mundo
Solutus cum suis luctibus
In hoc salis profundo.

10.

Non palpebrarum littora
Arescant in arenas,
Sed nervi fiant æquora,
Pontus eat in venas,
Non Isthmus ullus terminet,
Aut fluxus, aut refluxus.
Donec cūm Fatum imminet,
Frons tota fiat buxus.

II. O

11.

Oter felices hospites,
Pontique inquilinos,
Natantes, latos, sospites
Fluctus inter marinos,
Neptuno, Glaucō, Doridi,
Palæmonique sortem
Invideo, & Najadi
Hanc udiregni Fortem. *

12.

Cur brachia perennibus
Aquis non colliquantur?
Cur artus cum Sirenibus
Salo non agitantur?
Infelix solus arceor,
Udūque vector nare;
Ceū faxeus prohibeor.
Ne fiam totus mare.

* Fertuna.

13.

Cæli, terræque numina
Sint lacus, rivi, fontes,
Nymphæ migrent in flumina
Et pressa ferant pontes,
Sit mihi fas, ut diffuam
In fontes lacrimarum
Fronteque tota depluam
Oceanus aquarum,

14.

Me serò flentem Hesperus
Eous me videbit,
Gementem manè Phosphorus
Nimbosus inuidebit,
Orion undas, Plejades
Quas frontis eliquabunt
Et temporum Nereides,
Quas meis noxis dabunt.

LIBER

LIBER TERTIUS.

MOTIVA, CAUSÆ,

ET

RATIONES

Jugium in hac vita Lacrimarum.

JAUDIUM ORBIS UNIVERſI, ſeu LÆTITIAM GENERIS HUMANI devoto in Deiparam affectu, Partheniæ ſub tegmine ſani, ad Auguſtiſſimum Potentiſſimæ CÆLESTIUM, TERREſTRIUM, & INFERNORUM REGINÆ, thronum, modeſtâ modulantis Anacreontis Chely, harmonico duodecim chordarum concentu MAGNÆ DOMINÆ, in prima Operis hujus parte, (dulces animæ delicias magnis Virginis Clientibus factururus) cecini. Nunc Parte hac LACRIMAS ORBIS UNIVERſI, ſive DILUVIUM MUNDI (ſic enim eas magnus Nazianzenus (a) orat. 3. vocat: *Lacrimæ ſunt peccati Diluvium, & Mundi piamentum*) LAMENTATIONES, Carmen, & Væ rhythmo oratorio, pio ad gemitum affectu, & ſincero Doloris planctu, Devoto & ad lugendum composito Lectori, demiffiſſimè offero. Argumentum utriusq; Libri Marianus Hymnus SALVE REGINA præbuit.

Ex eo-

(a) Ezech. 3.

Ex eodem, gaudium & luctum, lætitiã & mœstitiã
 risum & lacrimas haud secus, ac ex eodem immo
 maris gurgite aurum & gemmas, salem & acerbam
 muriam, hausi. Aut, in deliciosissimo viridarum ro-
 rio, ex eadem radice, in ramis suis efflorescentem pu-
 cerrimam hortorum purpuram, narium delictum, oc-
 culorum illicium, florum reginam, *Rosam*: simul
 rigidam comitem, durissimò mucrone armatam, velut
 individuam, fidelèmq; floris sui principis custodem,
 aptissimum, ad mærorem comparandum, stimulum,
spinam, decerpfi. Nempè: Virtus ab utraque salubris
 Illa fovet virtus, recreat, confortat; at ista, dum par-
 git, sanat; rumpitque putredinis ulcus, quod latet
 morbi & mortis medicina propinquæ. Hinc ploras
 ploro, & lacrimæ in maxillis meis; luctumque induro,
 calamum dulcissimo priùs Mariani nectaris succo imbu-
 tum in salsum & atrum pretiosi Doloris & salutaris Tri-
 stitiæ colorem, à tetro sepiæ sanguine comparatum
 immergere sancta suavit, Spiritu veritatis edocet
 Mater Ecclesia, quæ pro filiis suis, ex eodem Mariano
 Hymno, Magnæ Deiparentis patrocinium implorans
 totum hunc Mundum, & gloriam ejus, *Lacrimarum*
Vallem appellans canit: ad Te clamamus Exules
 filii Evæ: ad Te suspiramus gementes & fletu-
 tes in hac lacrimarum valle. Eia ergo Ad-
 vocata nostra, illos Tuos misericordes oculos
 ad nos converte: Ut omnis, quisquis hoc vitæ exi-
 lium, carceremque ingreditur, noverit se, non ad gau-
 dia, & perennes voluptates; non ad honores, & con-
 stantem gloriam; non ad duraturas carnis illecebras, &

oblectamenta; sed ad continuum dolorem, gemitum,
 acerorem, lacrimas, adversitates, & funestam hujus
 vite tragediam natum, quia teste S. Paschasio, (b) *in*
 hac lacrimarum valle inter laqueos & ruinarum hostes
 gradimur, & quia nemo extraneus à miseria, nemo al-
 ternus debet esse à fletu, & ploratu cordis. Undè non
 incongruè celebris quidam nostri temporis Orator (c)
 de Tabula Cebetis scribens differit: Infelix homo è
 cæcis alvi maternæ horroribus egrediens, mox ut
 primo Solis radio, illuminaturne dicam an vulnera-
 tur? largam aperit lacrimarum venam, atque ad
 primam mundi portam, caducitatis nostræ exacto-
 ribus, totius naturæ nomine funestum à nobis exigit
 lacrimarum tributum; & priusquam è maternorum
 uberum papillis lac bibit, in sinu matris proprium
 suum dolorem ab oculis effundit, caroque pretio
 amarissimi fletûs auras sibi comparat vitales, sordésq;
 partûs sui distillatâ lacrimarum suarum undâ lavat.
 Nondum se hominem esse articulata voce declarare
 valet, seq; doloribus cinctum esse violentis gemitibus
 manifestat; vix sinistrum pedem Mundi hujus scho-
 laz intulit, cum jam à Natura, & arte lacrimari doctus
 est, & quasi qui nascendo magnum crimen commi-
 serit, subitò tanquam captivus fasciarum vinculis ad-
 stringitur. Dixit hoc & docuit pridem S. Cypria-
 nus, (d) *Unusquisque, inquiens, nostrum, dum nasci-*
 tur, & hospitio hujus Mundi excipitur, initium sumit
 lacrimis; & quemadmodum adhuc omnium nesciens,
 & igna-

(b) Paschasius lib. 3. in Matth. (c) August: Masc: Cebet: p. x.
 (d) S. Cypria, de bono Patient.

Et ignarus, nihil aliud novit in illa ipsa prima nativitate, quam flere, providentia naturali lamentatur, & mortalis anxietates, & labores, & procellas mundi, quas ingreditur, in exordio statim, suo ploratu & gemitu rudis anima testatur. Unde non immeritò sibi quod que sapienter occinuerit.

Ut lacrimis ceppi, lacrimis ita finio vitam,
 Totum pænè meum vivere, flere fuit.
 Sic omnes vitam ordimur, sic claudimus omnes,
 A fletu flentes nascimur, & morimur.
 Naufraga nos istis tempestas mergit in undis,
 Quisque suis merfus sic sepelitur aquis,
 Ille unus felix, qui fletum jam egerit omnem,
 Ne lacrimas stillet, post sua fata, novas.

Eadem omnibus nascendi & flendi necessitas. Eadem omnibus oriuntur & occidunt sidera: Omnibus eadem terra Patria, & Parens est: eadem omnibus exilius, noverca & sepulcrum. Nec sceptrum, nec coronam, nec purpura, nec byssus, quin fletibus irrorentur, immunes sunt à lacrimis. Eadem omnibus doloris & gemitus & ploratus est conditio. Regum omnium, quos nunquam sol conspexit, sapientissimus & felicissimus Solomon, nec à se, nec ab ullo, quos maternus in lucem edidit uterus, alienum esse lacrimari, dixit: (f) Et ego natus accepi communem aërem, & in similitudinem facti decidi terram, & primam vocem similem omnibus emisi si plorans: & involumentis nutritus sum, & cura matris: Nemo enim ex Regibus aliud habuit naturam.

(f Sapiens : 7. v. 3.

Unus ergo introitus est omnibus ad vitam, & similis exitus. Omnis sanguis concolor est; idem Divitis Cræsi & pauperis Ibyci; de quacumque seu manipatùs, seu Majestatis Genealogia descendas, memento Nativitatis tuæ conditionem omnibus parem. Porta introitus in hunc Mundum & in lacrimarum vallem eadem cunctis panditur. Ad laborem, ad sudorem, ad rejectionem, ad gemitus, ad dolores, & fletus nascitur. Nemo, ait quispiam, *impunè nascitur, omnis pena supplicium est.* Mundum ingredi, est crucem ascendere; hominem fieri, est manus, pedesque ad crucifigendum præbere. Primum cubile & lectus, in quem de matre natus reclinatur, crux est; eo momento, quo mundum salutat, crucem amplectitur, idemque nasci & crucifigi, *ideòque pænæ subjicitur, quia homo est; nec alia ratio, aut causa requiritur: unica sufficiens, quia homo est.* Imperatores Constantinopolitani, palatio suo secretum quoddam conclave, Cæsareo lumine, & splendore ornatum instruxerunt, quod *conclave purpureum*, seu *cubiculum purpuræ* nominabant, in quo Imperatrix certis quibusdam ritibus, cerimoniis & solemnitatibus tempus puerperii sui transigebat, eo fine, intentione, ut dolores; naturæ comites lenirentur; parvuli illi Porphyrogeniti (sic enim, quia in purpura nascebantur, proles Imperatricis dictæ sunt) minus ac alii mortalium infantes, crucem suam in momento nativitatis suæ exordio repererunt, vitamque, ceteris omnibus pares, lacrimis & gemitibus prodromis missi, miseram inchoabant. *Procellas Mundi* (g) ait S. Cypri-

E

S. Cyprian: ut sup.

Cyprianus, *quas ingreditur, statim suo ploratu & gemitu* tributo
rudis anima testatur. Omnes Regum & Cæsarum *pluritate*
 eâdem viâ miseriarum & tribulationum, hunc mundum *tem:*
 intrant: & quamvis serenissimis capitibus, aliquando *divini*
 coronandis, prodire videantur, non sunt tamen *à con-*
 munibus naturæ casibus eximii, nec liberi à calamitatibus *regulato*
 nascendi & moriendi necessitate. Apparantur quibus *terra er-*
 regio luxu, auro, gemmis, omni lapide pretioso *des ex-*
 cata incunabula, texuntur sericeæ fasciarum tæniæ, *flu-*
 nuntur byssina de mollissima syndone toralia, *indubit-*
 plumis farciuntur culcitæ, & cervicalia, Phrygiis *omni-*
 ptibus & laboribus vermiculata adornantur *conop-*
 pretiosis peristromatis vestiuntur parietes, Babylonis *vitæ*
 aulæis inumbrantur fenestræ, arcetur barbaro tapete *se, atq-*
 hementior solis aspectus, nè tenellam oculorum *alicans*
 nocentius lumen offendat, nec auræ furtivus sibilus *ore gu-*
 vitrorum rimulas, involucris plumbeis negligenter *la prim-*
 hærentibus, junctorum, puerperam periculosius *intellect-*
 sed nunquid hæc est splendida captivitas? Nonne *lacrimab-*
 est serviles fascias & vincula, auro, sericóque *lam fle-*
 lore exornare? In his æquè vincti tenentur, ac *que v-*
 pes illi quondam Indiæ, qui exilio, paupertate, & *antur,*
 um miseriarum calamitatibus pressi, in vinculis *io Nat-*
 miserum suspirabant, & animam exspirabant, *Clern-*
 mirum, statutum est omnibus: Lex eadem *culis,*
 divitum, Principum, Regum, ac Cæsarum est, cum *que, vi-*
 ce ad crucem nasci, cum lacrimis ad lacrimas venire, *era ad*
 lacrimis vivere, cum lacrimis hinc abire & mori. *esse a-*
 li nempe Deus & Natura gradiuntur pede! *nemini*
 mio esse licet à communi pœna, nemini à lacrimarum *tributo*

& gemitu tributo, à Protoparentum nostrorum temeraria prodi-
 clarum salute contracto, quem communis culpa fecit nocen-
 tem: Ad lacrimas indifferenter omnes, pari, cum illis,
 aliquando divini mandati transgressione, condemnati sumus, ut
 non à corpore, non tam sudoribus, quàm plangoribus nostris co-
 calamitate velceremur, dicente Cypriano: (b) *maledicta*
tur quicquid tora erit in omnibus operibus tuis, in tristitia & gemitu
tiolo facta, & plangoribus ex ea omnibus diebus vitæ tuæ: moxque tanquam
æntia, & indubitata, quod homini penitus ex necessitate in-
ferat, & combat, infert conclusionem: in gemitu simus, necesse
est, ut, omnibus diebus vitæ nostræ. Propterea non imme-
 conopio Tertullianus, (i) *Mentior, si non statim infans,*
 Babyloniam vitam vagitu salutavit, hoc ipsum se testatur sen-
 tapete, atque intellexisse, quòd natus est, omnes simul ibidem
 rum ac-
 sibilis per
 igenter
 sibi affe-
 Nonne
 ne multo
 ac Pri-
 e, & con-
 culis
 ot, hinc
 pauperum
 t, cum ut
 s venire
 i. Et
 emini et
 acrimonia
 tributo

lucens sensus, ut luce visum, & sono auditum, & hu-
 re gustum, & aère odoratum, & terra tactum: ita
 la prima vox de primis sensuum vocibus, & de primis
 intellectuum pulsibus cogitur. Plus est, quòd de perspectu
 mirabilis vitæ quidam auferem incommodorū vocem
 am flebilem interpretantur. Primam cum lucem, so-
 que vident splendorem oculi, suas quoque conspi-
 unt, ut fleant & gemant, calamitates. Reos se, in
 Nativitatis limine, lacrimarum vident. Merito,
 Clemens Alex: (k) *infans, ut matris utero caput*
erit, statim lamenta, non risus, exorditur: nam flebile
vitæ propemodum indignatur, cuiusq; prima mu-
era ad degustandum præbentur, exitiosa & mortifera
esse animadvertit, manus, pedesq; ejus fasciis con-
 E 2 *strin-*

(b) S. Cyprian: ut sup. (i) Tertull: l. de animâ c. 19. (k) Clē-
 mens Alex: in cat: græc, in Job.

stringuntur. Unde non immeritò controverti posset, si
 liciorne conditio humani corporis sit, an bruti, melio-
 ne natura homini Mater, an tristior Noverca fuerit.
 omnem enim, ait S. Chrylostomus, (l) creaturã sensibilem
 Deus armatam & munitam creavit: contra singula quæ
 nascentium animantium propria, eorumque munimenta
 quibus naturam suam ab incommodis defendunt. Cras-
 tex ambit arborem, penna tegit volucrem, piscem squa-
 ma operit, lana ovem induit, pilus jumenta & feras
 vestit: concha testudinem excipit: ebur elephantem
 non timere facit: nec tamen sine causa factum est, quia
 cum singula animalium natura hæc arma habeant, sensu
 nata, solus homo inermis nascitur & nudus. Unde
 Plinius: (m) Non est satis æstimare, Natura melior
 homini mater, an tristior noverca fuerit. Ante omnem
 unum animantium cunctorum, alienis velat opibus: cæ-
 teris variè tegumenta tribuit, testas, cortices, coria,
 spinas, villos, setas, pilos, plumam, pennas, squamas,
 vellera. Truncos etiam arborésque cortice, interius
 gemino, à frigoribus & calore tutata est. Homo
 tantum nudum, & in nuda humo, natali die abjicitur,
 vagitus statim, & ploratum, nullumque tot animantium
 aliud ad lacrimas, & has protinus vitæ præsentis
 Ab hoc lucis rudimento. vincula excipiunt, & omnium
 membrorum nexus: itaq; natus, manibus pedibusque
 vinculis jacet, flens animal cæteris imperaturum:
 à suppliciis vitam auspiciatur, unam tantum obculpatam
 quia natum est. Heu dementiam ab his initiis ex-
 mantium ad superbiam se genitos! Prima roboris

(l) S. Chrysofost: sup, Matth. (m) Plinius lib: 7. in Praef: Hist: Nat: l. 1.

primūque temporis munus quadrupedi similem facit.
 Quando homini incessus? quando vox? quando firmum
 cibus? quamdiu palpitans vertex, summæ inter cuncta
 animalia imbecillitatis indicium? Jam morbi tot, atq;
 medicinæ tot contra mala excogitatæ, & hæc quoq; subin-
 de novitatibus victæ. Videmus animalium cætera, mox
 naturam suam sentire, alia natate, alia ire, alia volare,
 alia serpere: hominem sine doctrina nihil scire, non fa-
 ri, non ingredi, non vesci, breviterque non aliud natu-
 re sponte, quam flere. In hanc quoque veritatem sic
 egregiè Seneca: (n) Omnes ægedum mortales circumspi-
 ce: larga ubiq; flendi & assidua materia. Alium ad
 quotidianum opus laboriosa egestas vocat: alium ambi-
 tio nunquam quæta sollicitat: alius divitias quas opta-
 verat, metuit, & voto laborat suo: alium sollicitudo,
 alium torquet labor: alium semper vestibulum obsidens
 turba: hic habere se dolet liberos, hic perdidisse, ille,
 nunquam habuisse: lacrimæ nobis non deerunt, antequam
 cause dolendi. Non vides, qualem vitam nobis rerum
 natura promiserit, quæ primum nascentium omen, fle-
 tum esse voluit? Hoc principio edimur, huic omnis se-
 quentium annorum ordo consentit: sic vitam agimus in
 hac lacrimarum valle, gementes & flentes exules filii
 Evæ, quia, undè lætemur, undè gaudeamus, nihil in
 hoc mundo superest. Cur fleam, ait cit: Seneca, scio,
 tempè ob me ipsum; nondum reperi cur rideam. Et licet
 horribilissimam humanarum miseriarum conditio, vilitas &
 afflictio lacrimandi præbeat materiam, major tamen &
 ponderosior est illa, quam peccati contra Deum, sum-

E 3

mum

(*) Seneca consol: ad Polyb: c. 23.

mum bonum admissi gravitas & calamitas, & ex hac
 lutis & æternæ beatitudinis jactura, injusti placentis
 jugis doloris incitamentum subministrat. (o) Ac pro-
 inde S. Basilius optimè monet: *ob peccatum luge,*
enim animæ ægritudo est, hoc luctu & ingenti ejulatu
dignum est, ob hoc lacrimæ profundantur. (p) Simi-
 ter & S. Bernardus: *quæ sunt causæ nostri doloris,*
quibus in hac vita mortali ploramus? Respondeo, proprio
peccata nostra. Hæc lugens Regius Psalmista, & amara
 lacrimis perfusus, oculorum suorum lasciviam, & debi-
 ta concupiscentiæ suæ damnans, ingeminabat (q) *pe-*
culum meum cum fletu miscebam. Vindicabat lacrimæ
 ait S. Cyrillus, (r) *concupiscentiam oculorum; lavabo*
inquiens, per singulas noctes lectum meum, & lacrimæ
meis stratum meum rigabo. Et rationem reddit: *E-*
tus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non custodi-
runt legem tuam. Sola hæc & omnium validissima &
 sufficientissima lacrimandi causa & materia est, non cu-
 stodisse legem Dei, ut die ac nocte ploremus coram Do-
 mino. Apprimè observat & exponit S. Bernardus
 verba illa, (s) *lavabo per singulas noctes lectum meum*
lacrimis meis stratum meum rigabo. Lavabo per singu-
las noctes (inquit ille) id est per singula peccata, lectum
meum, id est, voluntatem meam, sicut lavatur sarabilla
cutis: vel lectum meum, id est conscientiam meam: la-
crimis meis stratum meum rigabo, id est cumulum peccato-
rum meorum, per lacrimarum imbrem rigabo. Et S.

(o) S. Basilius orat: 12. de mœrore & tristitia. (p) S. Bernard. de
 modo benè viv: serm: 10. (q) Psal 118. 136. (r) S. Cyrill: Hæc
 20 fol: ibid. (s) S. Bern: tom: 1. serm: 30. 2: 2. c. 3. Psal. 6. & p.

Augustinus, (t) *Quoniam rigabo, aliquid sit amplius, quam lavabo (quoniam potest aliquid in superficie lavari) rigatio vero ad interiora pertinet, quod significat fletum non ad cordis intima. Et Doctor Seraphicus, (u) in illud Jeremiæ: Deduc quasi torrentem lacrimas per diem ac noctem, sic inquit: Deduc deorsum, duc ad mundationem conscientie per compunctionem. Unde in Psalmo Lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrimis meis guttur meum rigabo. Sic currit torrens, & quanto currit impetuosius, tanto citius exsiccatur, quia quanto vehementius est fortior, tanto citius venia impetratur. Hoc cum Doctor Villanovanus pensulatius perpenderet, admirando exclamavit: (x) O fontem aquæ vitæ, & fontem viventium puteum, fontem lacrimarum, quo visum abluatur, macula peccati tollitur, concupiscentia ignis extinguitur, facies animæ lavatur. Facies animæ, ut Author Operis Imperfecti (y) conscientia intelligitur: projice ergo abs te avaritiæ sordes, perjuriæ stercore, malitiæq; putredinem, & lavisti faciem, id est, conscientiam tuam. Hujus rei fidem addit S. Chrysostomus, (z) Nihil ita purgat peccata, ut lacrima, & pulvorem ostendit faciem tuam. Paradigma luculentum præbet Illa, de qua S. Lucas c. 7. (†) Et ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix, cujus facies fuit speculum impudiciæ, illicium juvenum, viscus animorum, magister amorum, irritamentum malorum, Hæc, fuso hoc*

E 4 lacri-

(t) S. August. in Psal: 6. (u) S. Bonav. in illud Thren: 2. v. 18.
 (x) S. Thom. de Villan: Conc: in ser: 6. Dom: post: Dom: 4.
 (y) Author Op: Imp: tom: 15. (z) S. Chrysoft: hom: 12. ad Coloss: (†) Luc: 7.

lacrimarum fonte, heu quantum est mutata ab illa, quae
 nuper fuerat? *FLEUIT*: & satis erat: lacrimarum
 obtinuit plenam peccatorum indulgentiam, testatur
 Christo, remittuntur ei peccata multa. Sic peccatrix
 mulier illa in Evangelio, ait S. Ambrosius: (a) *remans*
remans sui erroris absterfit, sic culpam diluit, dum
pedes lacrimis lavit. Magnam prorsus miseriam,
 S. Bernardus, (b) *magna misericordia diluit, & abster-*
git, & hoc quidem festinanter, quia sine ullo inter-
conjuguntur lacrimae peccatricis & misericordia Salva-
toris. Et paulo altius ibidem: multitudo miseriarum
Domini in peccatricem foeminam refusa est. Tangit
des mundi atque mundantis immunda, & vestigijs
toris mulier criminosa procumbit. Transiit in affectionem
cordis praevaticatrix, & redit ad cor: & magnitudinem
scelerum, lacrimarum multitudo condemnat. Lacrima
caepit rigare pedes ejus: ubi observanda est dictio illa
caepit; quia tunc quidem caepit plangere, ut per totam
penitentis vitae suae decursum nunquam desisteret.
oculis inundantibus, ait B. Petrus Damianus, (c) lacrimas
stigia Salvatoris infundit, & hac infusione suorum
lavit sordes peccatorum. Eleganter in hunc sensum
 Chrysostomus: (d) *Grandis gloria Martyrum: sed*
Martyres effundunt sanguinem, peccatores effundunt
lacrimas, Meretrix non effudit sanguinem, sed fletus
lacrimarum profudit, & delevit peccata sua. Erat

(a) S. Ambrosius lib: 2. de Poenit. (b) S. Bernardus serm: de S.
 Mar. Magd. (c) B. Petrus Damian: ser: de S. M: Magd. (d) S.
 Chrysoft: hom: 2. in Psal: 50.

illa, & infamis Peccatrix, erat septem dæmoniorum in-
 colatu abominabilis, erat passionum suarum & affectu-
 um mancipium, & tamen *in momento*, execrandam
 hanc turpitudinem, in Seraphicam transmutavit mun-
 ditiam, *quia dilexit multum*, dilectioni addidit lacrimas,
 testes sui amoris, & *istæ*, ait S. Petrus Damianus, (e)
lacrimæ diluunt omne spurcitiarum in meretrice conta-
rum, & immundis manibus tribuunt, ut non solum pe-
ccatam, sed & Dominici capitis mereantur attactum. Et
 S. Bernardus: (f) *Osculatur Maria pedes Christi fre-*
quentibus osculis, & oculis inundantibus vestigia re-
pentoris infundit, tergit crinibus, & odoriferis illinit
& irrorat unguentis. Nempè, ut ait S. Ambrosius,
 (g) *lacrimantes, veniam non postulant, sed merentur,*
causam non dicunt, & misericordiam consequuntur: Et
 Nazianzenus: (h) *Lacrimæ sunt peccati diluuium &*
mundi piamentum. Si vis veniam mereri, ait S. Am-
 brosius, (i) *dilue culpam lacrimis tuam, eodem mo-*
mento, eodem tempore respicit te Christus. Hoc commo-
 vit Hugonem Victorinum, (k) ut diceret; lacrimas esse
 fontem de fontibus Salvatoris. *Fons compunctionis, est*
fontis de fontibus Salvatoris: in hoc fonte salus & sani-
tas. Bibit Petrus ex hoc fonte, & salutem recepit: ve-
nit Maria Magdalena ad hunc fontem, & à langvore
peccatorum multorum sanata est. Habebat, ait S. Au-
 gustinus, (l) *lacrimas Petrus, quas pio fundebat affectu:*

E s non

(e) Petrus Damian: tom: 3. Opusc: 13. c. 12. (f) S. Bernardus
 serm: 46. de Pœnit. (g) S. Ambros: serm: 46. de Pœnit. (h) Nazian: orat. 3.
 (i) S. Ambr: l. 10. in Luc. (k) Hugo Victor: tom: 2. cap. 3. de
 augustis carn: vit. (l) S. August: in appen: de diver: serm: 43.

non habebat Proditor fletus, quibus culpam abluerat, quas desperationis laqueo suffocabat: & quoniam proditoria duritie vim erumpendi non inveniebant, crebris lacrimis, & diffusa sunt omnia viscera ejus: lavisset cum gemente Petro genas suas lacrimis, fudisset tante affectu ab oculis fontes lacrimarum, tunc effudisset viscera sua in terram, & animam in infernum. Harum lacrimarum potentiam, vim & efficaciam intendendæ in animam munditiei, pulchra similitudine Hugo Victorinus expressit: (m) Solent materiales prius aquâ frigidâ, postea verò calidâ lavari. & sic radios solis, ut siccentur, poni. Aqua miscetur colatur (ut ita dicam) per pannum, ne cinis transeat, sic qui lavantur, citius mundantur. Cùm enim maiorem caelestium desideriorum compunctionis lacrimis excitantur, tunc quasi ad ignem ponitur aqua: Carnalis fragilitas attenditur, tunc quasi cineribus miscetur: colatur per pannum, & commovetur mundum per memoriam mortis, considerat animus turbationem carnalis fragilitatis. Per hoc igitur compunctio lixivium, animæ sordes abluuntur, homicidij scilicet gurgulis, invidiæ venenum, luxuriæ fætor, levitatis pulvis, cupiditatis fumus, pannus menstruatæ castitatis cænum. (n) In eandem planè sententiam S. Antonius Paduanus, sicut panni lotionem, & conculcationem sic anima lacrimarum effusione, & corporali afflictione abstinentiam, addendo humilitatem per mortis memoriam in qua velut in cineribus, aqua lacrimarum depurat & vim contrahit ablutivam. Verè vim ablutivam

(m) Hugo de S. Victore tom: 2, cap: 3, de nupt: car: vit: (n) S. Anton: Pad: in Sabb: Palm:

ablac
 niam
 nt, cre
 lavisse
 flet pec
 tunc m
 inferna
 iam in
 idine H
 iales pa
 & sic
 etur em
 anseat.
 nim per
 s lacrim
 Gion
 ibus
 ur cina
 s turbat
 spunt
 cilicet
 levitac
 te, v
 am S. An
 leatim
 ictioni
 memorat
 deparat
 ivam pro
 flet
 : (75)

lacrimæ, (o) nam teste Laurentio Episcopo No-
 variensi, *ibi lavacrum est aqua, ubi dicit: lavabis me,*
super nivem dealabor. Hæc lacrimæ sunt pœnitentiæ,
ubi dicit David: Usquequaque lavabis me ab injustitia
mea, & à delicto meo munda me; illud publicum, hoc
privatum. Et ne nobis aquas deesse conqueramur (p)
 Isidorus Pelusiota, quemlibet fontem vivum domi
 habere his verbis asserit. *Præclara quidem, & lau-*
dabile est pœnitentis animi respiscentia, sed pauci eam
sequi possunt. Deus igitur, qui nos vitam per resi-
pentiam obtinere vult, de pectore tuo aquam educet,
que tibi pro altero quodam lavacro sit, ac voluntaria
penitentia, conscientiam tuam ab inquinamentis expurgans,
in angelis, quos peccando in mœrorem coniecisti, leti-
ficam causam præbeas. (q) Hoc qui caret, inquinatum
cor, & exsuccum arere necessum est, sic asseren-
do dicitur: Doctore mellifluo: Aquæ inopia, non modò aridum,
& sordidum facit, dum non est quo laveris, &
inanimatum cor lacrimas nesciens, non modò durum,
& impurum esse necesse est. Et ideò David clamabat,
Quòd per singulas noctes lectum meum, & conscien-
tiæ maculas diluam, Diluit enim verò, ut super ni-
vem dealbaretur, & Deus contritum & humiliatum
revertet. (r) Ergo, ait S. Vincentius Ferrerius, est
magnum flere pro peccatis, quia tanta est virtus talium
lacrimarum, quòd minima gutta lacrimarum verè con-
vertit, lavat omnia peccata, quantum ad culpas.
vident autem hanc lacrimæ efficaciam, & copiosæ con-
triti

Laurent: Ep. Novar. Homil. 1. de pœnit: (p) S. Isidor. Peluf:
 lib. 1. epist. 408. (q) S. Bernard. serm. de fallac. præsent: vitæ.
 S. Vinc. Ferr. serm. 2. in Dom. 2. Pasch.

triti cordis ab oculis manantes aquæ, ut non tantummodo
 impuram à maculis mundent animam, sed & omnem
 scelerum colluviem, velut Pharaonicam quandam
 langem amare mari demergant, sic asserente (s) Petrus
 Cellensi: *Demergit lacrima populum criminum, rupta
 que nostri pectoris solvit duritiem, iudicis emollit
 iam intentæ iræ humili ausu flectit minas, vibrata
 resupinat acies, erecta jam resupinat supplicia, emulsa
 dantes irrorat flammæ, profundit de siliçe aquas.* Hæc est
 si meriti sumus gehennales pœnas & supplicia, si rogati. Et
 tota æternitate cum maledictis spiritibus ferendam. Hæc
 tempori præveniendum esse monet S. Chrysofostomus
 (t) *rogum peccatorum extinguamus, non aquis mundis
 sed parvis cum lacrimis: lacrima rogum extinguit
 catorum, & fœtorem delicti abluunt.* Aptissime in
 sensum S. Joann: Climacus. (u) *Quemadmodum
 stipulam depascitur, ita sinceræ lacrimæ, quidquid
 dium vel apparet, vel non apparet, abluunt, & extingunt.*
 Quin imò ait S. Chrysofostomus, (x) *Etiam si
 hæ lacrimæ possent extinguere sensibilem & corruptam
 lem.* Unde S. Bernardinus auctoritatem adducens
 Hieronymi, in quodam sermone sic scribit: (y) *Lacrima
 erima extinguit infernalem ignem, quem tota aqua
 extingueret Oceani.* Et S. Chrysofostomus
 nos ad jugem in hac lacrimarum valle fletum, ad
 Si noluerimus flere hic, illic omninò flere necesse est.
 ejulare. Illic quidem inutiliter, hic autem cum

(s) Petrus Cell: Bibl: vet. PP. tom. 9. c. 12. de panibus
 Chrysof: tom. 1 cap. 56. de Pœnit. (u) Joann. Climac. de
 Parad. grad 7. n. 12. (x) S. Chrysof: homil. 12. ad Coloss.
 S. Bernardin. tom: 1. serm: 12. art: 1, c. 3. (y) S. Chrysof.

non tantummodo: & illic quidem cum ignominia & dedecore, hic
 & omnino cum decore admodum & honeste. Quod enim ne-
 andam esse sit hoc fieri, audi, quid dicat Christus: illic erit
 (s) Postitus & stridor dentium. At non ita, qui hic flent: sed
 m, rursus magnum consequentur consolationem: Beati enim qui
 mollii dolent, quoniam hi consolationem accipient. Hæ lacri-
 , vibrata possunt exstinguere ignem inexpugnabilem, fluxum
 cia, eorum qui trahitur ante tribunal, Et S. Augustinus: (a)
 aquas. Hæc est lacrima, quæ Paradisum aperit, infernum clau-
 a, si regat. Et paulò post, in ejusdem sermonis progressu sub-
 erendum argit: Hoc est cæleste nitrum, quod de rore divinæ gra-
 rystostomus confectum abstergit maculas peccatorum: hoc est li-
 quis maceratum, quo interioris hominis caput optimè abluitur.
 Quapropter S. Ephrem lacrimarum gratiam his constan-
 imè in hoc mundo Deo legitur petiisse suspiriis. *Largire mihi indigno*
rosodum in gremio tuo Domine lacrimas, ut fontes lacrimarum ju-
uidamque cum dulcedine fundam, ut magnum illud delictorum
, & delictorum Chirographum modicis lacrimis deleatur, ignisq;
si sit ignis, ibi, exiguo fletu exstingatur. Nam hic si pec-
& contrita mea deflevero, illic inexstingibilem ignem evadam.
 adducuntur in insolabiliter, & infructuosè pioratur: ast hic in
 (y) La presentem vita plangendo tempus utiliter impenditur: ibi
 ta aqua in illa tormentorum abyssu per totam æternitatem dam-
 stimulat, nè vel minimam nancisci poterunt lacrimarum gut-
 tam sibi proficuum, asserente S. Vincentio Ferrerio (b)
 esse est. Quis unius damnati, posset habere unam guttã lacri-
 cum contritionem veræ contritionis, Deus illam salvaret: sed non po-
 quia tales lacrimæ solum in hoc mundo possunt haberi.

Hac

(a) S. August. serm. 11. ad Fratres. (b) S. Vinc. Ferr. in 2. Dom. post
 Pascha. serm. 2.

Hac spe fretus S. Ephrem, & virtute lacrimarum
 filius ad iudicium finale imperturbabiliter se accessurus
 meditatur, (c) quando illa tremenda insonabit
 tia: *Ite maledicti in ignem æternum: quando posside-
 runt throni* (subjungit ille) & iudicium sedebit,
 rienturq; libri, & uniuscuiusq; actiones, & opera
 blicè, ab Angelis atq; Archangelis legentur: Tunc
 criminarum mearum memineris, ut iustus iudex;
 medium protuleris iniquitates meas, & lacrimas
 nè sileas: sed lacrimarum mearum, in hora illa
 dare, ut cum fiducia ad tribunal illud tuum
 bile accedere possim; quicumq; enim lacrimas illuc
 miserit, confidenter ad iudicium tuum accedet;
 reformidabit fluvium igneum, rapidumq; egredien-
 à facie DEI. Hæ enim portas refringunt Inferna,
 carbones exstingvunt ferreae fornacis. (e) Quod
 S. Antoninus confirmat, sanctum Prosperum sequen-
 tus, his verbis: (f) lacrimis ex vera cordis contri-
 ne fluentibus restingvuntur æterni ignis incendia,
 dist: I. facilius. Si autem homo deflet mortem
 vel consanguinei, vel damna rerum, quanto magis
 bet lugere mortem animæ suæ, undè consequitur
 tum damnum: Quam doctrinam S. Augustini
 monio confirmat dicentis: sciat se peccator culpam
 ter reum, si deflet damna rerum, & temporis,
 deflet animam perditam in peccatis. Hæc enim
 mcerore, lamentis & lacrimis digna sunt; ut

(c) S. Ephrem: serm: de compunct: & salute animæ. (d) Dicitur
 7. v. 10. (e) Petr: Cellen: Bibl: vet: PP. tom. 9. lib. de Paen:
 6. 12. (f) S. Antonin. p. 4. tit. 7. cap. 6. §. 3.

rum S. Basilii, (g) in oratione de mærore & tristitia optimè
 ccessum quemque nostrum saluberrimâ doctrinâ moni-
 it ferunt velit, dicens: ob peccatum luge, hoc enim animæ
 lo postea agnudo est: hoc luctu ingenti. & egulatu dignum est,
 bit, & hoc lacrimæ profundantur: Nam nulla res in hoc sæ-
 opera, ait Paulus à Palatio, (h) digna fletu est, nisi pec-
 Tunc peccatum, scilicet mortale: lugent homines corpora mortua,
 ex; ut magis lugendæ essent animæ mortuæ? At si
 mas peccatum luges, peccatum tiki remittitur. Similiter S.
 illa rati Bernardus (i) causas & rationes justas, lugendi dignas
 formâ investigans quærit: Quæ sunt causæ nostri doloris,
 illuc pro quibus in hac vita mortali ploramus? Respondeo propter
 (d) peccata. Quia, ut ait Dionysius: (k) Peccatum est
 Divinæ Bonitatis contemptus, Divinæ majestatis in-
 Inferna, Divinæ Sanctitatis offensio, contra Divinam
 Quod & Divinam rebellio, Divinæ Sapientie derelictio, Di-
 m sequitur peccatorum beneficiorum ingratitude, perverse ac proprie
 contrarietatis impletio, rationis seductio, infectio animæ,
 de peccatorum, ablatio charitatis infusæ, laqueus mortis, via
 in amissionis, porta inferni, rete diaboli, imitatio dæ-
 magis iniquum, detestatio Angelorum, pessima fera, crude-
 ur iniquissima bestia, summa malitia, pravitas pura, defor-
 tini iniquitas maxima, monstrositas quoque turpissima, atque
 culpabilissimæ illius felicitatis amissio deploranda. (l) Pecca-
 enim peccatum est Divinæ Bonitatis contemptus; quanto subli-
 e peccatum est Majestas, majorque Sanctitas, tantò enormius
 S. Basilii
 est in

(g) S. Basil: orat. 12. (h) Paulus de Palatio. (i) S. Bernard, ferm: de modo bene viv. 10. (k) Dionys. in opusc. de enormi. peccat. 1. 7. 2. 4. (l) Idem artic. 3.

est in eum peccare, ei non obedire, ipsum in honore
 Cum DEUS æternus ac adorandus, sit immense
 jestatis, infinitæ Sanctitatis, æquitatis & perfectissimæ crea-
 peccatum omne, in quantum contra ipsum, & ejus præferens ali-
 ceptum committitur, infinitam quodammodo gravitatem adhi-
 tem & enormitatem contrahit: ac proinde optime Bernardinus,
 Bernardinus, (m) cum quærit quid est homo peccator
 atq; perversus? inquit: Est homo Peccator
 Dei, Angelorum æmulus, amicorum Dei actus & mensuræ
 contrarius, inimicorum Dei amicus. Dæmonum servus, in
 deformata Dei imago, indignitas vitæ, turpator naturæ,
 turæ, corruptio morum, odium sui, subsannatio virtutum
 tum, virtuosorum irrisor, contemptor in mandatis Dei,
 truffator in Sacramentis, derisor in promissionibus, exul
 exul, Inferni promissus civis, amator mundi, turpator
 dinis cultor, subsellium libidinis, crudelis & amarissimus
 ta, conscientia prava, voluntas iniqua, conscientia
 cæca, ratio corrupta, memoria sterilis, infructuosus
 organum ac cythara, & instrumentum diaboli, exul
 litia & voluntate, non ex pravitate naturæ: mater
 infernalis ignis, cœnobiium cogitationum malarum,
 scuratus sol, eclipsata luna, stella de cælo innocens
 eadens, ignis in seipso ardens, aqua maris amara,
 fervore mali quiescere non valens, fluxibile flumen
 mare damnationis, gravissima terra ex ponderibus peccatorum,
 catorum, spinas & tribulos malè germinans: ita, ut
 re meritissimo in hunc vindictam, severasque
 ipsa vibret Sapiencia, (n) Armabit, inquit, hanc

(m) S. Bernardin. tom. 3. serm. de societ. bona & mala. P. 10.
 (n) Sapient. 5. v. 18.

orationem ad ultionem inimicorum : (o) Ex offensione e-
 nse illam non solum iram DEI promeruimus, sed etiam to-
 fectionis creaturam aduersum nos excitauimus : etenim si
 eius proferens alicuius a Domino suo recederet, & inimico Do-
 graueretur adhaereret, non solum ipsum Dominum exacerba-
 ptimè hanc, sed etiam totam eius familiam iustissimè irritaret.
 peccati Cum igitur Creatorem cunctorum offendimus, aduersum
 suum omnem creaturam, quantum spectat ad meritum no-
 & mentem suam, in iram commouimus. Potest ergo iusta nobis
 in seruitute consideratione terra dicere, non debeo vos sustinere, sed
 ator non debet absorbere, quoniam a Creatore meo non timuistis
 io uobis recedere, & inimico eius diabolo seruire & ad-
 latis diaboli. Potest etiam cibus dicere & potus, non merui-
 oris, Cibus ut vos pascere debeamus, imò potius ut confusionem &
 turpitudinem uobis præparemus, ab illo enim peccando recessistis,
 mara quæ nec ales esurit. Sol quoque uobis ad salutem non
 lucere, sed ad vindictam Domini mei, qui est lux lucis,
 for: luminis, penitus coercere : sic & singulæ quoque
 ex creaturæ contra nos possunt surgere irrefragabili ratione,
 ma: hæc infelicissima perditæ Peccatoris conditio, hæc atro-
 um, iniquissima peccati in Deum summum Bonum, infinitam
 nocentiam, altissimam Sanctitatem, ter tremendam
 mara: iniquitatem commissi gravitas, enormis impudentia,
 ffum: iniqua insolentia & audacia; Sanctum Macarium in
 ribus: iniquissimam Scythiæ eremum expulit, hæc sacco & ci-
 èa, ut iniquitatem induit, hæc jejuniis emaciavit, hæc vigiliis exte-
 ue: iniquitatem induit, hæc in terra cubare & saxis incumbere docuit,
 ens, iniquitatem induit, hæc flagris & verberibus in corpus sæuire, & subjugare
 turpitudinem: iniquitatem induit, hæc continuis gemitibus suspirare, dolere, &
 la. P. 101.

F

lacri-

8. Anselmus de similit: cap. 101.

lacrimari compulit, hæc ut Fratribus salutari doctis
 præceptisque instrui & erudiri cupientibus, & tunc
 tibus Senibus, ut faceret verbum ad Fratres, adegit
 ut lacrimans diceret: Ploremus Fratres, & producit
 oculi nostri lacrimas, antequam eamus hinc, ubi
 mæ nostræ corpora comburant: & fleverunt omnes,
 ceciderunt proni in terram, dicentes: Pater, ora
 nobis. Nec immeritò: quoniam teste S. Chryso-
 stomo, (q) malorum omnium causam constat esse pec-
 catum: ex peccato tristitia, ex peccato tumultus, ex pec-
 cato bella, morbi, atq; omnes quotquot nos premunt
 passiones. Peccatum, (r) ait, S. Basilus, animæ
 ægrotudo, peccatum est mors animæ alioquin immortalis.
 Peccatum luctu est, & implacabilibus lacrimis dignum.
 Ob peccatum profluant effusissimæ lacrimæ, nec desunt
 ex imo pectoris recessu jugiter profilire suspiriosus gemitus.
 Peccatum facit Dei inimicum, amicum diaboli, cla-
 lum claudit, infernum aperit, ad æternas interitæ
 pœnas impœnitentem præcipitat, (s) sic affirmat
 Ambrosio, dum quærit, quæ sunt portæ mortis,
 est inferni, nisi singula quæq; peccata? Si fornicatus
 fueris, portas mortis ingressus es: si peccatum mortis
 commiseris, portas mortis intrasti. Ac proinde
 Vates minando admonet, ut caveant omnes à peccato
 ra ira peccatoribus imminente, (t) Mors peccatorum
 pessima: (u) in quæ verba S. Chrysofostomus, cum

(p) In Vitæ PP. 1. 5. libello 3. num. 9. (q) S. Chrysofost: hom. 1. de Pœnit. (r) S. Basil: hom. 5. in Marty: Jullitam. (s) S. Ambrosio: L. 6. in Luc: cap: 9. (t) Psal: 33. v. 22. (u) S. Chrysofostom: 5. ferm: 34.

... mortem animæ, noli mori animam arbitrari, est
 ... immortalis; verum animæ mors est peccatum, &
 ... plicium æternum: propterea ait Christus, nolite ti-
 ... reos qui occidunt corpus, animam autem non possunt
 ... cidere, sed potius timeate eum, qui potest & ani-
 ... & corpus perdere in Gehennam. Latro animæ
 ... catum est, ipsum est quod eam crudeliter jugulat,
 ... anima, quæ peccaverit, ipsa morietur: (x) vita
 ... carne, ait Ven; Beda, (y) anima, vita animæ
 ... est; mors corporis est amittere spiritum: mors est
 ... amittere Deum. Ah, quanta pœna est, ait, S.
 ... Augustinus, (z) tantummodo à facie DEI separari?
 ... autem illam dulcedinem non gustaverunt, si nondum
 ... derant DEI faciem, timeant vel ignem: supplicia
 ... rant, quem præmia non invitant. Vile tibi est,
 ... DEUS pollicetur? contremisce quod minatur. Ve-
 ... dulcedo præsentiae, non mutaris, non excitaris,
 ... suspiras, non desideras. Amplexaris peccata tua,
 ... delicias carnis tuæ: stipulas ad te congeris, veniet
 ... te ignis: ignis in conspectu ejus exardescet. Non
 ... ignis iste sicut focus tuus, quo tamen si manum
 ... gere cogaris, facies quidquid volueris, qui hoc mi-
 ... ur. Si tibi dicat: scribe contra caput Patris tui,
 ... e contra capita filiorum tuorum, nam si non fece-
 ... manum tuam mitto in focum tuum: facies, ne ar-
 ... manus tua, ne ardeat ad tempus membrum tuum,
 ... semper in dolore futurum. Minatur ergo inimicus
 ... leve malum, & facis malum; minatur Deus æter-
 ... num

F 2

Ezech: 18. (y) Ven: Bedas (z) S. August: tom: 2, in
 Val: 49. post princ.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

num malum, & non facis bonum? Cogita, ait B. Prosper, (a) quale malum sit ab illo gaudio divinae contemplationis excludi, beatissima Sanctorum omnium civitate privari, fieri Patriæ cælestis extorem, mortis beatæ, morti vivere sempiternæ, in æternum cum diabolo & angelis ejus expelli, ubi sit mors secundum damnatio exilium, vita supplicium, non sentire igne, quod illuminat; sentire, quod cruciat, exardentis incendij terribiles crepitus pati, barathri fumantis cæca caligine oculos obscæcari, profundo gehennæ fluminis immergi, edacissimis in æternum dilaniantibus, nec finire: hæc & similia cogitare, nihil aliud, quam vitiiis omnibus repudium dare, & carnis blandimenta refrænare, de præteritis lacrimis & perpendere momentaneum esse quod delectat, & æternum quod cruciat. Barbarum est peccatum ait S. Chrysostomus, (b) tyrannidem exercens in animam semel captam, sed in perniciem eorum, qui ipsum suscipiunt. Hoc jugiter meminisse, hoc noctibus, hoc diebus ruminare se, salutis pharmacum est. Hoc Sapientissimus magister talium suadens, inquit, (c) memorare novissimam & in æternum non peccabis: Memorare, quod peccatum ait S. Chrysostomus, (d) separant à nobis DEUM, constituuntq; nobis inimicum. Memorare, quod faciunt mancipium diaboli, (e) qui enim peccatum facit diabolo est, quoniam ab initio diabolus peccat. Ut ait Tertullianus, (f) Peccator traditur diabolo, qui

(a) B. Prosper l. 3. c. 12. de vita contemplativa. (b) S. Chrysostomus l. 1. c. 1. de peccato. (c) Eccli. 7. v. 40. (d) S. Chrysostomus l. 3. de Provid: Dei. (e) 1. Joana: 3. v. 8. (f) Tertullianus de respo-

carnifici in pœnam, ut Saul. Et S. Augustinus: (g)
 Unusquisque peccando, animam suam diabolo vendit,
 cepto tanquam pretio dulcedine temporalis volupta-
 tu. Quin S. Chrysostomus (h) hominem per pecca-
 tum deteriorem reddi, ait, diabolo. Et S. Hierony-
 mus, (i) inquit: *Porta diaboli est peccatum, sicut ho-*
mine gustus, Spiritus sancti porta est. Horum malorum
 peccato promanantium sancta recordatio, & salubris
 meditatio, quot pretiosas à Pœnitentium oculis lacri-
 mas, quot gemitus & suspiria ab afflictis cordibus ex-
 citat? Hæc sapiens, matura, & constans Peccati in sum-
 mam DEI Bonitatem commissi memoria Protopatri
 Nostro Adamo, plusquam unius sæculi, in quadam la-
 crymarum valle, continuum dolorem, gemitum & lacri-
 mas profundi fecit. Hæc regium Psaltem Peccatorem
 David (k) excitavit, ut lavaret per singulas noctes lectum
 suum, & lacrimis stratum suum rigaret; essentq; illi la-
 crymæ suæ panis die ac nocte. Hæc Petro Apostolorum
 Principi jugi lacrimarum profluvio, genas, canalium
 vestrarum continuè ploranti, excavavit, Hæc Divo Aure-
 lio Augustino, magno Ecclesiæ lumini, seriò pœni-
 tenti, publicam criminum suorum, Orbi toti manife-
 stam confessionem persuasit. Hæc Filium Prodi-
 tum & lascivientem, in semetipsum redire, stultitiam
 suam juvenilem agnoscere, vanitates execrari, libidi-
 nes averfari, de omnibus erroribus pœnitere, & ad
 Deum redire docuit. Hæc Magdalenam publicam

F 3

Pec-

(g) August: in exposit: proposit: Epist: ad Rom. (h) S. Chrysof:
 hom: 30. ad pop: Antioch. (i) S. Hieron: ad ep: ad Ephes. c. 4.
 (k) Psal: 6. v. 7. & 41. v. 4.

Peccatricem castiùs amare, pedibus JESU acciden-
 eosdem lacrimis rigare, capillis tergere, caput unguen-
 to pretioso perfundere, mundo nuncium remittere
 & in eremum concedere, induxit. *Hæc* afflictissimi
 Prophetam Jeremiam suspirare, plangere, *lamentatio-
 nes, carmen & vs.*, lugubri lessu canere, & Pec-
 trici Hierosolymæ suæ, crimina oggerere, exproba-
 re, pœnas, clades, exilia vaticinari, ac tandem
 cidium dicere coëgit. Ut autem TOTIUS ORBIS
 LACRIMAS, quas in fronte libri scripturum me
 misi, tristi gemitu plangere potiùs, quàm canere, ex-
 monstrem; brevi compendio (veluti Iliadem nuci-
 clusam) totum Orbem, sub senis Peccatorum lac-
 mantium nominibus, afflictum complexus sum.
Adamo quidem Protoparente nostro, totam *Gen-
 tium Humanam Universitatem* (in eo enim teste (1) S. Ber-
 nardo, *omnes peccavimus, & in eo sententiam damnationis
 accepimus*) lacrimantem: *In Regio Prophetarum*
vid Orbis Moderatores, Imperatores, Reges, Prin-
 cipes, Duces, Dynastas delinquentes; *In Petro* Apo-
 stolo supremo totius Ecclesiæ capite & Pastore, Episcopos,
 Prælatos, Præsules, Doctores, Cleri, Ecclesi-
 arumque Rectores: *In Divo Augustino*, virilis ac-
 tumores, Politicos, Liberalium Artium Professores, vir-
 tæ liberioris errores, delicta, maturam culparum ag-
 gnitionem, sapientem pœnitundinem, noxarum detest-
 ationem & correctionem: *In Filio Prodigio* Juventutis
 levitatem, inconstantiam, lasciviam, prodigalitatem
 & improbam vitæ licentiam, ac tandem ex tot calamita-

(1) S. Bernard: serm: 1. de Adventu.

tatum experimentis , doctam pœnitudinem ; *In Magdalena Peccatrice*, Sexus muliebris vanitatem , libertatem , luxum , superbiam , arrogantiam , laqueos , virtutis blanditias , amores , vitæ malè actæ questus , & ferias lacrimas ; Omnis denique ætatis , conditionis , dignitatis , sexusque defectus & excessus , errores , & ex emendatoris vitæ lamenta , designo. *In Threnis Jeremie Prophetæ*, Hierosolymæ nomine , *Animam*, in peccati jugo Babylonico , seu vitiorum confusione captivam , vinctam , pressam , gementem , Sponso Deo viduatam , diabolo vectigalem , quotidianis lapsibus & culpis quasi tributariam , exulem , à DEO proscriptam , Angelis & Sanctis abominabilem , ex communi SS. PP. Doctorum , & Interpretum tropologico sensu , intelligo : Hæc enim est illa *civitas* , super quam mitissimus *JESUS* flevit , (m) teste Cornelio à Lapide , asserente : (n) sic *Christus* allegoricè flevit super *Jerusalem* vastanda per *Tuum*. *Multæ civitates aliæ captæ , devastatæ , & in cineres redactæ perierunt* , & tamen , ait Bernardinus Senensis , (o) non legimus pro eis *Christum* flevisse , sed pro anima sola : Hæc enim *Civitas* mysticè animam præfiguratur , Et sup : cit : Cornelius à Lap : (p) propriè ac peculiariter *Jerusalem* hæc , est anima , quæ peccato mortali consentiens , statu *Justitiæ & regno Dei* privata , *dæmonis regnum* , jugum & tyrannidem subit , & elades longè majores , quàm *Jerusalem* olim , vel *quodvis regnum* , aut *Respublica* eversa experiri & per-

F 4

peti

(m) Luc : 19. v. 44. (n) Cornel : à Lap : in Synopsi cap. 1. Thren Jerem : (o) Bernardinus Sen . serm : de dign : animæ . a. 3. c. 1. (p) Cornel : Præf : ad Thren : Jerem .

peti cogitur. Unde & S. Ambrosius. (q) Ipse Dominus Jerusalem fleuit, ut, quia ipsa flere nolebat, Dominus lacrimis ad veniam peringeret: ipse nos flere nolebat, ut evadere possimus fletum illum horrendum, amarum æternum, & stridorem dentium inter Gehennales, & frigidis nives, & interminandos flamarum rogos, æternitate continuandos. Hunc fletum, seu lacrimam Pœnitentium, non heroicâ Mantuani Vatis tubâ, non numerosâ Flacci Horatii Lyrâ, non flexanimi Pelagii Vatis testudine, non gravi & cothurnati Annæi Senecæ jambo, sed mœstâ, ad fletus aptâ tibiâ, & ad threnodiam accommodâ buxo, gemere potius, quàm canere libuit. Gemere libuit concentu rhythmico, omnibus Nationibus, Gentibus & lingvis familiari, quo Poeticos, & philosophos, & eruditionesq; politiores, doctissimas dramata, Poëmata, Comœdias, Tragœdias, Amores, Threnos, Diras, Bucolica & Georgica, Satyras, Epigrammata, Panegyres, Propemptica, Epithalamia, Genealogica, Epicedia, Epitaphia, Inferias, Parentalia, Descriptiones rerum variarum, ad totius Orbis eruditionem, & aplausum cantare & evulgare consuevêre. Prò quantâ gravitate Hispani, quantâ inventionum elegantia, & verborum copia & energiâ Galli, quantâ Descriptionis varietate, facundiâ, sententiarum pondere, & delitiosâ concinnitate, variorum affectuum diversitate & vehementiâ Itali, cômptissimos & acutissimos ingenii sui patentes, huic rhythmico concentui illigarunt? Portentosa ingeniosissimarum fictionum (utinam minùs Cupidi nomen & Venerem olentia) & conceptuum doctissimorum

(q) S. Ambros: l. 2. de Pœnit: cap: 6.

hoc sæculo luxuriantium ingeniorum, curiosos in li-
 bris palàm evulgatis Lectores, in scenis & theatris Spe-
 ctatores & Auditores, in familiaribus amicorum con-
 gressibus, conciliis, conviviis laudatores occupavere?
 Hoc eodem scribendi genere Britanni, Batavi, Poloni,
 Boemi, aliàque diversarum Nationum ingenia, usa,
 Cultorum, à latina gravitate, authoritate, eruditione
 que promanantium linguarum, studia, cultum, styli-
 que majestatem & facundiam æmulari, non sine palma
 nunquam contenderunt. Novissimè verò Teuto-
 nica Poësis, communi quadam, in publicam Aleman-
 nicæ eruditionis, & FRUGIPARA, quasi ex Sena-
 tus Consulto, multorum Doctorum virorum conspi-
 rantium & collaborantium SOCIETATE, utilitatem,
 polturam, famam, & commendationem, elaborata &
 polita, eò sublimitatis & eruditionis, hac nostra tem-
 porum tempestate ascendit, ut sive eximium inventio-
 nis & fictionis artificium, sive tropicam scriptionis &
 locutionis elegantiam, sive raram amplissimamque re-
 rum copiam, sive diversorum affectuum, animos mo-
 vere, excitare, persuadere, convellere, conciliare, de-
 clare potentium, varietatem, vehementiam & pathe-
 ticam gravitatem spectes, paucis herbam porrigere velle,
 posse videretur. Ex hac æmulationis industria, &
 acquisito scribendi studio, multæ, hac nostra ætate,
 elegantes lucubrationes, Poësi rhythmica, in lucem
 prodigatæ, doctissimorum virorum manibus teruntur, &
 metri dulcedinem, suavitatem, eruditionemque
 amantur, probantur, commendantur. Ea enim

est rhythmici vis & virtus, ut suavissimo suo syllabarum
 concentu, delectiosissime in animos influat, molliatque
 eos in multiplices affectus. gaudii, tristitiæ, amoris,
 doloris, odii, spei, differentiæ, iræ, miserationis,
 moris, querelarum, lacrimarum; & quod heroicis
 minis non potest majestas, nec tragici jambi aube-
 tas, nec amorosa elegorum comitas, impetrare aut em-
 cere, hoc suavissimo in aures & animum illapsu rhyth-
 mica valeat, suadeat & persuadeat concinnitas. Hinc
 est, quod mollioribus rhythmorum numeris, non gra-
 diore metro, rigidæ pietati tristior vates cecinerunt,
 voluerimque per ipsas lacrimas, & *prodesse & delictis*
re, siquidem ea spiritualium lacrimarum vis est, & na-
 tura, ut gaudium lætitiâque etiam afflictis, maestisque
 mentibus concilient. (r) Sic enim Paulus de Palatio
 per illud: *Beati qui lugent, in hanc veritatem loquuntur.*
Est dignissima dubitatio, qui fieri potest, ut lugens sit
beatus? quid luctui ad felicitatem? Et rursus, Pau-
lus jubet gaudere in Domino semper, nec contentus
mel id præcepisse, addit: iterum dico gaudete: rursus
dicit: quasi tristes, semper autem gaudentes. Num
pocrisis est vita Christiana, ut cum gaudeas semper
tristem te esse dissimules? Rursus regnum Dei, id est
vita Christiana, est justitia, pax & gaudium, non
tristitia. Et Dominus: Rogate, ut gaudium vestrum
plenum sit: Si plenum, quomodo secum luctum admittet?
Et mox, lacrimas animæ interiorum consolatio-
nem & exultationem afferre, sic testatur. Profertur
mihî res est admiranda: Vir Christianus lugens, & c.

(r) Paulus de Palatio: super illud. Matth: Beati qui lugent.

luctu suo latus, adeo ut lacrimas suas pro nulla seculari letitia commutet. Fuerunt, (s) inquit regius vates, lacrimae meae panis: lacrimae erant, sed panis etiam erant: luctus erat: sed suavis: Quo sine ille etiam eadem Prophetae adduxit verba: secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuae letificaverunt animam meam. In quorum confirmationem illa alia Apostoli verba nobis in memoriam revocant: (t) sicut abundant passiones Christi, ita & abundat consolatio, nostra: quibus hanc mox annectit glossam dicens: Non ita, ut post luctum sequatur consolatio, sed quod est mirabilius, ipse luctus consolatio est. O lacrimae! deliciae spiritus (u) exclamat B. Petrus Damianus) super mel videlicet & favum, atque omni vitare dulciores, quae mentes ad Deum erectas juvenunda saporis intimi suavitate reficitis, & arida & silentia corda, haustu supernae gratiae medullitus irritatis. Eleganter planè in eandem sententiam (x) S. Macarius Senior, Habent Christiani consolationem spiritus lacrimas, luctum & planctum, suntque illis lacrimae deliciarum loco. (y) Et S. Ephrem: Certo scite, Fratres: non fore in terra quid dulcius gratia lacrimarum: si quis vestrum expertus lacrimarum dulces, mediante oratione, desideravit elevari à terris, hic extra corpus in caelum fertur: & quid dico extra corpus? imò extra saeculum Universum totus, nec amplius conversatio ejus invenitur in terris. (z)

San-

(s) Psal: 93. v. 13. (t) 2. Cor: 1. v. 5. (u) Petr: Dam. (x) S. Macar: Senior hom: 15. (y) S. Ephrem, tom: 1. orat: de exirem: & compunct. (z) S. August: in Psal: 127.

Sanctus Augustinus usque ad trigefimum tertium
 tis suæ annum mundi delitiis, gaudiis, honoribus
 delectatus, nihil negavit animæ suæ, quo omni volu-
 ptate frueretur: his abundè circumfusis & satiatis
 post conversionem tamen suam tantam expertus est
 lacrimis suis suavitatem, ut asseveret: illas, omnium
 mundi hujus dulcedinem, delectationem, & suavi-
 tem superare, *dulciores, inquit, sunt lacrimæ oron-*
tium, quàm gaudia theatrorum: & idem alibi: *Dilige-*
mus lacrimas, quia suaves sunt diligentibus Deum. (a)
 Et iterùm, *Ipsæ prodant lacrimæ, ipsæ loquantur, quon-*
tùm te diligit anima mea, dum præ nimia dulcedine amo-
ris tui nequit se à lacrimis continere. Idem expertus
 loquitur magnus ille Hieronymus, (b) *secundùm magni-*
tudinem dolorum meorum in corde meo consolationes
tuae lætificaverunt animam meam, ait; hoc est quod lo-
quitur; quoties egi pœnitentiam, toties me consolatus es.
Unam fudi lacrimam, unam merui consolationem: Decem
fudi lacrimas, decem merui consolationes: Hanc
 aliter sentit S. Chrysostomus: (c) *Nihil est jucundius*
oculis, qui sunt lacrimati: Et paulò ante dixerat: *Ni-*
hil est lacrimis jucundius, sciunt, qui lugent, quam
res habeat consolationem. Illa quoque S. Pauli ad Ti-
 motheum, (d) scribentis verba: *memor lacrimarum*
tuarum, ut gaudio implear, adducens subjungit: lacrimæ
enim desunt ex voluptate, adeòque fletus etiam res
voluptatis, ejusq; valdè intensæ. Hanc utilitatem

(a) S. August: serm: 11, ad Fratres. Ex lib: med: cap. 30. (b)
 Hieron: in Psal: 93. (c) S. Chrysost: hom: 12, ad Coloss. (d)
 Timoth: 1. v. 4.

luptatem, & delectabilem pretiosarum lacrimarum tri-
 stitiam, aptiore versuum apparatu impetrare, aut ex-
 primere nec valui, nec volui, nisi modestissimis oda-
 rum rhythmicarum numeris, quibus sanctissima Mater
 Ecclesia Hymnos suos in publicum cultum concinna-
 vit, & etiamnum vetustissima religione cultos in odæis
 suis legi & cantari jubet. Hac canendi methodo, ve-
 neranda sanctorum Patrum Humanitas, & devotissi-
 mus, in Deum, Deiparâque ardor usus, Seraphicos
 amores suos, tenerrimos affectus, flagrantissima vo-
 ta, eucharisticos jubilos, Mariana epinicia, Patientis
 morientis epicedia, resurgentis triumphos, ascen-
 dentis gloriam, regnantis in cælo majestatem, judican-
 tis potentiam, cælestis Patriæ desideria, terrenarum
 rerum vanitatem & contemptum, futuri sæculi beati-
 tudinem, & infelicissimam damnatorum æternitatem,
 describit. Ex pluribus paucos insinuo, D. Aurelius
 Augustinus, lumen & Doctor Ecclesiæ, dulcissimo
 melo Servatori nostro cecinit **DOMINE JESU** no-
 verim me &c. Angelicus Doctor & Theologorum Sol
 Thomas Aquinas, Deo Eucharistico: Seraphicus Do-
 ctor Bonaventura rhythmum amænissimum de Passio-
 ne Domini: Opusculum contemplationis de **IESU**
 sui amoribus: Laudisum de cruce: Philomelam: O-
 pusculum de septem verbis: De compassione B. V. M.
 de corona B. V. M. Salve Regina: De laude B. V. M.
 Malterium B. V. M. per tres quinquagenas distributum
 &c. Mellissius, **DEI**, Deiparæque dilectissimus
 doctor Bernardus Hymnos, ad quodlibet membrum
 Christi

Christi

Christi patientis, & in cruce pendentis &c. S. Iacopo
 nus de vanitate mundi: D. Dominicus Carthulianus
 hortationem ad pœnitentiam: Petrus Damianus Car
 dinalis Ostiensis de Paradisi gloria: Innocentius III
 Papa ad B. V. Matrem ejusque benignissimum filium
 S. Casimirus Regalis gemma Poloniæ, Magnæ Mar
 cælorum Reginæ, laudes delitiosissimo affectu modo
 latus est. Longum foret plurium sanctitate, sapien
 tiâ, doctrinâ asceticâ & Theologicâ illustrium virorum
 odas rhythmicas in elenchos referre, satis sit, hanc co
 nendi methodum pretium & æstimationem à summa
 authoritate Ecclesiæ & sanctitate summorum Patrum
 & Doctorum traxisse. Nostræ certè ætatis non pau
 ci, ii que doctissimi viri eadem chely rhythmicâ ce
 nère: Gualterus Paulus S. I. Theologiæ Doctor, po
 plures ingenio, eruditione, pietate ubique commen
 tissimos metro rhythmico scripsit libellos: Carolus Ver
 pæus Gallobelga, præter non paucos, quos scripsit
 laudatissimos Poëmatum libros, novissimè ternos
 ter Crucem & Christum dialogicos elegantissimo ce
 tamine rythmico concinnavit. Iacobus Bidermannus
 S. J. Orbi toti celeberrimus & cultissimus Poëta, in
 Ludis suis Theatralibus hoc genere catendi usus est
 Quid memorem Iacobum Balde S. I. virum dilectissi
 mum, facetissimum, nostri sæculi Apollinem, qui
 cum Marone tuba cecinit, cum Nasone elegos modo
 latus est, cum Horatio lusit lyra, cum Annæo Scæ
 ca cothurnum indutus, Tragædus prodiit in theatro
 ac tandem etiam Agathyrsus, Latino-Alemanico

rhythmo, & Augustissimæ Imperatrici Leopoldinæ
 1649. 7. Augusti defunctæ, parinaniâ, doctissimè
 parentavit. Ioannes Nadasi S. I. plurimorum librorum
 scriptor, Doctor, Asceta, Poëta non ignobilis, Heb-
 domadam meditandæ æternitatis, sive rhythmicas,
 in singulos Hebdomadæ dies distributas medita-
 tiones; de Igne Inferni: Hymnos ad sanctissimam Tri-
 nitatem pro amore Dei: ad IESUM Crucifixum; ad
 Beatissimam Dei Matrem; ad sanctum Angelum Cu-
 stodem; ad sanctam Ursulam & socias ejus &c. ad SS.
 Ignatium & Xaverium: non sine delitioso legentium
 fructu, & commendatione evulgavit. Tantis igitur
 sanctorum Patrum, Virorumque eximiorum probatiss-
 simis auctoritatibus, perfectissimis, ad instituti mei ra-
 tiones, ideis & exemplis inductus, malui teneræ pie-
 tati, spirituali solatio, & contrito, ad dulces lacrimas
 effectui, cordique, cum dolore gemere, quàm flo-
 ridis, ac superbis Poëtarum calamistris exornatum car-
 men, in gloriosum cantum cogere, utpote probè gna-
 rus, exornato poëmatum artificio, plus nonnunquam
 vanitatis, arrogantia, & tumoris, quàm solidæ vir-
 tutis ad pietatem comparatæ inesse: tutiusque sanè, se-
 cundùm S. Bernardum (e) *æmulanda solidiora, quàm
 volubilia, & quæ magis virtutem redoleant, quàm
 sonora.* Gemere ad salutem libuit, & in scelerum
 contritorum veniam plorare, & Divinæ Misericordiæ
 clementiam per lacrimas implorare, ità ut quidquid
 sinceræ virtutis inter Dionysia Liberi, quidquid pro-
 furum morum inter convivia Apicii, inter Epicuri sa-
 ginas

(e) S. Bernard: serm: de S. Victore.

ginas, Sybaritarum triclinia. Smyndiridis symposia
 quidquid puræ integritatis, castique floris inter Delia
 Tibulli, Cynthia Propertii, Catulli Lesbias, Cypri
 dis delicias, Cupidinum faces, scelerum incendia, in
 nocentiæ Syrenes, Juventutis Circes, turpiter & pe
 ditè periit, & exaruit, thauaturgâ lacrimarum po
 tentiâ reviviscat, rigatum refloreat, floridum in
 vos frugum spiritualium surculos adolescat, in gemas
 repullulet, & in fruges maturescat. His salutari
 pluviis, ab oculorum nubibus copiosè manantibus, *ter*
ra cordis rigata dabit fructum suum: Lacrima enim, et
 S. Bonaventura, (f) *terram cordis irrigat, & facit*
dat, ut habetur in Genesi: Fons ascendebat de terra,
scilicet irriguum lacrimarum, irrigans universam super
ficiem terræ ad producendum fructum bonorum operum
 Solent agricola, ait Richardus Victorinus, (g) *siccita*
tis tempore deductis fontium rivulis terram rigore,
ariditate nimia exsiccata, nequeat commendata semina
multiplicare: Ad horum imitationem David imbre gratia
rum tardante descendere, operum suorum fructum lacri
marum undâ non negligit infundere: Et paulò post
 addit: *Nonne internæ infusionis imbrem tunc exspere*
bat, quando cum gemitu exclamabat: Anima mea
terra sine aqua tibi. Anima nostra, hujus aquæ irrigua
 destituta, quid nisi sterilis & mortua gleba proferat ali
 ud, quàm infelix lolium, carduos, tribulos, spintas, ur
 ticas, inutiles & nocivas herbas? Radices autem salutarium
 herbarum, & arborum his humectatæ, & irrigatæ

(f) S. Bonavent: Diet: salut: tit: 7. c. 3. (g) Richard: Victor: part: 2. in Psal: 118.

quoribus frondium flores parturiant, flores in fructus
 maturefcant, juxta Petrum Damianum, (h) *lacrima,*
adproferenda virtutum germina. nostri cordis arva fa-
condat. Cui assentitur Hugo de S. Victore pariter de
 ihesu scribens: (i) *Humectantur ab eo virtutum plan-*
tarum. Hujus humor nutrit oliveta misericordiae, roseta
martyrij, castitatis lilia, inviolatae Virginitatis vio-
lae pignit. Harum autem aquarum scaturiginem, vir-
 tutem, & efficaciam singularem, in valle sitarum
 latimopere Regius Psaltes commendat, quæ salubri-
 ter irrigua in abundantissimos fructus excrefcet, in qui-
 bus, (k) *Beatus vir, cujus est auxilium abs te, as-*
prospices in corde suo disposuit in valle lacrimarum:
 Ecce fructus, qui ab hac, lacrimis irrigata, valle pro-
 munt: Subjicitur enim: *Etenim benedictionem da-*
ni legislator, ibunt de virtute in virtutem. Hic fru-
 ctus lacrimarum est, ut segetem veræ contritionis &
 doloris in corde surgentem, in copiosam virtutum
 segetem faciat maturefcere. Hanc S. Bernardinus in-
 terrogans aiebat: (l) *Cumulum peccatorum meorum*
lacrimarum imbrem rigabo, ut inde crescat nova
segetis virtutum. Quin S. Chrysostomus plus virtu-
 tum spiritualis, lacrimis, quàm aquis, terram irrigan-
 tis, & fructus producentibus attribuit: dicens: (m)
ut sic semina demissus imber germinare, & crescere
faciat, ut pietatis semen excitat, & vernare facit ex

G

lacri-

(h) Petr: Damianus in Psal: 118. (i) Hugo de S. Vi: ibidem.
 (k) Psal: 83. v. 6. (l) S. Bernardinus tom: 1. serm: 50. a. 1. c. 3.
 (m) S. Chryso: hom. 4. ad pop.

lacrimis ruens imber. Hic animam detergit, irrigat
 mentem, doctrinae germen brevi progredi facit.
 idem in Psal: 6. (n) Lacrimis tanquam imbre
 tes, semina virtutis augentes: Quia, ut ait Petrus
 Cellensis, (o) Nunquam virtutes aut veniunt,
 diu vivunt, sine cordis irrigatione; omnis planta
 nostra, sine aqua deficit, omnis sterilitas crescit.
 que enim, ait S. Chrysostomus, (p) perinde amara
 fontes floridos reddunt hortos, ut plantam deprecatur
 fontes lacrimarum irrigantes faciunt in summam
 tudinem excurrere. Sicut aquarum humore, ait Hugo
 Victorinus, (q) & calore solis, terra ista facta
 cundior, copiosorem cultori suo reddit fructum:
 hortus animae, cum lacrimarum effluentia suffunditur,
 dum rore caelesti & S. Spiritus calore vaporatur,
 virtutum praestat incrementum, pullulare cogit
 gulta justitiae, in vineis charitatis botros multiplicat
 gratiae, multiplicat & abundantiam vini, id est
 intelligentiam verbi divini. Quare (verbis ejusdem
 gonis de S. Victore te alloquor) veni charissime
 quis demum aut Peccator aut Poenitens es) ad fontem
 compunctionis, qui oritur in valle humilitatis,
 unda exstinguit libidinis flammam, vitiorum temperat
 aestus, mentium sordes lavat, carnalium desideriorum
 exstinguit sitim. Irrigatur ab hoc fonte castitatis
 tus, quem carnalium desideriorum aestus exstinguit
 flammam

(n) Idem in Psal. 6. (o) Petrus Cell: L. de panib. c. 12. (p) Chrysoft: hom. 4. ad pop. (q) Hugo Victor: tom. 1. lib. de vita nupt. vir. c. 3.

flamma facit exarescere: *Lacrima enim*, ait Divus Bonaventura, (r) *sitim & ardorem concupiscentiæ sedat, & sicut contra sitim curritur ad fontem, & contra ignem curritur ad aquam, sic contra concupiscentiæ ignem & incendium currendum est ad fontem lacrimarum.* O felix lacrima, exclamat S. Augustinus, (s) *in carnalem cogitationem extingvis.* O fontem aquæ ait S. Thomas Villanovanus, (t) *& aquarum viscerum puteum, fontem lacrimarum, quo crimen abluatur, concupiscentiæ ignis extinguitur, facies animæ lavatur.* O lacrima, quæ potes omnia, claudis infernum, aperis cælum, irati Numinis furorem mitigas, cor emollis, manum ferientis delinis, veniam impetras, gratiam consequeris, filios perditionis facis heredes salutis, & possessores æternæ felicitatis, & immortalis gloriæ. O quanta vis in lacrimis, ait Chrysologus, (u) *peccatorum, rigant cælum, terrendum diluunt, extingvunt Gehennam, delent in omnem latam divina promulgatione sententiam.* O lacrima, exclamat S. Laurentius Justinianus, (x) *humilitas tua est potentia, tuum est regnum. Tribunal iudicis non vereris, amicorum tuorum accusatoribus silentium imponis, non est qui te ad DEUM accedere vesideret.* Si sola intres, vacua non redibis. Quid plura? *in vincibilem, ligas omnipotentem, inclinas filium Virginis, aperis cælum, fugas diabolum.* O lacrima

G 2

cri-

(r) S. Bonav: dicit. salut. tit. 7. cap. 3. (s) S. August: serm. 11. ad Frat. (t) S. Thom. Villan. conc. in ser. 6 post Dom. 4. Quadr. (u) S. Chrysolog. term. 93. (x) S. Laur. Just. lib. de ligno vitæ, c. 9.

erima, ait S. Augustinus, (y) tu contra ruinas bonorum suave solatium, quæ Passionis Christi es vicaria contra peccatum pones remedium, ut per te toties cogatur Christus mori, quoties labitur homo in abyssum peccatorum. O lacrimarum virtutem, ait S. Ephrem, quæ medicinalis officina es peccatorum. O felix lacrima, inquit S. Augustinus, (a) tu peccatorum moribus expellis, virus culpæ evomis. O aqua salutaris, quam omne peccatum destruitur, & author peccati diabolus, qui tolerabilis, ait Petrus Cellensis, (b) sustinet flammam suam, quàm lacrimam nostram, acrisque contriti cordis lacrima, quàm flammam infernalis incendij torquetur. Dum fundit peccator lacrimam, recludit adversarium in flammam. Flumina omnia sorbet, sed hanc tamen aquam non sorbet, rumpuntur namque ventris ejus interiora, si conspersa fuerint hac aqua. Lacrimantes oculi, ait Petrus Damianus, (c) Diabolum terrent, & sic lacrimarum erumpentium pavet impetum, ac si procellosissimi nimbi grandæni, & furentium undique ventorum effugiat tempestatem. Nam sicut spumosi torrentis cumulus superveniens cavæ alveum sordibus purgat, sic lacrimarum profusum cursus ex mente flentis, & diabolicæ versutia semina, & omnes sordentium vitiorum pestes eliminat, facitque cor mundum & emaculatum, ut thronum Divinæ Clementiæ accedere securus valeat. Harum virtutum

(y) S. August. serm. 11. ad Frat. (z) S. Ephrem de compunct. (a) S. August. in appen. de divers. ser. 49. & ser. 11. ad Frat. (b) Petr. Cell. in bibl. vet. PP. hom. 9. de panib. cap. 12. (c) Petr. Damianus 102. 3. opusc. 23. c. 12.

considerans S. Ephrem exclamat. (d) O lacrimarum
 virtutem, quandoquidem, & universæ virtutes cæle-
 stes tuam potestatem admirantur. O virtutem lacri-
 marum, quanta potes? Tu quidem Divino assistis thro-
 no in gaudio! (e) O vis lacrimarum! quæ si velis ante
 sanctum atq; excelsum immaculati Domini thronum cum
 gaudio assistere, potes! O vis lacrimarum, in cujus
 presentia atq; confidentia Angelorum ordines, cælestesq;
 omnes virtutes semper exultant. Quomodo in ictu oculi
 quasi præpetibus sublata penne in cælum revebis, atque
 ascendis, & postulata à DEO sancto obtines? (f) O
 lacrimarum vis, quousq; pertingis? quæ multa cum
 fiducia, nullis impedita retinaculis ipsum cælum pene-
 tras! Felices lacrimæ! de quibus D. Chrysologus:
 (g) En mutatur ordo rerum: pluviam terræ cælum dat
 super: ecce nunc rigat terra cælum, imò super cælos,
 usq; ad ipsum Dominum imber humanarum prosiliit
 lacrimarum, ut juxta Psalmistam, & de aquis fletuum
 detur illud: Et aquæ omnes quæ super cælos sunt
 cadent nomen Domini.

In hac igitur lacrimarum valle gementes & flen-
 tes, peccatorum pœnitudine compuncti, & dolore con-
 sumpti, (h) venite adoremus & procidamus ante Deum,
 & precemur coram Domino! sed fortè de peccatis vestris,
 quæ vos longè fecerunt à DEO, solliciti estis? Facia-
 mus sequentia, & ploremus coram Domino, qui fecit
 Ardet forsân conscientia delicti? Lacrimis ex-
 stin-

G 3

(d) S. Ephrem serm. de comp. & salut: anim. (e) Idem ibid. serm. 3.
 (f) Idem ibid. (g) Chrysolog. serm. 93. (h) S. August. in Psal: 94.

stingve flammam peccati. Plora ante Dominum, qui fecit te. Ploremus ante Dominum qui fecit nos, lacrimæ ante illum etiam motæ perorabunt, non enim, juxta Petrum Damianum, (i) possunt in sua petitione contemni, quæ & magnæ voces habent in auribus Creatoris: quas profecto ille frequenter ad DEUM miserat, & quid ad obtinendum possent, subtiliter noverat, qui dicebat: Audi orationem meam, Domine, & deprecationem meam, auribus percipe lacrimas meas: qui enim non oculis attendi, sed auribus percipi lacrimas postulat, voces esse lacrimis manifestè designat. Lacrimæ nempe in conspectu pii judicis supplicant, nihil hæsitant, sed misericordiam tanquam rem quamlibet proprii juris vendicant, & impetrâsse se, quod petierunt, confidenter exultant. Consurge, ergo, monet Rupertus, (k) Consurge quisquis in cæno peccatorum demersus hæret. Consurge, qui ab hoste infernali in prælio victus succumbis, & turpiter prostratus jaces! Consurge! & arma tua corripe, arma lacrimarum, quod est effundere aquam cortuum, & hoc ante conspectum Domini. Nunc tempus est, quo lacrimis tuis confundas omnes potestates tenebrarum harum, & omnem exercitum inimicorum. Nunc flendi tempus est, ait S. Hieronymus, (l) & futuro ridendi: Beati enim flentes, quoniam ipsi ridebunt: plangendum est in præsentiarum, ut postea saltare valeamus, in salutatione illa, qua saltavit David

(i) Petr. Dam: op. 13. c. 12. (k) Rupert: Abb. 1. r. in Jerem. c. 54.
 (l) S. Hieron: in Eccle: c. 3. v. 3.

arcam testamenti, & Säuulis filia displicens, magis pla-
 rari Deo: quia qui in praesenti saeculo sua plangit pec-
 cata, ridebit potius in futuro. Veniet, inquit S. Augu-
 stinus, (m) Deus tuus, de quo dicitur ubi est, & abster-
 get lacrimas, & ipse pro pane lacrimarum succedet, &
 te in aeternum saginabit, quia erit nobiscum Verbum
 DEI, quo pascuntur Angeli. (n) Beati qui lugent, quo-
 rum ipsi consolabuntur. Non desiderat Patriam pe-
 regrinatio sine lacrimis: si desideras quod non habes,
 fonde lacrimas, nam unde diciturus es Deo: posuisti la-
 crimas meas in conspectu tuo? Unde diciturus es DEO:
 Quae mihi sunt lacrimae meae panes die ac nocte? Un-
 de dum dicitur mihi quotidie ubi est DEUS tuus? Quis
 non habuit istas lacrimas? Qui non habuit, pere-
 grinum se esse non doluit. Qua fronte ad Patriam ve-
 nit, qui eam absens non suspiravit? Hinc exclamat S.
 Hieronymus: (o) O felicem animam Prophetae David:
 lacus hic ac Sanctus. & irreprehensibilis, mansuetissi-
 mus, ac receptaculum Spiritus sancti, dies noctesq; in la-
 crimis transiebat: Nos autem, qui infinitis malis sumus
 circumditi, ne ad unam quidem horam compungi & poenitere
 volumus. Ille forma nobis datus est & exemplum, &
 poenitentiae via: quare imitemur eum, Fratres, in la-
 crimis. Ille lacrimas praemittens, magnamq; fiduciam
 habens, audacter valde ad Dominum dicebat: Lacri-
 mas meas ne fileas. Quid si tanta est fiducia ac liber-
 tatis, beatus homo, qui lacrimas fundit propter
 Deum,

G 4

(m) s. Augustinus in Psal. 127. (n) Idem serm. 22. ad Frat. (o) s. E-
 phrem in cap. 5. Mattheo

Deum, præmittitq; illuc, ubi cum sancto Propheta
 vid confidenter clamare possit ad Dominum, dicen do: *Lacrimas meas ne sileas; Propheta namq; ille Sanctus
 ait se turò illuc præmississe lacrimas, cælorum referen
 tes, ubi hac miseræ vitæ hujus mortalitate peracta
 non erit ampliùs neque luctus, neque dolor, neque
 clamor, neque lacrimæ, neque gemitus: Ubi tristitia
 nostra, ait B. Petrus Damianus, (p) vertetur in gaudium: Temporalis fletu perpetua lætitia comparatur
 Hinc est, quòd sancti Viri nunc omni studio fletum, &
 lacrimas seminant, ut æterni gaudij fruges metant
 Apostolus, ait Sanctus Basilius Magnus, (q) ut cum
 stentibus & ipsi fleamus promittit, quòd ejusmodi lacrimas
 crimæ sint seminum quoddam & fœnus, quibus æternum
 illud gaudium increscit quotidie & cumulat.
 Effunde, monet Propheta, (r) sicut aquam cor tuum
 conspectu Domini. *Leva manus tuas: deduc quasi torrentem lacrimas per diem & noctem; non des requiescere
 tibi, neque taceat pupilla oculi tui. Plange homo miser,*
 ait S. Bernardus, (s) *plange incessanter peccata tua: dele lacrimis malitias, & miseras tuas, quas
 luxurie propria peccasti. Displiceat tibi super omnia
 displiceat tibi toto corde, & continuò displiceat tibi
 Dominum immense Majestatis habentem potestatem
 omnis carnis, & mittere corpus & animam in Geber
 nam, ausus fuisti offendere. Amareseat tibi amarissimum
 cor tuum, quòd Deum summum, Patrem incomprehensibilem,**

(p) s. Petr. Dam: 1. s. epist: 2. (q) S. Basilius M. hom. 4. de gratia
 (r) Thren: 2. (s) s. Bernardus serm. de humana miseria, in libro
 354. prope init.

pheta
 do: L
 anam
 a refer
 e peracti
 or, ne
 Ibi trist
 ur in p
 imparat
 fetus, e
 es met
) ut
 omodi
 ibus an
 cumulac
 or tuam
 quasi
 res requ
 homo
 er pecc
 qua
 er omni
 tibi
 restat
 in Ge
 am
 ompre
 sibi
 de grati
 i, imbi

bilis bonitatis (qui benignus & misericors est super in-
 gratos & malos) voluntariè, libenter ac delectabiliter
 attendisti. Totus displiceas tibi, ut totus possis placere
 ei, qui est summus, verus, & solus DEUS: cui nemo
 placet, nisi qui sibi metipso displicet: nam. ut inquit Jo-
 ann. Climacus, (t) Quicumque verum ex cordis sensu
 illud possederunt, illi vitam quoque suam tanquam
 aramnosam quandam omnium lacrimarum, & dolorum
 conciliatricem oderunt, corpusque suum velut hostem
 versantur. Cognosce te ergo, O homo miser, ait ite-
 rum S. Bernardus, (u) non te subicias carni, non sis
 amator mundi: non te suslineas esse filium diaboli, pro-
 pter honorem potentissimi & sapientissimi, & incom-
 prehensibilis Patris tui altissimi, DEI æterni: propter
 nomen DEI admirabile non te constituas adversariam,
 & homicidam tui: propter amorem benignissimi DEI,
 non te facias inimicum omnipotentis DEI: propter Uni-
 genitum & dilectum filium ejus JESUM Christum,
 non te facias Socium dæmoniorum, & combustionis ignis
 æterni: qui redemptus es pretioso Sangvine agni imma-
 culati, noli tantum pretium vilipendere, quod pro te
 DEI filius dignatus est exsolvere, nè sempiternis in-
 cendijs, Tunc enim pœnam maximam ha-
 beris sine remedio, tunc dolorem inopinabilem patieris
 sine fine, & tormento plenus eris, nunquam tamen al-
 teriaberis; quia qui non flevit, quando erat tempus flen-
 di, æterno luctu lugebit, sed sine fructu. Tandem et-
 iam ego cum S. Ephrem, (d) O Pater misericordia-
 rum

G 5

rum

(t) Joan. Clim: Scal: Parad: grad: 7. (u) S. Bernardus ut sup.
 (d) S. Ephrem l. de compunct.

rum, & DEUS totius consolationis, ante thronum
 Majestatis tuæ, aram veniæ & gratiæ, animo contrito,
 & afflicto corde, miser Peccator prostratus, im-
 plex oro, atque obsecro, largire mihi famulo tuo, Do-
 mine, lacrimas, illuminationem cordis atque fortitu-
 dinem, ut fontes lacrimarum jugiter cum dulcedine
 fundens, cor meum illustretur in oratione munda,
 de (y) recordatione peccatorum meorum lugens, & de
 amorem JESU Christi gaudeam: de memoria præ-
 cedentium delictorum meorum plorem, & de spe celestium
 bonorum exultem: de transactis culpis & negligentis
 meis doleam, & de promissione cælestis regni læter,
 præteritis meis delictis contrister, & de gaudio æterna
 retributionis hilarescam. (z) Tu quidem Rex gloriae
 & omnium virtutum Magister, docuisti nos verbo,
 exemplo, gemere ac flere, dicens: Beati qui lugent, glo-
 riam ipsi consolabuntur. Tu flevisi defunctum ani-
 cum, & lacrimatus es valde super perituram civitatem.
 Rogo te, bone JESU, per illas pretiosissimas lacrimas
 tuas, & per omnes miserationes tuas, da mihi gratiam
 lacrimarum, quam multum desiderat & appetit anima
 mea: quia sine dono tuo non possum habere eam: sed per
 Spiritum sanctum tuum, qui dura corda peccatorum
 mollit, & ad fletum compungit: da mihi gratiam lac-
 rimarum, sicut dedisti Patribus nostris, quorum ve-
 stigia debeo imitari, ut plangam me in omni vita mea,
 sicut ipsi se planxerunt nocte ac die. Da mihi irriguum
 superius: & irriguum inferius, ut sint mihi lacrima præ-

(y) s. Bernardus de modo bene vivendi serm: 113. de Trist: circa de-
 nem. (z) s. August: medic: cap. 36.

die ac nocte. Da mihi dulcissime, fontem irrigu-
 am, fontemque perspicuum, in quo laetetur assidue
 iniquitatum holocaustum. Da mihi gratiam la-
 crimarum, benedictæ & amabilis DEUS, præcipue
 ex multa dulcedine amoris tui, & commemoratione
 misericordiarum tuarum. Tribue pro bonitate, & pie-
 tate tua, ut iste calix tuus inebrians, & præclarus
 sitis sitim meam. (a) Da mihi, quaeso, lacrimas ex
 affectu internas, quæ peccatorum meorum possint
 solverè vincula, & cælesti jucunditate semper repleant
 mentem meam. Venit mihi in mentem alterius mulie-
 ris devotio mira, quæ in sepulcro jacentem præ amo-
 re quaerebat, quæ recedentibus discipulis de sepulcro non
 credidit, quia sedebat ibi tristis ac mærens. Si ergo
 non fleuit, & in fletu perseveravit mulier, quæ vi-
 ventem cum mortuis quaerebat, quæ te manu fidei tan-
 gat: quomodo te plangere, & in planctu persistere de-
 bet anima mea, quæ te Redemptorem suum jam cælo
 ascendentem, & ubique regnantem corde credit, oro
 confiteretur? Quomodo ergo gemere & flere debet talis
 anima, quæ te toto corde diligit, teque toto desiderio
 videre concupiscit? Percute, (b) ergo, Domine percute
 sacro, hanc durissimam mentem meam, piâ & va-
 lidâ cuspidè dilectionis tuæ, & altius ad intima pene-
 tranti potenti virtute: & sic de capite meo educ aquam
 viventem, & de oculis meis verum fontem lacrima-
 rum jugiter manantem ex nimio affectu, desiderio visio-
 nis pulchritudinis tuæ: ut luceam die ac nocte, nullam
 præsentis vitæ recipiens consolationem.

Ausbo-

1. August: ibid. 18 s. August: ibid. cap. 37.

Authoris Exegetis
Nuper Gaudium Orbis Universi,
Nunc Lacrimas Orbis Universi
scribentis.

Ille ego, qui nuper gracili modulatus avenâ
Carmen, & ingressus Cæli, Terræque theatra,
Ut quamvis Magni diademata prona MARIE
Submittant plantis, & sceptrâ potentia Reges
Reginæ obsequis, & Majestatis honori,
Gratum opus Augustæ Matris Cultoribus, Orci
Invisum Furiis: at nunc mœstissima vitæ
Argumenta cano, threnos, lamenta, dolores,
Væ, Carmen, lacrimas, & amari pabula luctus,
Et deplorandæ commissa piacula culpæ.
Tu Lector, lacrimis lacrimas superadde gementi,
Aut si flere nequis, gemitus adijunge canenti.

LIBER QUARTUS.

Pathetica Paradigmata
Pœnitentium.

ADAM POENITENS,

Sive

TOTIUS HUMANI GENERIS
UNIVERSITAS

Ex communi reatûs contagione lugens
& plorans.

QUOSTATUS opinatur, Adamum, postquam
divinum, de non manducandis arboris veti-
tæ fructibus, prævaricatus est præceptum,
atque à Paradiso expulsus fuit, à sua fuisse conjuge se-
paratum, atque in certa quadam fuisse Valle commora-
tum, in qua centum annis continuis amarissimè flevit:
locus proinde à filiis, & nepotibus suis VALLIS
LACRIMARUM est appellatus. *Benedictus Fidelis*
Paradiso Voluptatis Verbi Incarnati, in Domin: V.
Epiph: serm: 1. n. 2, qui citat Abulensem Quest:
VII, in cap: IV, Genes.

S. Ber-

*S. Bernardus serm: 35. super Cantic: mihi
fol: 676. lit: M. &c.*

EXitus aquarum deducant oculi mei super huius
modi animam, quæ cum nutriretur in croce
demum amplexatur stercore. Heu ! quod egregia
creatura jam olim facta de grege, & nunc in pejus
serabiliter prouens, non saltem inter greges remanere
permittitur, sed post abire iubetur. Homo, cum
honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis
insipientibus, & similis factus est illis. Ecce quomodo
de grege facta est egregia creatura: Puto dicent
menta, si loqui fas esset: Ecce Adam factus est quasi
unus ex nobis. Cum in honore esset, inquit; In quo
honore quæris? Habitabat in Paradiso, & in locore
luptatis conversatio ejus: nihil molestiæ, nihil indige
gentiæ sentiebat, & odoriferis stipatus malis, fulcitur
floribus, gloria & honore coronatus, & constitutus
super opera manuum Plasmatoris, magis autem ob
figne divinæ similitudinis præcallebat: & erat illi socius
& societas cum plebe Angelorum, & cum omni mil
tia cælestis exercitus. Sed mutavit istam gloriam
in similitudinem vituli comedentis fœnum. Inde est
quod Panis Angelorum factus est fœnum positum in
præsepio, appositum nobis tanquam iumentis. **VER**
BUM quippe **CARO FACTUM** est: & juxta Prophe
phetam Isa: 40. (a) **OMNIS CARO** fœnum. At
fœnum istud minimè desiccatum est, nec ex eo cecidit
flos, quia requieuit super ipsum Spiritus Domini,

ter hoc namque aliquando finis venit universæ carnis,
 quia spiritus recesserat vitæ. Denique ait : non per-
 manebit Spiritus meus in homine in æternum, quia ca-
 ro est. (b) Carnis nomine hoc loco vitium designari
 intellige, non naturam. Nec enim spiritum natura ex-
 pangit, sed vitium. Propter vitium ergo omnis caro
 æternam, & omnis gloria ejus tanquam flos scæni. &c.
 (c) Ergo cibus hominis mutavit se in pabulum pecoris,
 homine mutato in pecus. Heu tristis & lacrimosa muta-
 tio, ut homo Paradisi accola, terræ Dominus, Cæli
 civis, Domesticus Domini Sabaoth, frater beatorum
 spirituum, & cœlestium cohæres virtutum, repentina
 conversione invenerit, & propter infirmitatem jacen-
 tem in stabulo, & propter pecorinam similitudinem in-
 ligentem scæno, & propter indomitam feritatem alliga-
 tam præsepio (d) sicut scriptum est : in chamo & freno
 maxillas eorum constringe, qui non approximant ad
 te. (e) Agnosce tamen, O bos, possessorem tuum, &
 asine, præsepe Domini tui, ut Prophetæ Dei fi-
 deles inveniantur, qui ista sunt Dei mirabilia prælocuti.
 Agnosce pecus, quem non cognovisti homo. Adora
 præsepium, qui fugiebas in Paradiso. Honora præsepium,
 quod contempnisti imperium. Comede scænum, quem
 panem, & panem Angelicū fastidisti. Sed quænam causa
 tantæ dejectionis? Profecit quod homo, cum
 in honore esset, non intellexit. Quid non intellexit?
 Quod dicit; Nos dicamus; Positus in honore non intel-
 lexit, quod limus esset honoris fastigio delectatus: &
 con-

(b) Gen: 6. (c) Psal. 40. (d) Psal. 31. (e) Esa: 11

continuò in se expertus est, quod tanto post tempus
homo de filiis captivitatibus, & prudenter advertit,
veraciter protulit dicens; qui se putat aliquid esse, et
nihil sit, ipse se seducit. Væ misero, quòd non frater
qui jam tunc diceret ei: quid superbis terra & cinis
Hinc egregia creatura gregi admixta est, hinc bellu-
li similitudine Dei similitudo mutata est, hinc societas
cum jumentis, pro consortio Angelorum inita est.
Vides quàm sit fugienda nobis hæc ignorantia, de qua
tot millia malorum universo nostro generi proveni-
runt. Ait enim: propterea hominem jumentis insu-
perbentibus comparatum, quia non intellexit,

1.

A Udire qui primordia
Nascentis avet Mundi,
Et Exulis exordia,
Elysiique fundi,
Petrarum è recessibus
Convallis Palæstinæ
Auscultet meis questibus
Mundi causas ruinæ.

2.

Semefa vox singultibus
Si ruptis interiret,
Et cordis è tumultibus
Asperior prodiret,
Justis date doloribus
Hanc syncopen gementis,
Et animæ tortoribus
Crimen immane flentis.

3.

Extorris heu! me patrio
Ob culpam Paradiso
In hoc ferarum atrio
Pro flore spinas viso!
Uxor O consilio
Si nunquam annuissent!
Nunquam in hoc exilio
Tam serò doluissent.

4.

Audite vos Adamidæ,
MALI nepotes mei!
In genas fletus pluite
Culpæ paternæ Rei,
Vestræ ruinam gratiæ
Damnium felicitatis,
Jacturam Innocentiæ,
Virus Posteritatis.

5. Altra

5.
 Intra noctis caligine
 Mundus torpebat totus,
 Nullique sub caligine
 Tenebricosa notus,
 Celi, Terræque species
 Nullo fulgore culta,
 Nostri nec visa facies
 Cæca nube sepulta.

RES NULLA quæ Artificem
 AD OPUS irritaret
 Sed NIHIL, quod Opificem
 Æternum prædicaret.

9.

VERBO Cælorum Speculas,
 Terras fecit & undas,
 Solem, Lunam, & faculas
 Fixas & errabundas;
 Ut arbor prægnans fructibus
 Et seges fræta staret,
 Et plurimus de montibus
 Fons jugiter manaret.

10.

Ut prata picta floribus
 Et herbis superbirent,
 Ignotas quæ odoribus
 Novis nares ferirent,
 Et velut stellæ terræo
 Inpersæ cælo starent
 Cultu pares fidereo
 De gloria certarent.

11.

DIXIT, FIAT: & protinus
 Coram adstare feræ
 Lupus & Agnus cominûs
 Concordes se pavère,
 Saltabant quadrupedia
 Cervi, Equi, Leones,
 Repebant & apodîa
 Limax, serpens, Dracones.

H

12. Va-

tempo
 rtit.
 esse, c
 non tu
 & cini
 c bella
 ne foc
 nita
 de qu
 prove
 tis inf
 ario
 ifo
 o
 ifo!
 ifem
 ilio
 m.
 oram
 rosîs
 Oriens
 Nondum
 inspersis
 pinxit,
 ceano
 nec Occidens
 solis
 quadrigam
 tinxit.
 8.
 usum
 Chaos
 omnia
 Et moles
 indigesta,
 dia
 profcena
 atore
 noctis
 mæsta,
 5. Alia

12.
 Vastis Ceti corporibus
 Oceanum premebant,
 Phocæ, Delphines fluctibus
 Adversis alludebant,
 Gens minor, rivos, piscium
 Et fluvijs natabat,
 Innumerus grex avium
 Per aërem volabat.

13.
 Rex solus, Homo, deerat
 Qui cunctis imperaret,
 Ut esset: loto fecerat
 Massam, quam informaret,
 Membris, mente, *imagine*
 Suae Divinitatis,
Vitaque inspiramine
 Immenstæ Bonitatis.

14.
 Dedit: & mox vas fictile
 In animam viventem
 Confurgit Deo simile:
 Tunc omnia stupentem
 In Voluptatis, Hospitem,
 Locavit Paradiso,
 Beatum, faustum, sospitem
 In horto nondum viso.

15.
 Se præter, vidit neminem
 Præses deliciarum,
 Cui loqueretur, hominem,
 In medio ferarum,

Solus hoc viridarium
 Gaudens inambulabat,
 Nominibusque varium
 Pecus suis vocabat.

16.
 Ut sextus sui sociam
 Sui parem decoris,
 Vitæ, mentisque consciam
 Haberet & amoris,
 Numen latus aperuit
 Sopito dempta costa,
 Mulieremque statuit
 Pro costa, carne postea.

17.
 Vir primam primus Virginitatem
 Tunc primum Virgo vitam,
 Sui cultus imaginem
 Conspexit, & quod mirum
 Vix orti, sapientiâ
 Omnimodâ pollebant,
 Prudentiâ, scientiâ,
 Res cunctas cognoscebant.

18.
 Ex una carne jusserat
Nos duos UNUM esse,
 Uxori me præfecerat,
 Illam, Deus subesse:
 Adam me, Patrem gentium
 Vocavit, ego Evam
 Illam, matrem viventium
 Naturâ æternam.

19.

& hortum principio
Creavit voluptatis,
Qui nobis foret mansio
Ad gaudia creatis,
Et arbor multa fructibus
Pregnantibus pendebat.
Et in os prona gustibus
Se spontè offerebat.

20.

Creavit & scientiæ
Et mali que fructum,
Vincum obedientiæ
In nostra fata structum.
Stabant circum frondei
Maturæ frugis partus,
Et omni que cibus aurei
Ab ungue nullo carptus.

21.

Cælo nondum pluerat
Ut herba germinaret,
Et flavius eruperat
Ut hortum irrigaret,
Et in lectus quadrifariam
Per Orbem circumductus,
Et in manu secum fert variam
Et dices auro fluctus.

22.

Et felix viridario
Etiam beatus Hospes,
Et tu me pascens vario
Eternum vitâ sospes,

Ni serpens animantibus
Cunctis magis dolosus
Securè convivantibus
Sortem esset exofus.

23.

Quæcumque gravant opibus
Volema poma frondes,
Nostris indulgit gustibus
Numen at ut infantes
BONI MALI QUE ARBORIS
Non gustaremus fructus,
Sin: Seros rei funeris
Depangeremus luctus.

24.

His arboris nos frondibus
Mandavit abstinere,
Et procul ab his fructibus
Innocuos manere,
Cum manus fructum carpsere
rit
In suum audax Deum,
Mox culpæ vindex aderit
Mors, quæ castiget reum.

25.

Lex ista sit hospitibus,
Hoc primum sit mandatum,
His gula sit limitibus
Sit septum & palatum,
Hoc totum sit pomarium
In vestrum dives esum,
Et frugum seminarium
Sit gustui concessum.

H 2

26. Sic

26.
 Sic Deus: nos bellaria
 Hortorum contemplati
 Et frugum dulciaria,
 Felicis partus prati;
 Primùm quidem horruimus
 Negatae frondis fructum,
 Metùque, gulæ fugimus
 Lenocinantis ductum.

27.
 Ah utinam mens ferrea
 Immota constitisset!
 Nectam mollis & cerea
 In lævam deflexisset,
 Si procul à SCIENTIÆ
 BONI, MALI QUE MALO
 Fuissem, conscientia
 Iam non torquerer MALO.

28.
 Hic omne delectabile
 Pulcrumque visu lignum,
 Et ad vefcendum nobile
 produxit, Deo dignum,
 Sed & mortis remedium
 Huc arborem plantavit,
 In Paradisi medium
 LIGNUM VITÆ, vocavit,

29.
 Silvæ patebat liberae
 Amœna voluptati,
 Hinc fructus quo quisvis carpere
 Licebat libertati,

Ridebant viridaria
 Et invitabant gustum
 Botri, extra cellaria
 Dulce sudabant miffum

30.
 Longo pendebant ordine
 Frondosi, poma, fructus
 Quos carpi abs discrimine
 Nullus vetabat metus;
 Sed UNA cunctis altior
 Ramis ARBOR pollebat
 Quæ gustu suo duleior
 VITÆ fructus ferebat.

31.
 Vitam creabant aurea
 Poma æternaturam
 Succo suo nectarea
 Lactantia Naturam,
 Quam nulla mortis spicula
 Nec Fati lex falcaret,
 Sed per annorum sæcula
 In ævum perduraret.

32.
 Quidquid pulcrum lumbis
 Jucundum, suave, blandum
 Amœnum quidquid auribus
 Aut naribus optandum,
 Quod gustu delectabile
 Quidquid & suavitate
 Quod tactu sit amabile
 Fert HORTUS VOLUPTATIS.

33.

Meloum animantia
Herum reuerabantur,
Ad nutus observantia
Me coram sternébantur,
Ad mea se vestigia
Acclinavére feræ,
Pantheris figebant basia
Leones & Pantheræ.

34.

Ad vocem, turba plumea,
Volucres adfluere,
Cum volui, gens squammea
Pisces adnatavére,
Et se mulcendum manibus
Fennis grex concessit,
Mecumque totus, pedibus
A meis non recessit.

35.

Quidquid pennæ remigio
Per aërem volabat
Quidquid pinnæ subsidio
Fluminibus natabat;
Terrarum animantia
Nostris iussis parebant.
Pudentia, repentia
Ad nutus accurrebant.

36.

Omnia cuncta viventia
Parebant, ut Reçtori,
In obedientia
Sic mea Creatori!

Infelix nec oblivio
Me legis fatuâsset,
Et mea me conditio
Felicem conservâsset.

37.

Cum volucrum cohortibus
Aërea choraula
Quadrupedumque gregibus
Tota ferarum aula,
Inter herbas & gramina
Suaves terræ virores,
Et picturata germina,
Naturæ mira, flores;

38.

Squamosus terga, coluber
Ceraistes singulus
Ad Evam reptit volucer
Colore radiosus,
Caput & collum iridis
Splendores æmulatus,
Ventrem, caudamque viridis,
Totus in fraudes natus.

39.

Scutata terga luteus
Thorax circum armabat,
Mixtus flavo cæruleus
Colores diluebat, † varia-
Caput cristatum aurea (bat.
(Ni fallimur) corona,
Sepivit, & argentea
Suprema dorsi zona.

H 4

40. Per

40.

Per terram reptans lumina
Circum nos fraudulenta
Gyrabat, & volumina
Caudæ in blandimenta,
Linguaque stridens trifidâ
Vocistorfit in verba,
Et sibilavit perfida
Consilia sub herba.

41.

Cur, inquit, fructu nobilis
Saginæ abstinetis?
Huic toto non est similis
In horto, quem videtis:
Est dulcis iustar nectaris
Plenus Divinitatis,
Nil hujus succus arboris
Habet mortalitatis.

42.

Est plenus sacro Numine
Fœtus Scientiarum,
Deum creans ex homine
Promus deliciarum,
Hic tenebras ab oculis
Diluffas serenabit,
Et duraturis sæculis
Ætatem æternabit.

43.

Vana timetis somnia,
Meras umbras horretis,
Secura sunt hic omnia,
Non est quod formidetis,

Meticulosi capite
Pomum Divinitatis
Gustate, & comedite,
Fructum æternitatis.

44.

En ut succosa purpura
Aurumque mali nitet?
Ut mustea puerpera
Arbor, gustum invitet?
Nulla timete funera
VOS ERITIS UT DII,
Per hæc fietis germina
BONI, MALIQUE SODI

45.

Ab hoc Serpentis oscino
Verbisque tinctis unctis,
Et colubrino fascino
Et tecto mortis felle,
Imprudens in hæc germina
Negatos Eva fructus
Infortunata lumina
Conjecit & obtutus.

46.

O sidera errantia!
O binæ frontis Stelle!
O Astra seducentia!
Meæ fontes quærelæ!
Cur credidistis frondeo
O oculi color?
Cur annuistis melleo
Tam leves Deceptor?

47. Vix

47.

Vix oculus damnabilem
 Mali fructum aspexit,
 Continuo & facilem
 In gulam me allexit,
 Secuta manus, lumina,
 Manumque blandientis,
 Et prae gustata fragmina
 Uxoris porrigentis.

48.

Ipsa manum extimuit
 Arbor in farta pro nam,
 Ramumque levans, monuit
 Divinae legis poenam,
 Quin & sequentem dexteram
 Reluctans lusit fructus,
 Cedamox futuri tesseram
 Praefiguraret luctus.

49.

Sed fugientem pertinax
 Manus ramum secuta,
 Et in invitam contumax
 Est arborem producta;
 Carpit, mihi que avido
 Virago dedit offam,
 Et infelicem tradito
 Pomo, procutit stropham.

50.

O me amore nimio
 Uxorium maritum,
 Dano cedens dominio,
 Qui conjugis delictum

Meo firmavi scelere
 Esuque approbavi,
 Et quam decebat plectere
 Assensu roboravi.

51.

Vix infelicem glutii
 Transgressor legis, bolum,
 Cum augur mens flagitii
 Advertit rea dolum,
 Nam tota se felicitas
 In luctum commutavit,
 Et Paradisi suavitas
 In nauseam migravit,

52.

Flores visi flaccescere,
 Herbae tristes langvere,
 Amoenitas labascere
 Hortus ipsos dolere,
 Omnesque terga vertere
 Laetae hilaritates,
 Et in vicem succedere
 Justae calamitates.

53.

Quin bruta animantia
 Reum deteruere,
 Nec ut prius parentia
 Contactum admisere,
 In me rebellem Numini
 Rebelles surrexere
 Ferae, bellumque homini
 Effreni indixere.

H 4

54. Leo

54.
 Leo terrorem induit
 Et Tigrides furorem,
 Panthera ferox fremuit
 Et intulit horrorem,
 Lynx, Urlus, Cervus solitum
 Excussit dominatum,
 Pisces, volocres debitum
 Rupere mancipatum.

55.
 In me concita perditum
 Armavit se natura,
 Et insolens in perfidum
 Surrexit creatura,
 Suos egressa cardines
 Et limites juvena,
 Membrorum rupit ordines
 Mentisque firmamenta.

56.
 Nam mutuos refugimus
 Aspectus, nudi vestes,
 Et invicem horruimus
 Uterque culpæ testes,
 Suffusus vultum noxio
 Erubui pudore,
 Et ipsa confors anxio
 Me fugit præ rubore.

57.
 Nullum, quod nudos tegetet,
 Prostabat vestimentum,
 Sola ficus tunc aderat
 In vestis supplementum:

Nos foliis velavimus
 Contextis nuditatem,
 Et hoc, in nostram tulimus
 Velum necessitatem.

58.
 Hæc prima chlamys regia,
 Hoc primum fuit ostium,
 Hæc purpura Sidonia
 Et ornamentum nostrum,
 Hoc, gnari nostri criminis
 Conteximus regenda,
 Et adventantis Numinis
 Metuimus eventa.

59.
 Nam cum diei medium
 Sol cursu descripsisset,
 Suumque fax incendium
 Phæbea domuisset,
 Sub auræ lenis Spiritu
 (Ni fallor Eurus fuit)
 Vox Domini cum sonitu
 Præsentis, in me ruit.

60.
 Tunc mihi Sudor frigidos
 Ubertim destillare,
 Horror, tremorque rigida
 Me totum occupare,
 Monebat conscientia
 Ruptæ legis reatum,
 Lugebat Innocentia
 Suum amissa statum.

61. Tunc

61.

Tunc quaqua versum licuit
Nosfurtim occultare,
Et ubi densum viruit
Nemus, umbras captare,
Delique vultum fugere
Et oculos vicare,
Et deprehensi scelere
Aduhuc noxam celare.

62.

Quæ mea infania!
Quæ stulta mens Uxoris!
Vultum cernentem omnia
Latere Creatoris?
Vix iubentis Numinis
Et latebris citamur,
Et ad causam examinis
Dicendam evocamur.

63.

ex asylo cogimur
In publicum prodire,
Et in forum compellimur,
Et iudicem audire;
Et quam erubimur,
Quam puduit nocentes!
Et iam nostrostunc maluimus
In fontes esse dentes.

64.

iacula fuit alea:
Tribunal citat reos,
Et obrosa sub ficulnea
Novos in terra Deos,

Quærens erubescentiæ
Causam & nuditatis,
Paventis Conscientiæ
In horto faustitatis.

65.

Furti rei arguimur,
Et legis transgressores,
Et ad crimen compellimur
Fatendum, peccatores:
Hic ego culpam fragili
Uxori affricare,
Et illa detestabili
Serpenti applicare.

66.

Quæ cordis tunc anxietas
Et agonalis sudor,
Quis dolor, quæ calamitas,
Formido, horror, pudor,
Quæ presserit angustia,
Nullis sat explicabit
Figuris Eloquentia,
Nec pœnam vox æquabit.

67.

Sic, cum se neuter voluit
Agnoscere nocentem,
Utrumque Deus arguit
Sontem, & delinquentem,
Pœnâmq; junxit noxiis
Gulæ plectens delicta,
Et induit pelliceis
Apponens maledicta.

H 5

68. Quin

68.

Quin & illudens crimini
Explofit Deitatem,
Qua similes nos Numini
Nottram mortalitatem
Extollere præsumpsimus,
Ævumque perdurare,
Et colubro credidimus
Nos Deos æternare.

69.

Extorres horto pellimur,
Delictis privamur,
Lætitis exuimur
Exilio damnamur,
Portam, Deus, quæ patuit,
Expulsis obleravit,
Aligerumque statuit,
Qui clausam observavit.

70.

Hæu quàm horrenda facies
Custodis portæ fuit,
Corusca flammis acies
Ensis, scintillas pluit,
Instar micabat fulminis
Hinc, inde, fulgurantis
Terrore plenus & minis
In reos detonantis.

71.

Huc profugis accedere,
Nefas tentare gressum,
Nam custos sagax pellere
Omnem arcet accessum,

Ultricem gyrans frameam
Excidium minatur,
Viàmque munit flameam
Ne rursus repetatur.

72.

Heu qualibus nos oculis
Respeximus repulsi?
Nullis visuri sæculis
Horti pompam ocellisti
Quantas, cheu! perdidisti
Rerum felicitates?
In quas cæci incidimus
Vitæ calamitates?

73.

Tunc gemitus, tunc lacrimæ
Tunc terus furti luctus,
Tunc æstuantis animæ
Reciprocantis fluctus,
Tunc tumsi planctus peccatorum
Abyssus tunc dolorum,
Tunc tardus horror scelerum
Tunc pelagus vocorum

74.

Nec aliud Exulibus
Restabat, nisi FLEERE,
Sic noctibus: sic solibus
Sonabat MISERERE;
O tristis vox! QUID FLEERE
MUS!

O nimis CANTUS DOLORUM
O lera vox, PECCANTIBUS
Dolor nil profuturus,

75. Fra

75.
Frustrà tempe requirimus
Hortum deliciarum,
Spedituti sedimus

IN VALLE LACRIMARUM,
Tristes circum imagines
Saxa, montes, vepreta,
Immanes solitudines
Spineta, senticeta.

76.
Quocumque currunt lumina
Occurrunt & terrores,
Calva petrarum culmina
Et vallium horrores,
Teliqua, dum, & tribuli
Novis seges colonis,
Sunt dura messis Sarculi
Aratri & lignonis.

77.
Hic nova caeli facies
Nusquam prius conspecta,
Mutata terræ species
Patoribus infecta.
Nec sol terris amabili
Ut prius risit ore,
Nec nobe te Aus flebili
expalluit colore.

78.
Horrere caelum nubibus
Et fulgetris micare,
Contremere fulminibus
Montesq; vulnerare * ver-
berare

Feralibus tumultibus
Per aërem tonare
Et igneis furoribus
In fontes nos bellare.

79.
Non ut prius, Elysiæ
Nos auræ flos afflavit,
Nec graciles Etesiæ,
Nec Zephyrus beavit,
Sed Africis frementibus
Rupta tempestas ruit,
Et defluis torrentibus
Grandinibusque pluit.

80.
Hiems ab Arcto frigora
Nivemque advocare,
Et glaciata corpora
In Saxum indurare,
Et aëris clementiam
Mutare in torporem,
Verisque florulentiam
In funeris horrorem.

81.
O qualis hæc, quàm lugubris
Fuit apothecosis!
Quàm pompa mihi funebris
Dura metamorphosis!
In nos visa sunt surgere
Terrarum elementa,
Et concitata plectere
Culparum instrumenta.

82. Hic

82.
Hic quidquid sævum, horridum,
 Infandum, execrandum,
Atrox, crudele, squalidum,
 Dirum, abominandum,
 In me plenis agminibus
 Qua data porta ruit,
 Et veluti torrentibus
 Malorum præceps pluit.

83.
Huc eriminum propagines
 Mors, & Mortis ministri,
 Morbi, vitæ teredines,
 Et hospites sinistri,
 Paupertas, infortunia,
 Angores & squalores,
 Bella (mala communia)
 Fames, Pestes, Timores.

84.
Huc affluxere lacrymæ
 Amaro missæ fluctu,
 Planctus, Tortores animæ
 Exulcerati luctu,
 Sitis, Febris & macies
 Et tremula senectus,
 Calamitatum acies
 Et Turbo est advectus.

85.
 O infelices filii
 Infortunati Patris!

Participes exilii,
 Mei, vestraque matris,
 Vos nulla infelicitas
 Unquam illaqueasset,
 Ni Patrem curiositas
 Pomi infatuasset.

86.
 O insolens ambitio
 Quam in vos derivavi!
 O misera conditio
 Quam vobis concitari!
 O fatua divinitas
 Quam demens appetivi!
 O pestilens calliditas
 Cui pronus obedivi!

87.
 Ego Parens vos genui
 Author infastæ sortis!
 Ego prædo enecui
 Vestra origo mortis!
 Meam propter amentiam
 Prius quàm Mundo natus!
 Ad Numinis sententiam
 Mortemque condemnavi!

88.
 Qui Deus esse volui,
 Boni, malique gnarum,
 Vix hominem retinui
 Gulo frugis avarus;
 Prius peristis Posteri,
 Perire quàm possatis

Præis facti mortiferi
Quàm mori disceratis!

89.

Hinc Parricidam rectiùs
Quàm Patrem me vocate,
Aut (quod opinor iustiùs)
Tyrannum compellate,
Qui innocentes vendidi
Et Cæli jus ademi, †
Vos prodidi, vos perdididi
Crueliter peremi.

90.

Entra vos culpa criminis
Qui, docens vos, peccavi,
Ego medollam seminis
Tam noxii plantavi,
Ego qui manna potui
Urticas seminavi,
Propaginéque nocui,
Totamque suffocavi.

91.

Quod vestra cervix respuit
Nil concessura jugum,
Et Dei iussa renuit
Prævaricatrix legum,
Hanc inobedientiam
A Patre didicistis,
Et frontis insolentiam
Cum lacte imbibistis.

92.

Quod Superi superbiam
In vobis execrentur,

Et mentis arrogantiam
Exosam averfentur;
Hanc meus vobis contulit,
Quo victus fui, fastus,
In quem negatus impulit
Feralis pomi pastus.

93.

Ego facem cupidinis
Accendi vitiorum,
Ego flammam voraginis
Et pœnas Inferorum,
Hoc à me patrimonium
Parente retulistis,
Hoc culpæ promptuarium
Hæredes introistis.

94.

Cæli vobis Hæreditas
Transcripta & legata,
Et à Deo felicitas
Hæc data & firmata,
Hanc bolo meus unico
Venter abligurivit,
Cum sese MALO PUNICO,
Hæc PUNICO ! nutrit.

95.

Magis Uxoris gratias
Pomumque æstimavi,
Quàm Numinis Justitias,
A quibus declinavi,
Minus Deum offendere,
Quàm Conjugis amores,
Minus

† S. Bern: ibid.

Minus vos omnes perdere,
Quam gustus & saporis.

96.

O execrandum prandium!
Heu malum, tot malorum
Quod intulit jejunium
Tot millium annorum!
Hoc sine, mecum lautius
Possitis epulari,
Et cum Patre securius
Gnati delitari.

97.

Hortus, Orbis miraculum
Tempe deliciarum,
Meum fuit cœnaculum
Theatrum epularum,
Hortus, quo nihil pulcrius,
Quo dulcius nil dari,
Nihil potest amœnius
Unquam excogitari:

98.

Hic totus est à Numine
Mihi in dotem datus,
Hic pleno juris nomine
In Regnum destinatus.
Vester futurus: vetitam
Si frugem non comêssem,
Et legem Dei debitam,
Ut par erat, explêssem.

99.

In hoc PATEK VIVENTIUM
DE NIHILO CREATUS

In hoc REX ANIMANTUM
A Deo destinatus:
Et ecce, verso nomine,
SUM PATER MORTUORUM
Et Dominus, ex crimine
SUM SERVUS INFER-
RUM.

100.

In his horti divitiis
Beatus ambulabam
Innumeris delitiis
Ubertim affuebam,
Monarcha, fortis, sapiens,
Sanus, amœnus ore,
Vt Rursus Titan orietis
Et terra concolore.

101.

Sua cœlum clementiâ
Conjugibus favebat,
Suaque sol blanditiâ
Amœnus arridebat,
Nullo tectus velamine
Nec nubium vapore,
Sed sudo lætus lumine
Et aureus colore.

102.

Terra florum tapetia
Ubique explicabat,
In oculorum retia
Ver florulentum strabat,
Suavem halabat animam
Et Crocus, & amomum.

DOMINUM & DOMI-
NAM

Nardus & Cinnamonum.

103.

Corus vocalis avium
Canoris lusit modis
Festis sonabat odis,
Vera vocum discrimina
Concentus alternabant,
Et nota filvis carmina
In plausum accinebant.

104.

Nulla rodebant tædia
Nec animum mærones,
Invidia, livor, odia,
Non curæ non labores,
In sese Felicitas
In sinum effundebat,
In sese Beatitas
Uberrimè propinabat.

105.

Non poteram ut TERREUS
Quidam DEUS videri,
Sed ut HOMO SIDEREUS
(Tam sapiens) haberi,
In campis his Elysiis
Nihil jucunditatis
Sic ORBIS PRIMITIIS
Deerat felicitatis.

106.

Hanc mihi sortem Cælites *
Neo - Patri favebant,
Hortique primos hospites
Ut filios fovebant,
Sed ipse in me lividus
Hanc mihi non favebam,
Et in me ipsum perfidus
Fortunam invidebam.

107.

Vix malè suos ederam
Dei Contemptor fructus,
Sinistram & ad dexteram
Ingens malorum fluctus,
Et ferax luctus Iliis
Confestim advolabat,
Patremque me familias
Suum adsalutabat.

108.

Hinc vestra vitæ prodigus
Concivi vobis mortem,
Exul, à Deo profugus
Meam, vestramque sortem
Heu nimis serò, perditam
Tot lacrimis jam emo,
Pœnamque mihi debitam
Vobis immissam gemo.

109.

O Nati mei ! capite
Vestra leges salutis

Et

bus, aut fatigationibus ad vitam sustendendam opus il-
 luisse, arboribus gaudentem semper florentibus, à flo-
 ribus in flores transeuntem, à fructibus ad fructus
 transilientem, usum habuisse cupiditatibus obsequen-
 tem, sæpè autem nescivisse, cui potissimùm manus in-
 cret præ pulcritudine eorum, quæ sese offerebant,
 ne numero tantam felicitatem deslevi, cùm eum
 bonis cernerem excidisse. Communis quippe e-
 rat calamitas, & quæ totum genus nostrum attin-
 gebat.

Hominem ad imaginem & similitudinem Dei
 creatum esse, ipsa scriptura divina tradit. (b)
 meministis, quo pacto de hoc argumento verba fece-
 rimus, & qua ratione imprimis illud *ad imaginem*,
 hominis dominatum, & in omnes res creatas impe-
 ram referendum sit. *Similitudo* verò imaginis hujus
 perfectione virtutum intelligatur: necessarium ve-
 rum est, ut doceamus, quo tandem modo is, qui
 omnibus DEI creaturis honore fuerat antelatus
 homo, à propria, primigeniâque divinæ formæ pul-
 critudine, in brutarum animantium naturam & simili-
 tudinem fuerit devolutus. Nam cùm benigni DEI
 ergo esset, vitiis semetipsum deformavit, & sceleribus
 succit, verèque jumentis insipientibus comparatus
 & similis factus est illis. Quo verò pacto jumen-
 tum insipientibus assimilatus fuerit homo, ex
 operibus intelligamus: nam & quæ ad Adamum
 I per-

(b) S. Joann: Chrysostomus in Gen: Tom: 5. serm: 2. mih
 fol: 152.

pertinent, omnisque eorum, qui præcesserunt, hinc
 ria, non ut eos qui præcesserunt laudemus aut
 peremus lecta sunt, sed ut virtutem imitemur, &
 tium declinemus. *Hæc autem*, inquit admiranda
 Paulus, *scripta sunt ad correctionem nostram, in
 fines sæculorum devenerunt.* Imaginem itaque ad
 litudinem Dei factam, Primus Homo per inobedi-
 tiam abjecit, eamque dæmonibus proterendam pe-
 misit, brutarum animantium similitudine variâ detur-
 pavit: atque hunc quidem ob crudelitatem, mor-
 que tyrannidem leonem potiùs, quàm hominem no-
 didit: illum autem lupum ob rapacitatem effecit.
 statur hoc scriptura, quæ sic ait: (c) *Principes vestri
 quasi leones rugientes, & iudices vestri quasi lupi
 devorabunt: Leones appellans crudeles & tyrannidem
 imminentes, lupos autem rapaces ad avaritiam & præsum-
 imminentes. Vides ut ad imaginem Dei factus homo
 in belluarum ordinem sit redactus? Quando ergo ty-
 ranni more se gerit homo, leo appellatur; quando
 pax est, lupi cognomen invenit: cum impuris ho-
 nibus se coinquinat, & bestiarum in morem ad im-
 ba facinora præceps ruit; rursus equus invenitur
 mo, qui enim, inquit, (d) *amatores & emissarii
 sunt, unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat.**

Vides quomodò varius sit homo, & quomodo
 imago illa, quæ ad similitudinem DEI facta erat, ad be-
 lvarum similitudinem devoluta sit, non altero quopiam
 vim afferente, sed homine seipsum præcipitem agente.

(c) Ezech: 22. 27. (d) Jerem: 5. 2.

Scriptura enim non necessitati transgressionem adscripsit, sed libero arbitrio ejus, qui honore affectus fuerat, & honorem non agnoverat: (e) *Homo quippe, inquit, cum in honore esset, non intellexit.* &c.

Deus, (f) inquit Eccl; 15. ab initio fecit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui; adjecit mandata & præcepta. Si volueris mandata servare, conseruabunt te, & fidem facere beneplacitam in perpetuum. Apposuit tibi ignem & aquam: ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem est vita & mors: bonum & malum: & quod voluerit, dabitur illi. Quid est autem: Et reliquit illum in manu consilii sui, nisi dimisit eum in possibilitate liberi arbitrii? In manu enim possibilitas intelligitur. Ipsa est prima gratia, qua primus homo stare potuisset, si servare mandata Domini voluisset. Hac ergo per inobedientiam delatus homo, iudicio justo factus est serpenti, id est diabolo, cui maluit obedire, quàm Deo, captivus, ut dicitur scriptum est: (g) *à quo enim quis superatus est, & servus addictus est.* Et iterum: *Omnis qui peccatum, servus est peccati.* Quod confirmat apostolus jam baptizatis dicens: *Cum essetis servi peccati, liberi fuistis iustitiæ; videlicet, alienieratis à iustitiâ.* Per se ergo homo lapsum facere potuit, quia voluit; sed non sicut per se lapsus est, continuo à se ipso, sed per se, id est, per propriam voluntatem consurrexit, nisi manu Domini misericordissima, quantum ei placuit pietati, fuisset erectus. Propter quod

I 2

scriprum

(e) Psal: 48. 13. (f) S. Augustinus contra Pelagian: l. 3. c. 2.
(g) 1. Petr: 2. Joann: 8. Rom: 6.

scriptum est : (b) *Allevat Dominus omnes qui curvant, & erigit omnes elisos.* Quòd si homo propriæ voluntatis virtute, & non per Dominum sibi sufficiens elisus assurgere, quo in Paradisum, de quo inobediens pulsus est, Deo reconciliandus redeat; ergo Christus gratis mortuus est. Et ut quid ad sanos medicus venire voluit: vel cur se ad salvandum atque quærendum, quod perierat, venisse dixit? &c.

Adam in Paradiso positus, primò perdidit cuncti speciem DEI. (i) Testatur enim Beatus Augustinus, quòd nequaquam tentator hominem de Paradiso ejecisset, nisi aliqua elatio in animam hominis præcessisset, cum verissimè scriptum sit, ante ruinam exaltatur cor. Secundò perdidit Justitiam, quam Uxoris voci plùs, quàm Divinæ, obedivit. Justitiam enim est virtus, quæ suum cuique reddit. Tertiò amisit iudicium, cum post peccatum correctus, obliquè per mulierem retorset propriam culpam in auctorem dicens: Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi. Eisdem ergo virtutum gradibus redeundum est homini in exilio posito, quibus primò expelli meruit de Paradiso. &c.

Privatus est Adam virtute, ubi eam confiteri debuit: (k) folia, hoc est excusationem, operimenta præstans. Siquidem ipsa dicit: qui erubuerit me coram hominibus, erubescam & ego eum coram Patre meo. Pacem quoque protinus amiserunt, quia non est

(b) Psal: 144. (i) S. Bernardus in sentent: mihi fol. 487. &c.
Bernardus serm: 1. in Annuat: B. V. M. mihi fol. 126.

pax impiis, dicit Dominus. Nónne enim contrariam
 legem invenerunt in membris suis, quos de novo pude-
 re ceperat nuditatis? Timui ego, inquit, eò quòd nu-
 dus essem. Non sic miser, non sic paulò ante timebas,
 non quærebas folia, licèt corpore nudus, sicut & modò.
 Et hoc sanè gravis quædam inter virtutes videtur orta
 contentio. Siquidem veritas & justitia miserum affli-
 gebant; Pax & Misericordia hujus expertes judicabant
 magis esse parcendum. Sunt enim collactaneæ hæ duæ
 sibi, quemadmodum & priores. Unde & factum est,
 ut perseverantibus illis in ultione, & prævaricatorem
 inde cædentibus, & præsentis molestias futuri cu-
 mulantibus comminatione supplicii, illæ succederent in
 cor Patris, redeuntes ad Dominum, qui illas dedit, &c.

Primus Parens noster, (1) Paradisi accola consti-
 tutus est, Dominus terræ stabilitus est, civis supernæ
 Hierusalem designatus est, domesticus Domini factus
 est, cujus amore & cognitione ditatus est, consors An-
 gelorum, frater & cohæres cælestium virtutum, nihil
 prosus indigentia, nihil sentiens molestia: cui erant
 in promptu, quæ postulabat, non dico necessitas, sed
 etiam pia voluntas, cum nihil esset in anima, quod offen-
 deret, nihil in carne, quod puderet. Hic honor, &
 hæc erat dignitas hominis, prosperari & florere in præ-
 senti. Et hæc ex Deo. Sed positus in honore, quid
 se foret, non intellexit, limus videlicet, pulvis, foli-
 um aridum, stipula sicca, lutea & fragilis testa, pel-
 lida morticina; sed intumuit, & planè desipuit honoris
 I 3 fasti-

(1) Apud S. Bernardum in cæna Dom: mihi sct: 1678, Cujusdam,

fastigio delectatus : & continuò in se expertus est
 quòd tanto tempore homo de filiis captivitatìs, & p
 denter advertit, & veraciter protulit, dicens : (m)
 se putat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.
 misero, quod non fuit, qui jam tunc diceret, qu
 superbis terra & cinis? (n) Repentina igitur con
 sione seipsum invenit homo propter infirmitatem
 centem in stabulo, Stabulum quid est? Mundus
 Et propter pecorinam similitudinem indigens erat
 no, Ea propter cibum cælestis mutavit se in pabulo
 pecoris, homine mutato in pecus, *Panis enim Ang
 lorum factus est fœnum.* Unicus Patris, Filius
 minis, *Verbum quippe Caro factum est.* (o) Con
 dunt igitur angeli *VERBUM* de Deo natum : con
 dunt homines *VERBUM fœnum* factum, *Pane*
 vivunt Angeli in cælis & beati; sceno suo vivunt ho
 mines in terris & sancti sunt. Fœnum quippe
 de prato Virginalis uteri collectum, factum est refectio
 jumentorum. Verbum ut fœnum fieret, latuit in Vir
 gine, sol in sidere, artifex in opere, &c.

Prima post Angelicæ prævaricationis ruinam
 Eva peccavit, (p) inquietudine spiritûs agitata, & in
 dicti Domini jugum suave, & leve onus abiecit
 quoniam expectare noluit, ut de manu Domini, ut
 de jam cætera acceperat, perfectionem quoque bea
 titudinis mereretur, sed præcipere illam serpentis con
 silio attentavit. Propter hoc Paradisum perdidit, ter
 ram deliciarum; propter hoc in ipso corpore contem
 nit, fi
 urantes
 on pol
 terra e
 er mor
 o fuit
 artus
 dinatè
 licet à
 miseri
 niam

(m) Galat: 6. (n) Eccl: 10. (o) Joann: 6. (p) S. Bernardus
 festo Omn: SS. ferm, 1. circa medium mihi fol. 284.

nam legem invenit. Sed jam fortassis ad hanc Do-
 mini vocem desiderio mansuetudinis æstuas, & con-
 queris super asperitate cordis tui, & belluinis qui-
 busdam moribus atque indomita feritate. Attende
 ergo, quod sequitur: Beati qui lugent, quoniam ipsi
 consolabuntur. Equum indomitum flagella domant,
 animam imitem contritio spiritus, assiduitas lac-
 rimarum. &c. Propterea beata esses Eva, si post cul-
 pam consolationem quæreres lacrimarum, & conversa
 ad penitentiam veniam citius obtineres. Nunc au-
 tem miseriam quæsisti consolationem de simili casu
 tui, & veneno pessimo, nequissimo videlicet vi-
 cio, totam infecisti posteritatem tuam: ut usque ho-
 die perditionem alterius, alter suam reputet consola-
 tionem. Misera prorsus Evæ consolatio, & eorum,
 qui miseriam hanc imitantur. Sed beati, qui lugent,
 quoniam ipsi consolabuntur.

Adam & Eva ob peccatum de Paradiso expulsi
 sunt, sicut Lucifer de cælo: in hac valle miseriam ha-
 bitantes facti sunt mortales. (9) Nam sicut in cælo est,
 non posse mori, & in Paradiso, posse non mori: sic
 in terra est, non posse non mori, sic in inferno est, sem-
 per mori. Ex his patet, quod primus status homi-
 nis fuit innocentiam: secundus gratiam: tertius culpam:
 quartus penitentiam: quintus gloriam: Dum enim in-
 dignè exivit se supra se, cecidit miserabiliter infra se:
 scilicet à statu innocentiam & gratiam, in statum culpam
 miseriam. Item, quia factus est inobediens suo su-
 periori

periori, iusto Dei iudicio factum est, ut sibi fieri
obediens suum inferius, scilicet caro &c.

Miramur primos omnium parentes ob
unicum admorsum, supplicio tam gravi affectos.
Quis enim Diocletianus, aut Phalaris, ob pauca
cus, aut aliquot flosculos, aut unicum pomum,
le homines in crucem rapuit? Cur igitur Deus,
mille homines, sed innumeros hominum millia
æternæ mortis damnavit? ob arbusculam unam,
solo excisam, sed pomo privatam, & quidem unico
Puerile præceptum, inquit, Theodoretus, & in
tibus conveniens videri potuisset illud: (s) De ligno
hoc ne comedas. Cur ergo tam diuturna severitas
punitur transgressio? Meritò sanè, quòd imperium
hoc expeditissimum, & ne pueris difficile, detrecta-
verint tamen Protoplasti: Si grandia Deus, & difficilia
imperasset, habuissent, quo culpam purgassent. At
verò, cum illis amœnissima libertas in omnes Paradisi
arbores esset, exceptâ unicâ, facinus fuit intolerabile,
& tanto supplicio dignum, nec ab hac quidem unica
tam seriò vetita velle manus abstinere. Hinc iam li-
quet, quàm Deus & illos detestetur, qui gloriam
quam sibi unam vult deberi, iniquissimè præceptum
eunt: (t) odit Deus omnes vitiosos, sed superbis & et-
rogantibus etiam resistit, quos videlicet infecit vitium
idololatriæ cognatum. Pro teste stat veritas; &, quomodo
do, inquit, vos potestis credere, qui gloriam ab
unicam

(s) Hierem: Drexelius de recta intentione lib. 2. c. 5. §. 3. (t) Gen.
10. de Provid: Gen: 2. 9. 7. (t) Jacobi. 4. v. 6. Joann. 9. 1. 4.

accipitis, & gloriam, quæ à solo Deo est, non quaeritis? &c.

Apostrophe Adam Lamentantis ad Nepotes suos.

O Filii, felices futuri, si parens vester scivisset felicitate uti: nunc verò miseri hoc ipso quòd mei filii: ego vos necavi prius quàm genui: propter me reus damnati estis, quàm nati: Deus esse volui, vix homo mansi: omnes in me periistis, antequam perire solletis: ita nescio, patrem me appelletis, an parricidam & tyrannum: vitiosos vos esse quid miror, aut conqueror? à me tales esse didicistis: inobedientes vos esse doleo, sed tamen esse docui, ipse Deo inobediens: intemperantes & gulosos vos avertantur superi: ab paternum hoc est vitium: superbia vestra exosus vos Deo facit; ego primus vestrum ab hoc monstro triumphatus cecidi, factaq; est superbia à me victo superbiere: hoc à me patrimonium habetis, miseriarum cumulum, cælum vobis magni Dei nutu transcriptum erat, & regum certissima sponsione: ego turbavi omnia, & hereditatem omnium vestrum abligurivi holo unico: luxorem & pomum pluris ego feci: quàm vos omnes, quàm cælum, quàm DEUM. Hem malum & exorandum prandium, post quod aliquot millibus annorum, mihi cœnandum fuit apud inferos? In horto regebam, suprâ quàm cogitari & fingi potest amœno; omnibus quæ animo collibuisse, frui ibidem licebat, cœnam si stirpem declinâssem. Omnium animantium

I 5

Rex

Yo Hierem: Drexelius confid: 7. de æternit: num. 2. miki fol. 19.

Rex eram , sapiens & pulcher , valens & robustus : celestibus innumeris affuebam : Cælum æquabili clementia novis conjugibus favebat , & in cærulea veste nitidius continuè ridebat , soles nonnisi purissimos illic vidimus , nil nisi amœnum & floridum incurrebat orbes : aures suos habebant muscos , aviculas ; terra circum & cinnamomum halabat : undique me voluptas credibilis ambiebat : vivebam procul omni cura , metu , labore , morbo , morte : Deus aliquis eram in terra , hanc felicitatem cælestes mihi ipsi gratulabantur : ego unus eam mihi maximè invidebam : & quia divina legi non parui , & veritum malum admordi , omnia me mala irruerunt : Paradiso exturbatus , à Deo profugus , pudore plenus latebras captavi . Labor , dolor , mœror , pavor , lacrimæ , calamitates , mille miserie figigare me cœperunt : vos sentitis , quotquot ex mea familia estis , & quod finis ærumnarum esse credunt , mors : sæpè est initium , & quidem æternarum . Omnes filii , meo , vestroque damno sapite , & vel unum horum à me discite **PECCATUM ODISSE** . En prorumpentem juxta me flammam : hæc eodem , quo peccatum , tempore cœpit urere , nunquam in æternum extinguenda : omnia alia supplicia in levi ponenda sunt , & brevi finiuntur , hæc reos semper cruciabit . Sed eam evadere jam possumus , modò ipsi velimus . Ultra omnia que millia annorum , mihi meisque liberis omnia porta cæli occlusa fuit : nunc referata est per illum , quod ego liber malè rapui ex arbore , ipse fixus in arbore totum liberalissimè exsolvit , & nobis omnibus moriendo restituit rem . Cunctis jam cælum patet , sed

sed non inducit nisi via pœnitentiæ, non admittit nisi
 porta crucis! qui hac viâ, & per hanc portam venit
 ad gaudia, securus venit, & certus habitationis æter-
 næ, non excludetur illinc amplius: nemo illic lædi po-
 test aut lædere. O Posterî **ÆTERNITATEM**
COGITATE, brevî immortales futuri, aut inter
 damnatos, aut inter beatos. Hæc ad **POSTEROS**
 monita sunt Adami, qui

*Quam meruit pœnam solus digessit in
 omnes.*

R E X D A V I D
P O E N I T E N S,

Typus Monarcharum, Regum, & Princi-
 pum delinquentium, & crimina
 deflentium.

*S. Ambrosius Ep. de Apologia David. lib.
 1. cap. 2.*

Nusquisque nostrum per singulas horas, quàm
 multa delinquit, nec tamen unusquisque de
 plebe peccatum suum confitendum putat. Il-
 rex tantus, ac potens, ne exiguo quidem momen-
 tane manere penes se delicti passus est conscientiam: sed
 maturâ confessione, atque immenso dolore reddi-
 peccatum suum Domino. Quem mihi nunc fa-
 cile

cilè reperias hortoratum ac divitem , qui si arguerit , c
 alicujus culpæ reus , non molestè ferat ? At ille re
 clarus imperio , tot divinis probatus oraculis , c
 privato homine corriperetur , quòd graviter delin
 fet , non indignatus infremuit , sed confessus in
 muit culpæ dolore. Denique Dominum dolor in
 movit affectûs , ut Nathan diceret : Quoniam pœnit
 te : & Dominus abstulit peccatum tuum. Matur
 itaque veniæ , profundam Regis fuisse pœnitentiam
 declaravit , quæ tanti erroris offensam traduxerit. Al
 homines , cùm á sacerdotibus corripiuntur , peccat
 suum ingravant , dum negare cupiunt , aut defendit
 ibique eorum lapsus est major , ubi speratur correctio.
 Sancti autem Domini , qui consummare pium certam
 gestiunt , & currere cursum salutis , sicubi forte ut
 mines corruerint , naturæ magis fragilitate , quàm pec
 candi libidine , acriores ad currendum resurgunt , pe
 doris stimulo majora reparantes certamina : ut non lo
 lum nullum attulisse æstimeretur lapsus impedimentum
 sed etiam velocitatis incentiva cumulasse. Peccavit Da
 vid , quod solent Reges : sed pœnitentiam gessit. Rex
 ingemuit , quod non solent Reges. Confessus est culpam
 , obsecravit indulgentiam , humi stratus deploravit
 vit ærumnam , jejunavit , oravit , confessionis sue testi
 monium in perpetua sæcula vulgato dolore transmisit.
 Quod erubescunt facere privati , Rex non erubuit con
 fiteri. Qui tenentur legibus , audent suum negare pec
 catum , dedignantur rogare indulgentiam , quam pet
 bat , qui nullis legibus tenebatur humanis. Quod pet

si arguerit, conditionis est, quod supplicavit, correctionis.
 et ille reus capitis communis, sed specialis confessio. Culpam ita-
 que incidisse naturæ est; diluisse virtutis.

1.

4.

Oculi! quo me oculi
 Fecistis avolare?
 Oculi! O scopuli!
 In quod merlistis mare?
 Vos, amoris spicula!
 In cautum vulnerastis,
 Cum de Palatij specula
 Unadem amastis!

Ast vos. Hero fœdifragi
 Deserta statione
 Extra castrum circum vagi
 Turpi defectione,
 Viam pandistis hostibus,
 Et claustra reserastis,
 Portisque bipatientibus
 Rebelles vos probastis.

2.

5.

neæ frontis sidera!
 Quam turpiter errastis!
 Quæ malorum barathra
 Incautum deturbastis!
 Meam vos perniciem
 Injuratò conspirastis,
 Illam ultrò blanditiem
 Cum spontè invitastis.

Ah! pro commisso munere
 Quam perditè fecistis!
 Me hostibus pro fœnore
 Tam vili perdidistis!
 O oculi! O pessimi
 Castellii defensores!
 O Regis vestri (Animi)
 Dolosi Proditores.

3.

6.

atrum munus, & statio
 fuit pervigilare,
 quod dictabat ratio
 sollicitè curare,
 PEREGRINUS atrium
 Invenit subintraret,
 Invenit Palatium
 Hoc, Animæ, turbaret.

O oculi cupidinum
 Rivales incentores!
 O oculi libidinum
 Vafri Procuratores!
 O oculi! O stimuli!
 O fomites malorum!
 O loculi! O tumuli!
 Heroum tot Magnorum!

7. Sam-

2. Reg: 11.

7.
 Samsonem quis fortissimum
 Captivum vinculavit? (b)
 Heroem invictissimum
 Quis scædum depilavit?
 Victorem felicissimum
 Quis oculis privavit?
 Quis mancipem miserrimum
 Et cæcum jugulavit?

8.
 Vos, vos, lascivi oculi,
 Cùm Dalilam amâstis!
 Et speciem prostibuli
 Formamque adorâstis!
 Vos Israël's gloriam
 Et robur perdidistis!
 Vos defensore Patriam
 Et Patre spoliastis.

9.
 O fures Innocentiæ,
 Modestiæ prædones!
 Lenones pudicitia,
 Formæ castæ mangones!
 Ignes vagi luxuriæ,
 Superbiæ magistri,
 Iræ, & avaritiæ,
 Invidiæ, ministri!

10.
 Antesignani hostium,
 Et prodromi damnorum,
 Illecebrarum ostium
 Canales peccatorum,

Urentia vos specula,
 Vos Pharetræ amorum
 Vos venenata spicula,
 Magnetes animorum!

11.
 Ah quanti Curiositas
 Unius Dinæ stetit?
 Cùm levis Sichemittidas
 Videre nurus petijt?
 Vidit: & vidit Virginis
 Princeps Sichem decorum
 Raptæque vi libidinis
 Prostituit pudorem.

12.
 Quantum puellas nocuit
 Vidisse alienas?
 Quantas Jacob exercuit
 In Urbe Lanienas?
 Ulti Pater cum filiis
 Injuriam fororis,
 Et convasatis spoliis
 Testati vim doloris!

13.
 Adalteræ cor ignibus (d)
 In Joseph incendistis,
 Et impudicis manibus
 Vi pallium tulistis!
 vos Innocentem carceris
 Ergastulo clauistis,
 Castumque grandis sceleris
 Culpabilem fecistis.

(b) Judic: 14. 15. 16. (c) Gen: 34. (d) Gen: 39.

14.

Venatores mentium
Et Aucupes dolosi,
Incantatores cordium
Proci delitiosi.

Mors poli, quorum cardine
Mors, vitæque rotatur,
Et in discrimine
Et lubrico versatur.

15.

basilisci unico
Virus afflatis noctu,
Insultu, plusquam Punico
Uno necatis ictu,

velut duo fulgura
Ad ima penetratis,
Creataphracta pectora
Momento sauciatis.

16.

solus post meridiem
Spectarem otiosus (e)
Suis subjæctæ faciem
Hortosque curiosus,

ser florum vivaria
Lagittas evibrastis,
Et viridaria
Lacmotum vulnerastis:

17.

regio solaris (f)
Securè ambulanti,
Sperantem de pomario
Nil tale cogitanti,

Ignes ex ipsis fontibus
Cupidinis jecistis,
Parâmq; mentem fontibus
Culpis interemistis.

18.

Quantum vidisse nocuit (g)
Mulierem lavantem!
Damno meo me docuit
Infamiter amantem,
Ictus vel unus oculi
Incaute quem vibravi,
Qui fuit instar jaculi
Quo me, illamque stravi.

19.

Sic Cypridis Rex subditus,
Mancipium amoris,
Turpis reus concubitus
Et Paphii furoris!
Crimen conjunxit crimini
Non parcens Innocenti
Uriæ, David Sangvini (h)
Pro Rege dimicanti.

20.

Heu! quanta nocte lumina
Quantaque nube tecta?
In sua cæca crimina
Peste stygis infecta!
Apertis nihil oculis
Quid agerem videbam,
Et quantis in periculis
Forem, non sentiebam!

21. Ah

2. Reg: 11. (f) ibid. (g) ibid. (h) 2. Reg: 11.

21.

Ah serò te cognoveram
Serò te lumen verum!
Nam totus cæcutiveram
In vanitate rerum,
Sic, ut solem iustitiæ
Et lumen veritatis
Nox raperet malitiæ,
Et nubes pravitatis!

22.

Tenebræ sunt Cimmeriæ
Luminibus offusæ!
Meridiæque Phariæ
Nubes menti obtrusæ,
Ceu media Andabata
In nocte ambulabam,
Et quæ inter phantasmata
Errarem, non notabam.

23.

Nox nubila, nox squalida,
Nox horrida premebat,
Caligo tetra, lurida
Splendorem adimebat,
Magnûmque cæli oculum
Divinitûs lucentem
Clausit, ut totum nubilum
Sentirem *ORIENTEM*.

24.

Quin adhuc hanc caliginem
Noctemque diligebam,
Nec animi fuliginem
Insanus sentiebam,

Cæcus eram, & stolidam
Amabam cæcitatem,
Et tenebrarum horridam
In corde densitatem.

25.

Væ malè lapsò tempore!
Quo te non cognoscebam
Væ cæco vultûs sideri
Quando te non videbam
Væ stultæ ignorantie!
Væ reæ cæcitati!
Superbiæ! Lasciviæ!
Turpi crudelitati!

26.

Hæc nempe mentem criminis
Atra nube texerunt,
Hæc tenebras in lumina
Profundas invexerunt!
Hæc spissam in caliginem
In fraudes & errores,
Hæc caput in vertiginem
Duxerunt, & terrorem.

27.

Hæc animæ dementiam
Ceu virus afflavere:
Hæc crisin, hæc prudentiam
Hæc sensus prostravere,
Hæc Dei reverentiam
Et cultum minuere,
Hæc longo conscientiam
Veterno sopivere,

28. Hæc

28.

Hæc, rationis nebulâ
Lumen obfuscare,
Longaque velut crapulâ
Sepultum tenuere,
Ad crimen hæc de crimine
Gradus fabricavere,
Nullaque me formidine
Peccantem affecere.

29.

Quia Regibus;
Audacter & delinquent;
In peccatis legibus
Supra vulgus præsumunt,
In regia libidine
Incedunt & potestate,
Nulla pena formidine
Ducti, nec honestate.

30.

Quis est verecundia,
Quam Dignitas tuetur;
Quis est audacia,
Qua scepro sustinetur,
Qua solus Religio
Nullata sub corona,
Nulla throni subjectio
Regis in persona.

31.

Ut persuasus crederem
Ambitio instruxit,
Ut Exlex delinquerem
Majestas me induxit,

Dei Timorem, Passio
Amoris profligavit,
Et sceleris confusio
Uram ferro stravit.

32.

Sic reus adulterii
Nec reum me videbam,
Pudebat nec opprobrii,
Quod nullum agnoscebam,
Et licet homicidium
Audirem innocentis,
Nullum tamen iudicium
Occurrit poenitentis.

33.

Mei securus, Numinis
Non ferulam verebar,
Patrati neque criminis
Ullius, fontem rebar,
Tot noxis execrabilem
Meam non sensi fortem,
Donec Nathan damnabilem
Annunciaret mortem. (i)

34.

Tunc velut inter somnia
A somno excitatus
Severa sensi omnia,
Et duplices reatus,
Adulteri libidines,
Cædemque innocentis.
Deique, ob cupidines,
Flagellum ferientis.

K

35. Ovis

(i) 2. Reg: 12.

35.
 Oviculam tunc pauperis (k)
 Occisam intellexi,
 A Divite me, hospitis
 Novi, datam orexi,
 Prophetæ per parabolam
 Me reum designari
 Justamque in me ferulam
 Virgamque colligari.

36.
 Quot lacrimis piaculum
 Tam grande deploravi?
 Quod in totius scandalum
 Rex Regni perpetravi?
 Ah utinam ploratibus
 Tot, memor institissem,
 Et novis me reatibus
 Nocentem non fecissem!

37.
 Dementia, dementiam
 Et error, est errorem
 Sequurus, cum Potentiam
 Et populi vatorem (l)
 Et numerum ad calculos
 Mandavi revocari,
 Et Regionum circulos
 In centum computari.

38.
 Ast cum delicti noscerem (m)
 Admissi gravitatem,
 Tandemque contremiscerem
 Ad culpæ sceditatem,

Transire quidem petii
 A me iniquitatem,
 Tui supplex iudicii
 Precatus Bonitatem.

39.
 Tunc per Prophetam Optio
 Gad, data est pœnarum
 Et de tribus electio
 In me deputandarum;
 Una, qua reus cæderet
 Paterno Rex flagello,
 Et objurgatus plecteret
 Fame, peste, aut bello.

40.
 Cum penes me eligere
 Staret, tuas in manus
 Est melius incidere
 Quàm me plectat humanum
 Furor, O Deus! dixeram,
 A te præstat feriri,
 Quàm insolentis dexteram
 Mortalis experiri.

41.
 Dixi: & tu me supplicem
 Confestim exaudisti,
 Aligerumque vindicem
 Armatum expedisti,
 Acinacem qui stringeret
 Et Populum feriret,
 Regique reo parceret.
 Qui justius periret.

(k) 2. Reg. 12. (l) 2. Reg. 24. (m) ibid. (n) ibid. (o) ibid.

42.

Israel quid millia (p)
 Virorum octingenta
 Pugnantium millia
 De Juda quinquaginta?
 Quas oves quid profuit
 Examinatas scire?
 Quod Numen statuit)
 Tot millia perire?

43.

Quid egredere nimum
 Solutissimum virorum,
 Improbum flagitium
 Vocorum nefandorum!
 Quae hanc consilia,
 Quae Populum straverunt,
 Quinquaginta millia
 Virorum perierunt.

44.

Insolens Ambitio
 Ut oves jugulavit,
 Insanabili Elatio
 Superbia litavit,
 Quae sanguinis profusio
 Indictam in me clamat,
 Quae me culpato
 In parem mortem damnat.

45.

Quod tot innocentium
 Infusus sanguis fecit,
 Quos hos in exitium
 Deum flebile conjecit,

In me debet judicis
 Sententia scire,
 Me manus aequa judicis
 Pro merito ferire.

46.

Ego sum, qui peccaveram,
 Ego qui malum feci!
 Ego in mortis pharetram
 Tot animas conjeci!
 Ego septuagesies
 Dignissimus damnari,
 Ego pro plebe millies
 In fonte, immolari.

47.

Peccavi! nocens Numini!
 Tot delictorum reus!
 Solis apertus lumini
 Reatus patet meus!
 Quod clam carnis nequitia
 Et homicida fecit,
 Divina hoc justitia
 Orbis famae subjecit.

48.

Peccavi! heu immanibus
 In Dominum delictis!
 Et ingratitude in
 In Patris cor inflicis!
 Indignus tantis gratiis,
 Quis turpiter abusus,
 Nunc pro tot beneficiis
 Rubore sum confusus!

K 2

Quid

49.
 Quid potuit tribuere,
 Quod non attribuisset?
 In preces non annuere,
 In quas non annuisset?
 De ovium Pastorculo (q)
 Pro Sâule fecit Regem,
 Suo minantem baculo
 In pingues campos gregem.

50.
 Ut molem grandem sterne-
 rem *
 Gigantem Philistæum,
 Ferrôque interimerem,
 Hoc opus non est meum?
 In funda & in Lapide
 Ut victor eminerem,
 Et in machæræ cuspide
 Hostile caput ferrem.

51.
 Tua fecit potentia,
 Et dextera prostravit,
 Tua fecit Clementia,
 Quæ puerum amavit,
*Hæc pauperem de stercore
 Et sordibus levavit*
 Servumque, Regis decore
 Immeritum ornavit.

52.
 Hæc abstulit formidinem, (r)
 Leones ut necarem;

Hæc dedit fortitudinem,
 Ut urfos suffocarem;
 Hæc pro pedo, & gregibus
 Regni sceptrum porrexit
 Pro petalo, cum Regibus
 Ad thronum me evexit.

53.
 Hæc formidandum hostibus
 Bellisque gloriosum
 Præfecit exercitibus
 Stratis victoriosum,
 Direxit hæc consilia,
 Processus, & confictus
 Arma stravit hostilia,
 Omnésque mortis ictus.

54.
 Hæc tribuit delitias,
 Honore me beavit,
 Hæc addidit divitias, (t)
 Opésque cumulavit,
 Bis mille millionibus
 Hæc auri quadringentes
 Adjunxit Gazis omnibus (u)
 A Filio inventos.

55.
 Hæc dedit sapientiam
 Ad sceptrum & coronam,
 Hæc ad vires prudentiam
 Mentémq; boni precam;
 Judicium ut gentibus
 Jura, legésque darent.

(q) 1. Reg. 16. ibid. 17. ibid. 17 * ibid. (r) 1. Reg. 17. (s)
 Reg. 2. (t) Cornel. & lap. in cap. 38. Exod. (u) Hierem. Draconis
 aurif: p. 3 c. 1. fol. 771.

Et hostibus frementibus
Parcunctis malis starem.

56.

Quis benigno Numini
Ingrate, grates pendis?
Quis Majestatem Domini
Pro voluptate vendis?
Quoties cum hostibus
Pro te salvo conflixit,
Ammonitarum ensibus
Per te Urias vixit?

57.

Quis polluisti sanguine
Coronam innocente?
Quis purpuram libidine
Thorūque impotente?
Quis ut lecti fœdera
Disrupta Fides gemat?
Quis ut clament vulnera,
Et mors vindictam fremat?

58.

Quis ut terra sanguine
Contaminata tot viro-
rum, oblate plebem Numine,
Quis te interemptorum
Culpa colpet superbiam,
Quis insūmque insolentem,
Quis mentis jactantiam
Sensus præcipientem?

59.

Agnosco crimen! pœnitet!
Heu me! Deus! Peccavi?
Cur dextra fulmen detinet,
Quod in me concitavi?
Si plectas virum Sangvinum,
Quis contra te queratur?
Lenonem si libidinum,
Quis tibi obloquatur?

60.

Posthac panem cineribus (x)
Insperis manducabo,
Potumque mixtum fletibus
Uteribus potabo,
Et lacrimis perennibus (y)
Sivatum vigil rigabo,
Et jugibus doloribus
Has culpas deplorabo.

61.

Sic in insipientia
Mea, cor conturbatum, (z)
Et præ mentis angustia
Contabuit siccatum.
Virtus mea exaruit (†)
In pulverem dolorum,
Et lumen me desituit
Meorum oculorum.

62.

Desipui stultissimus,
Cum Deum dereliqui,

K 3

Hic

Psal: 107. (y Psal: 6. (z Psal: 37. (a ibid.

Hic error fuit maximus,
 In illum cū deliqui,
 Hæc maxima stultitia,
 Quâ non feci majorem
 In Regno, ex malitia
 Cū læi Creatorem,

63.

Lex prima sapientia (b)
 Est, Dominum timere,
 Ars altera prudentia,
 A malo abstinere,
 Timorem quisquis exiit,
 Et Domini Amorem,
 Stultitiam h. c. induit,
 Et quini furorem.

64.

Hic furor me insaniam
 Suam infatuavit,
 Et lapsum ad infamia
 Quæquæ præcipitavit,
 Amor, Honorque Nominis,
 Timorque perire,
 Horror, Pudorque criminis
 Nil frugis habuere.

65.

Ceritus, cælo prætuli
 Terrenas vanitates,
 Spretaque lege. sæculi
 Lascivi voluptates,
 Præ sanitate vulnera
 Elegi & vibices.

Hinc tubera, hinc ulcera,
 Hinc fœdæ cicatrices.

66.

Non est in carne sanitas
 Mea, nec valetudo,
 Est sanies, est fœditas,
 Et gravis ægritudo,
 Non est Pax meus ossibus
 A facie meorum,
 Quæ tot patravi vicibus
 Insanus, peccatorum.

67.

Quin cicatrices sanguinis
 Corrupto putruere,
 Et puris à gravedine
 Fœdum verminavere,
 Mephytis purulentæ
 Gravem sparsit odorem
 Et nex insipientiæ
 In facie lurorem.

68.

Miser, ac miserabilis
 Sum factus, & curvatus
 Usque in finem: humili
 Totaque contristatus
 Die, nullo solatio
 Fultus ingrediebar,
 Compunctus cor, supplicio
 Jugi conficiebar.

(b) Proverb: 1. & 9. Psal: 119. (c) Psal: 37. (d) ibid: (e) ibid.

69.

Nam sunt illusionibus
Lumbi mei repleti,
Sunt pleni cruciatibus
Languoribusque Lethi,
Nisi in carne sanitas,
Nec in medullis vigor,
In animo anxietas,
In cunctis membris rigor.

70.

Humiliatus Spiritu,
Et afflictus gемеbam,
A cordis mei gemitu
Contritus rugiebam,
Tu Domine suspirium, (g)
Tu nostri mentis vota,
Tu meum desiderium,
Astrata coram tota.

71.

At non est absconditus, (h)
Quem cunctis clam, laxavi
Te solo teste, gemitus
Exflens in geminavi,
Tu solus mei pectoris
Abscondita scrutaris,
Necque sinus corporis
Perlustras & rimaris.

72.

Te nihil latet : omnium
Tu gnarus secretorum,

Te penes est scrutinium
Meorum delictorum,
Tu vides quæ præterita,
Tu vides & futura,
Demerita, & merita
In tua creatura.

73.

Tu me vidisti *Parvulum*
Patris oves pascentem,
Inter greges puerulum
Jocari innocentem:
Sed & Regem in folio
Regentem & peccantem,
Nunc intimo cordolio
Flentem & deprecantem.

74.

In tuo me non arguas (i)
(Ut merui) furore!
In ira nec corripias,
Nec perdas amarore, (k)
Nec intres in iudicium
Cum servo delinquente,
Nec meritum supplicium
Sumas de promerente.

75.

Nam quis vivens te iudice (l)
Potest justificari!
Quis peccatorum vindice
Te, reus excusari?

K 4

Sepo-

(f) Psal. 37. (g) ibid. (h) ibid. (i) ibid. (k) Psal. 142. (l) ibid.

Sepone nomen *Præsidis*
 Irâ exacerbati,
 Assume partes *Principis*,
 Et mitis *Advocati*.

76.

Ante conscientia
 Nullius, labe caret,
 Nec ulla innocentia
 Sæ innocens apparet,
Tua sunt sole lumina
 Stellisque clariora,
 Quæ penetrant velamina
 Mentis secretiora.

77.

Ante tuam est faciem
 Nullus cordis velatus,
 Tuam non latet aciem
 Nec atomi reatus, (m)
Si nostras observaveris
 Iniquitates, Deus,
 Et ad bilancem miseris,
 Quis sustinebit reus?

78.

Paterna sed clementia
 Nostras infirmitates,
 Et mitis indulgentia
 Novit fragilitates;
 Novit massam de pulv ere,
 Et luto efformatam,
 Ethinc propensam rueri
 In culpæ pravitatem.

(m) Psal. 129.

79.

Ah ergo mansuetudinis
 Tuæ, pius memento!
 Primæque lenitudinis!
 Tibi sit argumento,
Et Abrahæ fidelitas,
Et Isaâc promptitudo,
Et Jacobæ sanctitas,
 Tuaque Magnitudo!

80.

Ah! Non sit tuus vindictæ
 Tantus furor in iras!
 Ut condemnatum iudicet
 Ad enses, rotas, pyras!
 Meoque luam sanguine
 Commissum in te crimina
 Et tu nullo placamine
 Reo addas lenimen!

81.

Quot acerbatus vicibus
 Tuis tamen dedisti
 Placatus vitam hostibus,
 Et culpam pepercisti?
 Quin præter culpæ veniam
 Et oblitos errores,
 Adhuc donasti gratiam,
 Et calicos favores!

82.

Est nempè tibi proprium
 Est pronum *Consolere!*

parcere opprobrium
Et noxas abolere!
Iam non sitit dextera
Nec cædes, nec cruores,
Nec tuæ pacis fœdera
Sunt Amor, & dolores.

83.

Quæ ergo dabit capiti
Nec fontes aquarum?
Quæ liquando vertici
Torrentes lacrimarum?
Quæ meas noxas noctibus
Diebus & deplorem?
Quæ finem meum fletibus
Perpetuis irrorem?

84.

Nec solæ fluant lacrimæ,
Nec oculorum rores!
Nec gementis animæ
Et intimos clamores!
Nec quantis mœroribus
Sub lacrimarum undis,
Nec te gemam manantibus,
Nec clamorem de Profundis. (n)

85.

Quando in discrimine
Clamavi, & clamabo!
Multiplici de crimine
Accusans accusabo!
Nec pronis auribus
Nec ad te gementis!

Intende meis precibus
Et jugibus lamentis!

86.

Ad trutinam Justitiæ
Si mea facta pendas,
Nihil que des Clementiæ
Sed jure cuncta vendas?
Meâ me causâ cadere,
Est oppidò necessum
Et victum juris perdere
Te iudice Processum.

87.

Nam cujus eloquentia
Est copiarum tam raræ,
Tecum ut excellentiâ
Vocis ausit certare?
Loquente te, vox frangitur,
Et linguæ vis hebescit:
Balbutiènsque labitur,
Hæret, & infantescit.

88.

Omne verbum, oraculum
Et Lex irrevocanda,
Quam nullum mutet sæculû,
Nec diesteterminanda!
Tua non potest æquitas,
Statutum nec mutari,
Nec reprobari veritas,
Nec forum irritari.

K 5

89. Se-

89.
Semel dicta sententia
Stat, & stabit immota!
Sed & tua Clementia
Utrique Mundo nota,
Tuâque quæ centoriam
Virgam manus minatur,
Hæc eadem fert oleam,
Et pacem stipulatur.

90.
Mite tibi ingenium
Abominatur pœnam,
Propentius in præmium,
Manûmque donis plenam.
At cum irasci cogitur,
Et in reos sævire,
Cor gemitu concutitur,
Dolétque se punire.

91.
Invitus justum rariùs
Vindex sumit flagellum,
Cum Homo temerarius
Indicit Deobellum,
Delinquit ille centies.
Vix semel flagrum sonat,
Et supplicat is quoties,
Hic toties condonat.

92.
Cum plectis, tantùm ingemis,
Ceui ipse plectereris,
Ad nomen pœnæ contremis
Ceui pœnam mereris,

Ipse rei supplicium
Ceui tuum incestus sentis,
Nec hominis exitium,
Nec mortem vis mereri.

93.
Sit licet *super omnia*
Quæ opera patrâsti
Tua misericordia
Quam mundo demon-

strâsti,
Qua lapsis indulgentiam
Et veniam dedisti,
Et gratiæ frequentiam
Afflictis præstitisti.

94.
Sed justus tamen fontibus
Severè reos plectis,
Nil mansuetudo legibus
Præjudicat decretis,
Pari pendet libramine
Lanx utraque libellæ,
Ut nullo se discrimine
Anteferant scutellæ.

95.
Nil datur hic affectibus,
Nil artibus mundanis,
Conceditur respectibus
Nil penitens humanis.
Te nulla suaviloquia,
Nec molles linguæ pacant,
Fucata nec obsequia
Nec sponsiones placant.

96. Nulla

96.

Nulla vincit facundia
Vis, nec flos oratorum,
Nec Suada Eloquentia,
Nec ars Caufidicorum,
Nec liti Proestatio,
Nec lex injuriarum,
Nec furi Appellatio,
Nec Replica caufarum.

97.

Nullae preces, nec pretia,
Nec fraudium commenta,
Nec animorum retia
Mellita blandimenta,
Nec Opes, nassae cordium,
Iustitiae catenae,
Nec viscus Tribunalium
Auro crumenae plenae.

98.

Hoc foro nulla venditur
Causa pendens argento,
In annos nec suspenditur
Doloso vaframento,
Reus convictus plectitur
Decretae poenae hora,
Sed innocens absolvitur
Non interrupta mora.

99.

Semel data sententia
Stat firma, immutanda,
Nec nulla Indulgentia
A iudice speranda,

C, scriptam fronti litteram
(Nigrae notam tabellae)
Hanc nullus tollet tesseram
Paragraphus Novellae.

100.

Non retractatur Curiae
Decretum, nec Effatum,
Culpatur nec injuria
Tabellis contestatum,
Quod semel declaratum est,
Praetore publicante,
Sancitum sacrosanctum est,
Firmatum adamantae.

101.

Te penes stat consilium
Donare, vel ferire,
Si perdere vis filium
Aeternum & perire,
In tua stat potentia
Mortis statutum ferre,
Sed Patris est Clementia
Audire Miserere. (o)

102.

Appello Patrem! filium
Audis ad te clamantem?
Audis? ad tuum solium
Afflictum suspirantem?
Audis? misericordiam
Prostratus ut impleret?
Audis? rubore veniam
Confusus ut exoret?

103. Est

103.

Est multa miseratio (p)
In veniam delicti,
Sed est & consolatio
Patris nomen, afflicti,
Iniquitatem, gratia
Delere potest Rei,
Tua namque clementia
Asylum habet spei.

104.

Non unda tibi deficit,
Non rivus, flumen, mare,
Ut noxam, quæ me inficit (q)
Lotam possit mundare,
Tu potes immunditiam
Narium, iniquitatem,
Cordis lutum, spurcitiam,
Purgare scditatem.

105.

Delictum non diffiteor, (r)
Grandem culpam agnosco,
Intus ab hoste torqueor,
Et memet erubesco,
Obtradit conscientia
Delictum, quod patravi,
Et clamat, O Justitia
Tibi soli peccavi !

106.

Heu, tot turpitudinibus (s)
Malum coram te feci !
Tu justus in sermonibus
Me tamen non das neci,

Sed tuis in justitiis
Semper justificarus,
Et vincis, cum iudicis
Reorum judicaris,

107.

Tu scis vita originem,
Noti Nativitatem,
Peccati scaturiginem
Matrisque pravitatem, (t)
In his conceptus foravi,
In his malum momordi,
In his venenum sorbui,
Mortemque fixi cordi,

108.

Non celo crimen: sceditas
Noxæ mundo pandatur,
Dilecta Deo veritas
In cælum efferatur, (u)
Occulta sapientia
Mihi manifestasti,
Incerta & scientia
Tua in me patravisti.

109.

Hyssopi me aspergine
Dignare, & mundabor,
Si laveris me polline
Plus nive dealbabor,
Dabis auri latitiam,
Ut vox resultet grata,
Tunc exuent mæstitiam
Ossa humiliata.

110. *Tu*

(p) Psal. 50. (q) ibid. (r) ibid. (s) ibid. (t) ibid. (u) ibid.

110.
 Tu qui de cæli specula
 Abyllos intueris,
 Quem nulla latet macula,
 Quin cuncta arbitreris,
 Culpa averte lumina (x)
 Et faciem averte,
 Neque dele crimina,
 Eternum ne me perde.

111.
 Tu qui cælos, & sidera
 Verbo terram fundâsti,
 Igne, aquas, & æthera
 De nihilo creâsti,
 Tu in me potentiâ
 Corruptus crea mundum,
 Immundaque à spurcitia (y)
 Coram emunda fundum.

112.
 Primo Mundi Miraculo, (z)
 Qui spiritum dedisti,
 Tu in spiraculo
 Mentemque indidisti,
 Hinc iterum visceribus (a)
 Immunde renovatum,
 Liber à sceleribus
 Omnem vitæ reatum.

113.
 Oculorum acie (b)
 Ne me, ut Caim, pelle,

*Nec à paterna facie
 Ut hostem me avelle,
 Sed spiritum, quem dederas,
 Sanctum, plenus amore,
 Hunc ne receptum auferas,
 Culpæ tactus dolore.*

114.
 Quem grande crimen fecerat
 Cordis tristem mcerore,
 Et undique repleverat
 Afflictum amarore,
 Huic tu redde læticiam
 Favoris Salutaris, (c)
 Et Spiritus migratiam
 Confirmam principalis.

115.
 Hucusque qui à legibus
 Descivi mandatorum,
 Nunc Doctor ero rudibus. (d)
 Tuorum præceptorum,
 Vias docebo impios,
 Ut ad te convertantur,
 Erudiamque inscios,
 Ut rectum doceantur.

116.
 Tu quoque Reum Sanguinis
 Cadis que innocentis,
 Fac liberum, nec criminis (e)
 Memento insolentis,

Tunc

(x) Psal. 50. (y) ibid. (z) Homini. (a) ibid. (b) ibid. (c) ibid.
 (d) ibid. (e) ibid.

Tunc undique justitiam
Os meum excurret abit,
Tuamque lingua gloriam
Fugè cantans cantabit.

117.

Tu qui linguas infantium
Verbo facis disertas,
Et in ora lactentium
Laudes tuas insertas
Hac labia aperies
Ut tua laus cantetur,
Et gratiarum series
Ubique propaletur.

118.

Si Hecatombis crederem (f)
Iras posse placari,
Oves, bovesque caderem
Pro noxis immolari,
Sed mens tua non flecitur
Ab hostiis exustis,
Nec adeps sacer petitur
Ab animantium bustis.

119.

Non amat Sacrificia
Deus morticinorum,
Nec illum placat hostia
Taurorum vel hircorum,
Sed Spiritus Hic respicit
Munus contribulati, (g)
Nec cordis, sibi despicit
Donum humiliati.

120.

O Deus! qui es Bonitas,
Fons ipsus Bonitatis!
Memento! qua calamitas
Sit Sion vastitatis! (h)
Accumula divitiis
Hanc, ut locupletetur,
Et Solyma novitiis
Muris edificetur.

121.

Tunc hostiam justitia
Aris oblationes,
Et acceptabis gratia
Tuæ litationes,
Tunc vitulos altariibus
Incensis imponemus,
Et holocaustis omnibus
TE DEUM accinemus.

122.

Ergo Deo propitio,
Et lacrimis pacato,
Translato est flagitio
Prophetæ ex effato,
A me procul discedite,
Rei impietatis,
Et me, posthac, non dicite
Servum iniquitatis.

123.

Omnes qui operamini,
(Exeste) pravitatem, (i)
Contrarii que Numini
Lædentes Majestatem.

(f) ibid. (g) ibid. (h) ibid. (i) ibid. (k) Psal. 6. (l) ibid.

Domini exaudiat
Vocem ploratus mei,
Et misericordiam imminuit
Regis vindictam rei.

124.

Superbia nemo gaudeat,
De mea posthac forte,
Ne insolenter mordeat (m)
Ne culpans dignum morte,
Felles, & adversarij
Confusi conturbentur,
Et animis contrarii
Contritit convertantur.

125.

Quarrenti veniam (n)
Ad peccata delictorum,
Et misericordiamque gratiam
Peccatorumque commissorum,
Quae abscondita
(Oblivioni data)
Parata tunc praeterita.
In Dominum peccata.

126.

Quis Vir, cui Dominus (o)
Crimen non imputavit,
In quem dolosus spiritus
In suam condemnavit,
Cui ore falsitas
Nec fraudus sunt commenta,
Cuius mentis Veritas
Et fides est inventa.

172.

Delictum meum cognitum (p)
Et manifestum feci,
Nec volui absconditum,
Sed poenae me subjeci,
Meamque injustitiam
Non abditam celavi,
Nec dolis insolentiam
Occultam oppilavi.

128.

Dixi: meam malitiam (q)
Adversum me. fatebar,
Et quam egi stultitiam
Hanc palam deprecabar,
Dixi: viditque Dominus
Meam Humilitatem,
Remisit & Hic protinus
Omnem impietatem.

129.

Pro hac tua clementia (r)
Sanctus omnis orabit,
Suaque in angustia
Ad te gemens clamabit,
Et opportuno tempore
Clamans exaudietur,
Et dato pacis foedere
Delictum dimittetur.

130.

Ad te clamavi Domine, (s)
Et tu me suscepisti.
Mea in aegritudine
Me Deus sanavisti,

Et

(p) ibid. (m) ibid. (n) ibid. (o) ibid. (p) ibid. (q) ibid. (r) ibid. (s) Psal. 29.

*Et ab inferno animam
Benignus eduxisti,
Et de lacu miserrimam
Captivam salvavisti*

131.

*Tuas misericordias (t)
Æternum decantabo,
Tuas in me clementias
Exultans predicabo,
Omnisque Generatio
In Generationem
Tuo sciet præconio
Culpæ remissionem.*

132.

*Annunciabit gratiam
Tuamque veritatem,
Os meum & iustitiam,
Et Patris mititatem,
Cantabo & iudicium (u)
In Reum delinquentem,
Et vindicis iustitiam
In servum pœnitentem.*

133.

*Omnes laudate populi, (x)
Deum laudate gentes,*

*In saculum, & sæculi
Ævum, benedicentes;
Quia respexit gemitus,
Et rivus lacrimarum,
Et non abjecit penitus
Me Pater gratiarum.*

134.

*Laus mea, mea gloria,
Et mea Fortitudo
Est Dominus, Victoria,
Et mea Sanctitudo,
Et HUIUS mihi dextera
Est facta in salutem,
Et eadem hac dextera
In me fecit virtutem.*

135.

*HUIC omnes confitemini, (a)
HUIC omnes jubilate, (b)
Cantate Nomen Domini, (c)
Et cytharam crispate,
Huic chordas, Chores, Orga-
num, (d)
Huic tibiae sonate,
Huic cymbalum, & tympanum
Psalterium, pullate.*

Peccavi Domino. lib. 2. Reg. cap. 12.

Bersabea erat mulier Uxor aliena : * cum dolore
quidem dicimus & tremore : Sed tamen DEUS
notat
ejus
in Da
mandum

(t) Psal. 58. (u) Psal. 100. (x) Psal. 116. (y) Psal. 117. (z) Psal. 117. (a) Psal. 99. (b) Psal. 149. (c) Psal. 150. * 8. Augustinus in Psal. L.

coluit taceri, quod voluit scribi. Dicam ergo non
 quod volo, sed quod cogor; dicam non exhortans ad
 imitationem, sed instruens ad timorem. &c. Hujus
 peccatum (David) in bello occidendum curavit. Ho-
 micidio auxit adulterium; & post hoc factum, missus
 est ad eum Nathan Propheta: missus à Domino, qui
 eum argueret de tanto commisso. Quid caveant homi-
 nes diximus: quid verò si lapsi fuerint, imitentur, au-
 diamus. Multi enim cadere volunt cum David; sed
 nolunt surgere cum David. Non ergo cadendi ex-
 emplum propositum est, sed, si cecideris, resurgendi,
 attende nè cadas; Non sit delectatio minorum, la-
 tus majorum; Sed sit casus majorum, tremor mino-
 rum. Ad hoc propositum est, ad hoc scriptum est, ad
 hoc in Ecclesia sæpè lectum, atque cantatum. Au-
 diamus qui non ceciderunt, ne cadant; audiant qui ceci-
 derunt, ut surgant. Tanti viri peccatum non taceretur,
 predicatur in Ecclesia, audiunt malè viventes, & quæ-
 rant sibi patrocinia peccandi: attendunt unde defen-
 dent, quod committere paraverunt, non unde caveant,
 quod non commiserunt, & dicunt sibi: Si David, cur
 ego? Inde anima iniquior; quæ cum propterea
 errat, quia David fecit, idèd pejus quàm David fe-
 cit. Dicam hoc ipsum, si potero planiùs. David
 non sibi ita ad exemplum proposuerat, uti tu. Ce-
 dit lapsu cupiditatis, non patrocinio sanctitatis: tu
 tanquam sanctum proponis, ut pecces: non imi-
 tas ejus sanctitatem, sed imitaris ruinam. Hoc
 in David, quod in se odit David. Præparas te ad
 peccandum, disponis peccare. Librum Dei, ut pecces,
 L
 inspi-

inspicis; scripturas Dei ad hoc audis, ut facias, quod dicitur: *Da-
cet Deo. Hoc non fecit David. Corruptus est per Prophanam* non est
tam, non lapsus est in Propheta. Alii verò audientes *clam-*
briter, in casu fortes, metiuntur infirmitatē suam; & *simul c-*
damnat Deus devitare cupientes, ab aspectu securo *au-*
nent oculos. Non eos defigunt in pulcritudine carnis *int-*
næ, nec se ipsos faciunt de perversa simplicitate *ter-*
ros; non dicunt, bono animo attendi, benigne *de Re-*
di, de Charitate diu aspexi: Proponunt enim *fib-*
sum David, & ad hoc illum Magnum vident cecidisse *sublim-*
ut Parvi nolint videre unde possint cadere. *Re-*
munt enim oculos à petulantia, non facillè adjungunt *mei D-*
non miscent se mulieribus alienis, non levant *ocul-*
faciles ad aliena mænia, ad aliena solaria. De *long-*
enim vidit David Illam, in qua captus est. Mulier *luc-*
gè, libido propè. Alibi erat quod videret, in illo *con-*
caderet, &c. Sed factum est, dixerim hæc eis, *qu-*
non commiserunt, ut vigilent custodire integritatē *tu-*
suam; & cum attendunt Magnum cecidisse, *par-*
meant. Si verò aliquis lapsus hæc audit, & *al-*
mali in conscientia tenet; Attendat quidem *vul-*
magnitudinem, sed non desperet medici majestatem *to-*
Peccatum cum desperatione, certa mors. Nemo *et-*
go dicat: si jam aliquid mali feci, jam damnatus *er-*
sum; Deus malis talibus non ignoscit; cur non *add-*
peccata peccatis? fruar hoc sæculo in voluptate, *in-*
scivia, incupiditate nefaria; jam perdita spe *re-*
nis; vel hoc habeam quod video, si non possum *h-*
re, quod credo. Quisquis peccasti, & dubitas *ag-*
penitentiam pro peccato tuo desperando salutem *tu-*

David gementem. Ad te Nathan Prophe-
 non est missus, ipse David ad te missus est. Audi
 clamantem, & simul clama: Audi gementem
 simul congemisce: audi flentem, & lacrimas jun-
 audi correctum & condelectare. Si tibi non
 intercludi peccatum, spes veniæ non intercluda-
 Missus est ad istum virum Nathan Propheta,
 Regis humilitatem. Non respuit verba præci-
 non dixit: audes mihi loqui, Regi?
 sublimis Prophetam audivit: plebs ejus humilis
 Regem audiat. Audi ergo, & dic cum illo: mise-
 mei Deus secundum magnam misericordiam tuam,
 magnam misericordiam deprecatur, magnam mi-
 De largiam confitetur, &c. Ait Nathan Propheta ad David:
 tulit lucas dives quidam habens plurimas oves, pauper autem
 illo unus ovulus ejus, habebat unam oviculam, quam in sinu suo,
 eis, quæ in cibo nutriebat. Venit hospes diviti: nihil de
 egritate suo abstulit: oviculam vicini pauperis concupivit,
 parvum suum hospiti occidit. Quid dignus est? At ille
 & aliquot iratus sententiam. Planè tunc Rex sciens ubi
 volens esset, morte dignum divitem dixit, & ovem
 restituendam in quadruplum. Severissimè atque justissi-
 Sed peccatum ejus nondum erat coram eo, post
 non addidit, quod fecerat: suam iniquitatem nondum
 ad hoc missus, abstulit à dorso peccatum, & an-
 reparationem posuit, ut videret illam sententiam tam se-
 am habere in se prolatam. Ad secandum & sanandum vul-
 tas agere cordis ejus, ferramentum fecit de lingua ejus, &c.

Sunt multi quos peccare non pudet, agere pœnitentiam
 pudet. O incredibilis insania! De vulnere ipso non erubescis,
 de ligatura vulneris erubescis! Nonne magis foedius & putidius est?
 Confuge ergo ad medicum, age pœnitentiam: dic: iniquitatem meam agnosco,
 & peccatum meum ante me est semper. soli peccavi, & malum coram te feci. Quid est hoc?
 Coram hominibus enim non erat adultera uxor & maritus occisus?
 Nonne omnes noverant, quod tu fecerant? Quid est: tibi soli peccavi,
 & malum coram te feci? Quia tu solus sine peccato. Ille iustus
 Punitor, qui non habet quod in illo puniatur: ille iustus reprehensor,
 qui non habet, quod in illo reprehendatur &c. Restat paucis alloqui vos
 FF. propter multa mala, inter quæ vivimus. Neque enim potestis in rebus
 humanis, migrare possumus à rebus humanis. Cum tolerantia
 vivendum est nobis inter malos, quia cum mali essemus, cum
 tolerantia vixerunt inter nos. Non obliviscentes quid fuerimus,
 non derisurum de his qui nunc sunt, quod fuimus. &c.

Nemo, nec post centum peccata, nec post mille crimina de misericordia divina desperet. (1) Si enim
 homo non desperet, ut sine ulla mora Deum sibi reconciliari
 festinet: ne fortè, si consuetudinem peccati fecerit, etiamsi velit
 de diaboli laqueis liberari, non possit. David, qui & Rex & Propheta
 divino munere fieri meruit, post tantam gratiam, ita præventus
 ut non solum adulterium committeret, sed etiam homicidium
 perpetraret: nec tamen se ad hoc referret.

in senectute sua, ad pœnitentiæ medicamenta confu-
 ret, sed statim cilicio prostratus, conspersus cinere,
 cum ingenti rugitu & gemitu pœnitentiam agens, im-
 mit illud, quod ipse in Psalmis dixerat: (b) Lava-
 bo per singulas noctes lectum meum, lacrimis meis
 cinerem meum rigabo. Et iterum: (c) Cinerem sicut
 panem manducabam, & potum meum cum fletu mi-
 strabam. Et quia pœnitentiam agere mortifera securita-
 tem distulit, citò in se Dei miserationem ita revoca-
 vit, ut non solum regnum non amitteret, sed etiam
 spiritus donum recipere mereretur. Sed fortè
 aliquis, qui dicat: Ego in militia positus sum,
 vim habeo: & ideò pœnitentiam agere quomo-
 do possim? Quasi nos, quando pœnitentiam suade-
 mus, hoc dicamus, ut unusquisque magis sibi capil-
 litudinem aufere, & non peccata dimittere, & vesti-
 menta potiùs evellat, quàm mores. Qui hac dissimu-
 latione decipere se magis, quàm excusare conatur,
 imitatur, quia Regem David, non honor Regni, nec di-
 gnitas vestimenti ad pœnitentiam agendam potuit im-
 mutare, &c. Agnoscamus quòd Dominus noster, qui
 David post tam grave peccatum indulxit, & Achab
 pro peccato sibi reperto, & Manassen post innumera-
 ta peccata pœnitentiam agentem inter amicos suos
 recepit, & meretrici, quæ lacrimis pedes rigaverat,
 capillis suis terferat, totum indulxit. Qui ergo istis
 peccatoribus veniam dedit, paratus est
 etiam nobis, si in veritate convertimur, non solum pecca-
 ta dimittere, sed etiam æternam beatitudinem dare.

L 3

Hæc

Psal. 6. (• Psal. 100.

Hæc ergo cogitantes , quantum possumus , cum
 adjutorio laboremus , nè nobis aliqua crimina , vel
 capitalia peccata subrepant . Si verò in hoc malo
 aliquis diabolica calliditate prostratus , priusquam
 crimina ipsa per consuetudinem convalescant , remedia
 sibi in die necessitatis acquirat , & cum ingenti
 tu & gemitu Deum sibi reconciliari contendat .
 erubescat pœnitentiam agere , qui non erubuit
 peccata committere ; sed citò in se bonis operibus
 tendat imaginem reparare , ut inter filios mereatur
 gnosci à Patre , ne ab illa æterna beatitudine exclusus
 & à convivio nuptiali projectus , ligatis manibus
 & pedibus proiciatur in tenebras exteriores , ubi est fletus
 & stidor dentium &c.

Peccavi Domino , ait David ad Nathan Prophetam ,
 cum de adulterio & homicidio argueretur .
 Et transtulit Dominus peccatum à te , ait Propheta .
 Nimirum , misericordia & veritas obviaverunt sibi .
 hoc quidem ut declinet à malo . &c.

David cum peccavit , charitatem non perdidit
 (e) sed obstupuit quodammodo in eo Charitas ad
 mentem tentationis ictum : & charitatis in eo
 quam facta est abolitio , sed quasi quædam soporatio
 quæ mox ut ad vocem arguentis Prophetæ evigilavit
 continuo in illam ardentissimæ charitatis confessionem
 erupit : PECCAVI DOMINO : & continuo
 meruit , Dominus transtulit à te peccatum tuum , non
 morieris .

(e) S. Bernardus in Annunc. serm: 1, circa injc: mibi fol: 124.
 Idem de Natur: & dignit: Amoris Divin, cap: 6, circa finem
 hi fol. 4155.

FILIUS PRODIGI- GUS POENITENS,

Imago Juventutis, in adolescentia lascivientis, delinquentis, resipiscen-
tis, & poenitentis.

*Petrus Chrysologus in cap: 15. Luc: serm:
1. & 2. de Filio Prodigio.*

Homo quidam habebat duos filios, & dixit a-
dolescentior ex illis Patri: Pater da mihi por-
tionem substantiæ, quæ me contingit. Et di-
xit, inquit, ille substantiam. Quantum pius Pater,
pater hares impatiens: petente uno ambobus totam
substantiam mox divisit, ut scirent filii, quod ante tene-
bat pater, non fuisse avaritiæ, sed amoris: providentia
non invidentia, non dedisse. Beati filii, quorum tota
in patris charitate substantia. Beati quibus manet
in obsequio patris, in Patris cultura possessio. Con-
trarius omnibus adolescentior filius peregrè profectus est.
Adolescentior iste planè, non ætate, sed censu: qui
negavit bona patris, & abiit longè plus mente, quàm
ut dato, non accepto, pretio miseræ se venderet
virtuti. Dissipavit, inquit, substantiam suam. Quæ
proposita fuerant patre moderante, prodigente filio
perantur; ut vel tandem sapiat, patrem custodem,
incubatorem fuisse substantiæ. Vivendo luxuriosè.
FILIUS
talis est ista vita, quia moritur virtutibus, quæ vi-
tius

tiis vivit; sepelitur famæ, perit gloriæ, qui maneat
 pitudini, crescit infamiæ. *Et postquam consumpsit*
omnia, facta est fames valida in regione illa. Luxu-
 ventri, gulæ, fames tortor apponitur; ut ibi ultra
 na sæviat, ubi pœnalis reatus exarserat. *Facta est*
fames valida. Ad talem finem semper voracitas tenet
 ad talem pervenit terminum fugienda voluptatis efflu-
Et ipse cepit egere. Filium data facit egere substantiam
 quæ divitem negata servabat; ut penes se deficeret
 bendo, qui penes patrem abundaverat non habendo.
Et adhæsit uni civium regionis illius, & misit illum
villam suam, ut pasceret porcos. Sic invenit, qui se
 gat Patri, qui se committit extraneo, ut sentiat in
 verum judicem, qui fugit indulgentissimum pro
 rem, Affectionis desertor, pietatis refuga deputat
 porcis, porcis addicitur, porcorum traditus servatur
 porcorum pascua lutulenta percurrit, inquieti gregi
 teritur & maculatur excursu, ut sentiat quàm miserum
 sit, amarum quàm sit, quietis paternæ beatitudinem per-
 didisse. *Et cupiebat implere ventrem suum de filijs,*
quas porci manducabant, & nemo illi dabat. Quam
 crudele ministerium, quia neque convivit porcis, qui
 vivit porcis. Miser, qui porcorum deficit & esurit
 faginam. Miser qui squalentis cibi cupit, nec inpetrat
 qualitatem. *In se reversus dixit: quanti mercatorij*
patris mei abundant panibus, ego autem hîc famæ careo.
 Fames revocat, quem saturitas exularat; fames illi pa-
 trem dedit sapere, cui copia tulerat sentire genitorem.
 Oneratus venter ad vitia cor deponit, premit mentem
 nè supernam valeat sentire pietatem. *In se reversus*

in se antè redit, ut rediret ad Patrem, qui à se antè recesserat, cùm recessit à patre. A se migrat, & ab homine totus transit in bestiam, paternæ pietatis immemor, gratiæ genitoris oblitus. *Surgam, & ibo ad patrem meum.* Dicebat qui dixit, surgam; intellexit lapsum, sensit ruinam, jacere se turpis luxuriæ respexit in lubrico, & ideò exclamat, *Surgam, & ibo ad patrem meum.* Qua spe? qua fiducia? qua confidentia? qua spe? illa qua pater dicit, Ego perdidisti, quod erat filii; ille quod patris est, non amisit: *Dicam illi, Pater peccavi in cælum, & coram te.* Cui peccatur in cælo, non terrenus pater est, sed & caelestis; ideò adjecit: *coram te.* Cui in cælo & in terra ante oculos sunt omnia, quæ geruntur. *Fam non sum dignus vocari filius tuus.* Non dicit, non sum dignus esse filius tuus, sed non sum dignus vocari filius tuus; quia vocari ad gratiam pertinet, esse ad naturam. *Ecce sicut unum de mercenariis tuis.* Ecce potestatis lux filius quo devenit? voluptas luxuriæ, adolescentiæ libertas, ecce filium quo promovit?

1.

2.

<p>quem vel pater genuit, Vel mater tulit gnatum, Utrumque puduit, In lucem esse natum, Ego sum ille perditus Partus, & crux parentum, Cui parem est intuitus Nec sol, nec firmamentum.</p>	<p>Ego stirpis infamia, Fæx consanguinitatis, Ego turpis paramia Meæ Posteritatis, Tam clari noxa sanguinis Originisque labes. Tam pulcri spina germinis Posteritatis tabes.</p>
---	--

L s

3. Hcu

3.
 Heu pudet! ego *FILIUS*
 Sum *PRODIGUS* meorum,
 Spei, & frugis nullius,
 Sed probrum genitorum,
 Quem credunt esse *perditum*,
 Et talem mœsti dolent,
 Quem totum malis deditum
 Se genuisse nollent.

4.
 Audite Terræ filii
 Fortunæ blandioris,
 Mei causam exilii,
 Mœroris & doloris!
 Audite! mecum sapite,
 Quicumque deliratis,
 Mœæque sanos capite
 Fructus fatuitatis.

5.
 Res venit ad triarios,
 Et ad Syrtexes lunæ!
 Per casus actus varios
 Ludibria Fortunæ,
 Ad hunc me *Portum* appulit
Mala tempestas *Spei*,
 Naufragioque abstulit
 Thesauri merces mei.

6.
 O si Patris ærarium
 Consultius tractâssem,
 Divè que Patrimonium
 Non sic dilapidâssem,

Nec ità juvenilibus
 Infanivissem annis,
 Nunc falsis & scurrilibus
 Non sibilarer fannis,

7.
 Primas Fortunæ gratias
 Tractavi impudenter,
 Favores & blanditias
 Tuli irreverenter,
 Fortunam ipse ferream
 Mihimet fabricavi,
 Argenteam vel auream
 Cùm possem, non formari

8.
 Eccur à Patre abii?
 Cur effrons valedixi?
 Cur regiones adii
 Longinquas, in quæsvixi
 Ut avis extra caveam,
 Equus absque capistro,
 Qui corruens in foveam,
 Nullo reclus Magistro?

9.
 Decoctor patrimonii
 Apitius paterni,
 Depeculator serinii
 Et ganeo Materni,
 Gulo, de grege Porcio
 Manducus Epicurus,
 De Phæbadum consortio
 Elpenor periturus.

10.

Hauti falerni Promachus,
Xenocrates culinæ,
Gala totus & stomachus,
Et deditus faginæ,
Tringius potantium
Nepos Caligularum,
Elauros devorantium,
Quadrantal Myrtalarum.

Et ambiens obsonia
Exasperatum fodit,
Suillus grex furfuribus
Ad satiem se farcit,
Plenisque pastus linteribus
Nulli faginæ parcat.

11.

Quo vitæ me licentia
Trahit, obsecundabam;
Quod suavit impudentia, fin-
solentia.
Huic lubens aures dabam,
Trahebant vestem carneam
Amicæ vanitates, (a)
Mentem flectebant ceream
Dolosæ voluptates.

14.
Solut infelix fameo,
Et conqueror annonam,
Et gregibus invideo
Setigeris fortunati,
Qui farciunt se glandibus,
Et ingerunt frumenta,
Totisque turgent ventribus
De farrea polenta.

15.

Audite! (rursus alloquer
Vos pulli vanitatis!)
Audite! (nam sic urgeor
Causis calamitatis)
Audite meas semitas
Quas malè ambulabam,
Quibus ad vitæ incitas,
Mortemque properabam.

12.

Quo dura me calamitas
Infamiter coëgit?
Suprema quò necessitas
Mendicum me adëgit?
Quin imò: quò fatuitas,
Et amor libertatis,
Stulta juvenilitas,
Et error levitatis?

16.
Suprema quæ consilia
Necessitas suggestit,
Mea inter exilia
Quæ hæctenus suppressit.
Superstes verecundia
Me cogit evulgare,

13.

Quæ Erisichtonia
Latrantem ventrem rodit.

Et

August : conf. l. 8. cap. 11.

Et scelerum stipendia
Meorum enarrare.

17.

Infans ætas secesserat
Nutrices averfata,
Sensimque major creverat
Scientiis lactata,
Jam firma manus gladios,
Et lanceas tractare,
Artes, lufusque varios
Didicerat versare.

18.

Ephobos jam excefferam,
Et juvenis vocari,
Meique potes poteram
Et capax æstimari.
Ut meam Hæres peterem
A Patre portionem,
Et fingularem caperem
Rerum divisionem.

19.

Ergo mihi met sapere
Visus, jam fat adultus,
Præsumpsi mox exigere
Audax, & inconsultus.
Ut hanc, quæ me concerne-
ret,
Partem hæreditatis
Pater divisam traderet
Menturam æquitatis.

20.

Hic meæ Pater plangere
Exitium ætatis,
Totoque gemens pectore,
Furorem cæcitatæ,
Multamque meo vulnere
Suadere medicinam,
Præcipiti que funeri
Prædicere ruinam.

21.

Sed cruda me temeritas
Effrontem efferavit,
Et nobilis hæreditas
Infrænem dementavit,
Ut nec madentem fletibus
Audirem deprecantem,
Nec meliora questibus
Admitterem suadentem.

22.

Cautes cordis Marpesia
Firmaverat audacem,
Nulla Patris consilia
Flexere pertinacem,
Nulla Domus calamitas,
Nec preces vicinorum,
Nec Genitorum orbitas,
Nec fratris, nec sororum.

23.

Sed jacta fuit alea
Et tali voluntatis:

Fortunæ ducta linea,
Punctumque libertatis;
Immobilis propositum
In mente obstinavi,
Et quem decrevi abitum
Conclusum obfirmavi.

24.

Quid agat Pater? cogitur
Invitus assentiri:
Urgetur aurum poscitur:
Jubetur æs partiri;
Ego ex æsse dividit
Cum fratre portionem,
Et insolentem expedit
In novam Regionem.

25.

Sic expeditus, alio
Sub sole, viso Terras:
Tantæque dives spolio
Numatas pando peras,
Et liberali prandia,
Et ære, solvo cœnas,
Circædos, & tripudia
Locos, ludos, & scenas.

26.

Confestim fida pectora
Amici & sodales,
Mea stipabant latera
Prompti & vectigales,
In omnia officia
Vota, mandata, nutus,
Obsequia, servitia,
Eventus, & obrutus,

27.

Illi stupere pretia,
Et hospitis splendorem,
Et Tyria tapetia,
Et purpuræ nitorem,
Auro rigentes chlamydes
Gemmis vermiculatas,
Superbas periscelides
Argento incrustatas.

28.

Mirari torques pondere
Artèque insolentes,
In aures multo decore
Per tempora pendentis,
Armillas & monilia,
Botrytes grandes mole,
Prædas maris, corallia
Indo excocta sole.

29.

Fulgere manus annulis
Superbas & Beryllis,
Topaziis, Carbunculis,
Et Erythræ lapillis,
Pyropis fulgurantibus,
Chrysolithi favillis,
Smaragdis, Adamantibus,
Lychnitis & scintillis.

30.

Et ardearum plumulas,
Et pennas struthionum,
Et in cothurnis lunulas,
Et nodos unioarum,

Aulæa

Aulæa tot & Stragula
 Exculta Phrygum arte,
 Auro calata pocula,
 Lydoque fusa Marte.

31.

Hæc famam mei nominis
 Et pretium fecere,
 Et magni cultum sanguinis
 Vicinis persuasere:
 Dolorum hinc artifices
 Confestim advolare,
 Ipsique se municipales
 In servos mancipare.

32.

Hic parasiti laudibus
 Me fascinare docti,
 Et Pantomimi fraudibus
 Exculti & excocti,
 Assentatores pascere
 Verborum apparatu,
 Et callido imponere
 Palpones famulatu.

33.

Accessit & fax insolens
 Gnathones, moriones,
 Et Iuventutis pestilens
 Lenones, Ganeones,
 Experti fucum oculis
 Allinere casuris,
 Et paroxysmum oculis
 Febrilem morituris.

34.

Sic albæ mentis hominem
 Me vafri dementare,
 Et sensim in voraginem,
 Malorum deturbare;
 Sic meas aures ungere
 Sirenes blandimentis,
 Et sacculos emungere
 Technarum palpamentis.

35.

Nam quo. me - cumque ven-
 terem
 Adesse laterones:
 Quidquid numatus peterem
 Adferre Balatrones,
 In meum gens interitum
 Ultrò officiosa,
 Et in suum promeritum
 Turba ingeniola.

36.

Cum his mea consilia
 Agebam gaudiorum,
 Cum his mea Pancratia
 jocosum & ludorum,
 Hi Consi in Republica,
 Quirites & Senatus,
 Oracula Hi Delphica,
 Hi totus consulatus.

37.

Sic ergo Saliaria
 Convivia struantur.

Et lata Saturnalia

Hilariter ducuntur,
Plenis fluunt delitiis
Dies, noctesque totæ,
Mensa natant lautitiis,
Neccebrisque potæ.

38.

Hic Didia, & Fannia
Lex procul exulabat,
Neroniana prandia
Culinæ ars sudabat,
Tibanc tota vivaria
Coacta ambulare,
Et plena aviaria
In focum ad volare.

39.

pretiosa pabula
Penus Vitelliana,
Neccebras & fercula
Gaza Luculliana,
Omnes census impendere,
Et celsis lascivire,
Et que quadræ vivere,
Sumptuque superbire,

40.

Hæc gulæ delitia,
Obesa turba, coci,
Solers negotia
Curare, & res foci,
Suis Mystillus, Lesbius
Pycnis, & Taratalla,
Cupo Perdix anxius,
In hac Bacchi procella.

41.

Deorum hic Ambrosia,
Cupediæ Syrorum,
Luxuries Milesia,
Dapes Bœotiorum,
Marci luxus Antonii,
Ingluvies Milonis,
Novellii, Tricongii,
Et epulæ Abronis.

42.

Hic nulla parsimonia,
Nec tenax amor æris,
Sed tota patrimonia
Pansis profusa peris,
In Phasidis altitia
Et lingvas psittacorum,
Lucrina & conchyliis,
Jecinorum Scaurorum.

43.

Ipsamet Prodigalitas
Hic visa est regnare,
Et signatum varietas
Hic famem proritare.
Ipsa tributum aëri,
Terraque imperare,
Suumque pensum æquori
In censum imputare.

44.

Frugum strues bellaria,
Et arte, & naturâ,
Phæacum quæ pomaria
Tulere, vel cultura,

Elysiæ

Ælysiæ Calabriae,
Nemûsque Damascenum,
Felicis vel Campaniæ
In meam ibat penum.

45.

Hic festa Patris Liberi
Ogygia sonabant,
Læti circum Thyrsigeri
Pæana accinebant,
Hic celebrata orgia
Sub hedera Jachi,
Hic calicem Quinquatria
Dirca læta Bacchi.

46.

Totas propè vindemias
Saturio haurire,
Campanæ temulentias
Vitis abligurire,
Nobilia præstantiæ
Vina Opimianæ,
Fale næ excellentiæ
Et mulsæ Mamertinæ.

47.

Cressæ ova propaginis
Mellitum fudit rorem.
Primique cella nominis
Chium Lenæa florem,
Hunc totis jam non cymbiis
Sed cantharis fundebant,
Non heminis, sed congiis,
Et cirneis bibebant.

48.

Tempestas dici poterat
Hic comessationis,
Nam interruptim fluxere
pluerat

Annus potationis,
Vasa tonabant quercina
Crateres coruscabant,
Et temulentos folmina
Bacchæa prosternebant.

49.

Jam sangvinem accendebat
Crater Capitolinus.
Jöpas animaverat
Chordas, & plectra Lenæa
Chelys, testudo, fistula,
Et barbyta tremebant,
Et cornua, & crotala,
Et lyræ personabant.

50.

Alternos pedes facere
Allexerat Arion,
Et in choreas ducere
Induxerat Amphion,
Orphea modulamina
Aures quidem mulcebant
Sed Dionea carmina
Lenonem molliabant.

51.

O carmina! O cantica,
Quæis mentes incantant.

Blandimenta magica,
Quæ corda fascinantur!
Cypriidis præstigiis
Mens casta dementatur,
Sæcra illicitis,
Iuventus vinculatur.

52.

Poratur, luditur,
Satur, & amatur,
Virtus, æs, perditur,
Statis flos falcatur,
Sæcristis offenditur.

Area mens culpatur,
Sæcristi lusu perditur,
Sæcrista in lucrum datur.

53.

Diabus sic, & noctibus
Ludebam temulentus,
Sæcristomadis & mensibus
Delictis intentus,
Sæcrista, referre pudor est
Sæcristam non dicenda,
Sæcristis ferus dolor est,
Sæcristanda, execranda.

54.

Senfim patrimonium
Sæcristos vanecebat,
Sæcristum tamen delirium
Sæcrista cæca non videbat,
Sæcrista syncopen marlupia
Sæcrista fatiscientem,

Nec ad postremum scrinia
Redacta jam trientem.

55.

Tandem consumptis oculis,
Fortuna avolare,
Torvisque me Sors oculis
Aversa fulminare,
Majestas evanescere,
Et Gratia perire,
Et Hi, & Hæ, rarefcere
Sodales, & abire.

56.

Sympota tergum vertere,
Et servi disparere,
Nec amplius me noscere,
Nec ut prius parere,
Quin fannis me explodere,
Cachinnis sibilare,
Cicomiasque pinsere,
Et sortem exprobrare.

57.

Quin (renovare displicet
Infandum heu dolorem!
Et sero nimis poenitet
Meum nosci pudorem!)
Procaces in me ruere
Amati & amata,
Et ut Harpyæ furere
Irati & irata.

M

58 Hi

58.
 Hi chlamydem diripere,
 Cristatum hi galerum,
 Illæ crines invadere,
 Et suam nuper herum,
 Ut sannionem ludere
 Cultûque spoliare,
 Et purpurâ exuere,
 Et scurram compellare.

59.
 Sua collo monilia,
 Et humeris catenæ
 Avulsa, & cimelia
 Et Tyriæ crumenæ,
 Quin digitos cum annulis
 Præcussissent cultro,
 Hæ Mænades, ni facilis
 Hos detraxissem ultro.

60.
 Hoc nempe charisterium
 Donorum & amorum!
 Hoc omnium summarium
 Excessuum meorum!
 Hoc quod prius monuerat
 Pater, jam abiturum,
 Ah! ego, quod prædixerat
 Non credidi futurum.

61.
 Nam cum exutus omnibus
 Exesse sum coactus,
 Et simul pulsus laribus
 E foribus extractus,

Et pro tot beneficiis
 Referrem maledicta,
 Expensis & divitiis
 Tot verbera inflicta.

62.
 Innubis tunc serenitas
 Est restituta menti,
 Et impudens temeritas
 Objecta est dementi,
 Et velut inter somnia
 Cæpi evigilare,
 Mea videns naufragia,
 Et egestatis mare,

63.
 Quot votis & suspiriis!
 Quot lacrimis dolebant
 Exercitus miseriis,
 Sortem meam gemebant
 Ah quoties pœnituit
 Me patrem reliquisse,
 Et impudenter (doluit)
 Hæredem abijisse.

64.
 Infausta O convivium!
 Sed serò, exclamabam
 O noxia tripudia!
 Quæ perditus amabam!
 Onequam Sodalitia!
 Gulonum & bibonum
 Infamia consortia
 Lenarum & Lenonum!

65.

magiæ præstigiæ
 Et strygon & ienarum,
 cantatrices noxiæ
 Meorum crumenarum,
 Curas vos me poculis
 In bestiam mutastis,
 Meaque phthysim loculis,
 Et heclicam afflastis.

66.

Phyllides ! O Laides ?
 Anticira ! Philenæ !
 O Callæ ! O Thaides !
 O Phyræ ! O lænæ !
 Quomodo dixistis Hermiæ ?
 Quo Lesbicæ Catulli ?
 Andrææ ? Floræ ? Lamiaæ ?
 Teventiæque Tulli ?

67.

ardium Sirenulæ !
 Scyllæ juventutis !
 Equam Stygis famulæ !
 tinea virutis !
 tyæ innocentæ !
 fides integritatis !
 Sybdes Continentiæ !
 tate Honestatis !

68.

tes naufragantium
 borum Syrtis morum !
 lle pereuntium
 tæ animorum !

O nunquam vestros oculos
 Nec contemplatus ora,
 In hos allisa scopulos
 Mea non foret prora.

69.

Sic naufragus in mediis
 Iactor malorum undis,
 Et crucior inediis,
 Rebusque non secundis ;
 Disparuere socii
 Et sociæ mensarum,
 Mecum nihil negotii
 Ferentes, nec curarum,

70.

Procul esse Amphiones
 Tunc millies avebam,
 Nunquam nôsse Ariones,
 Nec musicos optabam !
 Ad usque Thulen ultimam
 Omnes îsse choreas
 Et cum his luem pessimam
 Idalias Medæas !

71.

O improba temeritas
 Tot insolentiarum !
 O stulta prodigalitas
 Tantarum expensarum ?
 Quibus filus tam impudens
 In pium Patrem fui,
 Meamque sero sapiens
 Protervitatem lui.

M a

72, Ad

72.
 Ad me non posse credidi
 Volentem Egestatem
 Venire, sed cum incidi
 In hanc mendicitatem,
 Tunc potuisse Peniam *
 Me leni involare,
 Ut cogerer hanc nāniam
 Cantare, vel plorare.

73.
 Hæc pœna iusta Prodigio
 Patrem deseruisse!
 Nunc mica panis indigo,
 Nec hanc obtinuisse.
 Nunc pallida jejunia
 Lautitias mensarum
 Compensant, & impendia
 Tot temulentiarum.

74.
 Calamitatum acies
 Me plectit & exercet,
 Fames & lenta macies
 Indocilem coërcet,
 Impransus dies transigo
 Noctesque incœnatus,
 Nec est qui crustam indigo,
 Expendat imploratus.

75.
 Suprema in inedia
 Quid consili capeſcam?
 Ut ad notorum ostia
 Rogem mendicus escam?

Ut hi, qui meis loculis
 Sunt lautè epulati,
 Semelus panis frustulis
 Insultent invocati?

76.
 Sed ipsa hic erubuit
 Mendicitas rogare;
 Et in annonam puduit
 Cauponam implorare.
 Forèſque tot flagitius
 Infames salutare,
 Et meis tot miseris
 Cachinnos cumulare.

77.
 Visum ignotos petere
 Conſultius penates,
 Et peregrinos querere
 Heros vel Mœcœnates,
 Aut ſi & apud Exteros
 Neceſſum eſt famere,
 Præſtabit inter barbaros
 Inglorium egere.

78.
 Ergo inviſam omnibus
 Ignaris Urbem liq̄uor,
 Novis que regionibus
 Novus holpes propinquor
 O qualis illa regio!
 Solum triſte, immitè,
 Mœæ futura ſtatio
 Exiliũ me vite?

* Dei paupertatis.

79.

Colles hiabant horridæ
 Petris, saxisque cinctæ,
 Pomis, rubisque confitæ
 Et lenticeis vinctæ,
 Propter rivos de montibus
 Caducis Alni stabant,
 Sed montes foeti quercubus
 Convalles inuibrabant.

80.

Quocumque verti lumina
 Vasta itabat Eremus,
 Propter petrarum culmina
 Umbrosam Cornis nemus.
 Quæque colles Ilice
 Hanc Ithacam cingebant,
 Quæque multo Silice
 Conspersos asperabant.

81.

Quæ loci austeritas
 Excullerat horrorem,
 Quæ mea infelicitas
 Excullerat timorem,
 Quæ ventris murmura
 Compescere famentis,
 Quæ quam terræ nemora
 Videre blandientis.

82.

Quæ preces extorserat,
 Quæ docuit rogare,
 Quæ quid pudor incusserat
 Hoc, illa, infirmare,

Panem (ah charò constitit
 Hæc offula rogantem,
 Vox hæsit, lingua substitit
 Et lusit supplicantem)

83.

Panem (quamvis inedia
 Impresserit pallorem,
 Sed ipsa verecundia
 Induxerat ruborem)

Panem (vocavi Dominam)
 A villica rogavi,
 Et Cererem, heu modicam!
 Et nigram impetravi!

84.

Quam rusticum hoc pran-
 dium

Obstupuit palatum!
 Hoc primum antecœnium
 Tam durè comparatum,
 Præfagiebat reliquas,
 Quas nondum dapes sci-
 rem,
 Et quas porcorum siliquas,
 Jejunos esurirem.

85.

Sed atri panis nauseam
 Carboni concolorem,
 Famesfecit ambrosiam
 Et indidit saporem,
 Ut crederem lautitias
 Me Palatinas esse,

M 3

Et

Et fontem, Ceu delicias
Bacchaas glutuisse.

86.

Condire fames potuit
Omnem suprema cibum,
Mutare duras docuit
Indulcem glandes libum,
Ipsa cozus frugalitas
Et venter eluritor,
Ipsa focus necessitas,
Penus & dispensator.

87.

Jam doctus corna mandere,
Et rubos explorare,
Jam corylos excutere
Et nuces vestigare,
Silvestres Pyros scandere,
Et Malos expilare,
Acerba pruna legere,
Et stomacho litare.

88

Sic destitutus omnibus
Exul, miser, afflictus,
Philemonis mapalibus
Propinquo derelictus,
Et ruri hospes hospitem
Ignotus peregrinum
Saluto, & in velitem
Me vendo pecorinum,

89.

Sed mollē me cūm cerneret,
Nec viribus valere,

Secum tacens quid ageret
Hoc famulo, movere,
Nam tergum fei re ponder
Elumbe non valebat,
Nec Equisonis onera
Exhausta vis sinebat,

90.

Solum aratro vertere,
Aut sarculum torquere,
Hortum ligone fodere,
Aut agrum exercere,
Nec quercus silvis cadere,
Nec fraxinos valebam,
Nec grandes Ornos findere
Inhabilis sciebam,

91.

Unum ergo supererat,
Pedum mihi & perna,
In hoc, mecum convenerat
Herus, & Baucis hera,
Ut in campos concederem
Suo praefectus gregi,
Et porcos ruri pascere
Quod munus & elegi.

92.

Tam nobilem haec regio
Subulcum non habebat,
Nec ulla *suum* legio
Quam talis Rex pascebat,
Nam nepos *MARCI* possidebat
Hic poteram videri,
Et *COROCOTTAE GRUNN*
De sangvine cenleri.

93. Sed

93.

coltus fuit rusticus
Et endromis ruralis,
In veste sordidus,
Et cento pluvialis,
Tantum tegebat simium
Sub penula latentem,
Singeri eximium
Exercitūs regentem.

94.

ibam Curius
Nivicola capillis,
Curens & errans invius
Gregem cogens flagellis,
Nulla vagus otia
Currans per arva sivit,
Gygia negotia
Aethico faceflivit.

95.

pedes vepribus,
Plantasque vulneratas,
Adque tuli sentibus
Infixis fauciatas,
Quot vestigia
Inpressa sunt arenæ,
Totus tot prefluvia
Vena dedere venæ.

96.

ortice sandalia
Habebant à cruore,
& humeralia
Habebant à sudore,

Toto languentem corpore
Solis urebat æstus,
Anhelos fessum pectore
Cursus fregit molestus.

97.

Qui prius Idæ floribus
Mollis inambulabam,
Pastanis me odoribus
Succis que recreabam,
Calcabam pulvinaria
Nardo, calthaque fulta,
Phæacum & rosaria
Magistrâ Florâ, culta.

98.

Nunc seminudus currere
Per densa senticeta,
Et cespitando ruere
In dumos & saxeta,
Sus errans cogit debilem,
Et tot æromnis fractum,
Fortunâ miserabilem
In fabulam redactum.

99.

Olentes florum animæ
Et Chloridis rosæta,
Perennes sunt lacrimæ,
Pro moscho sunt fimeta,
Qui prius gemmis nitui,
Vestemque pictus auro,
Juglandis instar arui
Gangetico par Mauro.

M 4

100. Me

100.
Me ammet turpitudinem
Et umbram improvisam
Exhorruim imaginem
In fontis vitro visam;
Luror dedit suspiria,
Et lacrimam padores,
Sera nimis deliria
Jam pœnitent dolores.

101.

In me armantur sidera,
Irasque cælum librat.
Hymis immittit frigora,
Æstas calores vibrat,
In duram stringor glaciem
Furente Aquilone,
Totam exiccior faciem
Exustus à Leone.

102.

Nubes pregnant es imbribus
Densis pluunt procellis,
Plenæ tonant fulminibus,
Et tempestatum bellis,
Velut flammis ultricibus
In noxium ituræ,
Aut pluviis vindicibus
Delicta eluturæ.

103.

Meæ pellis alumnuli,
Thoracis inquilini,
Fax multipes vermiculi
Sanguipotæ echini,

Nocte, dièque vendicant
Et exigunt tributum
Me lancinant, me veniunt
Nullo momento tutum

104.

Hinc neque nox, nec cœles
Immunis à dolore,
Aut si brevis ulla quies
Inducta est sopore,
Sub quavis sternor arbore
In cespitem projectus
Toto extensus corpore
Hos cubital, hic lectus

105.

Hic stulta noctis fomina
Illudunt dormienti,
Persuadet Morpheus omnia
Sopito & credenti,
Nam prima me felicitas
Ut suum colit herum,
Sed vigili calamitas
Votum condemnat ferum

106.

Omnes turbat imagines,
Cervical dorum, flux,
Dulcèsque lætitudines
Concussa ventis læta
Fractique fragor robora
Et Boreæ furores,
Et grunnientis pecoris
Circum aures, clamores

107.

Oqualis hæc conditio!

Vitæ inquietudo!

Jam fera me contritio,

Et culpæ pœnitudo

Ad laniora stimulat,

Adadetque meliora,

Et lacrimas accumulat

In nostra fufas ora,

108.

Seris mœstus fufpiriis

Meam Catillo fortem

Doloro, & fastidius

Mille præopto mortem,

Mihimet gravis, lacrimas

Fundo nil profuturas,

Et animi mœstiffimas

Incaffum volvo curas!

109.

Sopitum me panda fia

Regalis recreabat,

sed vigilem inedia,

Et fames cruciabat,

torcina greges prandia,

Cœnasque ligurire,

de pallida jejunia

cogebant efurire.

110.

rebam ventrem fufpore

Latrantem fatiare,

inhibante guttore

Efuriam placare,

Sed furfur nemo, nec vilis

Quisquiliæ polentæ

Præbebat, miserabilis

Sortem dolens juventæ.

111.

Ergo: Sus, dixi sapius,

A lintre fatur abit?

Et ponè Pastor sobrius

Famelicûsque habit?

Stabit? videns ingluviem

Brutalem fatiari?

Et me pati efuriem?

A nemine cibari?

112.

Grex fatur intrat stabulum,

Ventrem plenus quiescit,

Pastor fufpirans pabulum

Inediâ fatifcit?

O Terra ferox, barbara!

Excors, inhospitalis!

Non his, vos reftor nemora,

Posthac torquebor malis.

113.

Ibo (nam Patris memini

Abundè fervos esse,

Defieri que nemini

Pastum, sed superesse)

Ibo, & me mancipiis

Ignotum immifcebo.

Vernarum & eduliis

Relictis me replebo.

M 5

114.

114.

Quin tecta petam patria,
Larésque penetrabo,
Pedem iussensus, atria
Furtivus sobintrabo;
Ut, ut, Fortuna tulerit
(Fors misero favebit)
Tentabo: si repulerit,
Tentasse nil nocebit.

115.

Tandem sat fit Porcarium
Famere & servire,
Patris juvat panarium
Penúmque convenire,
Forfan si intellexerit
Mendicúm venientem,
Parcet, aut me conspexerit
Flentem & pœnitentem.

116.

Ibo, & pronus corruam
Ad pedes Genitoris,
Et lacrimis hos abluam,
Et oculis doloris,
Fors Patris tangent viscera
Et mollient rigores,
Degenerisque vulnera
Novi claudent favores.

117.

Ibo, stat fixum surgere,
Stat fixum pœnitere,
Propudium exuere,
Et flere *MISERERE*,

Dicam levâtis manibus
PATER IN TE PECCATI
Infamis tot criminibus
Pentolabus erravi. †

118.

In vestra beneficia!
O sidera! deliqui!
Carnis sequens delitia,
Cùm Deum dereliqui,
Indignus ut intuear
Et vos, & Patrem meum,
Cùm ultionem merear
Et culpa damnet reum:

119.

Nolo me Pater filium,
Ut priùs, dicas tuum,
Sed servum Mercenarium,
Et *CONVICTOREM SUUM*
Sit fas tuis servitiis
Postremum aggregari,
Et de mensæ repotiis
Indignum latuari.

120.

Sic ego: vos Soilia,
Lintres, Silva, valets,
Guttur, venter & ilia
Non amplius famete:
Juvat (ad Patrem propitium)
Majale reliquisse;
Si verbo pellar aspero:
Sat fit Patrem vidisse.

† Scurra.

*Idem Filius Prodigus, alio Rhythmo
Pœnitens.*

Prodigus ille filius in se reversus, surgam, inquit,
& vadam ad Patrem meum; Prudenter ait, surgam,
vadam ad eum, qui in cœlis est, Patrem. Sed nimis exi-
lim & macilentam spem, reposuerat in sinu suo, mer-
cenariam conditionem Patrem rogaturus. Modestè
eandem pro meritis, sed de paternæ miserationis copia
humiliter nimis, & injuriosè sentiens: verè famelici
in hoc animi iudicium & inediâ confecti. Dicam,
inquit, ei: Pater fac me sicut unum de mercenariis tuis.
Non enim poterat jejunam & macram spem ad majora
pertingere. Surgam, inquit, & vadam ad Patrem me-
um. Iste de quærendo nil movetur Patre, tantùm de
secundo sollicitus. Gilbertus Abbas sup; Cant: serm:
fol: 1766. lit: B.

1.
Quousque leno prodigus
Orbe vagor?
In cella panis indigus
Exul agor!
In sibus de furfure
Pastus vivo,
Impulsus cum turture
Potor rivo,
Dormio sub clivo.

2.
In pannotus fordeo,
Pudet fari:

Suillos lintres mordeo,
Certo pari
Fame pro quadra glandium,
Largè datur
Porcis convivis prandium,
Mî negatur,
Solutus non sum satur!

3.
In his Juventa nobilis
Me tot annis,
Et vita duxit mobilis
Cœu tyrannis:

Hæc

Hæc præmia libidinum,	A Patre totus filius.
Hæc amorum,	Non sum dignus,
Hæc merces sunt Cupidinum	Ut vocer natus illius,
Perditorum,	Nec Prirignus,
Harum fraus & Horum.	Sed servus malignus

4.	7.
Agnosco imprudentiam	Non peto in triclinio
Juventutis,	Epulari,
Paternæ indulgentiam	Nec regi lectisternio
Senectutis,	Singulari,
Ibo, precabor supplici	Nec auri primo vellere
Genu flexus,	Exornari,
Fors gratia me duplici	Nec ut prius excellere,
Circumplexus	Honorari,
Patris stringet nexus.	Pronus adorari.

5.	8.
Culpam dicam ingenuè,	Ad tuum Pater, ostium
Non morabor:	Excubabo,
Scelus fatebor strenuè,	Custodiâsque postium
Deprecabor,	Observabo!
Extorrem pudet Patria	Fac ultimus de vernulis
Sic vagari,	Sim tuorum,
Ibo sub Patris atria	Ernârque panis crustulis
Lamentari,	Minimorum
Veniam precari.	Pars mancipiorum.

6.	9.
In Te Pater, & Sidera	Da Pater, da pauperibus
Bis peccavi	Supplex dico,
Naturæ rupi fœdera,	De famulorum ferculo
Declinavi	Panis micam,

Mea quidem indignitas
Non meretur,
Sed Patris fors severitas
Mollietur,
Et in me flectetur,

10.

Et grandis noxa, fateor,
Quam admisi,
Peccati forde moveor
Tam invisi,
Cum scortis patrimonium
Degulavi:
Dicens, fert testimonium
Mens, peccavi,
Turpiter erravi.

11.

Me vile mendicabulum
Luxus fecit,

Lupanar & prostibulum
Huc projecit,
Pro aula, patet stabulum
Hara brevis,
Cum suis par pabulum
Esca levis,
Meis par merx navis.

12.

Ergo valete illices
Tot malorum,
Nequam meorum complices
Scandalorum,
Satis indultum Thaidis
Est amori,
Satis famoso Laidis
Est color,
Nunc plangam Dolori,

Pater peccavi in caelum & coram te,
jam non sum dignus vocari filius tuus.

Luc. 15. v. 19.

Homo quidam habuit duos filios. (a) Quis hic ho-
mo est? Pater misericordiarum, & Deus totius
consolationis. Quosnam porro habuit duos filios?
Iustos scilicet & peccatores, eos, inquit, qui divina
mandata servant, & qui dominica transgrediun-
tur praecepta. Et dixit adolescentior ex illis, Patri;
Quis est hic adolescentior filius? Qui mente fuit insta-
bili

(a) S. Joan: Chrysostomus orat: 4. in Parab: de fil: Prod: Luc: 15. mihi fol. 1283. Tom. 5.

bili præditus . & juventutis turbinibus agitatissimus .
 trem agnovit natura eum , qui se condiderat , licet bo-
 nore non prosequuta sit voluntas libera Creatorem suum .
Pater da mihi portionem substantiæ , quæ me contingit .
 Rectè petiit à Deo , quæ Dei sunt , sed malè , quæ
 petiit , perdidit . *Et divisit illis substantiam Pater .* De-
 dit illis , ut domum propriam Mundum universum ; do-
 dit ipsis , ut Creator , creaturam omnem , ipsis corpora
 & animas ratione præditas largitus est , ut ratione , qua-
 si manu ducti nihil agerent contra rationem . Propo-
 suit ipsis legem suam ; & naturalem & scriptam , quasi
 divinum pædagogum , ut ab ea instituti legislatoris vo-
 luntatem adimplerent . *Et non post multos dies , con-*
gregatus omnibus adolescentior filius , ut adolescentiorum
 decebat , fecit , profectus est peregrè in regionem lon-
 ginquam , discessit à Deo , & discessit ab eo Deus . Non
 enim vim facit illi , qui nolit ipsi servire . Sunt enim
 arbitrii , non necessitatis , virtutes omnes . *Ibi dissipavit*
substantiam suam , vivendo luxuriosè . Ibi animæ
 divitias omnes perdidit ; ibi delectans , & delitiis perfru-
 ens naufragium fecit : ibi ludens & delusus pauper est
 factus ; ibi corruptrices animæ voluptates mercatus &
 risum emens , extrema lacrimarum accepit : ac virtutes
 quidem quas habuit , abjecit , scelera autem , quæ
 non habuit , assumpsit . Cùm verò omnia consumpsisset
 gratiæ , facta est fames valida in regione illa ; ubi enim
 temperantiæ fruges non excoluntur , ibi fames valida :
 ubi virginittatis racemus in torculari non premitur , ibi
 fames valida : ubi fertilitas malorum , ibi omnino the-
 ritas

ilitas bonorum : ubi abundantia malarum actionum,
 ubi omnino raritas virtutum : nam ubi humanitatis oleum
 non scaturit, ibi fames valida. *Tunc ergo & ipse cepit*
perire. Nihil enim ei reliquum fuerat, nisi ea, quæ in-
 temperantiæ propria sunt, postquam omnia turpitudi-
 nis acinora commiserat. *Et profectus adhaesit uni ci-*
vi regionis illius. Cives autem regionis illius sunt
 dæmones, in qua profugus degebat. *Et misit eum in*
vilam suam civis ille, ut pasceret porcos. Sic enim
 dæmones afficiunt dæmones eos, qui se honore profe-
 rentur : sic amant eos, à quibus amantur : talia
 dona largiuntur illis, qui sibi obediunt. Et cupiebat
 implere ventrem suum de siliquis, quas porci man-
 ducabant. Quid autem hoc est de siliquis? Nam si-
 liquarum gustus dulcis est, sed tamen & asper simul, &
 amarus. Ejusmodi est & peccati natura, paululum
 eadem exhilarat, sed punit plurimum. Delectat ad
 tempus, & æternum castigat. In se autem reversus,
 apud se priorem felicitatem cogitans, ad postero-
 ram hanc miseriam, sibi que in memoriam revocans, qua-
 si esset, cum versaretur cum Deo & Patre, qualis au-
 tem nunc sit, dum dæmonibus subjectus est, in se ergo
 reversus dixit : *Quanti mercenarii in domo Patris mei*
mandant panibus, ego autem hic fame pereor : quàm
 ubi nunc catechumeni sacris literis perfruuntur, Ego
 in fame divinorum oraculorum teneor? O quan-
 tum me ipsum bonis privavi! O quantis me ipsum malis
 subiici! Cur enim à beato illo convictu secessi? Cur
 in hanc mortiferam vitam ingressi? Didici ex iis, quæ
 dicitur, Deum non derelinquere, didici eum sem-
 per

per tenere, qui se retinentes semper conservat : dicitur
 impuris dæmonibus non credere, qui omnem impu-
 ritatem, & depravationem docent. Quid ergo ait? *Sur-
 gam, & ibo ad patrem meum.* Revertar benè, unde dicitur
 malè. Redibo ad Patrem meum Conditorem, Dominum
 & Creatorem, & Providorem, & comprehendam eum,
 qui solet expectare, & secum assumpsit eos, qui ad
 eum se converterant. *Surgam, & ibo ad Patrem meum,
 & dicam illi: Pater peccavi in cælum, & coram te
 Fam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut
 unum de mercenariis tuis,* sufficiunt mihi ad salutem hæc
 verba. Sufficit mihi ad obsecrationem Patris mei ho-
 mèn: etenim facere non potest Pater meus à me appe-
 latus, quin se patrem operibus prædat: non potest non
 commovere viscera sua, qui misericors est: non potest
 cum audierit, PECCAVI, non veniam dare delictis
 meis: non potest, cum vocem meam exaudierit, iustitiam
 iræ suæ non oblivisci. Scio quantum apud eum valeat
 pœnitentia: scio quantum possint apud eum lacrimæ,
 scio quo pacto quisque peccator ad ipsum converteret,
 siens amarè peccatorum obtineat remissionem, Novit
 Dei mei bonitatem: novi Patris mei benignitatem. Me-
 ferebitur mei pœnitentis, quem non punivit peccato-
 rem, &c.

Vides quòd divinum patrimonium petentibus de-
 tur. (b) Nec putes culpam patris, quòd adolescenti
 dedit. Nulla Dei regno infirma ætas, nec fides gravatur
 tur annis. Iple certè se iudicavit idoneum, qui populum
 Atque utinam non recessisset à Patre, impedimentum
 nellet

(68. Ambrosius lib. 7. comment: in cap. 15. Luc. post initium)

elisset ætatis. Sed posteaquam domum patriam de-
 linquens, peregrè profectus est, cœpit egere. Meri-
 to ergo prodegit patrimonium, qui recessit ab Ecclesia.
 peregrè profectus est in regionem longinquam. Quid
 longinquius, quàm à se recedere; nec regionibus, sed
 moribus separari; Studiis discretum esse, non terris; &
 quàm interfuso luxuriæ sæcularis æstu, divortia habere
 sanctorum? Etenim qui se à Christo separat, exul est
 terre, civis est mundi. Sed nos non sumus adven-
 tice peregrini, sed cives sumus sanctorum, & dome-
 sti Dei. Qui enim eramus longè, facti sumus propè
 sanguine Christi. Non invidemus de longinqua re-
 gione remeantibus; quia & nos fuimus in regione
 longinqua, sicut Isaias docet. Sic enim habes. Qui
 habitant in regione umbræ mortis, lux orta est illis.
 Regio ergo longinqua, umbra est mortis. Nos autem,
 quibus spiritus ante faciem Christus est Dominus, in
 umbra vivimus Christi. Et ideò dicit Ecclesia: in um-
 bra ejus concupivi & sedi. Ille igitur vivendo luxu-
 riosè, consumpsit omnia ornamenta naturæ. Unde
 dicitur, qui accepisti imaginem Dei, qui habes similitudi-
 nem ejus, noli eam irrationabili sceditate consumere.
 Quis Dei es; noli ligno dicere Pater meus es; nè ac-
 cipias similitudinem ligni, quia scriptum est: similes
 fiant, qui faciunt ea.

Flagellat Deus omnem filium, quem recipit. (c
 disciplinam ejus sustinere; sicut filios, ita & vos ag-
 gatur Deus. Quod probat ille filius Junior, in Evan-
 gelio

N

(c S. Augustinus tomo 9. Tract. 5. de tempore Barbarico. mihi fol.

gelio positus, qui disciplinam paternam contempnit, am co
 substantiam suam in meretricibus erogavit, porcos panis malis
 fame contritus est, filiquis porcorum ventrem suum, q
 implere non potuit, tandem aliquando reversus est ad regionis
 se, & invenit se, qui perdidit se, & in mentem doli cupie
 venit, quòd multi mercenarii patris sui abundanter manuca
 panibus, ipse verò fame periret. Statim surrexit, atq; duri
 patrem recurrit, non se filium, sed tanquam unquam, sed
 ex servis computari rogavit. Inclinator rogari humiliter fit
 tas, excitatur misericordia: voces filii pœnitentis compe
 cutiunt paterna viscera. Dicit se filius indignum, & pater
 ille eum judicet dignum. Rogat ut in numero servorum
 rum jubeatur suscipi; & pater ei illam primam stobam on
 jubet afferri; mactat vitulum saginatum, choram dele
 congregat, advocat amicos, facit epulum magnum; quòd ebr
 re? Quia hic filius meus, inquit, mortuus fuerat, & qu
 revixit; perierat, & inventus est. Hanc similitudinem ad sus
 nem Dominus in Evangelio proposuit, quam ipse semper d
 posuit: Dicens: tale gaudium fieri in cælo super peccatore
 tore pœnitentiam agente.

Nam sicut filius ille, (d) qui peregrè profectus, dol
 est in regionem longinquam, ubi dissipavit substantiam suam
 tiam suam luxuriosè vivendo, sic & quicumque peccator, qui
 tor, dum carnales voluptates diligit, à Domino peccatorum
 grinatur; & quantò peccando fit dissimilior, tantò magis manita
 à Deo elongatur; substantia enim hominis est omnia, quæ
 quod vivit, cogitat, sapit, & loquitur, quæ Deus est in Deo
 què dividit. Quam substantiam peccator consumit, & sp
 dem. Sed
 dicem

(d) Idem serm: 28, ad fratres in Eremo de filio prodigo.

ntemplam conscientiam, & vitam, & cogitationes, & verba
 rcos parum malis actionibus impendit. De filio etiam isto dici-
 rem, quod cepit egere: & ideo adhaesit uni civium
 r fus eius regionis, & misit eum in villam, ut pasceret porcos,
 mentem cupiebat implere ventrem de siliquis, quas porci
 undarent manducabant, & nemo illi dabat. Eget enim pecca-
 rrexit, dum cupit implere ventrem, non pane vitae aeter-
 nam unquam, sed glandibus, qui porcorum cibus est. Ideo
 ri hunc dedit uni de principibus mundi, sub cuius favore
 entis comedere porcos, id est, daemones valeat. Porcus enim
 rum, immundum animal est, & de sordibus saturatur, & de-
 ero servatur. Siliquae enim sunt non solum glandes, sed
 am sordidam omne turpe & immundum, quod porcus come-
 chom delectatur. Ista denique siliquae sunt fornicatio-
 um; ebrietas, & gulositas. Isti enim sunt daemorum
 fuerunt, quibus peccator repleri desiderat, sed nemo dat
 similitudinem ad sufficientiam. Peccator enim semper famescit,
 m ipse semper devorare quaerit, nunc luxuriando, nunc alia
 per peccando semper delectari desiderat. Sed visitante Do-
 mo patre per gratiam passionis suae poenitet miser pec-
 professus, dolet iam pascere porcos, cogitat, & cogitando sur-
 r subterfugens ad patrem, & dicens: Pater, peccavi in caelum,
 que peccavi in assumpsi frequenter nomen tuum, & sanctorum
 nino peccavi in vanum. Peccavi etiam coram te, quia in tua
 anto magis manserunt peccavi, quia non cognovi opere tuam infir-
 est in te, quam pro me passus es. Peccavi coram te,
 a Deus & homo es. Peccavi in caelum, quia in Pa-
 confirmasti, & spiritum S. Non igitur sum dignus vocari filius
 datus. Sed quid fecerit pius pater, audiamus, legamus,
 dicemus, non sileamus. Nam misericordiam motus,
 N 2 videns

videns illum venientem , occurrit : videns lacrimantem , d
 tem , lacrimatur : videns eum nudatum , stolam jubentem ft
 parari : videns eum discalceatum , calceatur : credenti in
 eum debilem & famelicum , occidi jubet vitulum fage mortali
 tum. O quam grandis misericordia tanti patris , O quam
 quam infinita ejus pietas ! O quam dulcis ! O quam
 miseratio ! Ecce enim filius peregrè fugit , & tam
 patienter expectat : Omnia bona destruxit , & tamen
 se revocare festinat. Porcos pascit , & ei jam vultu
 lum parat. Fame jam ferè emoritur , & epulari
 clamat. Nudus apparet , bonis operibus privatus .
 ecce stolâ pristinâ gratiæ Salvatoris , quam in baptis
 recepit , induitur , & annulus fidei desponsationis
 ne amplius valeat pascere porcos , qui ad domum
 fugit : sed tanquam civis sanctorum , & domesticus
 fundetur in domo divinæ majestatis in æternum .
 Quòd benè ostendit ille misericordiæ pater , qui
 dens illum , misericordiâ motus est , & occurrit
 brachia extendens super collum ejus , osculatus est
 dicens servis suis : adducite vitulum , & manducemus
 filius meus mortuus erat , & revixit : perierat , & inven
 est. Similiter hoc idem Salvator Petro , quando
 gavit , quando illum respexit , quando respexit
 tem ejus , tunc flevit amarè. Occurrit peccatori
 vator : quia per se non potest ad Deum accedere ,
 subveniat , nisi mentem ejus respiciat. Sed postquam
 respexerit , flectitur super collum ejus , quia
 leve ponit super collum ejus , dicens : Discite à me
 quia mitis sum , & humilis corde. Tunc stolâ induitur

s lacrimarum, dum anima indumento virtutum vestitur. Duæ
 stolam peccatorum stolæ sunt: Una videlicet, quando anima in præ-
 : credenti indumento virtutum vestitur. Altera verò im-
 tum signum mortalitatis est, quando corpus in fine sæculi etiam re-
 patris, reformabitur. Et ideò, Fratres mei, licet in eremo si-
 quam patris, scire tamen debetis, quòd duæ stolæ sunt, duæ
 & tamen resurrectiones: quæ una est animæ, quando resu-
 & tamen reparatur à vitiiis, in quibus mortua jacebat: altera cor-
 jam vestris, quando corpus configuratum erit corpori cla-
 pulari gloriosæ Christi, quando in die judicii reformabitur.
 ivatus. Ergo Fratres mei, & Corona matris meæ, scitote,
 in baptismo quod porcos jam pavimus, cum multo tempore dæmo-
 nis delectati peccando placuimus. Jam frequenter eorum si-
 num patris desideravimus, quando mundo placere voluimus,
 effectus quando in eo florere concupivimus, quando delecta-
 m, & cum hominibus suis toto affectu adhæsimus. Sed nunc Dei
 , quia servi Christi sumus, clamare non cessemus:
 occurrit. *Domine, jam non sum dignus vocari filius tuus,*
 us est. Quorum clamorem audiens occurrit nobis osculando,
 cemus. Pacem donando. Stolam donavit, quando a-
 & in vitium vitiiis spoliavit. Annulum donavit, quando in
 do eorum nos roboravit. Calceamenta donavit, quando me-
 pexit memoriam mortis nobis impressit. Vitulum occidit,
 ceat. Quando in sacramento altaris memoriam passionis ejus
 ere, nobis mente renovavit. Tunc nobiscum pater manducat
 quam copulatur, quando in operibus suis perseverando de-
 a onus. Tunc sic nobis ornatis præcipit angelis Deus,
 cite à me convivium præparent, quia mortui eramus, & sur-
 stolam induimus: perieramus & inventi sumus. &c.

PETRUS POENITENS,

Schema Virorum in dignitate sacra, Statu Ecclesiastici, constitutorum, delinquentium, resipiscentium, & reatus suos deplorantium.

Lacrimas Petri lego, satisfactionem non lego, sed quod defendi non potest, ablu potest. Lavant lacrimæ delictum, quod voce pudor dicere, vel confiteri. Lacrimæ veniam non postulant, sed merentur. Flevit amarè, ut lacrimæ lavarent delictum, tu similiter lacrimis dilue culpam. Non invenio quid dixerit, sed quòd flevit. *S. Ambrosius super Lucam lib: 9.*

Petrus singulis noctibus ad galli cantum proci dens in genua, petensque veniam, deflebat peccatum negationis Christi uberrimis lacrimis, adeò, ut oculi jugiter haberent, quasi sanguine respersi, & in genis canalis lacrimis quasi excavatus appareret. *S. Clemens apud Nazianzenum phorum. lib. 2. cap. 37.*

<p>I.</p> <p>Cicumque Nomen notum est Simonis Piscatoris, Illud infame totum est, Ob culpam peccatoris:</p>	<p>Hunc, quem Dæmon expectat Ut triticum cribraret, Hic cogitur, quo perit Delictum deplorare.</p> <p style="text-align: center;">2.</p> <p>Si fletus quis audierit, Et improbos singulos</p>
---	--

causam inquisierit
Madentis imbre vultus:
Culpam subesse iudicet
Tanto dignam mœrori,
Que jugi cor sacrificet
In victimam Dolori.

3.

Scalpa fuit fletibus,
Aut lacrimis reatus
Dignus plangi perpetibus
Ab illo perpetratus:
quem Reus desleo:
quem gemo, que-
ror,
quem nunquam satis doleo,
Nec fat in luctus feror.

4.

unda Nilotica
quem nunquam satis mun-
det,
Micina nec Probatia
Salubriter inundet,
qui planctus expetit,
Et imbres oculorum,
qui juges elicit
Aulros suspiriorum.

5.

febris cordis est
Et lingvæ paroxismus,
inconstantis mentis est
Et oris solceçismus,
est ingratitude
Immanis barbarismus,

Hic grandis hebetudinis
Nocens idiotismus.

6.

Hoc scelus Alpha criminum;
Omega delictorum!
Quod aulus est in Dominum
Servus imus servorum!
Quo se (perjurus tertio)
Fœdum contaminavit,
Et in Aulæ commercio
Se morti mancipavit.

7.

Quis hujus turpitudinem
Oceanus lavabit?
Infauftam ægritudinem
Quis Medicus sanabit?
Non si concurrant maria,
Hanc eluent sentinam,
Non ars feret herbaria,
Nec Chiron medicinam.

8.

Si culpæ nomen quæritur,
Est improbum; quod ter-
ret
Aures; quo mens percellitur;
Cælum stupet; & hæret
Terra; quod pudet prodere,
Et palam confiteri,
quod humo malle m condere,
Aut prorsus aboleri.

9.

Patrare si non puduit,
Non pudeat vulgare!

N 4

qui

Qui culpam non abhorruit,
Cur horreat narrare?
Lingvæ fuit piaculum,
Et turpe buccæ crimen,
Quod rupit oris vinculum,
Transgressum labrilimen.

10.

Dicam: nullo silentio
Fas est culpam velasse:
Quantoque sit exitio
Caiphæ domum intrasse!
Dicam: eâdem proloquar
Lingvâ, qua TER peccavi,
Scelus dolore persequar,
Quo Dominum negavi.

11.

Quæ mentis fideratio,
Quis entheavit error?
Ut nulla noxæ ratio
Teneret me, nec terror?
Ubi mei fidelitas,
Amor, honor, Magistri?
Ubi jurata charitas
Discipuli? Ministri?

12.

Ubi ferox constantia
In mortem ardens ire?
Ubi dextræ fiducia
Hostes audax ferire?
Ubi servi frequentia
Abesse nunquam visa?

A Domini præsentia
Nec mota, nec divisa?
13.

Ille qui Ducis lateri
Semper comes hærebat,
Et me, cum illo, carceri
Claudendum offerebat,
Iturum in pericula,
Passurum mille mortes,
Per enses, hastas, spicula,
Et hostium cohortes?

14.

Armatis qui manipulis
Licetorum inferebar,
Et solus ex Discipulis
Nil milites verebar,
Et unus armis omnium
Non solitus terrent,
Sed meum promptus Domi-
num
Acinace tueri?

15.

Seu Dux iret per flumina,
Per flumina ferebar:
Seu per Thaboris culmina,
Per culmina sequebar:
Seu navigaret maria,
Per mare navigabam,
Regna, Terras, Imperia,
Cum HOC perambulabam.

16.

Latere jussit vallibus,
In vallibus latebam,

edere jussit montibus,
In montibus sedebam.
Calcare jussit æquora,
Et æquora calcabam,
Tenere jussit littora,
Et littora tenebam.

17.

Laxare jussit retia,
Et retia laxavi;
De piscium negotia
Tractare, hæc tractavi;
Ægra sanare corpora,
Et corpora sanavi;
Resuscitare funera,
Et hæc resuscitavi.

18.

Sed tot firmatus gratiis
Quo animus migravit?
Tunc dives beneficiis
Quo cæcus deviauit?
O dementia!
O cæca veritatis!
O regi: O inconstantia?
O regem fidelitatis!

19.

Resibat in Vesperum,
Nox induit atrorem,
Pallens atris Hesperum
In siderum ductorem,
Quæta mox est Delia.
Sed densâ nube clausa,

Ne cerneret crudelia
Audenda tot. & ausa.

20.

Duce JESU concessimus
In hortum Oliveti,
Somno graves indulsumus
Super humum quieti:
Hic positus poplitibus
Tristis Patrem orabat,
Singultiens gemitibus,
Sudansque lacrimabat.

21.

Tunc agonizans Sangvinem
Uberrimè destillabat,
Et mortis ad formidinem
Natura vacillabat,
In terram languens corruit,
Et viribus defecit,
Sed quod Naturæ defuit,
Divinitas suffecit.

22.

Interea Satellitum
Cohortes properare,
Et armatorum militum
Horti portis adflare,
Irruere tumultibus
Unum IESUM quærentes,
Et improbis clamoribus
JESUM, IESUM, pe-
tententes.

N 5

23. Hic

23.

Hic JESUS : quem hic quaeritis?

Reponunt illi: JESUM!
Sime! nullam laeseritis
Ex his, ait, sed JESUM
Quem vultis, EGO SUM ille;
Ad hanc vocem prostrati,
Retrorsum ruerunt mille.
Ceu caelo fulminati.

24.

Nil territi sunt omine,
Sed magis efferati;
Confuso ruunt agmine
In necem comparati,
Captivum strictim vinciunt,
Ceu furem, aut latronem.
Collo funes injiciunt,
Et ducunt ut praedonem.

25.

Ulturus hic injurias
In Dominum patratas,
Actus tandem in furias
In copias armatas
Educens ensem irrui,
Et servo insolenti
Aurem dextram absecui,
Maleho facem ferenti.

26.

Ignotum Iudas prodidit
Et vendidit argento:

Amoris signo tradidit
Nequitiae figmento:
Tunc laeta plebs, tam nobilitate
Captivo, praedam ducit,
Qua torrens Cedron flexu
Per arva rivo fluxit.

27.

Ne sorte pari caperer
Ad judicem trahendus,
Et paribus involverer
Malis reus plectendus,
Fugam salutem quaesivi
Per avia viarum,
Et tuta plenus petii
Timoris, & curarum.

28.

Sed amor, licet pavidus
Me tenuit Magistri,
Quid, *Ei*, scire cupidus
Accideret sinistri.
Hinc lentis procul passibus
Servam sequor cohortem
Intentus capti casibus
Dispositis ad mortem.

29.

Sequor lictores praecipuos
Urbem pavens ingreditur
Per angiportus bivios
Ubi turbae congregatae
Meabat infrequentior
Nec plebs tumultuabat.

Sec vigil oculatior
Intrantes observabat.

30.

Selen! in ipso limine
Lapsurus espitavi,
Cuius erat de crimine,
Quod hebes non notavi:
Mille frustra tibiam
O utinam fragissem!
Tunc lapsus in perfidiam
Hanc, reus non fuissetem.

31.

Portæ offendiculo
Ceu fulmine prostratus,
Utroque forem oculo
Feliciter orbatus,
Nec tantum nefas fletibus
Sanguineis piandum
Concreverunt, fluctibus
Aut maris inundandum.

32.

gressus aulae faciem
Porticibus vallatam,
Ornatam specto aciem
Hastilibus paratam
Præsidum imperia;
Pars vellicabat focos,
Magitabat serena,
Pars rixus, sannas, jocos.

33.

eminus timidior,
Nec quis me nôset fortè,

Spectabam; mox audacior
Cùm tota de cohorte
Respicere me neminem
Attentiùs notarem,
Accessi multitudinem,
Et huic me junxi parem.

34.

In vasta fufus area
Satelles excubabat,
Horrendùm flante Borea
Circùm ad prunas stabat,
His mixtus Petrus adstiti,
O nunquam adstitissem!
Hoc igne fidem perdidit,
Quam nunquam perdidissem.

35.

Aër gelabat frigore,
Sed mihi cor amore
Ignis arcebat corpore
Suo frigus calore;
Sed ignis, qui, quod latuit
In me gelu arceret,
Non penetrare potuit
Ut algens cor caleret.

36.

Tunc Petrus inter Aulicos,
Babo inter volucres,
Casus præstolans tragicos
Et exitus lugubres,
Qui, ducto ad Prætorium,
JESUM meum manerent,

Non

Non memor quod perjurium Nec culpæ prænitentia
Malâque tot laterent. Amentem verberabat,
Nec crimen, quod admitt-

37.

Hic miles ex me varia
Cùm sciscitari gaudet,
Accedit ostiaria,
Et exprobrare audet :
Me *Homini discipulum,*
Quem dicunt esse Chri-
stum,
Cui, *juro,* dixi cæculum
Virum non novi istum.

38.

Quid? Nonne *Gallileus es?*
Confestim arguebant :
Tu imitator ejus es;
Ancillæ asserabant,
Cælari nequit Patria,
Vox prodit te loquentem,
Nonne, per horti atria
Te vidimus sequentem?

39.

Traclare doctus retia,
Et maria metiri,
Inter Aulæ confortia
Mox didici mentiri,
Iussus, quod eram dicere
Dolosè simulavi,
Volens causam evincere,
Fædè fragè negavi.

40.

At noxæ conscientia
Me nulla tunc notabat,

rem,
Præ metu sentiebam,
Sed dextre, quod illudera
Quærentibus, gaudebam

41.

Cùm foco starem propior,
Ancilla custos portæ
Accedit confidentior
De militum cohorte,
Hinc, inquit, cur ignoscimus
(Ore disertâ pleno)
Hic erat (virum noscimus)
Cum JESU Nazareus!

42.

Concitus hac injuria
Probrôque ancillari.
Cæpi per tot perjuriam
Horrendùm detestari!
Virum, quem illi dicerent,
Me nunquam consperant,
Nec me, ut hi objicerent
Discipulùm fuisse.

43.

Hæc me, dixi, absorbeat,
Et me dehiscat humus,
Cælumque fulmen torpeat
Hic me suffocet fumus,
Hic concidam, & abeam
Non vivus ex hac domo.

Notitiam si habeam

Quis, qualis sit, Hic Homo!

44.

O Domus! O Palatium!

Intrausta Petro porta!

Omnium nox noctium

Fataliter oborta!

O Sacerdotis atria!

O Ignis ad quem frixi!

O Custos ostiaria

Qui, *hunc non novi, dixi!*

45.

Hes jam gallicinium

Sub nocte duplicavit,

Nec tamen vaticinium

Hoc, bardum excitavit!

Quin imò, cum me noscere

Jam plures affirmarent,

Oros mille fatiscere

Iussi, qui me vorarent.

46.

Quis dixi: cum ter accinit

Meum mi gallus lessum!

Quis IESUS quidem respicit

Prædem datam transgressum,

Qua in me lumina

Doloris & amoris

Strabat, sed duo fulmina

Sunt cordis, & terroris.

47.

Peccavi, clamo, perditus,

Sacrilegè peccavi!

Heu me! à gallo monitus

Ter Dominum negavi!

Infelix Petre! perfido

In IESUM sacramento,

Sig reum te, ter edito

Fecisti juramento?

48.

Sic Caiphæ ostiaria

Me Christi desertorem,

Induxit ad nefaria

Cælorum Janitorem!

O si clausissem ostium

Incautæ duplex linguæ,

Non factus essem hostium

Et causæ pars iniquæ!

49.

Prædator olim piscium

Ancillæ præda factus:

Ab hac in grande vitium

Infamiter pertractus:

O si à mutis piscibus

Silere didicissem,

Nunquam tam diris casibus

In scelus incidissem!

50.

O fuga confodaliū,

Timorque fortunatus!

O sanius consilium,

Beatiorque status!

Qui

Qui vos ab hoc piaculo
 Servavit innocentes !
 O si minore scandalo
 Secutus fugientes !

51.

Vox una me ! Vox perdidit,
 Sed peior vox , trecentis !
 Malignum non , quod edidit
 Ter dictis juramentis ,
 Infelix vox , quæ hominem
 Se non novisse dixit ,
 Quæ tot malorum grandi-
 nem
 In pectus hoc infixit !

52.

Dei viventis Filium
 Quem nuper nuncupavi ,
 Tenentis Patris solium
 Professus adoravi !
 Nunc sobolem vix hominis
 Præsumpsi compellare ,
 Et JESUS , quid sit nominis,
 Me , dixi , ignorare.

53.

Ad isthæc sacrilegia
 Me mulier induxit,
 Hæc animæ naufragia
 Ancillæ fraus , instruxit ,
 Hæc fidei divortium ,
 Hæc foederis fracturam ,
 Hujus fecit consortium
 Hanc gratiæ jacturam.

54.

Cum voce ales Martius
 Auroram nunciaret ,
 Mentemque brutam tertia
 Jam clamor excitaret ;
 Heu me ! quantum expalle
 Audirem cum me peti,
 Hoc sono : frixi , calui ,
 Attonitusque steti.

55.

Vox hæsit stricta faucibus
 Corpus reliquit vigor
 Immotis steti calcibus ,
 Cor occupavit rigor ,
 Sanguis venis obrigit,
 Mentem tenebat stupor
 De more , nulla micuit
 Vena , quam strinxit ,
 por.

56.

Ast cum tempestas spiritalis
 Se nihil non sedaret ,
 Tristis successit gemitus,
 Qui sincopen levaret
 Et horror in suspiria
 Et lacrimas solucus ,
 Clamaret, O deliria !
 Heu quo sum devolutus

57.

Haud secus , ac cum Boreâ
 Gelante rigent flores ,

Auster mox in area
Nivem solvit in rores,
Rigor pruinae defluit
In guttas distillatus,
Dolor meus depluit
In lacrimas liquatus.

58.

Rego, quò me nescio
Converterem tremementem?
Agebat pejeratio,
Quæ conturbabat mentem,
Quæ terrebatur ultio,
Quam trepidus verebar,
Quæ effudit conturbatio
Poenam, quam promere-
bar.

59.

Contagerem ad sidera?
Hæc reus violavi!
Hæc pia JESU viscera?
Hæc effrons denegavi!
Hæc Patris indulgentiam?
Hæc audax temeravi!
Hæc timoris ad clementiam?
Hæc nocens impiavi.

60.

Quid nisi Lamentatio
Supererat dolenti?
Mentis perturbatio
Informe crimen flenti?
Quid nisi me agnoscere,
Et excusare reum,

Et inter planctus dicere,
Heu me! *negavi Deum!*

61.

Insomnis conscientia
Cor lacinat afflictum,
Et crebra pœnitentia
Improperat delictum,
Tot pectus fervet fluctibus,
Reamque mœret fortem,
Ut crebris ictum luctibus
Optet subire mortem!

62.

Ter cecidi: non sufficit
Ter crimen revocasse,
Ter millies nil proficit
Dixisse, me errasse!
Fatenda culpa toties
Et lacrimis pianda,
Obtulerit vox quoties
Sementi tam nefanda.

63.

Momentis autem omnibus
Recurrat, quid fecisti?
Tuis negationibus
Tam effrons cur fuisti?
Quæ potuit confusio
Sic perturbare mentem,
Aut quæ timoris passio
Sic reddere amentem?

64.

Ah (serò licet) memini,
Cùm JESUS quæreretur

In

In horto, notus nemini
 Palamque clamaretur,
 Ubi, vel quis *hic IESUS est?*
 Reposuere petrae
 Quarentibus, *hic IESUS est:*
 Et hunc tu nescis Petre?

65.

Ignarae petrae nominum
 Horti per omnes oras,
 IESUM sunt falsa Dominum,
 Et Petre hunc ignoras?
 O Petre! petris durior,
 Et furdior cavernis,
 Indigne terrâ! dignior
 Mille Simon Infernis.

66.

O multo rupes æquior
 Et magis fida, Petro,
 In fide, quæ constantior
 Nunquam reversa retro!
 Nomen quod semel audit,
 Petitum non negavit,
 Sed quod audivit, tenuit,
 Bis, terque replicavit.

67.

Noverunt hunc pomaria,
 Et frondes Oliveti,
 Et Echo IESUM varia
 Per arbuta vireti,
 Vix IESUS lupo sonuit,
 Quem furens plebs clama-
 bat,

Confestim hunc reposuit
 Vox IESUM, quem
 bat.

68.

Hunc cuncta rerum Do-
 num
 Noverunt Elementa,
 Immensum, & interman-
 Cælorum firmamenta,
 Nato plaudebant velites
 Exercitus Polorum,
 Et Angelorum cælit-
 Canentium chororum.

69.

Hunc Stella duce, Regu-
 Tres Magi cognoverunt
 Ad cubas cum Pueruli
 Se supplices stiterunt,
 Thus offerentes Nummi,
 Auri, myrrhæque dona
 Regi Reges, & homini
 Sabæi Regni Bona.

70.

Hunc saxa, petrae, manna
 In frustra dissipata,
 Et defunctorum corpora
 In vitam animata,
 Hunc Terra, cum contrem-
 Agnovit morientem,
 Et mortuum obstupuit,
 Et rursus resurgente

71.

¶ S. Gregor: Pap. homil: 10. in Evang. (¶ Ibid,

71. In illius funere
Sol tenebris obductus,
In confuso aethere
Communis caeli luctus,
Galileæ Hydriæ
Sax Deum cognovère,
Le procellæ Adriæ
Calandæ Substravère.

72. Orcus potentiam (c)
Coactus adorare,
Hic obedientiam
Compulsus est præstare,
Vinctus subdere
Præcipue Tenebrarum,
Liberatam reddere
Phalangem Animarum.

73. quem insensibilia (d)
Senserunt Elementa,
qui mirabilia
Et vidi tot portenta,
Hic dixi: nescio
Nec quem dicis, novi,
Nec quæ crimem inscio,
Hic nunquam me devovi.

74. mendax fidere!
Saxum induisses!
Veritatem dicere
Saxi didicisses!

Aut cer. è salvo cedere
Cum saxis tacuisses,
Contaminata scelere
Tam gravi non fuisses!

75. Aut clauso rigens gutture
Immobilis hætisses,
Aut Lethæo funere
In talis petram illes,
Et à stando constantiam
Peream tenuisses,
A sale sapientiam
Professa docuisses.

76. Ah memini, cum piscium
Ab opere vocaret
Me suam in consortium,
Et aliùs clamaret,
Me sequere: in littore
Amanter præstolantem,
Relicto statim æquore
Sequutus sum vocantem.

77. Ah! dulcis vocis memini!
Et memini sermonis!
Indigno quem tunc homini
Fecit, tot gravem bonis!
Donisque, quæ lequacibus
Quondam esset daturus,
Et rebus pro fallacibus
In cælo præstiturus.

O 78. Hic

(c) Ibid. (d) Ibid.

78.

Hic Piscatorem Hominum
 Me posthac iussit esse,
 Nec marium, nec fluminum
 Piscatui præesse:
 Sic vale feci retibus,
 Cymbis, scaphis, phaselis,
 Hamis, nassis, & piscibus,
 Antennis, remis, velis.

79.

Ah! quantus Petrus fueram
 De vili piscatore!
 Quantus (qui nil merueram)
 Ex seruo Peccatore?
 Quantus? JESU Discipulus
 Ut essem, & haberer,
 Terra, cinis, vermiculus,
 Ut filius foverer.

80.

Tunc præ me rebar homi-
 nem
 Nullum beatiorem,
 Parémque mihi neminem,
 Tantis, talis, cum forem?
 Qui secretorum conscius,
 Et pars consiliorum,
 Testis fui & socius
 Mirorum portentorum.

81.

Hujus virtute nominis
 Miracula patravi,
 Robur, virésque dæmonis,
 Et potestatem stravi!

Et quæ non ejus robore!
 Conviva mensæ fui,
 Fecitque tuo corpore,
 Et sanguine me frui.

82.

In monte Thabor Numina
 Et Majestatis testis!
 Cum frons fulgeret lumina
 Instar, nivis que vestis!
 Et hunc negasti perdidisti,
 Et dixisti non novisti,
 Quin pejerasti perdidisti
 Illi non convixisti!

83.

Quanto verborum pondere
 Quo vocis apparatu?
 Quo servitutis foedere
 Fidóque famulatu!
 Tecum paratus vivere,
 Mori tecum paratus,
 Tecum in omne ruere
 Periculum testatus!

84.

Prius Cedron recurrere
 Ad suum, dixi, fontem
 Jordanem sursum scandere
 Sublimem Horeb montem
 Prius carere piscibus,
 Et dulcorari, mare,
 Destititque fluctibus
 Quam JESU te, negare.

85.

85.

Si non te deseruerint,
Si non ego tecum stabo!
Si non te denegaverint;

Si non ego te negabo:
Quocumque iueris,
In poenas, cruces, mortem,
Quocumque volens tuleris,
Hanc tecum feram sortem.

86.

In iudicium subsellia
Te lectus comitabor:
In aethra Tribuna
Comes associabor:
Cum concludar carce,
Tecum stringar catenis,
Quis sit mihi parcere
Tuis non pari poenis.

87.

Debam me in fluctibus
Cui petram firmam stare,
Quaque tempestatibus
Non me ferire mare!
Petrum levis foemina
Defecit, ut natarem,
Inter discrimina
Mundo fluctuarem!

88.

Debam caelo fidera
In terram ruitura,
Et Terram rudera,
Quae prius abitura

In merum *NIHIL* omnia;
Et chaos elementa,
Quam non fore perennia
Sancita iuramenta.

89.

Sed nempè, me praesumptio
Superba sic deiecit,
Et insolens elatio
Ruinam mentis fecit;
Sivilitatis ratio
Me meae tenuisset,
Nunquam jurata sponsio
A *ESU* defecisset.

90.

Ali! nunc post tot mendacia
Cedron valebit rursus
Sui fontis initia
Relegere, & sursum
Ad Horeb elivum scandere
Jordanis, siccum mare
Non fluctus ullos peliere,
Et inopis pilae, stare.

91.

Sed oris haec professio,
Sanctumque iuramentum;
Et sanctio, & sponsio,
Et linguae sacramentum,
Umbræ, fumoque simile
In auras evolavit,
Et, quam cor sit instabile,
Perjurium probavit.

O 2

92. Res

92.
Res omnes, spes, solatia,
Magistro me vocante,
Uxorem, prolem, retia,
Reliqui Petrus ante,
Nunc ipsum verum Domi-
num,

Mundique Creatorem,
Deum, Altorem hominum,
Patrem, Ducem, Pasto-
rem,

93.
Hæc nempe texit Cynthio,
Et Cynthiæ splendorem,
Induxit hæc negatio
Sideribus atrorem,
Hæc fecit terram tremere,
Montes, petrasque frangi.
Hæc è sepulcris fremere,
Et mœstum manes angi.

94.
In me debebat cœlitum
Ultor sævire zelus,
Fulminibusque perditum
Centum ferire scelus,
In me natura furere,
Nec stare sic afflicta,
Sub metellus corruere,
Et plectere vindicta.

95.
Quid enim non promerui
Sacrilegus negator?

Mens ipsa testis est sui
Judex, & acculator:
Objurgat conscientia,
Quam si sopire tentem,
Immergit in ingentia
Tormenta renitentem

96.
Peccavi! Reo sidera
Ignoscite fatenti!
Dolor impressit vulnera
Amarum pœnitenti!
Iras in me suspendite,
Ignisque cohibete,
Luctus meos attendite,
Et lacrimas videte.

97.
Dies, noctes doloribus
Non interruptum angustis
Cordis mei tortoribus
Cœu telis punctoribus
Seu solis ardent luminibus,
Seu luna det palloribus,
Fluunt per genas flumina
Sparguntque cordis coccybos

98.
Non tuos posthæc, Phœbe
re,
Cælo tuebor vultus,
Nec tuas faces Helice,
Quin ructet cor fugientes
Noctes, diésque jugiter
Sinum fletu rigabo,

...endo pectus duriter,
Nunquam malas siccabo.

99.

...te ergo perpetes
...nuncii dolorum,
...betus interpretes
...ematum meorum,
...curant instar fluminum,
...tos laxabo fontes,
...torrentes luminum
...quasitos inter montes.

100.

...ate specus abditi
...ovallium recessus,
...rupe patens hospiti
...latebras ingressus,
...petras ego molliam
...cto lacrimarum,
...rum donec leniam
...ndictam divinarum.

101.

...ate hospitium,
...hospitales ferae,
...inquinum montium
...ardi, Tigres, Pantherae,
...pejor vobis omnibus,
...qui petras habitatis.
...rior leonibus,
...mitis feritatis.

102.

...posthac palatia
...stra erunt spelæa,

Aranearum retia
Parietum aulae,
Nox in cavernis montium
Caligo, & tenebrae,
Erunt culparum fontium,
Et criminum latebrae.

103.

In his latebo tutior
Petrinus inquilinus,
Ab arbitris securior
Saxicola terinus,
Ab hominum consortio,
Et Urbibus ignotum,
Et procul omni vitio
Juyat esse remotum.

104.

Hæc mea rupes crimina
Obscuritate teget,
Super cavernæ limina
Pes nullum passum leget.
Aula peccare docuit,
Eremus dedocebit,
Aulæ libertas nocuit,
Hanc solitudo flebit.

105.

In bestias est tutius,
Quàm Aulas, incidisse,
Inter feras pacatius,
Quàm Aulicos, vixisse,
Malo draconum potius
Et esse struthionum,
Quàm Aulicorum socius
Tot animæ latronum.

O 3

106. Pe-

106.

Petrus, qui petram indui,
Et dorum Adamantem,
Cor saxeam exhibui
In IESUM me amantem,
Sub saxis, petris, montibus
Perennè crimen luam,
Et luminum ex fontibus
Doloris rivos pluam.

107.

Mei reatus conscia
Nox diem averfatur,
Cui nota sunt mendacia,
Quæis rea mens dampnatur;
O Nox! amica criminum,
Et artifex culparum,
O Interemptrix hominum!
Et latro animarum!

108.

O architecta fraudium,
Inventrix jurgiorum,
O machinatrix cædium,
Molatrix vitiorum,
Quot in abyssum Barathri
Incautos deturbasti?
Quot in æternas Tartari
Flammas præcipitasti?

109.

De nocte, noctis opera
Castigans castigabo,
Et rupe sub hac aspera
Et Umbris habitabo,

Antri tetra caligine
Hoc caput obtegetur,
Ut nullo solis lumine
Insidum illustretur,

110.

Relictis condiscipulis,
Consortio que fratrum,
Ibo, durisque scopulis
Mei figam theatrum,
In hoc Actor me arguam
Et dicam, quid fecisti?
Nondum egressus janua
Ter IESUM negavisti!

111.

Solus me comitabitur
Præses vigiliarum,
Hic Gallus, quo *cantabitur*
Nocturnus lacrimarum.
Primus: Secundus: Tertius
Vatidicus horarum,
Et monitor, & nuncius
Mearum noxiarum:

112.

Exeso sub hoc scopulo
Mibi lessum cantabit,
Et clausum saxi loculo
Ut mortuum plorabit,
Ferali modulamine
Nycticorax me planget,
Tristique Bubo earum
Funestis threnos pange-

tiaris? Nónne hic ipse terror tuus, multò te deterrere rogatu
 rem effecit? Tuam istam temeritatem in mari etiam Petrus
 cedens ostendisses, nisi ego manum citiùs extendissem, Mag
 Nónne in monte quoque transfigurationis in me pe
 cásti, cùm tria velles tabernacula fabricari, & in eodem
 ordine cum amicis me Dominum collocares? Nónne
 ut Hierosolymam non ascenderem orabas, quòd Judæo
 rum minas non ferres? Et quidem publicare te vole
 bam Petre, & tu præscium Divinitatis meæ oculum
 jecisti. Ecce quæ perpetraturus es, tibi dico, ut qui
 ex rebus tuis cognoscas. Amen, amen dico tibi, ante
 quam gallus cantet, ter me negabis. Petrus autem
 sus mente deceptus, & humanæ conditionis mutabilis
 tem ignorans, Domino in hæc verba respondet. Quis
 me terret? Scio mortem contemnere, neque te negabo.
 Dominus autem ad Petrum: Rectè tu quidem apud
 decrevisti; verùm haud multò post cognosces: tem
 pus enim est in januis, ut manifestetur, & tuum propo
 situm, & mea prænotio. Sed quis tandem finis sermo
 nis? Imminet quippe jam vespere. Comprehen
 namque Domino, atque in atrium Principis Sacerdo
 tum deducto, omnibùsque dispersis discipulis, solus
 Petrus sequebatur in atrium Principis Sacerdotum, ut
 ea nimirùm exequuturus quæ decreta erant. Cùm au
 tem Christus interiùs vinctus teneretur, Petrus in exte
 riori atrio fidenter sedebat immotus, ut qui jam nempe
 victoriam retulisset. Itaque cùm aliquamdiu conside
 ret ille, neque gladium videret exacui, neque propinat
 cotes, non proscriptionem denunciata, non exilium
 irro

e detinere rogatum: sed exigua ancilla pretio empta vilis, acce-
 etiam mens Petrus inquit: Quid hic agis O homo? ubi est vir-
 endillius Magistri tui? Ecce conclusus est intus: ecce crucis
 n me p... p... mox addicetur; tum Petrus, cum omnem con-
 in eod... entiam ac dicendi libertatem ex memoria eiecisset,
 Non... ondens ait: Quid mihi obstrepis puella? Non novi
 d Jude... minem. O rem mirabilem! Qui dicebat, Eriam si
 e te vole... portuerit me mori tecum, non te negabo: jam negat.
 ulum re... quam igitur accidit hæc prima negatio, perturba-
 ut qui... Petrus, ab atrio, tanquam ab igne profiliit extra ve-
 bi, ante... balum currens. Quid deinde rursus? Altera ancilla
 utem ru... occurrit illi: O res mirabiles! nusquam miles, nusquam
 utabili... dicit, sed vilis puella Petro occurrit. Illum aggressa
 . Quia... est, sic dicens. Quid tumultuaris, O homo? quo
 e negati... operas? quid æstuas? Nonne te semper cum Gali-
 n apud... no incedentem videbam? Quomodo igitur egressus ve-
 s: tem... bulo curris? Petrus autem, non jam simpliciter re-
 n propo... spondit, sed cum juramento inquit, non novi hunc ho-
 is sermo... rem. Vidisti Dei prædictionem & hominis lapsum?
 prehensio... de scandala negatione completa, tertia demum
 Sacerdo... gatione obsidetur. Post pusillum, cum accessissent,
 s, solus... adstabant, Petro dicebant, Verè & tu ex illis es:
 rum, ut... & loquela tua manifestum te facit. Petrus autem
 Cum au... nit anathematizare, & jurare, quia non novi homi-
 s in ente... Ubi providum Petri promissum? Qui antea di-
 n nempe... xi, Tu es Christus Filius DEI vivi, hic dicit: Non
 consuetu... hominem istum? Fortasse Petrus imprudens, dum
 opobnat... vocem protulit, evigilavit, nec absurdè locutus
 exilium... non dixit, Non novi Deum Verbum, sed dixit,

Non novi hominem istum, Offendit in eo, quod ce-
nebatur, non in eo, quod intelligebatur. Quapropter
& prævidens Dominus dicebat: Quicumque dixerit
blasphemiam in Filium hominis, remitteretur ei, Quis
Petrus? Non novi hominem istum, & continuo galileus
cantavit: ille invictus Petri accusator, prævious senten-
tiæ Dominicæ, ac patronus, negationis proclamator,
prænotionis index, ac pœnitentiæ lacrimarum admo-
nitor. &c.

Petrus, post tam gravem lapsum, ad tantam
diit eminentiam sanctitatis, (b) Quis de cætero desperat,
si tantum egredi voluerit à peccatis? Attende quod
scriptum est, Egressus foras, flevit amarè. In egre-
sus confessionem oris, in amaro fletu, compunctio-
nem cordis intellige. Et attende, quod tunc primus
recordatus est verbi, quod dixerat IESUS: tunc pri-
mum cordi fuit verbum, quo prædicta fuerat ejus
firmitas, cum evanuit præsumpta temeritas, Vae tibi
qui post lapsum fortiores te nobis exhibes. Ut quis
tam rigidus es in tuam ipsius perniciem? Inclinare po-
tius, ut melius erigaris, & ne prohibeas frangi, quod
distortum est, ut possit melius solidari, quid indignum
incredenti Gallo? Tibi potius indignare, Plurimum
voluntariam, ait Psalmista, segregabis Deus hæredita-
tuam, & infirmata est. Bona infirmitas, quæ segregat
hæreditati, quæ medicum non repellit: Induratus est
nim tanquam vas figuli in virga ferrea conteret; & hæ-
reditas infirmata est, ait, tu verò perfecisti eam,

(b) S. Bernardus in Dom: 4. post Pentec: Serm: 4. in solenni: 88
Apost: Petri & Pauli. mihi fol. 225.

Audivimus Dominum dixisse, (c) discipulis suis ;
 Omnes vos scandalum patiemini in hac nocte propter
 me, Cui Beatus Petrus ait ; Etiam si omnes scandali-
 zaverint, ego nunquam scandalizabor. Sed Domi-
 nus inspector cordis respondit, & dixit : amen dico tibi,
 nequam gallus canet, ter me negabis. Ille autem
 ait ; Etiam si me mori oportuerit pro te, non te ne-
 gabo. Videte, fratres charissimi, verus & cælestis me-
 dicus venam cordis inspexerat, & quâ horâ tentationis
 condus, vel infidelitatis frigus venturum esset, prædi-
 xerat. Medicus prædicebat, & ægrotus negabat. Sed
 ubi ad horam ventum est, falsum fuit, quod promi-
 serat homo, & verum apparuit, quod prædixerat Deus.
 Quid enim homo sine Dei gratia possit, timor beati Pe-
 tri Apostoli evidenter ostendit. Per solum enim libe-
 rum arbitrium, non addito etiam Dei adiutorio, promi-
 serat se pro Domino moriturum. Sed quid est homo
 sine gratia Dei, nisi quod fuit Petrus, cum negaret
 Christum ; & nisi quod ait Propheta : (d) Omnis Ca-
 riticenum ? Et ideo beatum Petrum paululum Dominus
 deseruit, ut in illo totum humanum genus posset
 agnoscere, nihil se sine Dei gratia prævalere, & ut Ec-
 clesiæ Rectori futuro ignoscendi peccantibus quædam
 regula poneretur. Credendæ enim erant Petro Apo-
 stolo claves Ecclesiæ : imò creditæ sunt ei claves regni
 celorum. Credendæ quoque ei erat populorum innu-
 mera multitudo, quæ esset pro suæ naturæ vitis, passio-
 nis, culpis involuta atque peccatis. Denique sic
 ad

(c) S. Augustinus tom : 10. de tempore. Serm : 124. post Domini-
 cam Palmarum serm : 1. (d) Esa : 40.

ad eum Salvator dicit : Tibi, inquit, dedi claves regni
 cælorum. Deinde sequitur, dicens. Quæcumque
 gaveris super terram, erunt ligata & in cælo; videlicet
 ut in clavibus fidelis ianitor, in sententiis esset clemens-
 tissimus dispensator. Erat enim revera hic Petrus pro-
 lo durior & severus, sicut ejus austeritatem truncata
 Christi injuriam servi principis sacerdotum declarat
 rricula. Hic igitur tam durus, tamque severus, si do-
 num non peccandi à Domino fuisset indeptus, qui
 venia commissis populis donaretur? Sed idcirco divina
 Providentiæ secretum ita temperavit, atque permisit
 ut primus ipse laberetur ac iheret in peccatum, qui
 erga peccantes duriozem sententiam proprii casus intus
 tu temperaret. Quantum igitur divini muneris erga
 salutem hominum, quantum curæ, quantumque sol-
 citudinis impendatur, advertite. Totius corporis
 morbum in ipso capite curat Ecclesiæ, & in ipso ver-
 ce componit membrorum omnium sanitatem, in ipsa
 Confessionis Christi crepidine, in ipso immobilis fidei
 fundamento, in Petro scilicet illo, qui dixerat: Et tu
 si me oporteat mori tecum, non te negabo. Hic est
 Petrus, qui divina revelatione prior omnium veritatem
 meruit confiteri, dicens: Tu es Christus Filius Dei.
 Hic tantus & talis venit ad illam noctem, in qua Domi-
 nus tradebatur, & cum se calefacere vellet ad primum
 accessit ad eum puella, & dicit ei: Et tu hesternò die
 cum homine hoc eras. At ille mox respondit: Nescio
 hominem istum. Quid agis, O Petre, futuræ Re-
 gni Ecclesiæ: quid loqueris? Intuere quid sis interro-
 gatus

ratus, vel quid interroganti responderis. Vox
 tua repente mutata est: hoc est omne illud, quod
 cito, sed non cauto sermone promiseras. Hoc est
 votum, quod etiam omnibus negantibus te usque ad
 mortem perseverare juraveras? Nondum fidem tuam
 quis tentavit, atque discussit, nondum te ob Christi
 negationem adversarius traxit ad publicum, nondum es
 apud reges & præfides propter nomen ejus exhibitus:
 non tibi flagella, nondum sunt admota tormenta. Quis
 porro est, qui te interrogat, quòd tam citò negasti?
 Non est servus, non liber, non Pharisæus, non scriba,
 non sacerdos, non miles, non centurio, non spiculator,
 nullus postremò eorum, qui autoritate sua posset for-
 midinem incutere confidenti: mulier te simplici voce
 interrogat, & fortasse nec proditura confessum: nec
 verò tantùm mulier; sed puella; & non solùm puella,
 sed ostiaria, vile procul dubio, abjectumque manci-
 num. O res stupenda! Puella accedens fidem Petri di-
 scussit: Sic soliditatem Petri non turbo, non imber, sed
 vis levissima gutta transfixit. Petrus labia puellæ non
 sustulit: sed ubi locuta est, ille turbatur. Processit
 sermo puellæ, & immobilis columna concussa est. Ve-
 ramtamen instabat illa interrogans, & dicebat: Et tu he-
 die cum homine hoc eras? Petrus autem eò ma-
 gis oppressus formidine, hominem se scire negavit.
 Quem respiciens Christus, suorum fecit recordari ser-
 monum. At ille intelligens factum, conversus ad præ-
 sentiam, amarissimè flevit. Agnovit enim sibi, ut
 homini, peccati irrepsisse perniciem, quod totum ha-

tenus

Stentus, ut memini, divinitus procreatum est. Videtur ergo Fratres Charissimi, quemadmodum exigua culpa permittitur subiacere tantus Apostolus, ut emendatus elationis vitio, atque correctus, integro vestitus moderationis & clementiae indumento. Jam enim editus es, & doctus in Petro, quemadmodum etiam Dominus tui causa patitur circumscribi delicto, quemadmodum illum fidei pietatisque signiferum, & generum humani columnam permiserit metu dominante qualiter, ut populorum doctoribus, & Magistris esset exemplum, à Deo sibi non peccandi gratiam minime condonatum, sicut dicit Apostolus Paulus: Considerate, ne & tu tenteris. Cum forte quis in Ecclesia delicto praeventus, non statim abiiciat, condemnet, & compatiatur, ac lugeat, consoletur & revocet, commendet jacenti affectum, porrigat manum, erigat lapsum, spem ei divinae Clementiae repromittens, sub quo etiam servare exemplo tantorum comprobatur Magistrorum. &c.

Tenetur Dominus, ad sacerdotum principem perducendus: (e) & cum discipuli laborarent, Petrus promissor egregius coepit ambulare longinquus, pervenit ad principis domum: & quia Petrum trigus urgebat, calefaciendus, sollicitus assistebat. Ecce ille, qui nihil infirmitatis se putabat habere, paulatim ad verba medici pervenire. Negat tertio Christum, qui se promiserat animam pro eo positurum. Prostravit eum anicula decrepita, quasi gravis febricula, Pre-

(e) S. Augustinus Append: de diversis. tom: 10. ser: 3. post Dion
Palm: de Passions. serm: 46. fuit de tempore 121.

t. Vidit eum lethargicus somnus, & cepit eum præco impi-
 guæ maritimus. Audit gallum cantantem, & vidit se
 emens discipulus Dominum offendisse. Sub ancilla cœpit
 vestire pondere mergi atque demergi. Non erat, qui adjuva-
 er, nisi de interioribus prætorii Petrum Dominus re-
 etim De-cessisset. Cùm nox media declinatum subito teneret
 quem-aurum, gallus cantavit, & nocte naufragus respira-
 & geter. Contum invenit fidei liberalem, quousque im-
 te quæ-beret navem, ut in medio scopulorum portum quæ-
 et exa-beret lacrimarum. Vidit navim cordis sui sine merci-
 nimè con-bris nudam: flere cœpit amarè, quia Dominum suum
 onsidera-cepit amare. JESUS pelago navigatorem terrebat,
 lesia de- Petrus de gubernatore securitatem sperabat: Domine,
 onnet, lo-quit, Petrus, ubi me dimisisti? Lumen tuum video,
 commo-athuc non video. Lavisti pedes meos, terfisti linteo
 at lapsu-quo, lumine tuo aperi oculos meos. Quando possum
 sub qu-videre te, nisi respexeris me? Ita permansit in amaritu-
 at Mag-que lacrimarum, quousque Dominus de portis erum-
 or incipem-beret inferorum. Petrus lacrimas fudit confessionis, &
 r, Petrus-udas osculum porrigit falsitatis, &c.

MA-

MARIA MAGDA LENA POENITENS,

in qua,

Sexus Muliebris, vitæ suæ licentiam
vanitatem, pravos mores & amores, scandala
& lasciviam detestans, serio dolore
delicta juventutis deplorat.

Cogitanti mihi de MARIÆ MAGDAL
NÆ poenitentia, flere magis libet, quàm
aliquid dicere. Cujus enim vel laxum
ctus illæ hujus peccatricis lacrimæ ad exemplum poenitendi non emolliant? Consideravit namque quid fecit & noluit moderari quid faceret. Super convivantes ingressa est, non iussa venit, inter epulas lacrimas obtulit. Discite quo dolore ardet, quæ flere inter epulas non erubescit. Hanc verò, quam Lucas peccatricem mulierem, Johannes Mariam nominat; illam esse Mariam credimus, quæ Marcus septem dæmonia ejecta fuisse testatur. Et quid per septem dæmonia, nisi universa vitia designantur? Quia enim septem diebus omne tempus comprehenditur, rectè septenario numero universitas figuratur. Septem ergo dæmonia Maria habuit, quæ universis vitiis plena fuit. Sed ecce quia turpitudinis maculas aspexit, lavanda ad fontem misericordiam accurrat, conviventes, non erubuit. Nam quia

am graviter erubescere intus, nihil esse credidit,
 sed verecundaretur foris. Quid ergo miramur, fra-
 tres? Mariam venientem, an Dominum suscipientem?
 suscipientem dicam, an trahentem? sed melius tra-
 hentem dicam & suscipientem: quia nimirum ipse eam
 misericordiam traxit intus, qui per mansuetudi-
 nem suscepit foris. S. Gregorius Papa Homil: 33. in
 Evangelia.

1. Vosque furis Magdalis
 Cui plena Baccho Ma-
 nas?
 Montes ceu mons Trinacris
 Flammas succensa venas?
 Contraria
 Pellantur mala malis,
 Unde flammis maria,
 Ne sis, ut eras, talis.

2. Amoris filias
 Sum prima Magdalena,
 ditatum Ilias,
 Et vanitate plena,
 In septem demonia
 JESUS nuper fugavit,
 mentis ægrimoniã
 Mortiferam sanavit.

3. Sic, quondam Virgines
 Nulli virorum nuptæ
 Et hæc turpitudines
 famiter corruptæ

Mature questu plangite,
 Et noxas lacrimate!
 A me dolere discite,
 Et castius amate!

4. Sed Dolor, quantumcumque
 sit,
 Nunquam satis dolebit,
 Licet immensum luxerit,
 Nunquam satis lugebit,
 Tantum meum piaculum
 Omnem excedit poenam,
 Aeternum in ergastulum
 Quod meruit Gehennam!

5. Aedem paternam Magdalom
 Sedem Nativitatis,
 Turpe feci prostibulum,
 Et haram fœditatis.
 Ex hoc vocata Magdalis,
 Ex hoc quoque Peccatrix,
 Ex hoc dicar mirabilis,
 Et poenitens Amatrix.

6. Ego

6.
 Ego sum illa Magdalis,
 Quam novit Palæstina!
 Ego tot offendiculis
 Famosa Heroïna!
 Ego, quæ vultûs gratiâ
 Et oris blandimentis,
 Tot viris struxi retia,
 Amoris argumentis!

7.
 Ego Mundi mancipium
 Ah nimium perjuri!
 Cui præstiti obsequium
 Ceu nunquam perituri!
 Nunc serò fraudulentiam,
 Et nequam cerno dolos,
 Nanc felleas delicias,
 Plenòsque morte bolos!

8.
 His spebus cor inanibus
 Et animum Saginat,
 Et aureis crateribus
 Veneni mel propinat,
 In fine virus senties
 Sævire per medullas,
 Et exoptabis centies
 Orcas bibisse nullas.

9.
 Experta loquor: credite
 Vera nimis querenti!
 Mundi pompæ ne fidite
 Tot dolis fraudulentis!

Montes promittit aureos,
 Nec æreos largitur,
 Dum numos donat plumbos
 Argenteos mentitur.

10.
 Nulla canna tam mobilis
 Nec flexilis arundo,
 Nec salix tam nutabilis
 Est in palustri fundo,
 Ut fallax Mundi gaudia,
 Fluxæque voluptates,
 Quas subsequuntur tædæ
 Mille calamitates.

11.
 Orbis Idolum vanitas
 Dat iussa, leges, iura
 Mortalium huic cæcitas
 Paret, flectitque cœca
 Huic thura dantur pellicæ
 Huic hostiæ litantur,
 Huic criminum artibus
 Honores apparatus.

12.
 Huic personato Procius
 Et monstro multæque
 Vertumno huic antro
 Fera chameleontis
 In omnes formas mobilis
 Mutabilique vulcus
 Lenæque detestabilis
 Divinus datur cultus.

13.

acilla veneficiis
Me suis dementavit!
acophiltris meretriciis
Tot viros expugnavit,
Virgineam prostituit
Nodorem, florem, mentem,
& frontem perfricuit,
Nec pudet impudentem.

14.

quisque vana Magdalis
Acquiere vanitatem?
Nec velatam vinculis
Formosam libertatem?
Quosque credis gloriae
Fortunae blandientis?
Quosque fidis gratiae
Honoris mentientis?

15.

lo mollis nectari
Voluptate propinantis?
Mero Mundi foederi
Te circumvenientis?

16.

quid vides, est vanitas,
est vanitas, quod tangis!
Mundi felicitas,
nondam cauta plangis?

P 2

Est splendida calamitas,
Quod creditur beatum,
Est labilis beatitas,
Quam intercedit Fatum.

17.

Futuris quid auspiciis,
Vanisque fidis spebus?
Nondum visis delitiis,
Nec nascituris rebus?
Quid aureos Cupidines
Insana mente fingis?
Quid Cypridis imagines
In Fluxa nive pingis?

18.

Averso fugit gratia
(Ceu cerva pulsa) vultu!
Nam cuncta sunt fugacia,
Et obsata tumultu,
Calva venustas, anciput
Nullo tenenda pilo,
Et depilis est occiput
Nullo liganda filo.

19.

Centum licet rudentibus
Ligaveris, abibit:
Firmaris adamantibus,
Eversa interibit.
Quae nuper se Briseidem
Vitro vidit formosam,
Mox nigram dentes Thaidem
Anum cernet rugosam.

20. Muñ.

20.
 Mundi hæc est illusio
 Opum, formæ, honorum:
 Hæc omnium confusio
 Amorum, odiorum,
 Sic Orbis inconstantia
 Res omnes variantur,
 Et hujus insolentia
 Rotantur, dissipantur.

21.
 Tam levi, tam instabili
 Mendaci, Fraudulento,
 Tam labili, tam mobili
 Omni vitæ momento,
 Huic te potes concedere?
 In hoc te stabilire?
 Huic tam securè fidere?
 Servire? Obedire?

22.
 Innixus huic, deciperis,
 Subducet ille fulcrum,
 Cùm minime credideris
 Cades, hoc feres lucrum
 Tuæ stultum fiduciæ,
 Et creduli amoris,
 Et illius fallaciæ,
 Et subdoli favoris.

23.
 Tuis illudens oculis
 Grandes fingit honores,
 Mendacibusque speculis
 Opum pingit colores,

Multiplicat solatia
 Per vitra polygonæ,
 Et exstunt palatia
 Crystalla per trigonæ.

24.
 Ubi vitrum removerit,
 Pompa perit colorum
 Tibique quod illuserit,
 Vana nubes vaporum,
 quæ vento pulsa diffusit,
 Offendit NIL FUISSE
 Et tibi, qui sic placuit
 Color, te fefellisse,

25.
 Atris tempestas nubibus
 Tonat in Oriente,
 Crebris micat fulguribus
 Visis in Occidente,
 Momento fulgur spargitur
 Momento & dispersit
 Sic Fastus, qui vix certavit
 Perit, moraque caret.

26.
 Ah quantam in Amoribus
 Vidi morositatem?
 Et quantam in honoribus?
 Sensi fugacitatem
 Ah quantam non in opibus
 Mentis anxietatem?
 Quantam in rebus omnibus
 Caducis salutatem?

27. Quid

27.

Quid Veneris incendia?
 Quid teneri Amores?
 Quis sunt impendia,
 Et animi tortores:
 Quibus captas plasmata
 Et corpora ventorum,
 Quibus mentis phantasmata
 In pharetris amorum.

28.

Quibus spes, Fabulum,
 Et potus, sunt Dolores!
 Quid semel fixum spiculum
 Quos excitat dolores?
 Quibus lancinat suspicio,
 Quibus Torquet zelotypia,
 Quibus cecebat emulatio,
 Quibus Perturbat ataxia. (a)

29.

Quibus est pomum Sodomæ,
 Quibus lotos plenum putore,
 Quibus est hydrops animæ
 Quibus credo tergens humore?
 Quibus morum proci (Ambitus)

30.

Quibus quondam paræmia
 Quibus amens quisquis amat:
 Quibus blandiens infania.
 Quibus quam rarus Chiron sanat:

Dulcem licet amentiam
 Et melleum furorem
 Ament, tamen amentiam
 Quis neget, & furorem?

31.

Honor est uter flatibus,
 Plenaque ventis boila,
 Est aquis pepo putribus
 Et nux absque medulla,
 Est putens, tectum nivibus
 Recentibus fimerum,
 Est intus plenum vermibus
 Formosum sepulcretum.

32.

Opum congeſta copia,
 Et vis divitiarum
 Est locuples inopia,
 Et faccharum amarum,
 Est ſideratum foliis
 Futilibus vepretum,
 Est lappis, spinis, lolis
 Refertum ſenticetum.

33.

Conchæ, gemmæ, corallia?
 Sunt durum maris sputum?
 Auro texta monilia
 Sunt flavum terræ lotum,
 Omnes theſauri montium,
 Et opes fodinarum
 Inanes ſpes Potentium,
 Nugæque ſunt nugarum.

P 3

33. Quan-

* Græc. Confuſio.

34.
 Quantum superba tumui
 Elata dignitate?
 Quantum mei complacui
 In vultus venustate?
 Credebam inter sidera
 Me Deliam lucere,
 Et præ me nihil cætera
 Astra lucis habere.

35.
 In me Solem amoribus
 Insolitis ardere,
 Et æmulis obtutibus
 In me fixum hædere,
 Mirari pulcritudinem,
 Stupere comitatem,
 Probare claritudinem,
 Cultus nobilitatem.

36.
 Quin præ sorore Cynthia
 Me cynthiam ambire,
 Orisque mei labia
 Amasium sitire,
 Solam suis in oculis
 Me ferre, me ferire,
 Et radiorum jaculis
 Amatam deperire.

37.
 Unam esse Terrestrium
 Et Principem Dearum,
 Aut de censu mortalium
 ME QUARTAM GRA-
 TIARUM,

Cui statua ex ebore,
 Aut ære locaretur,
 Aut Pario de marmore
 Ara consecraretur,

38.
 Sic major supercilio
 Meo, mihi placebam.
 Et cæteras consilio
 Meo, præ me spernebam.
 Solam dignam, quæ Pario
 Pomum oblatum ferret,
 Solam dignam, quam Pal-
 dis
 Nativitas deceret,

39.
 Credebam inter arbores
 Me Cedrum eminere,
 Et, me absente, pauperis
 Silvas omnes horrere,
 Me solam hortis gratiam,
 Et gloriam præstare.
 Me solam, excellentiam
 Nemoribus donare.

40.
 Inter florum certamina
 Me triumphare Rolam,
 Et inter formæ Numina
 Me Unicam formosam.
 Me solam cunctis floribus
 Fragrantiam afflare,
 Pastanis me coloribus
 Formositatem dare.

41.

Inter volucrum agmina
Me solam Philomenam,
scum nō esse discrimina
Amoris cantilenam,
Aquilæ natalibus,
Et sanguinis splendore,
Plere me præ millibus
Antiquitatis flore.

42.

Inter animantia
Est Leo, & Leæna,
Formæ rebar præstantiâ
Sic esse Magdalena,
Fuit Et fui! mollibus
Amaliis Leæna.
Calevis quos amoribus
Occidi procaz lea.

43.

Est nempe Cedros fulmina,
Et Rosas Aquilones,
Æterna florum germina
Brumæ vastationes
Siccant, & emarcescere
Cogunt stellas hortorum;
Sic formam expalescere
Severa vis annorum.

44.

Hortorum Siren, mensibus
Vix binis Philomela,
Cantit, mox versis cantibus
Fit lugubris querela.

Qua Terei ferociam,
Prognemque flet sororem,
Et Itys innocentiam,
Et perditum pudorem.

45.

Leones cadunt jaculis
Venantium Afrorum,
Montes, Silvæque sæculis
Fluentium annorum:
Fluxa cadit felicitas,
Fluxa cadit venustas.
Juventus, robor, sanitas,
Divitiæ, voluptas.

46.

Quin ipsæ lætitudines
Suos habent mœrores,
Et mel amaritudines,
Et gloria dolores:
Honor inquietudines,
Divitiæ timores,
Sublimitas vertigines,
Securitas terrores.

47.

Nil nisi diversorium
Unum, hunc crede Mun-
dum,
Momento transitorium,
Nullum habentem fun-
dum;
Annescis evanescere,
Quæ tantò ambiuntur?

P 4

Et

Et ut fumos rarefcere
Quæ falfo blanduntur ?

48.

Formofi vultûs claritas
Cum annis exolefcit,
Vitæ vigor, & fanitas
Cum viribus hebefcit,
Rofæ genarum defluunt,
Ruit Ver iuventutis,
Ætatis flores, abeunt
In fœnum lenectutis.

49.

Omnis voluptas palpitât,
Quanquam palpat dolofa,
In lepuleralem cefpitat
Scrobem Cypris formofa,
Pennatæ funt libidines,
Alati funt Honores,
Abfcedunt ut hirundines
Ad Hyemis algores.

50.

In mari nulla navis eſt
Tâm fugax pulſa vento,
Nec tam inconſtans avis eſt
Quovis errans momento,
Nec ventus variabilis,
Nec globo nixa rota
Fortunæ, nec inſtabilis
Nubes à vento mota.

51.

Nulla teſta tam fragilis,
Nec bulla, nata ſpumâ,

Nec fumus tam volatilis,
Nec vento rapta pluma
Nec fluctus variabilis
Reciprocatus æſtu,
Ut Amor eſt mutabilis
Formæ ruentis quæſta

52.

Aurora cælum purpurat
Ortâque ſpargit roſas,
Aurôque frontis fulgorat
Terras reddit formofas,
Nubem adducit Aquilo,
Omnemque tollit culturam
Unius morbi nabilo
Sic Nox, Amoris vultum

53.

Vitrum ſplendet, ſed frangitur
Vix levi motum taſtu,
Teſtudinis abripitur
Sonus, Vulturni ſtatu,
Nix, glacies diſſolvitur
Irradiante ſole,
Formoſa frons ſic tollitur
Annoꝝum fluxa mole.

54.

A fulmine concutitur
Cedrus, & exardeſcit,
Ignis in fumos ſolvitur
In cineres vaneſcit,
Cinis à vento rapitur
In aërem diſſatus,

caltris Honor luditur
A Fato dissipatus.

55.

totus dies labitur
In noctem resolutus,
Mensis, & annus perditur
In **NIHILUM** volutus,
estate v. r. propellitur,
Et Æstas ab Autumno,
Et Brumâ; vita tollitur
Sic Sortis à Vertumno.

56.

currunt, & flumina,
Nullo sistunt momento,
flumina fluunt, & nomina,
Nec apice retento,
ventus volat & perditur,
Et nemo scit quò vadit,
Mundi spes exstinguitur,
Et Res, in fumos abit.

57.

auras pennâ rapitur
Pennis e velox avis,
fluctus maris volvitur
Argos propulsa navis,
Insecta nulla femita
Invenire, nec fluctu;
Impiorum orbita
Disparet plena luctu.

58.

mandientium somnia!
Non blanda somniorum!

Quàm stulta sunt hæc omnia
Theatra gaudiorum!
Quæ Regna Nox immania
Somno ludente donat,
Hæc risu lux inania,
Aut gemitu coronat.

59.

O quot falsis delitiis
Somni fefellit lusus!
Honoribus, divitiis
In suas fraudes usus!
Quæ Morpheus ludibria
Ut vera, menti finxit!
Hæc suis manè radiis
Sol oriens exstinxit!

60.

Et hæ Noctis imagines,
Fictæque somni scenæ,
Hæ falsæ pulcritudines
Illudant Magdalænæ?
Huc usque, cui illuserat
Orbis, hæc ludet orbem,
Et quam dolo fefellerat;
Hæc dabit orbi corbem.

61.

In Palæstinæ Urbibus
Es mulier famosa,
O si & à virtutibus
Dici posses formosa!
Fama, quam continentia
Parit, est pretiosa,

P 5

Quam

Quam Pudor, Innocentia,
Rubor, est gratiosa.

62.

Anhelas si encomia
De te per urbem dici,
Fac tua dent præconia
Plateæ, fora, vici,
*Hæc est, hæc illa Magdalis
Quondam formosa Lena,
Nunc lacrimarum rivulus
Luctu, dolore, plena.*

63.

Adhucne plena Numine
Terram non averlaris?
Peccatrix, turpi nomine
Quousque nuncuparis?
Nondumne factum sæculi
Et calcas vanitatis?
Nondum monet periculi
Te vox aternitatis?

64.

Quid usque, & usque sustines,
Ut nugæ te nugarum,
Et vanitatum oscines,
Lusus ineptiarum,
Ceu noxiarum Principem
Omni cassam virtute,
Ligent, premantque manci-
pem
Infami servitute?

65.

Quid segnis prænitentiam,
Et lacrimas moraris?

Quid premis conscientiam
Quid obsequi cunctant
Pulcerrimo, suavissimo
JESU te invitanti?
Dulcissimo, comissimo
MARIAM te vocanti
amanti.

66.

I. quid moraris? Numine
Sequære prompta ducta
Cælestis cassum luminis
Non finas esse fructum
Nulla te tardent tempora,
Menses, dies, & Hore
I, dum te vocant sidera,
Saluti non sunt mora.

67.

Adspirat aura cælitibus,
Tu cordis pande velum
Dum dius afflat spiritus,
Et suffragatur cælum,
Plenis perge remigiis
Et trana salum Mundi,
Nè Sorbeat naufragiis
Abyssus te Profundi.

68.

Absterge frontis nubilum,
Et oculos serena,
Tua cerne pericula
Infelix Magdalena,
Dic vale pompis sæculi
Dic vale Vanitati,

præmiis diaboli,
Dic vale voluptati.

69.

Mallem averte faciem
A vultu comitatis,
A recte mentis aciem
Ad aram sanctitatis,
Et tempori excutias
Crudelem mancipatum,
SUSQUE dulcis ambias
Sua vem famulatum.

70.

rerum crepundia
Bullata caducarum,
Carum ite gaudia,
Et spes illecebrarum,
mendaces gratiæ,
Fuci, fumi, vapores,
reclæ fallaciæ,
Adulteri colores.

71.

penitet infaniæ
Lascivæ juventutis!
pudet infamiæ
Obscenæ servitutis!
pudet temporis
Amoribus impensi,
que luxûs corporis
Delitiis accensi.

72.

lubrica impietas!
Vah! Cypridis calores!

Vah! noxia formositas!
In felleos amores!
O Lerna! unâ litterâ
Tantum discreta Lena!
O Dionæa vipera,
Idalia Læna!

73.

Patens mortis ossarium,
Sepulcrum dealbatum,
Hoc vermium Carnarium
Tot phaleris ornatum,
Bufonum Seminarium
Tot gemmis expolitum,
Serpentium vivarium
Tot epulis nutritum,

74.

Cloacam hanc tot sordium,
Et scelerum sentinam,
Charybdim hanc tot cor-
dium,
Scyllam plusquam mari-
nam.

Hanc Ciren, quæ tot juvenes
In bestias mutavit,
Medeam tot Jâsones
Quæ Philtris inflamma-
vit.

75.

Hoc pelagus cupidinum,
Et scopulum Amorum,
Abyssum tot libidinum,
Sirenem animorum,

Maleam

Maleam Innocentiæ,
Syrtem Virginitatis,
Procellam impudentiæ
Sepulchram Puritatis.

76.

Quousque hoc prostibulum,
O cœlites, tulistis?
Cur in hoc Orci pabulum
Non vindices fuistis?
Cur ignis non infremuit?
Et improbam cremavit?
Cur terra non intremuit?
Et vivam tumulavit?

77.

Cur non hiârunt inferi?
Et ream forbuerunt,
Cur non trifaucis Cerberi
Ora me glutiverunt?
Cur non sum data Furiis
Æternùm crucianda?
Quæ tot cælum injuriis
Affeci fulminanda?

78.

Tua nempe me Bonitas,
Mi JESU, conservavit,
Et ne perirem Charitas
Ad lacrimas paravit,
Tu retudisti fulmina,
Nè fontem me ferirent,
Tu terram, ignes, flumina
Nè in me dolævirent.

79.

Me miseram? Væ tempo
Quò docta sum amare
Meoque procax corpori
Infidias aptare!
Quêis velut aucêps vincu
Allectos irretirem,
Et gemmeis; tendiculis,
Et fericis vincirem.

80.

Quò puritatis lilium:
Ligustrum castitatis?
In quod ut exilium
Olor virginitatis?
Quot quot meis infidiis
Dolosa captivavi,
Tot veluti præstigiis
Hamavi, & amavi!

81.

Cùm inter Choros Virginitatis
Recordor me stetitisse,
Et nihil turpitudinum
Puram intellexisse.
Nihil quid ignes Veneris
Lascivius quid Cupidis
Annisque nulla teneris
Gravis esset Libido.

82.

Innubem conscientiam
Scremo fassa vulcu.

Modesto innocentiam
Vestis restatur cultu,
Nec nulla me tristitia,
Nec dolor occupavit,
Nec mentis repugnantia
Insontem perturbavit.

83.

Et cum primis igniculis
Me Cyprius Amator,
Et blanditinis spiculis
(Mollis Puer) venator
Innocens confixerat,
Sensu vulnus inflicto,
quo me sauciaverat,
Fuxi mucronis ictum.

84.

Vix tanta sensi serpere
Potens teli venenum,
Et virus invalescere,
Sintumque flammis plenum,
Et tuncque me incendio
Insolito flagrare,
Doloris cum dispendio
Sudare, afluare.

85.

Quae omnibus licentiae
Patebat aulis lumen,
Innocentis, nec malitiae,
Ullum fuit discrimen;
Quae quae data porta rui
In scelera ardorem.

Omnemque levis erui
Infamiae pudorem.

86.

Ex hoc primis scaturit
Fons omnium malorum!
Ex hoc fax omnis prodiit,
Et sanies patorum.
Hinc velut de cadavere
Pus sordium manavit,
Et pestilenti ulcere
Gangraena verminavit.

87.

Debueram à teneris
Arcus declinavisse
Cupidinis, & Veneris
Consortia fugisse,
Nec tam incauta fidere
Verborum comitati,
Periculosa credere
Nec me Societati.

88.

Sed nempe mentis levitas
Induxit imprudentem,
Et juventutis caecitas
Obtenebravit mentem,
Ignotae vitae novitas
Me fecit delirare,
Et rerum curiositas
Negatis inhiare.

89.

Procul ab istis ignibus
Praestabat me fuisse!

Es

Et à turpitudinibus
Remotam sapuisse,
Ah! si liceret pristinam,
Ætatem revocare!
Et vitam hanc serotinam
In primam transmutare!

90.

Non licet : sed hoc liceat
Ut possim pœnitere,
Et quod egi, displiceat,
Et placeat dolere!
Possum : & volo perditum
Pudorem deplorare,
Et pedibus suppositum
Amorem conculcare.

91.

Calco, rumpoque vincula,
Quæis capta colligabar,
Lasciva frango spicula,
Quæis læsa vulnerabar,
Ignes restinguo frigidâ
Et lacrimis calores,
Posthac futura rigida
Tyrannis in amores.

92.

Ergo sat datum sceleri,
Et criminum furori,
Satis superbo velleri,
Et vestium colori,
Sat exornata solibus
Sunt tempora pavonum,

Sat ventilata mollibus
Sunt plumis struthionum

93.

Valete cirri capitis
Comarum undolati,
Non ita posthac stabitis
In orbem circulati,
Nec intertextis floribus
In conum assurgitis,
Sabæis nec odoribus
Tincti superbiatis.

94.

Valete, quas superbia
Artes fecit Magistra,
Et instrumenta impia
In luxum calamitæ,
Acus crinales (spicula
Cupidinis) gemmatæ,
Formæ censores, specula
Vitro reciprocata.

95.

Valete comæ spuria
Cæsaries mentitæ,
Vos illices luxuriæ
In fronte margaritæ,
Et vultus alabastrino
Candore ceruffati,
Et bis excocto coccino
In rosas purpurati.

96.

Vos nobiles murenula,
Spinther, torques, mure,

Torti-

Creumatum firenolæ,
Cimeliaque mille,
Auribus conchilia,
Gemmaque pretiosæ,
Cappatræ monilia,
Didoniæque rosæ.

97.

Valete probra, rutili
Ex arte crispi crines,
Labore quos inutili
(Superbiæ Erynnæ)
Officiosa famulæ
In luxum servientes,
Struxerunt Herulæ
Mentum obsequentes.

98.

Valete greges juvenum,
Vale turba Virorum,
Valete Chori Virginum
Meorum fax probrorum,
Mare docta Thaidem
Hanc, spurio decore,
Mare solers Laidem
Hanc, improbo candore.

99.

Pudet! vos testor fidera!
Pudet formositas!
Pudet per tot scelera
Commisæ levitatis!
Pretiosa tempora
Vitæ frustra fluxisse,

Et juventutis scœnora
Tam turpiter perisse.

100.

Pudorem, dolor sequitur
Ah nimius, occultum!
Hoc mens, & Cor concuti-
tur,
Mœstûmq; frangit vultum!
Et me objurgat tacitus
Turpis improbitatis,
Meique me interitûs
Monet, & cœcitatæ.

101.

Ver vitæ, datum luxur,
Primæque flos ætatis
Impensus molli victui,
Et freno libertatis,
Quod placuit hoc libuit,
Quod libuit, licebat,
Quod licuit, non puduit,
Egi quod non pudebat.

102.

Hinc thalamum eburneum
Aurorque incrustatum,
Toraliûmq; plumeum,
Et sericum grabatum,
Mollêmque torum premere
Cervical olorinum,
Auroram nunquam cernere,
Nec solem matutinum.

103. Hinc

103.

Hinc ad usque meridiem
Somni fovere moras,
Bis senas & pigritiem
Extendere per horas;
Primum post somnum otium
Fuit, tractare mundum
Muliebrem, negotium,
Jentaculum, secundum.

104.

Sol luxit cum adultior
Per orbis fenestrarum,
Mox advocata doctior
Corona ramularum
Et ornatrices lectulum
Solicitæ ambire,
Lymphas, saponem, specu-
lum
Et pectines accire,

105.

Hæc vittas noctis solvere,
Hæc crines explicare,
Hæc intricatos comere,
Hæc comptos colligare,
Ligatos illanectere,
Et in cirros crispare,
Hæc crispas auro cingere,
Et gemmis innodare.

106.

Inspergit illa pulveres
De Cyprio odore,

Eos illa cineres
De Nabathæo flore,
Illa radices Arabum
Contusas in lomenta
Sabæum illa balsamum,
Et Persica unguenta.

107.

Hæc supparum Sidoniam
Et mammillare pictum
Imponit, illa Tyrium
Dat humeris amictum,
Hæc Cycladem purpuream
Acu Phrygum stellatam
Hæc lumbis pallam auream
Argento fimbriatam.

108.

Eburneam hexilibus
Hæc cingit margaritâ
Cervicem, hæc monilibus
Ab Erythra petitis,
Hæc Hyacinthos carulis
Saphiros, Uniones,
Et aure facit pendulos,
Fronteque botryones.

109.

Hæc manus ornat armillis
Et brachia armillis,
Articulos carbunculis,
Topaziis, Beryllis
Sardonyches, & smaragdulis
Hæc indit, Adamantibus.

(b Gemmæ botrorum formæ.

spides, chrysolithos,
Ue stellas fulgurantes.

110.

compta Venus nitui
Hoc pretiosa cultu,
Et que multos rapui
Corruptelam vultu,
Præbant famuli,
Sunt famulæ sequutæ,
Mentum facta populi,
Turbaque, luxu mutæ.

111.

Illioris comptulus
Oris Iyrma levabat
Oppens Heram Ephebulos,
Et cautus observabat,
Se vestis humum verteret,
Aut inquinaret lutum,
Sive pulvis inficeret,
Aut sordidaret sputum.

112.

Ue me Phæniceem unicum
Rebar formosissimam,
Mentum publicum
Et florem Civitatis,
Ue Deam excultissimam
Dearum terrenarum,
Mentem comptissimam
Nympharum patriarum.

113.

Quantum evanui?
Quantum demens erravi?

Quantum audax desipui,
Cum Deam me putavi?
Quæ capra sum olentibus
De capris Dux caprarum,
Aut princeps prædatricibus
Lupis, lupa luparum!

114.

Corpus fragrabat balsamo,
Ambra, Moscho, Zibetho,
Nardo, croco, & cinnamo,
Et Cyprio roseto,
Perso halans aromate,
Arabicoque flore
Conspersum diapasmate
Et Damasceno rore.

115.

Hircum olebat anima,
Et infernale laser,
Orco devota victima
Et verminans cadaver,
Fædis plenum putoribus
Merum spirabat lethum,
Stygis plenum fœtoribus
Plutonium fmetum.

116.

Mentita vultum Virginis
Manus, pectus, Puellæ,
Monstrum tui sphinx hominis
Ficta vocis loquela:
Fui crudelis bestia
Mendax ore Hyæna,

Q

Quæ

Quæ tot, tectâ savitiâ,
Occidi Magdalena.

117.

Ut sunt notata mortibus
Magni fluentis Nili,
Infamant, quæ funeribus
Prædones Crocodyli,
Humanis, qui corporibus
Pascens lacrimantur.
Sic à meis amoribus
Tot capti, devorantur.

118.

Nam quot crudelis glutii,
Quot animas voravi?
Quot in sepulera vitii
Immersas deturbavi?
Quot perdidisti blanditiis?
Quot melleis loquelis?
Quot dulcibus illiciis?
Quot mollibus labellis?

119.

Quot in profundum Tartari,
Et Barathrum Abyssi
Amoris ope barbari
Tyranno me sunt missi?
Quot serò nunc post funera
Infauti detestantur?
Et me, & mea scelera
Lamentis execrantur?

120.

Est nempè magnes cordium
Venustas puellaris,

Et quæ trahit ad vitium
Forma, Stella Polaris
Et quæ venenat oculos,
Et vulnerat afflatu,
Et quæ prædatur oculis
Et perimit affatu.

121.

O Magdalis! O Magdalis!
Fuci veneno picta!
O Palæstinæ Idalis
Telis amoris icta!
Tot inclementer vulnera
Multiplicas amorum
Quot tua vibrant sidera
Sagittas oculorum.

122.

Habet suas fallacias
Amor, & imposturas
Habet dolosas gratias
Et catas celaturas,
Habet & artificia,
Et callidos venatus,
Habet compta mendacia
Et comicos ornatus.

123.

Amores ut accenderem
Accensos ut foverem
Et languidos allicerem
Et desides moverem,
Larvam, & mimam induci
Odisse simulavi,

Vultu tristis ingemui,
Et ficta lacrimavi.

124.

Ne me fingebam frigidam,
Et ignes averfari,
Amores rigidam,
Et coli dedignari,
Et sumque gelu pectore,
Et glaciem fovere,
Et quoque nivem corpore
Severa Virgo ferre.

125.

Et sic flexus formidine,
Ceu flore non amisso,
Vultum tegebam syndone,
Levique pectus bysso,
Et quò videbar castius
Defendere pudorem,
Et quanto ardebam fortius
Accendere amorem.

126.

Meum fallacibus
In pectore latentem
Tegebam nubibus,
Ne propalam ardentem
Incauta vultu proderem,
Sed radios celarem,
Quod in corde gererem
Incendium velarem.

127.

Pantomimam ludere
In artibus amandi.

Et dextrè novi tendere
Insidias venandi,
In formas omnes vertere,
Blandire docta verbis,
Irasque scitè fingere
Obtutibus acerbis.

128.

Aut quos vultus humanitas
Nequivit devincire,
Hos potuit severitas
Versuta irretire,
Quos frangere caloribus
Nequivi reluctantes,
Hos lacrimarum roribus
Mollivi adamantes.

129.

Ah! quot mentis deliria,
Quos questus excitavi?
Profunda quot suspiria
Mœrentibus afflavi?
Ridebam clam amentiam,
Et animi torturas,
Meam laudans astutiam,
Et doctas imposturas!

130.

Vos specula crystallina,
Binaeque frontis pilæ,
Vos plena flammis lumina,
Vos igneæ pupillæ!
Vos scintillantes fomites
Quot ignes excitastis?

Q 2

Quot

Quot alienas segetes,
Et agros cinerâli?

131.

Quanto frontem excolui
Labore liliatam?

Ebur genarum polii
Nivémque miniatam?

Odoro lota smegmate,
Et balsamo peruncta,
Toto nitebam capite
Manus, pedésque tincta.

132.

Et hæ fuère nexiles
Catenaë captivorum,
Hifunes auro textiles
Amantium servorum!
Has aves visco faciles
Promptâsque captivavi,
Hos pisces, hamis, nobiles,
His pronos inescavi.

133.

Somno, mentis, & lusibus,
Et jocis incumbenam,
Pronâque voluptatibus,
Me penitens dedebam,
Curarum fuit maxima
Amare, & amari,
In otio dulcissima
Vita, delitiari.

134.

Interea centoculus
Me digitis monstrabat

Prætereuntem populus,
Et sibilis notabat,
Formam laudabant juvenes
Et oris venustatem,
Splendorem vestium feres
Et cultus dignitatem.

135.

Pudicæ luxum Virgines
Infamem sunt exolat,
Et illices cupidines
Tulere stomachofæ:
Hæc probum, nostri generis
Et dedecus pudoris,
Mancipiûmque veneris,
Ajebant, & ruboris.

136.

Sed cura nulla nominis,
Nec famæ me tenebat,
Nec justus timor Numini
Procacem percellibat,
Nulla stirpis infamia
A luxu deterrebat,
Nec Domus ignominia
A noxis prohibebat.

137.

Sic ibam: nolo comites
Vos Solymeæ Nympha
Stultos vitate tramites
Amorum Paranymphe
Sic me vixisse pœnitet
Et pudet deliquisse.

quid quid culpam continet
In scandalum egisse.

138.

Exemplo meo sapite
Sioniae sorores,
Contaminatae fugite
Idalios calores;
Cæca cæcum Cupidinem
Sequuta, cæca fui,
In fœcerum voraginem
Sic malè cauta rui.

139.

Augustæ Urbis Æliæ. (c)
Et incolæ murorum
Nurus, Matronæ, Filia,
Meorum delictorum
Telles, vestrae ignoscite
Infantes Magdalena,
Poenitentiam concedite
Sonti, dolore plena.

140.

Quam pristinae redordior
Retexens vitæ telam,
Et ad justam maturior
Examino libellam,
Fœdientis perditas
Ætatis levitates
Vultu confundor: cognitas
Gemens improbitates.

141.

Confusa vultu, pristinum
Abominor amorem,
Odi fastus, & fascino
In Gnidium furorem,
Odi profanam Veneris
Et arceo cohortem,
Odi vulgus, quod teneris
Propinat labris mortem.

142.

Odi fucos, & Cypria
Ficti venena vultus,
Et execror opprobria
Superbioris cultus
Incendia libidinum,
Fomenta voluptatum,
Augmenta turpitudinum,
Commenta fœditatum.

143.

Odi mundi divitias,
Argentum, gemmas, au-
rum,
Maliebres delicias,
Et cultus puellarum,
Odi, quidquid odit Deus,
Et cælum execratur!
Amo, quidquid JESUS meus
Amat, & amplexatur.

144.

Huc usque; fui Magdalis
Vulgo, & Urbi nota,

Q 3

Fui

(c) Ælia est Hierosolyma: Adrianus Junius Nomenclat.

Fui Peccatrix nobilis
Immersa noxistota ;
Nota : ast fiam notior
Non uni tantum Urbi,
Sed toti jam famolior
Qua late patet, Orbi,

145.

Fiam! vos testor sidera!
In qua deliqui stulta!
Inter saxorum rudera
Semi-viva-sepulta,
Ignota licet omnibus,
Sciar tamen latere,
Et in abstrusis montibus
Amarum pœnitere.

146.

Dolori meo spacium
Vasta dabit Eremus,
Et in meum palatium
Desertum cedit nemus,
In cavo specus marmore
Meum figam sedile,
Et in cavernæ carcere
Exilii cubile,

147.

Pro culcitra bombycina,
Et cyneo torali,
Strata texentur juncina,
Canna pro cervicali,
Corpus assuetum mollibus,
Delitiis nutritum

Duris stringetur funibus,
Vigiliis attritum,

148.

Quæ membra petulantibus
Lascivis peccavere,
Hæc flagris & ciliciis
Cogentur pœnitere,
Gula famebit, epulis
Ad luxum enutrita,
Sitim aqua de scopulis
Sedabit expetita,

149.

In vasta solitudine
Erunt commilitones,
Perenni consuetudine
Tigres, Pardi, Leonæ,
Judicii memoria
Jugis percellet mentem,
Tristis mortem calvaria
Suspendet imminentem.

150.

Hic Angelis spectaculum,
Deo, Mundoque fiam,
Hominibus miraculum
Noxam calcando viciis,
Demonibus ludibrium
Quondam, lususque fœdus
Nunc jus, vim, & imperium
Excessi, Deo nata.

151. Hic

151.

lacrimarum clepsydra
Tota ibo in fontes,
aque luctus arbitra
sola, rigabo montes,
as stillabunt oculi
bertim lacrimantes,
i madebunt scopuli
is imbribus manantes.

152.

erit exercitium
teorum oculorum,
suum officium
Habit, cor dolorum,
JESUM suum ignibus
Hoc jugiter flagrabit,
amnis ardens perennibus
Perennis amabit,

153.

Sed Amor quantus quantus sit,
Nunquam satis amabit,
Nec unquam dicet sufficit,
Sed, *AMPLIUS*, clamabit,
Ab JESU meus! amo te!
Nec desinam amare,
Donec detur, amando te
Non amplius spirare.

154.

Ast quamdiu spiravero,
Nil nisi Te spirabo,
JESU mi! Te desidero,
Et nil desiderabo,
Præter Te: Sacrificium
Hoc Cor contribulatum,
Amoris in delitium
Tibi sit consecratum.

Eadem

MARIA MAGDA- LENA POENITENS

Rhythmo alio celebrata.

*Bernardus Abbas. in festo B. Mariae Ma-
gdalene. fol. mibi 243. col. 1.*

Odie misericordia & veritas obviaverunt sibi, &
multitudo miserationum Domini in peccatricem
nam refusa est. Filius enim Virginis, peccatricis
menstruatæ manibus atrectatur: Deumque atque

Q 4

Dei

Dēi Filium mulier infrunita contingit. Tangit
mundi atque mundantis immunda, & vestigiis
ris mulier criminosa procumbit. Transiit in affectu
cordis prævātricatrix, & redit ad cor: & magnitudi
scelerum lacrimarum multitudo condemnat. Dilatant
lat pietas tangentis officium, & obsequiorum iustitiam
remuneratorius ille majestatis oculus felici dedignatur
non inspicit. Osculatur Maria pedes Christi frequen
tibus osculis, & oculis inundantibus vestigia Redemptoris
ris infundit, tergit crinibus, odoriferis illinit & un
guentis. *Et paulò post.*

Gaudent Angeli super peccatrice pœnitenti
gente, & odoris fragrantia cœlestis ille conventus
gitur, salvantemque & salvandam tota misericordia
cedo pertingit. Ubi abundavit delictum, superabundavit
davit & gratia; numerositatem criminum præponit
pietas intercludit. Quàm magna multitudo dulcedinis
tuæ Domine in peccatrice confessione, *Ibidem paulò post.*
medium.

Unguentum bonum, quod Maria pedibus
vatoris insudit; est & melius, quod eadem (si tantum
eadem) supra caput recumbentis effudit: est & melius
mum, quod & ipsa præparavit toti corpori Christi.
mum unguentum contritionis est de recordatione
catorum, de spiritu contrito & contribulato descendentis.
Hoc infunduntur pedes illius, qui ambulat super pedes
ventorum; hic adorat Maria in loco ubi steterunt pedes
ejus. Steterunt, inquam, quia validissima amoris
nu pedem utrumque tenuit, donec utrumque periret
ret, & audiret criminum remissionem & dimissionem.

Remittuntur, inquit, tibi peccata; & vade in
 Magnam prorsus miseriam, magna misericordia
 & abstergit, & hoc quidem festinanter, quia sine
 intervallo conjunguntur & lacrimæ peccatricis, &
 misericordia Salvatoris, Remittuntur peccata, & in
 dimittitur: ut & de præterito sit sollicita, & secura
 futuro. Pedes isti sunt misericordia & iudicium;
 unum alterum sine altero osculari, vel temeraria se-
 curitas est, vel desperatio fugienda. *Ibidem: circa*
ultimum.

Vide Mariam iudicii pedem fortiter attendentem,
 non nobilis & lasciva mulier convivantium faciem non
 respicit, sed extenso corpore provolvitur pedibus Ma-
 ricordie, doloris plena, timoris impatiens, compunctio-
 super pavulo vulnerata. Sed & misericordie pedem labiis
 pressioribus osculatur, in cuius spe firmiter inhæret
 gressibus Redemptoris, donec audiat, remittuntur ti-
 peccata tua. Sanè pretiosum unguentum, quo non
 terra terrena domus, sed etiam cælestis aspergitur.
Ibidem in fine.

Quis desperare debeat, tanta peccatrice non so-
 veniam, sed & gloriam consequente? Ipsa hodie
 precetur pro peccatis nostris, & placatum nobis red-
 dationem iudicem nostrum, amicum suum, qui est super
 deservit benedictus Deus in sæcula.

Augustinus serm: 58. de Tempore: Feria
V. Post cineres de Pœnit: serm: 2.

Ereritrix quoque illa, quæ pedes Domini lacrimis
 lavit, & capillis suis extersit, ubi cælestem me-
 dicum

dicum venisse cognovit , ultrò se ingessit in domum
ubi rogata non fuerat ; & quæ prius frontola erat
perditionem , postea frontosior facta est ad salutem
& idèò audire meruit , quòd ei omnia fuerint peccata
dimissa. Nec ipsa se ad hoc reservavit , ut in fine
sux pœnitentiam ageret , sed dum adhuc peccare
terat , sic Deo inspirante , voluit peccata deserere
illam de adulteriis suis non necessitas subtraheret
voluntas.

1.

ERgo Peccatrix Magdalis
Infamis à tot scandalis
In Civitate ferar ?

Charydis Innocentiæ,

Et Scylla continentię

Nondum afflicta querar ?

Sat datum est amoribus ,

Honoribus. favoribus,

Nunc dandum cor doloribus!

J. Luxus , ite Scandala ,

Posthac non ero Magdala.

2.

Vanæ Fortunæ gaudia ,

Tripudia. diludia .

Delitiæ valete !

Color vester est spurius ,

Posthac lætabor purius ,

Spe nulla me tenete !

Sat datum petulantię ,

Sat vanæ arrogantię ,

Nunc danda mens mœstis

Posthac non ero Magdala

Quam prisca lædant jacula

3.

In aure nullus tinniat

Choraules , nisi finiat

Cum CRUCE non peccata

Sistra, fides, testudines,

Turpis amoris oscines

Ad nauseam tractavi.

Sat datum est blanditiis,

Choræis & lætitiis ,

Blandis plectri nequitiis

Posthac non ero Magdala

Choragiens ad cymbala

4.

Circus, lusus, Comœdia,

Mimus, scena. Tragedia

* Signum musicum crux

... n domum
... cola erant
... el salu
... int pecc
... n fine
... eccare
... ferere
... heret

... tia,
... s mcedit
... o Magd
... dant jac

... iat
... iniat
... x peccat
... dines,
... ines
... Clavi
... ditiis,
... s,
... quitiis
... o Magd
... ymbala

... mcedit
... agcedit
... Hæ

Posthac non ero Magdala
Tam vilis inter pocula.

7.

Texta bombycis mollia,
Cygni que cervicalia,
Et dives auro byssus,
Sericea tapetia,
Mundi fallacis retia,
Sunt scelerum abyssus,

Sat datum est lætitiis,
Corpus assuetum vitiis,
Domandum est ciliciis,
Posthac non ero Magdala,
Gemmata inter stragula.

8.

Vultum quem pinxi sibi,
Et cerussatum minio,
Fucōque purpuravi,
Illum pallori vendidi,
Et maciei tradidi,
Mortique destinavi;

Torques, gemmæ, corallia,
Inaures & monilia
Abjecta sunt ut vilia,
Posthac non ero Magdala,
Quam fuci pingat macula.

9.

Stirps, Genus, alta dignitas,
Et Principum affinitas,
Segesque titulorum,
Coronæ,serta, Laureæ,
Calamitatis aureæ,

Hæ

Hæ spinæ sunt dolorum,
Sic victrix transitoriam
Mundi calcabo gloriam,
Et occinam victoriam.
Posthac non ero Magdala,
Manceps Honoris affecla.

10.

Auritalenta millia,
Quæ terræ gignunt ilia,
Et flammis excoquantur,
Sunt splendida mendacia,
Subtus latent fallacia
Venena, quæ teguntur,
Auro venenum bibitur,
Auro libertas venditur,
Auro Deus proscibitur;
Posthac non ero Magdala,
Quam ligent auri vincula.

11.

Palatiorum culmina,
Sua formidant fulmina,
Et trepidant ruinas;
Eremi fiam incola,
Exul mundo rupicola,
Nullas verebor minas!
Hic procul ab invidiis,
Immunis ab infidiis,

Et complicum præstigia
Posthac non ero Magdala,
Mundi fallacis incola

12.

Hic Cypridis mancipium
Cavernis claudar rupium
Et specus habitabo:
Hic lacrimarum fluctibus
Perpetuisque luctibus
Noxas plorans plorabo
Eremi salve sanctitas!
Mundi vale inanitas!
Et vanitatum vanitas!
Posthac non ero Magdala,
Mundi jocantis fabula

13.

Ergo valete, Hi & Hæ
Et socii, & Sociæ,
Non placet sic perire
Nolo his tempestatibus
Et turbulentis flatibus
Æternùm interire;
Deo satis illufimus,
Mundo satis indulfimus
Virtuti nil concessimus
Posthac non ero Magdala,
Sed JESU mei famula

Mulle

uoluerat quæ erat in civitate Peccatrix,
 retro secus pedes ejus, lacrimis coepit ri-
 gare pedes ejus, & capillis capitis sui ter-
 gebat. *Luc. 7. v. 37. & 38.*

Christus peccatores inueniens ait: (a) Ego veni in
 mundum, ut non pereant, sed ut vitam habeant,
 12. 47. Et rursus: Non veni, ut judicem mun-
 dum, sed ut salvum faciam. Et rursus: Animam me-
 am pono pro ovibus meis. Joan: 10. Hæc verba cum
 dicit meretrix, tanquam aromata undiquaque divul-
 sisset, & omnibus qui digni erant, odorem fundentia,
 illi mala opera sua in mentem venissent, ea in se da-
 runt, suam deplorans infamiam, cum secum cogitâs-
 set, quanta sibi ob hæc scelera imminerent mala, multa
 tristitia, multusque dolor illic eos, qui meretriciè
 fuerant, invadit: horum metu pulsa mutata est meretrix,
 non amplius meretrix fuit: sed continuò Virgine ho-
 nor facta est. Etenim sedens adversus se ipsam ju-
 dicium exercuit, & se ipsam condemnans, dixit: Hei
 mihi peccatrici, quousque tandem à malis me non sejun-
 ctum? Cur non cogito quanta sit misericordia Dei, cum
 propter me tanquam ovem errantem vias circumbeat Do-
 minus? Propter me siquidem inclinavit cælos, & des-
 cendit, cum Peccatore Pharisæo cibum sumit, qui dat
 vitam omni carni: Appropinquat peccatori, qui omnis
 peccatoris est peccati: mensæ sit particeps, qui omnes nu-
 meros & jacet in terra, qui super Cherubin gestatur, &
 pecca-

Joann. Chrysostomus tom. 5. or. 8. ad meret. mihi fol 1297.
 & 1298.

peccatoribus omnibus Chirographa peccatorum
 largitur. Quid etiamnum expectas ? Aude
 mea , accede : non venit ut salvos faceret justos
 peccatores. Hæc cum illa dixisset , continuo
 sa Christi bonus odor indulgentiæ ad meretricem
 venit , olim incontinentem , nunc temperantem
 olim feram , nunc ovem , olim servam
 nunc liberam pœnitentiâ. Et stans apprehensus
 promptitudine , animo venit ad ipsum , ac
 Dominum apud mensam , non petiit micam , ut
 nœa , sed ipsum vitæ panem totum complexa est.
 Nam Chananzæ quidem pro filia à dæmonio vexata
 cabatur , & cum audiret canis , ut micam acciperet
 ret , petebat. Hæc autem filiam non habebat
 monio obsessam , sed totum corpus ab impudicitia
 fessum. Ac Chananzæ quidem omninò clamabat
 ferere mei , fili David ; meretrix autem nec vocem
 dem mittebat ; sed cum probè sciret , Deum
 nosse , tacens ore , corde loquebatur ei , qui
 vit , & plorans deosculabatur pedes , atque
 minum ad compassionem inflexit , &c. Cum
 ret JESUS in Domo Pharisei , mulier quædam
 vitate peccatrix audivit. (c) Et cum cepisset
 strum unguenti pretiosum , ingressa , pedes ejus
 bat , & lacrimis rigabat , capillisque
 bat. Magnum studium mulieris , magnus ad
 cursus , magna contentio animi , qui se periculo
 dire cupit ; audiit , & properavit , ad pœnitentiam
 mum appulit , hæc secum reputans. O peccatrix , Pha

torum, tēque misera, quid exspectas? quid suspenso ani-
 Aude differere? Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc
 justos salutis; ecce tempus, quod quærebas, advenit; ecce
 cinudus, qui solvit, & tollit, & abstergit peccata: adest
 etricem unguentum, quousque tandem in luto, ac fetore hæ-
 mperantem. Perge ad illum, etenim propter te venit ille; abijce
 m peccata illa vana, & dilige, quæ nunc sunt tempestiva:
 prehendit detestabilia, hæc desiderabilia, & æterna. Odio
 ac certum sequere pristinam mentem, unge unguento Crea-
 s, ut Cretum, blandire illi, qui te salvam facere vult. Inve-
 exa est, nisi amatorem potior omnibus, quos unquam ha-
 vexata, amatoribus. Illos osculata multa tibi peccata
 accipere simulasti, hunc si osculata fueris, etiam priora peccata,
 bebat, & ex illis contraxisti, ipse condonabit. Ità secum ra-
 udicium, quæ in ædes irrepfit, aitque: Recedo à veteribus ma-
 amabat, & nova invenio bona. Valedico, & ab dico me
 vocem, atque conjungor bono: audivi etenim dicen-
 eum Davidem, (d) accedite ad eum & illuminamini:
 qui corda dominum ipsum dicentem: Appropinquate mihi, &
 que rita appropinquabo vobis. (e) Appropinquo & ego
 m recedam, sed vereor accedere peccatrix, ad eum, qui pec-
 ædam in se expers est, lutum ad unguentum. Verùm enim ve-
 piffet, habeo misericordiæ pignus vocem ejus dicentem:
 es ejus, ad me omnes peccatores, & ego reficiam vos. (f)
 ue, & illicor igitur: non me probro afficit, non dicit mi-
 s ad Recede à me peccatrix, hæctenus in tenebris vixi-
 riculo, & nunc me justitiæ solem visum venisti? Verùm
 tenium, differo? Accipiam unguentum, & ad eum per-
 ecatum, Pharisei domum mihi Baptistarium faciam, & ex
 fluentis

Pal. 33. 5. (e) Jac. 4. (f) Matth. 11.

fluentis lacrimarum piscinam mihi in lavacrum paravi
 Ex alabastro unguenti Sigillum fidelium in fronte
 mam, & per pœnitentiã mundabor à peccatis,
 medicæ orationis operâ laqueos evadam diaboli.

Cùmque accepisset fidelis meretrix unguentum
 perindè quasi vocata esset, ad ædes Pharisei prope
 vit. Ac Phariseus quidem, cùm meretricem vidisset
 JESU pedes tenentem, eosque ungentem, totamque
 domum unguenti odore repletam, sic apud se re-
 nabatur, dicebatque: Hic, si esset Propheta, sciret
 que, quæ & qualis est mulier, quæ tangit eum,
 peccatrix est. Et mulieris confidentiam vituperabat,
 quæ impudenter accessisset, eumque attigisset.
 Dominum ipsum reprehendebat, ut qui in com-
 ratè omnes ad se accedentes exciperet. Ignorans
 igitur eum condemnans apud se dicebat. Quis
 rei est? Illum ego tanquam ex Prophetis unum
 prandium vocavi, & hanc, quam omnes, qui
 incolunt, noverunt; quam quisque perspicuam
 iste non novit. Si Propheta esset, sciret quem
 mulier sit. Christus autem, qui scrutatur corda
 nes, cogitationes Pharisei videbat, in varias parte-
 tatis ejus considerationibus fit intus tranquillitas
 stus, aitque ipsi: Simon habeo tibi aliquid dicere.
 ille, ait: Magister dic. Ait ipsi. Dignum tibi re-
 sione visum est, quòd hanc peccatricem non sin-
 satus, sed exceperim: dignum tibi reprehensione
 est, quòd non abegerim, sed justificârim: reprehensio-
 dum videtur, quòd non iratus fuerim, sed placidus
 reprehendendum videtur, quòd eam, quæ ob peccata

fugere volebat, revocârim? Cùm deberes potius gra-
 tari lapsò, & mox resurgenti, dolorem inurunt tibi a-
 rum bona. Veruntamen non est rationi consenta-
 prehensio tua, confer hoc cum eo, quod tibi nar-
 rus sum. Duo debitores erant cuidam sceneratori:
 debebat denarios quingentos, & alius quinquagin-
 Cum verò egestate premerentur, ambobus chiro-
 sua sua ultrò reddidit scenerator. Quis ergo illo-
 plus diligere debet? Ille autem ait: Æstimo quia
 qui plus donavit. Ait ipsi: rectè judicasti. Deinde
 versus ad mulierem, ait Simoni, vides hanc mulierem,
 qua tu spem omnem abjeceras: tu meos lavare pe-
 non es dignatus: hæc autem lacrimis pedes meos ri-
 osculum charitatis mihi non dedisti, hæc au-
 non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput
 non anxilti, hæc autem unguento unxit pedes
 Verùm discite O Pharisæ, quis sit scenerator,
 debitorum. Ego sum scenerator duorum, tui,
 nec vestri solùm, sed & omnium mortalium.
 omnibus largitus sum gratis, quæ à me accepe-
 animam, spiritum, Corpus, sensum, cogni-
 tum, motum. Creditorem itaque à te repetentem
 quæ accepisti, si non habeas, unde reddas,
 aut debitum tibi donet: quod si neque reddere pos-
 neque orare digneris, ut tibi donetur, licet non
 dicas, dum garrulus es, & contendis, tacet ut hæc
 trix, quæ multa numero esse videns debita sua,
 apud se: quid dicam? aut quid respondebo? si di-
 velim, non debeo, scit ipse me debere, & à quo
 ore referendis rationibus sim obnoxia. Itaque cùm
 R
 probè

Domini veniens & plorans, nisi conversam Gentilitatem designat? Quæ cum alabastro venit, unguentum retrò secus pedes rigavit, capillis terfit, eisdemque, quos infundebat, & tergebat pedes osculari non desinit. Nos ergo, nos illa mulier exprimit, si toto corde ad Dominum post peccata redeamus, si ejus peccatorum luctus imitemur. Quid namque unguento, nisi bonæ odoris opinionis exprimitur? Unde & Paulus dicit: Christi bonus odor sumus Deo in omni loco. Si ergo recta opera agimus, quibus opinionis bonæ odorem Ecclesiam respergamus, quid in Domini corpore, nisi unguentum fundimus? Sed secus pedes Jesu Mulier stetit, contra pedes enim Domini stetit, cum in peccatis soliti ejus itineribus renitebamus. Sed si ad veram poenitentiam post peccata convertimur, jam retrò secus pedes stamus: quia ejus vestigia sequimur, quem impugnabamus. Lacrimis mulier pedes ejus rigat; quod nos quoque faceraciter agimus, si quibuslibet ultimis membris Domini per compassionis affectum inclinamur, si sanctis ejus in tribulatione compatimur, si eorum tristitiam nostram imitamus. Capillis ergo pedes Domini tergimus, quantum ad sanctis ejus, quibus ex charitate compatimur, etiam ad ea, quæ nobis superfluent, miseremur: quatenus & ad ea, quæ nobis superfluent, ut etiam larga mansuetudinis affectum doloris ostendat. Rigat namque lacrimis Redemptoris pedes, sed capillis suis non tergit, qui utique proximorum dolori compatitur, sed tamen eis, quæ sibi superfluent, non miseretur. Plorat non tergit, qui verba quidem doloris tribuit: sed non ministrando, quæ desunt, vim doloris

R 2

mini-

minimè abscindit. Osculatur mulier pedes, quos re-
 git: quòd nos quoque plenè agimus, si studiose dili-
 mus, quos ex largitate continemus: nè gravis nobis
 necessitas proximi: nè ipsa nobis ejus indigentia, qui
 sustentatur, fiat onerosa; & cum manus necessaria
 buit, animus à dilectione torpescat.

*Lacrimis cepit rigare pedes ejus, & capillis
 tergebat, & osculabatur pedes ejus.* (d) Pedes isti
 Misericordia & judicium: quorum alterum sine altero
 osculari, vel temeraria securitas est, vel desperatio
 gienda. Quis enim Dei misericordiam indefinenter
 tendens, non statim tepidioris vitæ quietem exoptet.
 Cum enim recogitat Universitatis Dominum formam
 servi pro servis suscipere, triginta & tribus annis operam
 salutem nostram in medio terræ hujus, capi, ligari,
 lanceari, crucifigi, & hoc totum pati pro filiis homi-
 num, statim deceptoria spe sibi blanditur, & alacriter
 gaudet observari in misericordia & miserationibus, &
 judicium nescit, ignorat justitiam, & puniendam
 non puniri. Fallitur, qui sic osculatur misericordiam
 pedem, ut pedem judicii non attendat: qui totum
 misericordiae pede præsumit, hoc solum ad salutem
 sufficere credens, quod credit. Rursus cum ab-
 cit os, & judicij pedem crebrioribus osculis intertrahit,
 subcutitur carnis, animæque substantia, & utriusque
 hominis statum vehementior aura percellit. Horrendum
 enim est incidere in manus Dei viventis, offendere Cre-
 torē, nescire Dominum, recalcitrare dominantis imperij,
 qui habet potestatem corpus & animam ponere in

(d) S. Bernardus in festo S. M. Magd. mihi fol. 245. & 246.

annam, Terribilis certè, sicut ait Apostolus, quæ-
 am expectatio iudicij, quando ignis in conspectu ejus
 defcet, & virtutes cælorum movebuntur, & vacillan-
 bus conscientijs latitudinem mundi validissimus ignis
 aret. Nihil prorsus terribilius, quàm videre latro-
 officinam plenam sanguine, cumulatam opprobrijs,
 armentis undantem. Quis hæc diutius cogitans non
 contremiscat, & in desperationis rotetur abyf-
 ? Non est igitur huic pedi morosius incumbendum,
 pietatis intuitum ferocia judicantis excludat. Utrum-
 igitur inungat pedem animæ pœnitentis affectus, &
 misericordiam amplectens, nunc iudicium exoscu-
 contribulati spiritus offerat holocaustum. &c.

Osculabatur pedes ejus, & unguento ungebat, (e)
 ungimus Salvatoris, cùm de peccatis, compungi-
 ungimus caput cùm de collatis virtutibus, virtutum
 gratias cumulamus. Interstitii tamen moro-
 inter pedes esse debet, & caput; quia profectò
 & præsumptuosus saltus est à vestigijs ad
 verticem Domini transvolare. Neque erim eadem;
 unxit pedes, unxit & caput: Cùm illa meretrix
 horum fecisse legatur; secundùm illud: Verte-
 & non erunt. Unxit ergo Maria sanctum Do-
 verticem profectò jam electa, jam familiaris effe-
 longèque à peccatrici illius obvoluta vestigijs,
 infelix ille septenarius confundebat. &c.

Unguento pedes ejus ungebat, (f) Attende quia un-
 gimento pedibus infusum, adeò dignantissima lenitate
 cepit, ut Pharisæum murmurantem parabolica pro-

R 3

lixitate

Idem ibidem. (f Idem ibid.

lixitate convinceret , & retorto suggillaret ex
 Sed & de refuso super caput ejus unguento discipuli
 indignantes coarguit , bonum mulieris opus esse pro
 stans ; & tumidam eorum animositatem verbis com
 scuit moderatis. Hoc verò tam salubre , tamque me
 ficum in mortuo suo corpore noluit expendi , quod
 yo utique reservabat. Duo enim corpora habet Ch
 stus , unum quod suscepit ex virgine , alterum Ecce
 siæ , quod charius habet benignitas reâmentis ,
 nique illud pro isto morti exposuit & tormentis
 dictus cruci , junctus sceleratis , morte turpissima
 demnatus. &c. Felix Maria unxit pedes JESU ;
 cior eadem unxit caput auctoris : felicissima , quæ
 unguentarium toti corpori Christi præparavit &c.

*Deploratio devotissima S. Anselmi Archiepiscopi
 Cantuar: pro amissa virginitate,*

A Nima mea , anima ærumnosa , anima inquam
 sera miseri homunculi. Excute torporem tuum
 & discute peccatum tuum , & concute mentem tuam
 reduc ad cor enorme delictum , & produc de corde
 manem rugitum. Intende infelix , intende scelus
 horrorem , & prætende horrificum horrorem , & præ
 ficum dolorem. Tu inquam , quæ quondam
 cælesti lavacro , dotata spiritu sancto , in Christiani
 fessione jurata virgo servisti Christo desponsata
 nimùm memini ! O quem nominavi , utique non
 benignum sponsum Virginitatis meæ , quàm terr
 judicem immunditiæ meæ , Heu memoria perditæ
 mea

...ditatis! Cur sic superaggravas pressuram possiden-
 ...discipulis? Quàm misera sors flagitiorum, cui & bonum &
 ...am pariter sunt in tormentum. Torquet enim me
 ...conscientia, & cruciatus ejus in quibus timeo arsu-
 ...; torquet me bonæ conscientæ & præmiorum ejus
 ...memoria, quæ scio me perdidisse, nec amplius recupe-
 ...rum. Væ miserum perdere, id perdere irrecupe-
 ...liter, quod servari debet interminabiliter. Heu in-
 ...solabile perdere, quod non solum damnosum bono-
 ...am, sed insuper est lucrosus tormentorum. O vir-
 ...ginitas, jam non dilecta mea, sed perdita mea; jam non
 ...unda mea, sed desperatio mea, quò devenisti? In
 ...am fœtido, in quam amaro cœno viæ dereliquisti!
 ...fornicatio sordidatrix mentis meæ, perditrix animæ
 ...æ: unde misero surrepsisti, de quàm nitido, de quàm
 ...undo statu me præcipitasti? Hinc uris me, O amare
 ...ceror, quia illud est amissum: hinc angis me, O gravis
 ...olor, & timor gravior, quia istud est amissum. Hinc
 ...damnum inconsolabile, hinc tormentum intolerabi-
 ...væ hinc! væ illinc. Sed si pariter bonum & ma-
 ...um: sic utique jam justè punitis ad huc viventem mi-
 ...rum malum. Dignè, certè, dignè. Tu namque ani-
 ...mea perfida Deo, perjura Dei, adultera Christi liben-
 ...de virginitatis sublimitate miserabiliter es dimissa in
 ...rathrum fornicationis. Tu illa olim desponsata Regi
 ...olorum, audenter facta es scortum tortoris tartarorum.
 ...eu abjecta à D E O, projecta diabolo: imò abiciens
 ...eum, amplectens diabolum. Tu enim, tu miserrimè
 ...meretrix obstinata, fornicatrix impudens: tu prior
 ...amato-

R 4

amato-

amanti & Creatori tuo Deo repudium obtulisti, & infidiatorem, & perditorem tuum dæmonem te contulisti. O miserrima, & plûsquàm miserrima mutatio! Heu de quàm sublimi cecidisti! in profundum corruisti! Væ quàm benignum contulisti! quàm maligno te junxisti! Quid fecisti, O amentia, amens spurcicia, spurca nequitia, quid fecisti vos. In cælo dereliquisti castum amorem tui, & in Inferno est sequuta es odiosum corruptorem tui: & in barathrum rasti non thalamum, sed prostibulum tuum. Homina mirabilis, quàm perversa voluntas? Miraculum vile, quàm voluntaria perversitas? Unde mihi, tanta pravitatis corruptio? Unde tibi, Deus, tanta leri satisfactio? Præcipitare miser homuncio brosum profundum immoderatæ mœstitiæ, qui præcipitatus es in barathrum horrendæ nequitie, ruere mole nequitie! Obruere, infelix, mole doloris, qui corruisti libens in cœnum infernalis ris! Obvolvère ærumnosa horridis tenebris, in bilis luctus, qui volens provolutus es in voragine fordidis luxûs. Volutare in gurgite amaritudinis, delectatus es in volutabro turpitudinis. Terror bilis, dolor terribilis, mœror inconsolabilis; vos super me, irruite, obruite, perturbate, obvolvite, sumdate. Justum est! justum est! Impudentia contempsti vos, & pudenti delectatione provocasti imò DEUM, non vos, & nunc miserabili desidero vos. Torquete reum, vindicete Deum, sentiat fornicator infernaliam tormenta, quæ meruit.

lissi, ^{habet} quod præparavit, affuecat, quod est passurus,
 a te ^{proptende}, produc, immoderate peccator, luctuosam pœ-
 rima ^{conscientiam}, qui tam longè produxisti tui sceleris immun-
 in ^{causam}. Revolve te, & revolve te in eundem turbinem
 contem ^{peritudinum}, qui tories revolutus es in eandem voragi-
 O ^{mens} libidinum. Consolatio, securitas, lætitia, nolo vos, re-
 id fecerit vos, nisi peccati venia reduxerit vos. Procul estote!
 Infernucul estote ante mortem, nisi forrè indulgentia revoca-
 aratur vos: mihi verò post mortem sit continua pœnitentia,
 Horra comes ætatis meæ: sit acutus dolor, insanabilis
 lum honor vitæ meæ. Sint mœror, & acerbus luctus, infati-
 hi, Debiles tribulatores juventutis, & senectutis meæ. U-
 , tantam, utinam ita sit, opto, oro, desidero, ut ita sit:
 o in ^{causa} enim sum dignus oculos ad cælum levando orare:
 qui ^{sponte} non sum dignus eos vel plorando cæcare. Si con-
 tiæ? ^{Quid} dicitur mens mea orare pudore conscientie, æquum
 e ^{terrore} ut confundatur turbine luctuosi doloris, & tristitiæ,
 alis ^{facere} mer exhiberi ante conspectum DEI sui, iustum est,
 incon ^{scie} habeat ante conspectum suum tormenta sceleris sui.
 gine ^{inquiret} igitur, & recogitet cor meum, quid fecit, quid
 inis, ^{quid} dicitur. Descendat, antequam descendat ad terram
 rror ⁱⁿ sceleram & opertam mortis caligine mens mea, &
 ager ^{si} daret, qui ibi expectent sceleram animam meam,
 lvere ^{pendat} & contempletur, videat & conturbetur. Quid
 ti ^{autem} Deus; quid est quod animadverto in terra miseriæ
 oca ⁱⁿ tenebrarum? Horror, horror. Quid est quod in-
 cernit ^{est}, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabi-
 m. ^{Heu} confessio ululantium, tumultus dentibus stri-
 uis ⁱⁿ inordinata multitudo gementium, væ, væ.

R s

Quot

Quot, & quot vā? Vā ignis sulphureus, flammæ gradas
 tærea & caliginosa volumina; quàm terrifico rugitu vivat,
 deo vos rotati vermes in igne viventes. Quæ diras &
 diras redeundit vos accendit, quos ille ignis igne non
 non incendit? Dæmones coardentes, frementes ardentes DE
 frendentes furore, his cur sic crudeles estis, qui me
 rantur inter vos? O commoda tormenta, iustitia mea dolenti
 rata ad sustinendum! Siccine nullus modus, nullum sancte
 medium, nullus finis temperabit vos. Hæccine & Cre
 magne DEUS, quæ parata sunt fornicatoribus, & de Do
 temptoribus tuis quorum ego unus sum? Ego, ego memo
 que unus horum sum. Anima mea expavelce, memini
 mea defice, cor meum scinde te! Quo me rapit, quoniam e
 ctiores sceleris mei? Quo me tradis peccatum meum mere
 Quò me tradis DEUS meus? Si feci, ut essem reus, ut ad la
 us, nunquid potui facere ut non essem creatus tuus, tua li
 mihi castitatem meam ademi, nunquid tibi misericordie, cu
 am tuam peremi? Domine, Domine, si ego amice pecc
 de me damnare potes, tunc amisisti unde salvare poterent
 Noli Domine, noli sic attendere malum meum, ut non, ut c
 viscaris bonum tuum. Ubi verax est, O verax Deus! in
 Ubi est vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut peccator
 convertatur & vivat? Domine, qui non mentiris, Omnipotens
 mine, quid est nolo mortem peccatoris? Si tu peccator misere
 in infernum ad te clamantem peccatorem, an deus in a
 peccatorem in gehennam est, nolo mortem peccatoris, A
 An hoc est, volo ut convertatur peccator, & vivat? Pecc
 ator sum ego Domine, peccator sum ego. Si ego
 vis peccatoris mortem, quid te cogit, quòd non vis?

AUGUSTINUS POENITENS,

Paradigma virilis ætatis, statûs Politicorum
mundi Sapientium insipientium, delinquentium,
resipiscentium, & noxas
deplorantium.

S. Augustinus Soliloquiorum : cap: 6.

Cum fui sine te, non fui, sed nihil; & ideo
cæcus eram, surdus & insensibilis; quia nec
bonum discernebam, nec malum fugiebam,
dolorem vulnere sentiebam, nec tenebras meas
evadebam; quia eram sine te vera luce, quæ illuminat omnes
hominem venientem in hunc mundum. Væ mihi, qui
non nocuerunt me, & non dolui; traxerunt me, & non
resistivi: quia nihil eram, quia sine vita eram, quæ est VERUM
B U M, per quod facta sunt omnia. Ideo Domine
lux mea, inimici mei de me fecerunt, quæcumque
vulneraverunt: percusserunt, nudaverunt, polluerunt,
conspuerunt, vulneraverunt, occiderunt me, quia recessi a te
& factus sum NIHIL sine te. Heu Domine vita mea,
fecisti me; lux mea, qui dilexisti me; defensor vitæ
meæ, miserere mei, & resuscita me, Domine Deus meus,
mea, virtus mea, fortitudo mea, consolatio mea,

tribulationis meæ, respice inimicos meos, & eripe
 me, fugiant à facie mea qui oderunt me, & ego vivam
 per te. Ipsi enim, Domine, consideraverunt me,
 videntes me sine te, despexerunt me. Diviserunt
 vestimenta virtutum, quibus ornaveras me, fecerunt
 viam per me, sub pedibus suis conculcaverunt me,
 sicut peccatorum polluerunt templum sanctum tu-
 um, posuerunt me desolatum, & mœrore confectum.
 Et post eos cæcus, & nudus & illaqueatus, funibus
 peccatorum trahebant me post se in circuitu de vitio in
 vitium, & de luto in lutum, & ibam absque fortitudine
 in faciem subsequenti. Servus eram, & servitatem
 desiderabam: cæcus eram, & cæcitatem desiderabam. Vin-
 gula eram, & vincula non horrebam. Amarum dulce,
 & dulce amarum credebam. Miser eram, non cogno-
 sceram, & hoc quia sine VERBO eram, sine quo factum
 est NIHIL, per quod omnia conservantur, sine quo
 omnia annihilantur: Sicut enim omnia per ipsum facta
 sunt, & sine ipso factum est nihil, sic per ipsum omnia
 conservantur, quæcumque sunt, sive in cælo, sive in
 terra, sive in mari, & in omnibus abyssis; nec pars parti
 seipse adhæret, nec in aliquo creatorum, nisi quia
 Verbum conservantur, per quod omnia facta sunt.
 Quaream ergo tibi VERBUM ut conserves me; quia
 me recessi, perii in me: nisi quia tu, qui me feceras,
 visitasti me. Ego peccavi, & tu me visitasti. Ego ce-
 cidi, & tu me erexisti; Ego ignoravi, tu me docuisti. Ego
 tenebræ fui, & tu me illuminasti.

ODA

O D A,

1.
O Dulcis liquor lacrymæ,
 Fons vivus oculorum,
 Humor gementis Animæ,
 Et pabulum Dolorum,
 Vos Sanguis cordis abditus, (a)
 Et vulnerati cruor,
 Vos clamor mentis tacitus,
 Clausique luctûs fluor.

2.
 I, Dolor plebis fontibus,
 I, cataractas solve,
 Laxis curre torrentibus,
 Fluctus per ora volve,
 Fac mea sit afflictio
 (Magnus Amoris quæstus)
 Et ut maris, contritio, (b)
 Reciprocantis æstus.

3.
Offensa Dei causa con-
tritionis.
 Peccavi! servus Domino!
 Homo, Deum, calcavi!
 Heu me! cur audax nomino
 Numen, in quod peccavi?
 Nomen quod ineffabile
 Vix sonant Cherubini,
 Cui genua flectant humile
 Ardentes Seraphini?

4.
 Illud quod (Tetragramma)
 Et nefas nominare,
 Divinitatis Adyton,
 Immensitatis mare,
 Sacra plenum formidinis
 Sacro plenum horrore
 Tonitruum, & fulminis,
 Clangoris, & tectæ

5.
 Illud! O temerarium
 Os hominis inclamans
 Tot noxiis nefarium,
 Sanctum Nomen iræ
 Qui improbo consilio
 Injus cælum citavi,
 Et stulto Deum prælio
 Ad arma provocavi

6.
 Æterni effrons Numen
 Me hostem sum protulisti
 Et Majestatem, crimine
 Furore sum aggressus
 Sum! sum! laesa, hæc
 Sum Majestatis Reus
 Me perpetim (quod lætæ
 Reatus culpæ meæ

7.
 In hoc vitæ exilio,
 Miseriarum fontibus

(a) S. August. (b) Thren. 2.

perbo supercilio,
 Meaque major fronte,
 Nam sprevi *Clementiam*,
 Contempsi *Bonitatem*,
Verus abundantiam,
Excessum, *sanctitatem*.

8.

Te, O summa *Charitas*
Majestas increata,
Amabilis BEATITAS,
Potestas caelo data,
 Semile millionibus
 Nozarum violavi,
 Multis praesumptionibus,
 Contempsi, profanavi.

9.

Te ausum impetere,
 Te ausum ferire;
 Te arma in Te vertere,
 Et effrons in Te ire
 Teo omniscientiam
 Exploxi in conspectu,
 Teo *Omnipresenciam*
 Irilli cum despectu.

10.

Non illa tua lumina,
 Non oculos verebar,
 Non Deitatis Numina,
 A quibus conspiciebar,
 Lumina cernentia
 Rei iniquitatem,

Et ferre non potentia
 Hanc mentis foeditatem.

11.

Vos vias contemplantia
 Humanas, & progressus,
 In imos penetrantia
 Rei cordis recessus,
 Vos laesi: & justitiam
 Contra me provocavi,
 Et judicis sententiam
 Protervus irritavi.

12.

Ego demens mancipium
 Deum de Deo Verum,
 Et omnium Principium
 Metam, finemque rerum,
 Pessumdare substantiam,
 Numen annihilare,
 Perfectionum gratiam
 Conatus exstirpare.

13.

Peccati gravitas, gra-
vem quoque & vehementer
dolorem requirit.

Ubi estis O lacrimae?
 Ubi mei dolores?
 Ubi gementis Animae
 Continui mærores?
 In me desertis omnibus,
 Quos hactenus pressistis,

Venite

Venite totis viribus,
Quêis Reos peremistis!

14.

Huc vindicantùm agmina
Exercitus *Dolorum*,
Mea ferre crimina,
Progeniem malorum,
Iras armate taureis,
Dextra gyret flagellum,
Plagis sævite ferreis,
Hoc pectus sit macellum.

15.

Cor istud! cor sævissimo
Metam loco furori;
In prædam immanissimo
Cedo lubens tortori,
Illud in partes scindite,
In frustra dissecate,
Discerpite, dividite,
Torquete, laniate.

16.

Seyron, Procustes, sæviant,
Crudelis furat Scinis,
Busyris me injiciat
Præsepibus equinis,
Meusque sit sarcophagus
Famentis faux caballi,
Et me Bos antropophagi
Deglutiat Perilli.

17.

Succende taurum, Phalaris;
Are solum caminum,

Confide, ventrem hilaris
Intiliam bovinum;
Lubens cadam Geryoni
Patris ad aras cælus,
Et Erycis abdomini
Fiam feralis eius.

18.

Tormentum atrox, horrore
In me reduc Mezentii,
Cadaver letho putridum,
Mihijunge viventi,
Magis noxarum mutua
Me torquent morticium
Quæ corporis, mens mea
Deo, fert inquilina.

19.

Uncos, cultros, novacula
Sulphur, picem, mucronem,
Furcas, rotas, fidiculas
Expediant Nerones,
Omnes furores exerat
In me Domitianus,
In unum, mille confert
Pœnas Vespasianus.

20.

Tiphone Caligulas,
Alecto Tamburlanos,
Omnes Megæra incolat
Orci mittat Tyrannos
Secet, urat, dilaniet
Me Diocletianus,

in me fat sæviet
roribus Trajanus.

21.

furor unus sufficit,
licet Styge natus,
nitatem respicit
ntus culpæ reatus,
ferni titio
tantumvis fiam cinis,
tamen sufficio
fit culparum finis.

22.

*ati Dolor omni
adio renuntiat, & a-
ris, tristibusque ani-
occupari desiderat.*
lo temeritas!
Te Amor peccavi!
O summa Bonitas,
malum declinavi!
procellas æquoris,
guttulas excessi,
littoris,
improbis congesti,

23.

omo inter homines,
imò fui brutum,
transgressus ordines,
rationis ductum.

Arbitrio sanissimæ
Abusus Libertatis,
Secutus est stultissimæ
Ductamen Vanitatis.

24.

Ortus mei Principium
Est, Deum Te laudare,
Sed Dæmonis mancipium
Te ausus blasphemare,
O nunquam tot doloribus
Me mater peperisset!
Nec obstetrix me genibus
Infantem excepisset!

25.

Cur vivo? cum sit satiùs
Me mori præ dolore?
Quin! vivere sit gratiùs
Quam mori in dolore!
Æternùm juvat vivere,
Æternùm & dolere,
Nil gaudij admittere,
Sed interruptim flere.

26.

Procul omnis amcenitas,
Cordis hilaritudo,
Procul omnis jucunditas,
Mundi beatitudo,
Exesto, quidquid fletibus
Concire potest moras,
Annos impendam luctibus,
Menses, dies, & horas.

S

27. O

27.
O magne Mundi oculo
 Sol Cæli Luminare,
 Lucis splendorem occule,
 Et mergere in mare,
 Si me reum tot lapsibus
 Non videris gementem.
 Et plenum tot reatibus
 Non lacrimis madentem.

28.
 Te Phœbe, Regem Siderum,
 Jugemque lucis fontem,
 Nunquam cernam imposte-
 rum,
 Nec tuam Luna frontem,
 Nisi fletu undantibus
 Luminibus dolorem,
 Genisque rubescentibus
 Ob crimina pudorem.

29.
 Ego strix Orci, tenebris
 Sum dignus operiri,
 Et spelæorum latebris
 Ceu Bubo sepeliri.
 Nulla lucis lætitia
 Vultûs luctura serenet,
 Sed oculis mœstitia
 Continua perennet.

30.
 Vos Stellæ noctis faculæ,
 Excubiæ cælorum.

Solis, Lunæque famolæ,
 Puerperæ Annorum
 Quaternas vices tempore
 Posthac non alterna
 Nec me vestrorum corpore
 Splendoribus beate

31.
 Me nullæ Veris Gratæ
 Æstatis blandimenta
 Nullæ Autumni Laetæ
 Gulæ irritamenta,
 Nulla frugum bellaria
 Suo dignentur melle
 Dignum, quem plenus
 Orcino potent felle

32.
 Me Hyems Aquilonibus
 Threjiis constringit
 In me Septestrionibus
 Effusus Arctos ninge
 Tristis Brumæ Strimones
 Experiar furoribus
 Et Rhodopes Sithonibus
 Et grandinis algens

33.
 His Anni tempestatibus
 Et temporis horrore
 Vastis solitudinibus
 Antrorum & squallibus
 Me plectam, si sententia
 Cæli dicat Senatus
 Meusque indulgentia
 Hanc impetret rancore

34.
In tristibus subonibus
In antris hospitabor,
In cavernis, & Draconibus
Concivis sociabor,
In noctes, his & per dies
In petris habitabo,
Et sine requie quies
Placeat, & hanc amabo.

35.
Nympha (Echo) garrula
Per Silvas, valles, saxa,
Vocata! vocabula
In nostris luctus laxa,
Tu ah, vae, heu, audieris,
Tu ah, vae, heu, repone,
Nihil responderis
Hoc gratius sermone.

36.
Millies retuleris
Ah! ah! vae! heu! ge-
mentis,
Ratio affeceris
Afflictae vota mentis;
Cum lingua si defecerit
In suos fessa questus,
Latus, si audierit
Auris, doloris aestus.

37.
Nemo sit alloquio
Qui leniat dolorem,

In hoc culpæ deliquio
Quo perdidit Amorem,
Plangam irruentium (d)
Fremibus Draconum,
Luctuque ululanti
Ingenti Struthionum.

38.
Si quod habet absynthium,
Aut aloë amarum,
Aut fundit orbis fontium
Immensus lacrimarum, (e)
Me amaritudinibus
Haustis inebriate,
Pectusque fellis fluctibus
Repletum inundate.

39.
Vos nectar, vos ambrosia,
Vos dulcis favus mellis,
Amari vos symposia
Botri. & Uva fellis, (f)
Vestris potum liquoribus
Fusis meum miscebo, (g)
Vestris luctum sudoribus
Infomnem adimplebo. (h)

40.
Creaturae cum Creato-
re offensae in adju-
mentum & instrumenta do-
loris advocantur.
Peccavi! contremiscite
Omnes nervi, & artus!

S 2 Ad

(d) Mich: 1. (e) Thren: 3. (f) Deuter. 32. (g) Psal: 101. (h) Psal: 6.

Ad Nomen hoc : & discite
 Infaustos culpæ partus.
 Cujus conspectum horruit,
 Et monstrum execratus
 Deus, quod sit, pœnituit
 A se Homo creatus. (i)

41.

Hunc quem fecisse doluit
 Cordis dolore tactus,
 Infectum esse voluit (k)
 Culpæ malo coactus:
 Et quas dolens nequiverat
 Ciere fletus Numen,
 In lacrimarum jusserat
 Nubes abire flumen.

42.

His Caro, quæ corruerat
 Suos, est merfa, fines, (l)
 His vivens omne vixerat
 Funus inter Delphines,
 Naturæ tot reatibus
 Confusæ cùm perirent,
 Gaudebant cæli fletibus
 Quòd merfæ interirent.

43.

Vos Cæli luminaria,
 Vos oculi polorum,
 Vidistis temeraria
 Portenta delictorum,
 Tu Terra, quam in crimi-
 num
 Partem affectam duxi,

Et per te mille fulminibus
 Vindictam in me struam

44.

Aversa turpitudines
 Exhorruit Natura,
 Et vindex in libidines
 Exarsit creatura,
 Quibus ego luminibus
 Vos ausim intueri,
 Quin omnia fulminibus
 Armata clament. FER

45.

Ferite cor hoc ignibus,
 Caput ferite telis,
 Qui vos reus infamibus
 Tot inquinavi malis,
 Vestris abusus gratiis,
 Vestris abusus donis,
 Abusus beneficiis
 Cæli, Terræque bonis

46.

*Creatura in ultimis
 dolentis peccatoris
 cantur.*

Agnosco stultæ furias
 Lascivientes mentis,
 Agnosco & injurias
 In Deum sævientis;
 Vos Creaturæ vindices
 Estote Creatoris.

(i) Gen: 6. (k) ibid. (l) Gen: 7.

Elementa iudices
Severa Peccatoris.

47.

præsto sum : vos aspides,
Colubri, & Dracones,
Pardi, & Tigrides,
Lupi, Canes, Leones,
me famis læviciam
Et rabiem armate,
mictibus hanc BESTIAM
Discerptam devorate.

48.

me, adsum ! me petite
in Cælites Rebellem,
me iras convertite,
In Deum perduellem,
quidquid crudele, rigidum,
Terribile, funestum,
dominandum, horridum,
Me petat, me scelestum !

49.

tolerare, vivere
Quam Dei hostem, præstat,
habilitum debiscere
Quodcúmque mei restat,
fama sit, nec nominis
Superstes retribuentum,
FIT : NON EST : sit cri-
minis,
Meique complementum.

In Gen : 9.

50.

Vos cataclismi pluviae,
Qui cælo decidistis,
Vos nubium exuvia,
Quæ mundum obruistis,
Tumentes æstus fluctibus,
Grandes aquarum montes,
Ejecti terræ ructibus
Magnæ abyssi fontes,

51.

Per oculos hos fluite
Ingentes freti moles, (m)
Per quadraginta pluite
Non tantum missa soles,
Sed perpetim : non obices,
Nec cataractas fugo,
Æternos frontis latices
Evolvatur scaturigo.

52.

Origo posthac fontium,
Et radix sit aquarum,
Non mare, sed scaturientium
Frons ista lacrimarum,
Ex hac plenis scaturiant
Vorticibus torrentes,
Rivos, aures, parturiant
Nares, os, lingua, dentes

53.

Doloris hunc Oceanum
Jugis tempestas premat,
Æoliorum turbinum
Confluctu, mare fremat,

S3

Sint

Sint Africi suspiria,
Austri, & Aquilonēs,
Qui criminum, in brevia,
Allidant Pharaones.

54.

Sed parū est, profluvium
Aquarum lacrimare,
Sanguineum Diluvium
Rubrum cruoris Mare,
Ubertim fas est fluere,
Ubertim ebullire,
Delicta quod eluere,
Aut possit sepelire.

55.

Quidcumque Dolor carnis ex,
Invenerit pœnarum,
Nil centiplex, nil milliplex
Suffecerit plagarum,
Mea excedunt vitia,
Quidquid est tormento-
rum,
Minora sunt supplicia,
Vis major peccatorum.

56.

o Cali admiramini, (n)
Et super hoc stupescite!
Et portæ desolamini!
Proterviam ligete!
Culpa inexplabilis
Æternum læsit Deum,
Qui pœnā nullā flexilis
Æternum plectat reum.

(* Jerem: 2.

57.

Si tracta celo Sidera
Si Stellas, Lunam, Sole
Si mixta terris æquora
Et UNIVERSI molem
Turbassem, & in NIHILUM
Chaosque redegissem,
Minus, quàm cum piaculo
Commisi, deliquissem.

58.

Si Cherubinos gloria,
Et Seraphim amore,
Omnes Sanctos victoribus
Et Angelos honore,
Si Cælitum palatia
Sprevissem, evertissem
Minus hac insolentia
Deo reus fuisset.

59.

Si in vos, O Archangeli,
Et Angeli, peccassetem,
In vos, Cælestes Regula,
Si crimen perpetrassetem
Sed abs Dei injuria,
Clementer tulissetis,
Quàm mea tot perjuria
In Deum, quæ videtis.

60.

In Deum omne facinus
Commissum, vos committit,
nit,

est offensæ terminus,
HUNC, vos quoque
Spernit,
grande in vos vitium
are plecteretur,
Nihil iustius supplicium
me non exercetis ?

61.

Creaturæ Dominum
celum non vindicatis ?
non ad Orci clibanum
cremandum deturbatis ?
non rupta sub pedibus
abyssus me dehiscit ?
meis conspectibus
Natura non fatiscit ?

62.

ergo feriamini
Cælorum firmamenta ?
tarda otiamini
reum Elementa ?
celeratum fulmina
Caput cur non vibratis ?
mille picis flumina
me non eliquatis ?

63.

*Confusio Peccatoris ex
beneficiorum acceptorum
memoria.*

O ! quæ rerum novitas,
Quæ monstra Bonitatis ?

Paterna quæ Benignitas
Immensæ charitatis ?
Dignum Orci Suppliciiis
Æternum exerceri,
Ceu Natum beneficiis
Amari & foveri ?

64.

Nempe totus invertitur
Et ordo & natura,
Stygis rea defenditur,
Amatur creatura !
Nox in diem convertitur,
Caligo fit Aurora,
Turpis Maurus abluitur
Frontem albus & ora.

65.

O quæ Dei metaphora !
O Tropi qui cælorum ?
Translata in hæc stercora,
Sordésque vitiorum,
De loco, in quo propria
Sunt dona gaudiorum,
Ad scelerum opprobria,
Locumque tormentorum ?

66.

Hostem Dei patimini
O Divi ? & fovetis ?
Mihî patrociniamini,
Pestémque sustinetis ?
Mihî ? qui rupi scedera
Humana, & Divina ?
Inferni, favent sidera,
Ne tumuler ruinâ ?

S 4

66. Fa-

67.
Favent, amant, & serviunt,
Indigno Creaturae,
Promptæ jussis obediunt,
In vota concessuræ,
Ab hostibus custodiunt
Honorant, reverentur,
Custodes latus ambiunt, (o)
Et Angeli tuentur.

68.
Pro meis Numen odiis
Centuplicat amores.
Pro meis contumeliis
Favores, & honores;
Pro me, suis spiritibus, (p)
Deus mandavit curam;
In omnibus tramitibus,
Visque præfecturam.

69.
Hic me pupillæ oculi (q)
Sui æquiparavit,
Instarque mundi speculi,
Ne contrectarer, cavet.
Jussitque, mille odiis
Dignissimum, amari,
Et debitis obsequiis
Sibi, me observari.

70.
Ah quem Amoris annulum,
Arrham Dilectionis,
Averni ego pabulum,
Torres damnationis

Enormi sacrilegio
Læsi, rupi, fœdantur
Turpique fœdifragio
Ipsummet me damantur

71.
Ah quem? qualémq; Deum
Deumque laceffivum
Cui gurgis putris crumena
Monstrumque coarctat
Ego stygis compendiosum
Medulla Furiarum
Mei amanti, omnium
Acervo gratiarum?

72.
Hæc reddis, o hominem
Ingrate, Conditor?
Nec uno tot, teruncio
Talenta largitor?
Insana mens! injurias,
Et odia rependis?
Amoris vicem, furias
Pro gemmis lutum?

73.
Cæcutis? an non Patet
Tuus, qui te creavit
Quin tuus quoq; frater
Qui te, ut se, amavit?
Amavit! sed quem? hanc
dam
Platonis Officinam
Et nautearum sordidam
Carinam & sentinam

(o) Exod: 23. (p) Plat: 20. (q) Zach: 2. (r) Deuter: 32. (s) Gen: 32. (t) ibid.

74.

det! confusus cilia
 Robor vetat levare!
 arum, replet ilia
 Doloris mota, mare!
 o fugiam? quæ montium
 Peram tremens spelæa,
 vultum culpæ conscium,
 Effugiat mons rea?

75.

sterni si me specubus
 Adam, vides præsentē, (x)
 maribus, si lacubus,
 Me conspicis latentem,
 prædiar caliginem,
 Et noctium tenebras.
 nam noctis ferruginem,
 Scrutaris & latebras.

76.

ne nulla ficus folia (x)
 Velabunt nuditatem,
 Paradisi spolia
 Abscondent sceditatem:
 sum velut diploide (y)
 Confusione vincetus,
 tutionis chlamyde
 Divinæ circumcinctus.

77.

er! sed cur te nomino
 Patrem? parce! erravi!

Dic serve nequam, Domino.
 Non filius, peccavi. (z)
 Tu quidem Patris munere,
 Et funderis favore,
 Sed ego Nati decore
 Nec dignus sum honore!

78.

Paternam in clementiam
 Reus deliqui demens!
 Peccavi in iustitiam, (a)
 Ast Tu in servum clemens
 A facie non abjicis
 Paterna pœnitentem,
 Et noxias non despicias
 Suppliciter fatentem.

79.

*Peccatum, amore Dei,
 ob peccatum mortui, re-
 ciprocâ morte detestam-
 dum.*

Me à Tuo ejicere
 Conspectu, ut Cajnum,
 Et poteras repellere (b)
 Imprimeréque *Signum*
 Terroris, & formidinis, (c)
 Pallorem, & tremorem,
 Sed memor mansuetudinis
 Me foves peccatorem,

S 5

80, Tu

Job: 14. (x Gen: 3. (y Psal: 108. (z Luc: 15. (a Psal: 50.
 Gen: 4. (b Cornel: à Lap. ibid.

80.

Tu in similitudinem (d)
Mortalium es factus,
Et habitus imaginem
Orisque parem nactus,
Tuas dixisti delicias, (e)
Tuasque voluptates,
Humanas inter gratias,
Lulus & comitates.

81.

Ut inquinatum sordibus
Æthiopem lavares,
Et fœdum tot ulceribus
Me Lazarum mundares,
Tuum fudisti sanguinem
In fontem sanitatis,
Lavares ægritudinem
Excessu Charitatis.

82.

Quid? fontem? plena maria,
Tui offers cruoris!
Cum gutta necessaria
Sat tanti foret roris,
Amor Tuus Oceanum
Effundit tormentorum
Pro me, amaritudinum
Plagarum & dolorum.

83.

O inaudita penitio
Justitiæ Rigori!
Quam nimis atrox ultio
Imposuit Amori:

Judex pro Reo plectitur,
Insons culpæ damnatur,
Pœnâ scelus absolvitur,
Nocensque liberatur.

84.

Hanc nemo capax gratiæ
Cælo, Terræve fatuus
Præstare, sed in hostium
Tu (Verbum Caro) factus
Pro me oblatu in cruce,
Amoris es altari,
Et non nisi reciproco
A me cupis amari.

85.

Quin: O ingens miraculo
Potentiæ portento,
Tu Te mihi in ferculo
Sub Panis sacramento
Potumque das, ut rapiam
Me in Tui amorem,
Illecebræque capias
Hac me Convivatorum

86.

O Amor! O dilectio!
O Deus cordis mei!
O insolens refectio
Tam immerentis Reo
An ultra fas est vivere,
Qui tantam charitatem
Experior obruere
Meam indignitatem

(d) Phip. 2. (e) Prover. 8.

87.

dolor mi! quid facies
Tot conscie culparum?
Quibus an ut glacies
Extorris scintillarum?

Amor prior exerit
Quasmet in Te flammās,
Matris instar aperit
Dilectionis mammas!

88.

excitat tot mediis,
Ut ames te amantem,
Nulle dignum odiis,
Nec audis invitantem?

Milles cecideris
Victimam Amori,
Quamquam satis feceris,
Nec reddes par dolori.

89.

Quam vitā Tuā charius,
Quam pro me prodegisti?
Quam morte pretiosius,
Quam lubens subijisti?

Quam me licet immolem
Nulle casum frustra,
Quam reddet similem
Casus in favillam usta.

90.

Tua sum servitūta,
Tua sunt nutus natus,
Tua sunt omnia,
Tua, mortisque status.

Nil dignum Servus Domino
Reddet, sua, poscenti,
Cujus fuit sine termino
De jure repetenti.

91.

O Deus meus! liceat
Testari vim Doloris!
Seipsum amor exuat
Spe vitæ longioris,
Pro te mi JESU moriar,
Ut victimer Amori,
Rursum post mortem oriar,
Ut rursus possim mori.

92.

Aut si mori non sufficit,
Fac me annihilari,
Et si honori proficit
Tuò, me annullari,
Fac non sim inter entia,
Ut tibi fiat satis,
Nulla dignus clementia
Pro meis tot erratis.

93.

*Peccatum Deo morte
acerbius, extremi doloris
incentivum.*

Quis unquam vel cum bestia
Tam inclementer egit?
A mundi quis infantia
Tam feròx scelus legit?

Quis

Quis unquam tam immaniter
Tyrannus insanivit?
Quis Deum tam crudeliter
Tormentis appetivit?

94.

Ego Tyrannis saevior
Aggressus innocentem?
Te bellus crudelior
Afflictum pro me sumentem.
Vixi, cecidi, tradidi,
Ferocia tortorum,
Damnavi, morte perdididi
Infami tormentorum.

95.

Hanc in Te truculentiam,
Et hanc crudelitatem,
In tuam innocentiam,
Tuamque charitatem,
Crimen meum exercuit
origo tot dolorum,
Crimen meum enecuit
Te Mundi Redemptorem.

96.

Hoc, hoc Te fecit gemere,
Cruorem hoc sudare,
Hoc in agone tremere,
Ad Patrem suspirare,
Hoc Te oppressit gravius,
Quam crux, quam bajulasti,
Hoc ipsa morte durius,
Quam insons tolerasti.

97.

Quod scelus? quæ iniuria
In Te mi JESU fuit
Immensa Tua charitas
Pro me latrone luit
Hinc super Te dolentibus
Dixi, non me lugere
Sed super vos, undantibus
Per ora rivis, fletibus

98.

Ah verè flere jusseras
Non Te, sed Peccatorum
Qui minùs pœnas lenius
Quàm criminum cœcitas
Plùs una te malitia
Affixit Peccatorum
Quàm omnia supplicia
Tuorum tormentorum

99.

Ah da mi JESU perpetuo
Lugere, lacrimarum
Da in hac vita affatim
Luctu non satiarum
Da JESU mi doloribus
Meis æternitatem
Diebus & ut noctibus
Deplorem cœcitatem

100.

Me mille mortes meritis
Crudelem Deicidam
Non esse in interitum
Stupefco parricidam

7. mem, mortis artificem
non esse interfectum,
Passi carnificem
denarum architectum.

Me vomitam, me fanieram
Catharma, excrementum,
Amurcam, lepram, scabiem,
Malorum complementum.

101.

Mihi! ut quid computor
inter existentes?
quis cur sustineor
inter innocentes?
quem Deus cerneret
nec vult, nec potest ferre,
ultque vitam perdere,
quam hostem me videre.

104.
Orbe toto expellite,
Hac lue liberate;
Cicutam hanc evellite,
Virus eradicare.
In ipso stygis gurgite,
Et piceo profundo,
Ne noxia sim, mergite.
Gravisque pestis mundo.

102.

Me sui ipsius & con-
ceptus ob Deum indi-
gne habitum.

105.
Me fulminum, & ignium,
Et Orci nutrimentum,
Calamitarum omnium
Ultrinsicum fomentum.
Cui consumendo Æquitas
Humana, nec Divina,
Nec sufficit æternitas,
Nec Ditis officina.

106.

si nequam homini
peccati puræ
& dignamini
vestro Creaturæ
hanc aspici
parem non vidistis,
& hanc excindite,
am diu quam tulistis.

Odi memet, & execror
Mihimet gravis factus, (c
Dei hostem abominor,
Qui noxis tot vallatus,
Ut Tartari communibus
Indignus sim tormentis,
Sed novis plectar ignibus
Plagarum instrumentis.

103.

me Augiæ stabulum,
credinem Cocyti!
ciliarum cumulum
ordium mephiti.

107. Pro

Job, 7.

107.

Pro meis novum carceris
 Sit Barathrum peccatis,
 Indignus qui cum cæteris
 Conjunctus sim damnatis,
 Nè meo, minùs meriti,
 Tactu contaminentur,
 Visóque me conterriti
 Magis exorocientur.

108.

O Iuda! Dei traditor,
 Et venditor Magistri!
 Ego, furentis, proditor,
 Vices agens ministri,
 Tu semel, ego nequior
 Te millies negavi,
 In hoc forsan felicitior,
 Quòd nondum desperavi.

109.

Tu medius in arbore
 Suspensus crepuiſti!
 Et exta rupto corpore
 In terram effudiſti,
 Et animam in Tartara
 Mersam flammarum rivo;
 Et ego post tot scelera
 Adhuc superſtes vivo?

110.

O ſidus! plenum gloria!
 O Stella perduellis,
 Indicens Cælo prælia
 In Dominum rebellis,

O Lucifer Tenebrio,
 Quò tua lux defect
 In noctem hanc ambigens
 Lethalis te coniecit

111.

In tenebras præſumptio
 Aternas deturbant
 UNA tecum ſeditio
 Tot millia damnata

Ah UNA tot municipia
 Tot cæli inquilina
 Monarchas tot & Principes
 Ad flammeos carceres

112.

UNA! me qui nec nomen
 Nec ſpeciem meorum
 Satis cognosco ſcelera
 Spirituum reorum

Conſortem dignum carceris
 Ut cum his inquilinis
 Aternùm miſer ardeat
 In flammeis ulſtris

113.

Vos Dæmones, & Gigantes
 Et ſimul univerſi,
 Unius ob piaculi
 Culpam, in Orcum

Quantumvis dereſtaſtis
 At mihi comparati
 Videri vos amabiles
 Forèſtis, & ornati

114.

114.

UNA cogitatio
Reos præcipitavit,
Mentis elatio
Culpavit, & damnavit,
Pœreatus, littoris
Exuperant arenas,
vincunt guttas æquoris,
Frondeſque comis plenas.

115.

bis nulla conjunctio (b)
Cum Deo Incarnato,
Ecce est participatio
Cum Salvatore nato,
Simplices, Potentiæ
Illius, Creaturæ,
Nos illius gratiæ
Pars sumus, & Naturæ.

116.

in nos auræ particula,
Et pars divinitatis,
Nos per amoris vincula
Immenſæ charitatis,
Moxit nos ſibi ſanguine
Carnis indutus veſtem,
Repletam Numine
Dilectionis teſtem.

117.

denas trieterides (i)
Vixit Redemptionis,

Cui Pater ephemerides
Præſcripſit Paſſionis,
Præſcripſit, & in arbore
Crucis Patri exſolvit.
Pro me litrum cum fœnore,
Et reum me abſolvit.

118.

Non his vos Numen gratiis
Dignatum, nec favore,
Æternis ſed ſuppliciiſ
Juſtitiaſ rigore,
Omnes addixit: fulmine
In ſingulos vibrato,
Sententiæ diſcrimine,
Nec gratiæ collato.

119.

Vos mitior æternitas,
Me gravior affliget:
Cum culpæ non ſit paritas,
Quæ vos, & me caſtiget:
In me cuncta irruite
Incendia flammaram!
O inferi! me plectite
Nocentem tot noxarum!

120.

Mala omnia præ pecca-
to eligenda, & ſui amor,
Dei amori poſthabendus.
Quantò fuiſſet fatius
Ignes inſiliſſe?

Et

(i) Concorporei & conſanguinei Xti facti eſtis: & divinx Naturæ
conſortes, S. Cyrillus Ep. Hieroſol. Catech. Myſtag. 4. (i Ad opẽ-
randam ſalutem noſtram Xtus 33. annis in terris vixit.

Et in Deum consultius
Nequaquam deliquisse ?
Culpæque purum inferos
Aeternum habitare,
Quàm in vindictam superos
Ultiores irritare ?

121.

Quidquid amens ferocia
Livorque Tyrannorum,
Et quidquid in supplicia
Avernis tormentorum
Furens potest intendere,
Hæc, UNUM, præstat pati,
Quàm vel levi offendere
Deum culpâ peccati.

122.

O Amor mi! O utinam
Abundè pati possem!
Et ad amoris trutinam
Non jam librare nôssem
Immensam cruciatuum,
Et copiam dolorum,
Sed plenos Orbes luctuum
Effundere meorum.

123.

Ah utinam dulcissimo
Cordi vel sic placerem!
Tibique amantissimo
Deo solamen ferrem,
Nihil totius perderem,
Mundi, Orcisque pœnas,

Quin & vivus descenderem
Ad flammæ aviscoriam

124.

O instar thuris liceat
In ara me cremari!
Et odor Tibi placeat
Amoris in altari,
Lubens totus in cinerem
Aut in carbones irem
Si gratum Tibi pulverem
Bustumque fore scierem

125.

Una plus oblectatio
Per me Tibi obtenta,
Fert ponderis, quàm pa
Et omnia tormenta
Quæ sine fine meritum
Reum possent ferire,
Aut penitus interitum
Culpæ pœnam concit

126.

O utinam! ne laberer
Incautus sapuissim!
Et mala tot, ne pleeteret
Sanus intellexissem!
Et funeris novissima
Futura providissem,
Nec toties mitissima
Te Bonitas laxissem!

127.

Tunc poteram præcordia
Divina demulcere,

veterana odia
culparum abolere!
ad thronum Clementiæ
offensam expiare,
ad tribunal gratiæ
locamen impetrare.

128.

Tuo, Te solatio,
gratiâ privavi!
Te delitio
calico fraudavi!
amore futili
Soma nitentis luti,
oris bulla fragili,
Tumore dissoluti.

129.

Amor meus, tradidi,
Malisque tot immerfi,
Te vendidi,
Universi,
obtrusi cymbium
Amarum magis felle,
obtruli ablynthium
Te nectare & melle.

130.

Te ingratitudinem
Cum frenore retunde!
Te tu amaritudinem
Te me rursus refunde;
Te cumque potum dederis
Te usque bibam fæces,

Mille licet miscueris
Tormenta, poenas, neces,

131.

Te jure decet gaudium,
Me torqueant mœrores
Meluctus, fletus, tædium,
Tormenta, crux, dolores;
Quantumvis dones veniam.
Tortore tamen gravi,
Monebit conscientiam
Interna vox: Peccavi!

132.

*Peccata aliena, dolendi materia abundans:
quid ni ergo etiam, inò.
& magis propria?*

Quamvis nullo contagio
Me scelerum culparet,
Nec gratiæ naufragio
Mersum noxa damnaret,
Uberrim tamen gemere
Deceret, & dolere,
Cordéque toto fremere,
Singultibusque flere.

133.

Ut si vel unus hominum
Tot inter milliones,
Te *UNIVERSI Dominum*
Læssilet, ultiones

T

Sat

Sat foret de me fumere
Continuis lamentis,
Injuriamque plangere
Afflictæ luctu mentis.

134.

Et ego ficus lumina
Omittam irrigare?
Quæ plura dominant crimina
Quàm guttas volvat mare?
Quisquis stellas per æthera
Est potis numerare,
Hic mea quoque scelera
Est potis computare.

135.

Millenis dignus mortibus
Cæli, Terræque reus,
Nunquam sat dignis fletibus
Me dolor plectet meus,
Novas licet iustitia
Dei, pœnas crearet,
Nunquam sat pro malitia
Pœnarum irrogaret.

136.

Peccatum quia à Beatissimis
in cælo abominabile, nobis
dolendi materies.
Quin & Senatus Cælitum,
Chorusque Beatorum,
Cui Tu, mi Deus! UNICUM
ES BONUM, UNUM, VERUM,

Es Infinita Bonitas,
Fugis Beatitudo,
Amabilis Suavitas
Mentis hilaritudo.

137.

Te intuentes diligunt
Tui ardent amore,
Tui offensam sentiunt,
Tanguntur & dolent
Mallentque cuncta perire
In nihilum abire,
Quàm levi te offenderent
Culpæque Te ferirent.

138.

O Divi! quæ spectacula
Catastraphen horrentem
Infanda quæ piaculum
Ingrati Peccatoris,
A me vidistis constructum
Infami Architecto,
Sanctasque leges diripi
In Strygem non propositas.

139.

Vobis exosus, fontibus
Tot calculis notatus
Tot scelerum reatibus
Et noxis infamatus,
Vestra sum tribunalia
Ausus interpellare,
Et effrons ad subsellia
Opem vestram rogatus.

140.

vos penitentiã
Fenos hilarare,
atq; vobis vehementiã
Contritus vos pacare
ces tot, doloribus
alierem compensare,
Caelites sceleribus
sumpsi irritare!

141.

noxarum odia,
detestationes,
vestra in præcordia
moris sanctiones,
& nunc, tot actibus
mere, legerentur
& velut ictibus
cor mallearetur.

142.

cor adamantinum
fracta dirumpatur,
serem silicinum
mola conteratur,
contritum respici (1)
humiliatum,
te nullum despici
appliciter prostratum.

143.

vos testor O Sidera!
ignus gratiarum
& tanta scelera
petitium mearum?

Nihil præter supplicia,
Nihil præter tormenta,
Et Numinis iudicia
Merebar in momenta.

144.

Abiectus quàm in stercore (m)
Putrescam ut jumentum,
Putri percussus ulcere (n)
Immergar in fimetum,
Meique desiderijs
Cordis tradar relictus, (o)
Novisque semper vitis
Sim reus & obstrictus.

145.

Hoc Dæmonum supplicium,
Hæc pœna Damnatorum.
Hoc atrox exercitium
Dolorum æternorum,
Odisse Numen, nec posse
Amare, revereri,
Virtutis opus nec nôsse
Nec legem exerceri.

146.

Sed æviternis odijs
In Deum desævire,
Horrendis & blasphemijs
In sanctum nomen ire,
Ut velut canes mordeant
Authorem sæculorum,
Iráque pejus ardeant,
Quàm flammis Inferorum.

T 2

247. Et

psal. 50. (m. Joel. 1. (n. Job. (o. Joel. 1.

147.
 Et hanc ego voraginem
 Pœnarum officinam,
 Hanc scelerum farraginem,
 Et odii sentinam,
 Infelix stygis incola
 Æternum habitabo?
 Deumque per tot sæcula
 Rebells blasphemabo?

148.
 In hunc mortis oceanum,
 Et barathrum abyssi
 Me merfit furor criminum,
 Cælique fors amissi,
 Et hinc indignus cernere,
 Indignus Te videre,
 Malis dictis incessere,
 Et cogar devovere?

149.
 O tormentorum maximum
 Et omnium malorum;
 Tot execrandas Dæmonum,
 Vocésque damnatorum
 Audire semper, rabie
 Iræque cor bullire,
 Deumque sine fatie
 Blasphemiis ferire.

150.
 O Deus meus! liceat
 Æternum cruciari!
 Sed & priùs displiceas
 Peccatis inquinari!

Expertem fas sit crimine
 Ardere, & amare,
 Intérque flammas fulmine
 Pœnâsque Te laudare.

151.
Magnitudo
 eordie Dei in peccato
 proponitur ad spe-
 gendam.
 Sed quæ Tui dignatio
 Quæ cura miserentis
 Quàm facilis oblatio
 Dei, servum foventis
 Sua gazophilacia,
 Opesque meritum
 Offértque mortis pretium
 Pro litro peccatorum.

152.
 Effusi pro me sanguinis
 Thesaurum Deitatis
 In salutem hominis,
 Et pensum libertatis
 Depromit, ut me liberos
 A iugo servitutis,
 Et inimicum duceret
 In Patriam salutis.

153.
 Tu miserator Dominus!
 Misericorsque Pater,
 Frumentum Tu, Tu pariter
 Tis plenus meri Cratere.

157.

O saginatum vitulum
 Ex adipe frumenti!
 O sacrum Patris epulum
 Tam grandis sacramenti!
 O dulcem vini poculum!
 O charitatis rorem!
 Quod nullum vidit sæculum,
 Quo potas peccatorem!

158.

Ut animi lætitiã,
 Mentis hilaritatem
 Prodas, addis & musicam,
 Vocisquę suavitatem,
 Totumquę facis gaudiis
 Cœnaculum sonare,
 Et animum tripudiis
 Concessis exultare.

159.

In partem vocas Angelos
 Tuorum gaudiorum,
 Omnesquę cœli regulos
 Et incolas polorum,
 Ut super pœnitentiã
 Unius Peccatoris
 Tecum agant lætitiã
 Amoris & honoris.

160.

Paterni patrimonii
 Sic amas Decoctorem?

T 3

Tul-

Tuique testimonii
Legisque desertorem?
O IESU? quid tenerimo
Tuo restat amori?
Nisi ut Te miserimo
Des totum peccatori?

161.

Das: quin imò comunicas,
Ceu fores mecum UNUS,
Et intimi magnificas
Amoris in me munus;
Nam Deum Deus exiit,
Ut fiat Homo Deus,
Et Homo Deum induit,
Ut Homo fiat Deus.

162.

O grande beneficium!
O magnum sacramentum!
Hoc summum artificium
Amoris argumentum,
Hoc maximum miraculum,
Quo majus nequit dari,
Quod cœlites spectaculum
Non possunt sat mirari.

163.

Hoc divinarum opus est
Misericordiarum,
Amoris iste scopus est,
Hæc meta gratiarum,
Qua salvum cupit hominem,
Et gloriâ donari,

Et interire neminem,
Sed cœlo coronari.

164.

Hoc opus super omnia
Est operum Tuorum,
Quo Patris agis munia
Tuorum filiorum,
Mavisque reis parcere,
Et mitis misereri,
Quàm sævus ultor plebi
Et iudex trux haberi.

165.

Humilis in Dei
tate fiducia.
Ego drachma abscondita,
Quam querens invenit
Ego sum ovis perditâ,
Quam lassus quæsitivus
Et è prædonum de niibus
Ereptam sustulisti,
Et in (lupis frementiibus)
Ovile retulisti.

166.

Ego vermis, & non homo,
Sum factus ut jumentum
Et Tu in Tua me Domo
O gratiæ portentum!
Honore me & gloria
Indignum coronasti,
Et Principem in regia
Paterna collocasti.

167. Q

167.

Quas vices gratitudinis,
Quas referam amoris?
Quas grates multitudinis
Laboris, & favoris?
Infinita Bonitas
Tot beneficiorum!
Inexhausta largitas
Donorum Divinorum!

168.

Nulla mens complectitur,
Nec intellectus capit,
Quis mortalis perditur,
Et nil caeleste sapit,
Nec iusta silentia
Vox omnis obmutescit,
Nec mans Eloquentia
Fratiscit, & tabescit.

169.

Quae miserentis Domini
Adoro Bonitatem,
Quaeque supplex Numini
Involvo vilitatem,
Quae posco sapientiam
Terra, putredo, Cinis,
Quae veneror clementiam
Quae iustitiam finis.

170.

Miserentia,
Quae non consumpsi summi,

Debetur, & victoriae
Nostrae caeleste munus,
Tuam misericordiam
Aeternam decantabo,
Et infinitam gloriam,
Nomenque dilaudabo.

171.

Anacephaleosis Dolo-
ris & Amoris Dei super
omnia, & ex hac verae
Contritionis Synæresis.
O insolens insania,
Qua vixi dementatus!
Cur mundi haec inania
Ceritus sum sedatus?
O stulta rerum somnia!
Quis credens insanivi!
O fluxa, fluxa omnia
Quae amens appetivi!

172.

Cur haec mundi crepundia
Tam serio dilexi?
Cur vera caeli gaudia
Incurius neglexi?
Cur vanis vanitatibus?
Cur credidi fortunae?
Cur castis voluptatibus,
Carnisque importunae?

173.

Cur verum ego gaudium
Te Deus non amavi?

T 4

Cur

Cur omnium compendium (t)
Te serò estimavi?
Te pulcritudo tam vetus
Tam nova, nimis serò,
Amavi, fluxarum latus
Delictarum mero.

174.

O Deus meus! utinam
Te citius amassem!
Et peccatorum sarcinam
Onusque declinasset!
Nec tam crudelis Domini
Fuissem jago pressus,
Nec manceps factus Dæmoni,
Malisque tot oppressus.

175.

Ah tædet, pudet, poenitet,
Blennum insanivisse,
Et, qui dolores continet,
Mundo inservivisse!
Ast nunc, quantumvis seriùs
Ad Te suspiro, clamo,
Et quàm priùs, jam veriùs
Te amo, amo, amo!

176.

Te amo super omnia
Creatæ & creanda;
Opes, mortis semina,
Et lucra detestanda,
Grandes honorum titulos,
Fumos & vanitates,

Auròque fusos vitulos,
Carnisque voluptates.

177.

Abominor, & execro
Quo fui captus visco,
Tota mente in Te seror,
Te solum concupisco,
Procul, quid quid non
est

Sit, vani vis ardoris
Nam solus scopus meo
Deus, & fons amoris.

178.

Non interruptis fletibus
Opprobria dolebo,
Et lacrimarum imbribus
Sinus meos replebo.
O si infectum reddere,
Quod factum est, licet
Differre nil, nil parceret
Industriæ liberet.

179.

O si qui malis visibus
Disparuere soles,
Et temporum reflexibus
Præteritorum moles,
Redirent ad infantiam
In verno flore firmam
Primamque innoceantiam
Puramque culpam vitam.

180. Quam

180.

Quanto momenta nobilis
Horasque pretiosas
Mercarer sumpta temporis,
Et dies otiosas
Virtuta nulla fluere
Tuo non sacra cultu,
Nec oculorum ruerent
Ictus vibrati vultu.

Et Paradiso excidi
Abyssu voluptatis,
Non quia *Ultor* Deus es
In sacula futura,
Sed quia Deus meus es,
Et ego Creatura!

181.

Quam stringerem amplexibus
Quae prius *Ver* labar,
Plenis amoris nexibus,
Quae prius oblectabar,
Nunc an *Ver* divitias
Prudentius tenerem,
Et spiritus delirias
Consultius foverem.

^{181.}
Amor Dei super omnia
excedit omnes creaturas
possibiles & existentes.
Te amo super omni,
Quaecumq; sunt, & erunt.
Quae fingere ingenia
Possunt, vel potuerunt,
Non quia Te amantibus
Mercedem polliceris,
Sed quia *DEUS OPTIMUS*
FUISTI, ES, & ERIS,

182.

Ah! ah! quis mihi meritos
Sufficiat dolores?
Ut affatim praeteritos
Plangam reus errores?
Ah doleo! doloribus
Non ex timore natis,
Nec Aegyptis quod ardoribus
Cremandus cum Damnatis.

Te Deus meus *UNICUM*
BONUM amans, amabo,
Te praeter nullum gaudium
Posthac desiderabo,
Tu solum mihi praemium,
TU MERCES MAGNA NI-
MIS,
Tu mihi instar omnium,
Tu vitae meae finis.

183.

Non quia caelum perdidisti
Sedem Beatitatis,

^{183.}
Tu summa amabilitas,
Tu ipsa pulchritudo,

Tu

Tu

Tu copiosa suavitas, (u)
Tu cordis plenitudo,
Tu omni melle dulcior,
Sapidiórque musto,
Tu lacte nutritibilior,
Cùm Te mi Deus gusto.

187.

Tu omni luce clarior, (x)
Splendidiórque sole
Tu Stellis es nitidior.
Omnique cali mole,
Tu mihi super aureas
Agenteásque gazas
Es charior, & gemmeas,
Et baccas pretiosas.

188.

Tu mihi super Onyches.
Smaragdos, & Beryllos,
Sapphiros, & Sardonyches,
Et Indiæ lapillos,
Tu Adamante charior,
Chrysolití hique auro,
Achate pretiosior,
Et omnium thesauro.

189.

Tu nunquam exstinguibilis, (y)
Et semper ardens ignis,
Tu flamma delectabilis,
Quæ sacros æstus gignis,
Accende me, ut ardeam,
Et Conflagrem amore,

Et in favillas abeam
Tuo flammans ardore
 190.

Totus accendar ignibus,
Ut diligam Te totus,
Flammis urar perennibus
Afflatu Tuo totus,
Tecum, qui amat quidpiam
Te, Deus, amat minus,
Aut præter ten et uspiam
In suos claudit sinus.

191.

Tu totum Tibi vendicæ
Cordis humani fundam,
In hoc te SOLUS colloca
Admirtis nec secundam,
Sedem Tuam non patens
Cuivis hospitem,
Hac tota solus fruens,
Et non fers corrivalem.

192.

Nam celo cùm descendens
E throno majestatis,
Et carneam indueres
Vestem mortalitatis,
Mancipium me Dæmonis
Amore coëmisti,
Et litro tui sanguinis
Me servum redemisti.

163.

hoc, Amoris gravitas,
Audendum, Te coëgit,
Eripale Divinitas
In hominem compegit.
Hæc est in tempore
Hæc in Terras, missus
In mortali corpore
Mortalis Deus visus.

194.

Verbum Altissimi
Infantem mutum fecit,
In antri vilissimi
Præsepium projecit,
Infantum, contemptum, pau-
perem,
Gementem, & plorantem,
In Naturæ carcerem
Conclucit exulantem.

195.

Mundi artificem
Et rerum conditorem
Fecit Opificem,
Et fabrum lignatorem,
Josepho Patri subditum,
Et Matri obsequentem,
In sudore madidum,
Et frigore trementem.

196.

duram imposuit
Vite necessitates,

Orsusque telam texnit
Crucum calamitates,
Exercuit opprobriis,
Ludibriis afflixit,
Mortisque, tot blasphemis
Reum, ferox, addixit.

197.

Amor movit formidinem
In horto deprecanti,
Sacrum sudare sanguinem
Fecit agonizanti,
Et, ut latronem, militum
Cohortes captivarent,
Suoque juri subditum
Catenis vincularent.

198.

Hic duxit ad Subsellia,
Et Præsidum senatum,
Ad terna tribunalia
Constanter accusatum,
Flagris scidit immanibus,
Spinisque caput cinxit,
Mortisque, suis manibus,
Chirographum affixit.

199.

Sic ultimùm in arbore,
Mi Deus, obiisti,
Et me in Tuo latere
Captivum inclusisti,
Asylum hoc refugii
Tuus expandit Amor,
Et

Et

Et ultimus supplicii
Me vocat ad Te clamor.

200.

Clavos inter & vincula
Agoris & torturas,
Caput luans in oscula
In aurem insulurras,
TUI AMORE MORIOR,
UT REDAMES AMAN-
TEM,
SIC AMOR MORTE DURIOR
ME COGIT EXSPIRAN-
TEM.

201.

Te Deus meus eligam
Quem prior elegisti,
Te Amor meus diligam,
Quem prior dilexisti,
Præstat cessare vivere,
Et mori hinc migrantem,

Cessare quàm diligere,
Te Deus, me amantem.

202.

Cùm nullum punctum
poris
Sit, hora, vel momentum
Quo mihi non contuleris
Opis Tuæ fomentum,
Qui me tot beneficiis
Dignaris immerentem
Et prævenistot gratis
Indignum Pœnitentem.

203.

Sic nullum tempus traham
Nec hora, nec momentum
Quod non amantis videris
Fidelis argumentum.
Nam TE amare vita est,
Amare mors cessare,
In hoc vis omnis fœta est,
Aut mori, aut amari.

Quoniam iniquitates meæ supergravi
sunt caput meum: & sicut opus grave
gravatæ sunt super me *Psal. 34.*
confitebor adversum me in iustificationem
meam Domino: & tu remisisti impietatem
peccati mei. *Psal. 33.*

Accipe Sacrificium confessionum mearum de
linguæ meæ, (a) quam formasti & excitavit
confitear nomini tuo: & sana omnia ossa mea
cant, Domine quis similis tibi? Neque enim

(a) S. Augustinus lib. 5. Confess; cap. 1.

quid in se agatur, quid tibi confitetur : quia ocu-
 tum non excludit cor clausum : Nec manum
 repellit duritia hominum : Sed solvis eam cum
 misericordis, aut miserans, aut vindicans & non est, qui se
 defendat à calore tuo. Sed te laudet anima mea, ut
 exte te : & confiteatur tibi miserationes tuas, ut laudet
 te. Non cessat, nec tacet laudes tuas universa creatura
 tua, nec spiritus omnis hominis per os conversum ad te :
 nec animalia, nec corporalia, per os considerantium ea;
 exurgat in te à lassitudine anima nostra, innitens eis,
 quæ fecisti : & transiens à te, qui fecisti hæc mirabiliter
 à tibi refectio & vera fortitudo.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei
 in gemitibus. *Psal. 30.*

Erò te amavi pulcritudo tam antiqua, & tam nova,
 (b) serò te amavi. Etecece intus eras, & ego foris,
 ubi te quærebam, & in ista formosa, quæ fecisti, de-
 sideriis irruebam. Mecum eras, & tecum non eram.
 Me tenebant longè à te, quæ si in te non essent, non
 essent. Vocasti, & clamasti, & rupisti surditatem meam.
 Percussisti, splendisti, & fugasti cæcitatem meam.
 Ingrasti, & duxi spiritum, & anhelò tibi. Gustavi, &
 sitiò : Tetigisti me, & exarsi in pacem tuam.

Anxiatus est super me spiritus meus : in
 me turbatum est cor meum. *Psal. 142.*

Quis similis tibi eriam in diis Domine ? (c) Quis si-
 milis tibi ? Magnus in sanctitate, terribilis atq;
 laus.

(b) Idem Conf : lib. 10, cap. 27. (c) S. Augustinus soliloq. cap. 33.

laudabilis & faciens mirabilia ? serò te cognovi lumen
 rum, serò te cognovi. Erat autem nubes magna & tenebr
 sa ante oculos vanitatis meæ, ità ut videre non possem
 lem iustitiæ, & lumen veritatis. Involuebar in tenebris
 tenebrarum, tenebras meas amabam, quia lumen
 cognoscebam. Cæcus eram, & cæcitatem amabam
 & ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde
 eduxit, ubi eram homo cæcus sedens in tenebris,
 umbra mortis ? Quis accepit manum meam, ut
 me educeret ? Quis est ille illuminator meus ?
 eum quærebam, & ipse quæsiuit me ; non voca
 cum, & ipse vocavit me. Quis est ille ? Tu es Do
 ne Deus meus, misericors, & miserator : Pater
 cordiarum, Deus totius consolationis. Tu sancte
 mine Deus meus, quem confiteor toto corde meo,
 rias agens nomini tuo. Non te quærebam, tu me quæ
 sivisti : non te invocabam, tu me vocasti ; Vocasti
 me nomine tuo. Intonasti desuper voce grandi
 teriorem aurem cordis mei : Fiat lux, & facta est lux
 & discessit nubes magna, & liquefacta est nubes
 brosa, quæ operuerat oculos meos, & vidi lucem
 & cognovi vocem tuam, & dixi : Verè Domine.
 es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris, & tene
 brarum, & vocasti me in admirabile lumen tuum,
 video. Gratias tibi illuminator meus. Et contremui
 sum, & vidi tenebras in quibus fueram, & abyssi
 nebrosam, in qua jacueram, & contremui, & ex
 & dixi : Væ ! væ ! tenebris meis, in quibus jacui ! væ
 cæcitati illi, in qua videre non poteram lumen

lumina tua ! vā prāteritā ignorantīā meā , quando non co-
 noscebam te Domine . Gratias tibi ago illuminator ,
 liberator meus , quoniam illumināsti me , & cogno-
 uisti me . Serō te cognovi veritas antiqua , serō te cogno-
 uisti veritas aeterna ; tu eras in lumine , & ego in tenebris ,
 non cognoscebam te , quia illuminari non poteram
 te , & non est lux extra te .

Domine ante te omne desiderium meum ,
 & gemitus meus à te non est absconditus .

Psal: 37.

Optissime , magnipotens Deus spirituum universae
 carnis , * cuius oculi sunt , super omnes vias filio-
 rum Adam , à die nativitatē eorum , usque in diem
 mortis eorum , ut reddas unicuique secundum opera sua ,
 bona vel mala : ostende mihi ut confitear tibi paupertate
 meam , quoniam dixi , quod dives essem , & nul-
 lum egerem , & nesciebam , quoniam pauper eram ,
 nudus , miser , & miserabilis . Credebam enim
 fore aliquid , cum nihil essem . Dixi sapiens efficiar ,
 cultus factus sum . Cogitabam me esse prudentem ,
 & acceptus sum , & video nunc , quia donum tuum est ,
 quo nihil possumus facere , quia nisi tu Domine
 audieris civitatem , frustra vigilat , qui custodit eam .
 docuisti me , ut cognoscerem me , quia dereliqui-
 stis me , & probasti me , non propter te , quod cognosce-
 rem te , sed propter me ; ut cognoscerem me . Nam ut
 Domine credebam me aliquid fore ex me , existi-
 mabam

Augustinus Soliloq. cap. 15.

mabam me sufficere per me, nec percipiebam
 niam tu regebas me, donec aliquantulum te elonga-
 me, & cecidi statim in me, & vidi & cognovi
 niam tu regebas me: & quod cecidi, fuit ex me
 quod surrexi; ex te. Aperuisti mihi oculos lux,
 citasti, & illuminasti me, vidi quoniam tentatio
 ta hominis super terram, & quod gloriari non valet
 te te omnis caro, nec justificatur omnis vivens,
 niam siquid boni est, parvi vel magni: donum
 est, & nostrum non nisi malum est. Unde igitur
 riabitur omnis caro? Nunquid de malo? Hic
 est gloria, sed miseria. Sed nunquid gloriabitur
 bono? Nunquid de alieno? Tuum Domine est
 num, tua est gloria: qui enim de bono tuo gloriatur
 bi quaerit, & non tibi quaerit, hic fur est, & latro
 similis est diabolo, qui voluit furari gloriam tuam.
 enim laudari vult de tuo bono, & non quaerit
 gloriam tuam, sed suam, hic licet propter tuum
 num laudetur ab hominibus, a te tamen vituperatur
 quia de dono tuo non tuam, sed suam gloriam
 fivit. Qui autem ab hominibus laudatur vituperatur
 te, nec liberabitur condemnante te. At tu Domine
 formator meus ex utero matris meae, non me
 dere in illa exprobratione, ut exprobreretur
 voluisse gloriam tuam. Tibi enim sit gloria,
 est omne bonum: nobis autem confusio faciei,
 miseria, quorum est omne malum, nisi tu volueris
 reri. Misereris quippe Domine, misereris omnium
 & nihil odisti eorum, quae fecisti, & das nobis
 nis tuis, & ditas nos Domine Deus inopes opimis

Quoniam diligis pauperes, & divites facis eos di-
 scis tuis. Ecce nunc Domine pauperes nos filii tui su-
 mus, & pusillus grex tuus, aperi nobis januas tuas, &
 erant pauperes & saturabuntur, & laudabunt te, qui re-
 runt te. Scio enim Domine, & confiteor docente
 quoniam illi soli, qui cognoscunt se pauperes, &
 dicuntur tibi paupertatem suam, dirabantur à te,
 quoniam qui se divites existimant, cum sint pauperes,
 non divitiis inveniuntur exclusi. Ego igitur confiteor
 Domine Deus meus paupertatem meam, ut sit tibi
 gloria tota, quoniam tuum est bonum per me ge-
 rere. Domine confiteor, ut docuisti me, nihil aliud
 habere, quam universa vanitas, umbra mortis, & abyssus
 tenebrosa, & terra inanis & vacua, quæ sine
 benedictione nil germinat, fructum quoque non
 facit, nisi confusionem, peccatum, & mortem. Si quid
 bonum unquam habui, à te recepi, quidquid boni ha-
 bere tuum est, vel à te habeo. Si quando steti, per te
 cecidi: sed quando cecidi, per me cecidi: & semper in-
 firmus fui, nisi tu me erexisses: semper cæcus fui,
 nisi tu me illuminasses. Quando cecidi, nunquam
 erexisses, nisi tu mihi manum porrexisses. Postquam
 erexisses, semper cecidisses, nisi tu me susti-
 neres. Sæpius perissem, nisi me gubernasses. Sic
 Domine, sic semper gratia tua, & misericordia
 prævenit me, liberans me ab omnibus malis, sal-
 vans à præteritis, suscitans à præsentibus, & muniens
 à futuris: præcidens etiam ante me laqueos peccatorum,
 & occidens occasiones & causas: *quia nisi tu hoc mihi fecisses,*
 U ego

ego omnia peccata mundi fecissem. Quoniam scio Domine quod nullum peccatum est, quod unquam fecerim, quod non possit facere alter homo, si Creator a quo factus est homo. Sed quod non facerem, tu iussisti: quod abstinerem, tu iussisti: & quod tibi crederem gratiam tu infudisti. Tu namque Domine rogasti tibi & mihi: ut adulterium: & omne aliud peccatum non committerem, gratiam, & lumen donasti.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua.

Ego autem sum filius ancillae tuae, qui me credidi dari manui tuae. * jam his meis pauperculis confessionibus confitear tibi liberator meus toto corde & reducam ad mentem meam omnia bona, quae tibi mihi à juventute mea omni vita mea. Scio quod quod ingratitude multum tibi displiceat, quae totius mali spiritualis, & ventus quidam desiccans urens omne bonum, obstruens fontem divinae cordiae tuae super hominem: qua & mala moriuntur, & viva jam opera moriuntur, & adipsiuntur. Et ego Domine gratias tibi agam si sim ingratus tibi liberator meus: quoniam liberator meus. Quoties jam me absorbuerat ille Draco, & tu ab ore ejus extraxisti me. Quoties ego peccavi, tu se paratus fuit deglutire me: Sed tu Domine defendisti me. Cum contra te iniquè agebam, tu mandata frangebam, stabat ipse paratus ut iret ad infernum, sed tu prohibebas. Egote

* s. Augustinus soliloq. cap. 18.

benignissimæ pietatis tuæ. Confitear tibi beneficia
 magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori
 mel, & secundò, & tertio, & centies, & milles
 ego semper ad infernum tendebam, & tu me semper
 ducebas, & justè milles damnasses me, si voluisses.
 Noluiti quia amas animas. & dissimulas peccata
 num propter penitentiam Domine Deus meus, misericordiam
 misericordiam in omnibus viis tuis. Nunc ergo
 hæc Domine Deus meus, & cognosco per lumen
 & deficit anima mea in misericordia tua magna,
 est super me: quoniam eripuisti animam meam
 no inferiori & me ad vitam reduxisti. Totus enim
 in morte, totumque me resuscitasti. Tuum igitur
 totum id, quod vivo, & totus totum me tibi
 Totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita
 vivat tibi, vita mea dulcis: quoniam totum me libera-
 ut totum me possideres: totum me refecisti, ut tu
 mere haberes. Diligam te igitur Domine, virtus
 diligam te ineffabilis exultatio mea, & vivat, jam
 mihi, sed tibi tota vita mea, quæ perierat in miseria
 resuscitata est in misericordia tua, qui es Deus
 cors & miserator, & multæ misericordiam in millia
 qui diligunt nomen tuum. Idcirco Domine Deus
 meus, sanctificator meus, jussisti in lege tua
 gam te toto corde meo, tota anima mea, tota
 mea, tota fortitudine mea, & totis viribus meis, &
 tiam ex intimis medullis cordis mei; omnibus
 momentis, quibus fruor bonis misericordiam tuam
 niam semper perirem, nisi quia semper me vivificasti.

momento me tibi obligas, dum omni momento
 magna tua beneficia præstas. Sicut ergo nulla
 est, vel punctum in omni vita mea, quo tuo bene-
 non utar: sic nullum debet esse momentum, quo
 non habeam ante oculos in mea memoria, & te
 diligam ex omni fortitudine mea. Sed nec hoc
 nisi tu dederis mihi, cujus est omne donum bo-
 & omne datum optimum descendens à Patre lumi-
 apud quem non est transmutatio, nec vicissitudi-
 obumbratio: Non enim est volentis, neque curren-
 sed tui miserentis, ut diligamus te. Tuum est Do-
 hoc donum, cujus est omne bonum: jubes te di-
 da quod jubes, & jube quod vis.

Merere mei Domine quoniam infirmus
 sum: sana me Domine quoniam contur-
 bata sunt ossa mea: Et anima mea turba-
 ta est valde, sed tu Domine usque quo?
Psal. 6.

agrotabam & excruciabar, * accusans memet ip-
 sum solito acerbius nimis, ac volvens ac versans me
 vinculo meo, donec abrumperetur rotum, quo
 exiguo tenebar, sed tenebar tamen. Et instabas
 occultis meis Domine severâ misericordiâ, flagel-
 geminans timoris & pudoris, ne rursus cessarem,
 non abrumperetur id ipsum exiguum & tenue, quod
 auferat, & revalesceret iterum, & me robustius al-
 ligaret.

V 3

6. Augustinus Confess: cap. 11. lib. 8.

ligaret. Dicebam enim apud me intus ; Ecce
 fiat, modò fiat. Et cum verbo jam ibam in pla
 Jam parè faciebam ; & non faciebam ; nec re
 tamen in pristina, sed de proximo stabam & resp
 Et idem conabar, & paulò minùs ibi eram, &
 minùs jam jamque attingebam & tenebam ; &
 eram, nec attingebam, nec tenebam, hæsitans
 morti, & vitæ vivere, plùsq; in me valebat deterius
 tum, quàm melius insolitum, punctumq; ipsum tem
 quo aliud futurus eram, quantò propius admo
 tantò amphorem incuriebat, horrorem ; sed non
 bat retro, nec avertebat. sed suspendebat. Re
 me nugæ nugarum, & vanitates vanitatum, &
 amicæ meæ, & succutiebat vestem meam carna
 submurmurabant ; Dimittisne nos ? Et à momen
 non erimus tecum ultra in æternum ? Et à mo
 isto non tibi licebit hoc & illud ultra in æternum
 quæ suggerebant in eo, quod dixi hoc & illud
 suggerebant, Deus meus ? Avertat ab anima
 misericordia tua. Quas lordes suggerebant ? qua
 cora ? Et audiebam eas jam longè minùs, quàm
 dius, non tanquam liberè contradicentes, eundem
 viam, sed velut à dorso muslitantes, & disceden
 quasi furtim vellicantes, ut respicerem. Retra
 tamen me recunquantem abripere, atque excutere
 & transilire quo vocabar, cum diceret mihi con
 violenta : Purasne sine istis poteris ? Sed jam
 me hoc dicebat. Aperiebatur enim ab ea parte,
 tenderam faciem, & quò transire trepidabam

Ecce in plenas continentiam, Serena, & non dissolutè hilaris,
 in plene blandiens, ut venire, neque dubitarem, &
 nec recedens ad me suscipiendum & amplectendum piis
 & religiosis, plenas gregibus bonorum exemplorum. Ibi
 & pueri & puellæ: ibi iuventus multa, & omnis æ-
 tas, & graves viduæ, & virgines anus, & in omnibus
 continentia nequaquam sterilis, sed fecunda ma-
 gisteriorum gaudiorum de maritate Domine. Et irri-
 dibat me irrisione exhortatoria quasi diceret: Tu non
 deris, quod isti & istæ? An verò isti & istæ in se-
 det ipsi possunt, ac non in Domino Deo suo? Domi-
 nus Deus eorum me dedit eis. Quid in te stas & non
 deris? Projice te in eum, noli metuere, non se subtra-
 hat, ut cadas. Projice te securus, excipiet & sanabit
 te. Et erubescbam nimis: quia illarum nugarum mur-
 mur adhuc audiebam, & cunctabundus pendebam. Et
 dicit illa, quasi diceret: obsurdesece adversus immu-
 ta illa membra tua super terram, ut mortificentur. Nar-
 rant tibi delectationes, sed non sicut lex Domini Dei
 est. Illa controversia in corde meo, non nisi de me
 solo adversus me ipsum. At Alipius affixus lateri meo,
 multati motus mei exitum tacitus operiebatur,

Meditatus sum nocte cum corde meo, &
 exercitabar, & scopebam spiritum meum.
 Nunquid in æternum projiciet DEUS:
 aut non apponet ut complacitior sit ad-
 huc? Aut in finem misericordiam suam

abscinder, à generatione in generationem? Aut obliviscetur misereri Deus? Aut continebit in ira sua misericordias suas? Dixi: Nunc cœpi: hæc mutatio deus Excelsi: Memor fui operum Domini: Memor ero ab initio mirabilium tuorum.
Psal. 76.

Ubi verò à fundo arcano alta consideratio coegit, * & congeffit totam miseriam meam in cœtum cordis mei, oborta est procella ingens, ferens gentem imbrem lacrimarum. Et ut totum effunderem cum vocibus suis, surrexi ab Alipio: Solitudo enim illi ad negotium flendi aptior suggerebatur, cessi remotius, quàm ut posset mihi onerosa esse ejus præsentia. Sic tunc eram, & ille sensit, quid. Aliquid enim puto dixeram, in quo apparet sonus vocis meæ, jam fletu gravidus, & sic surrexi. Mansit ergo ille, ubi sedebamus, nimè stupens sub quadam fici arbore stravi me, nescio quomodo dimisi habenas lacrimis, & proruperunt flumina lacrum meorum, acceptabile sacrificium tuum. Et quidem his verbis, sed in hac sententia multa dixi tibi Domine usque quo? Usque quo Domine irasceris in finem? Ne memor fueris iniquitatum nostrarum quarum, Sentiebam enim me ab eis teneri. Jactabam voces miserales; quamdiu, quamdiu, cras, cras? quare non modo? quare non hac hora finis turpitudinis meæ? Dicebam hæc, & flebam amarissima contumelia.

* S. Augustinus Confess. cap. 12. lib. 8.

cordis mei. Et ecce audio vocem de vicina domo,
 am cantu dicentis, & crebro repetentis, quasi pueri aut
 cellæ, nescio: Tolle, lege, tolle, lege: Statimque
 utato vultu, intentissimus cogitare cœpi, utrumnam
 erent pueri, in aliquo genere ludendi cantare tale ali-
 id: nec occurrebat omninò audivisse me usquam,
 pressòque impetu lacrimarum, surrexi, nihil aliud
 erpretatus, nisi divinitus mihi juberi, ut aperirem co-
 cem, & legerem, quod primum capitulum invenis-
 m. Audieram enim de Antonio, quòd ex Evange-
 a lectione, cui fortè supervenerat, admonitus fuerit,
 quam sibi diceretur, quod legebatur: vade, vende
 omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesau-
 rum in cælis: & veni, sequere me: & tali oraculo con-
 tum ad te esse conversum. Itaque concitus redii ad eum
 cum, ubi sedebat Alipius, ibi enim posueram codicem
 apostoli, cum indè surrexeram. Arripui, aperui, &
 in silentio capitulum, quo primum coniecti sunt o-
 mei: Non in comestationibus, & ebrietatibus: non
 cubilibus & impudiciis: non in contentione & æ-
 mulatione: sed induimini Dominum Jesum Christum,
 carnis providentiam ne feceritis in concupiscentiis ve-
 nis. Nec ultra volui legere, nec opuserat; Statim
 ppe cum fine hujusce sententiæ, quasi luce securita-
 tusa cordi meo, omnis dubitationis tenebræ diffu-
 unt. Tum interjecto, aut digito, aut nescio quo
 signo, codicem clausi, & tranquillo jam vultu indi-
 i Alipio. At ille, quid in se ageretur, quod ego
 ciebam, sic indicavit. Petit videre, quid legissem,
 tendi; & attendit etiam ultra, quàm ego legeram:

& ignorabam, quid sequeretur. Sequebatur
 Infirmum autem in fide recipite: Quod ille ad
 mihiq; aperuit. Sed tali admonitione firmatus est
 citòque ac proposito bono, & congruentissimis
 moribus, quibus à me in melius jam olim valde
 distabat, sine ulla turbulenta cunctatione con-
 vertit. Inde ad matrem ingredimur, indicamus, gratias
 narramus quemadmodum gestum sit. Exultavit
 umphat: & benedicebat tibi, qui potens es ultra
 petimus aut intelligimus facere; quia tantò amp-
 à te concessum de me videbat, quàm petere sole-
 ferabilibus flebilibusque gemitibus. Convertisti
 ità me ad te, ut nec uxorem quærerem, nec
 spem sæculi huius, stans in ea regula fidei, in qua
 te tot annos ei revelaveras. Et convertisti luctum
 gaudium, multò uberius, quàm voluerat: &
 chariùs atque castiùs, quàm de nepotibus carnis
 quirebat.

Dolor meus in conspectu meo semper

Quoniam iniquitatem meam annuntia-
 bo: & cogitabo pro peccato meo.

ET tibi quidem Domine, * cujus oculis nudus
 byssus humanæ conscientia, quid occultum
 in me, etiamsi nollem confiteri tibi? Te enim
 fconderem, non me tibi. Nunc autem quòd
 meus testis est displicere me mihi, tu resulges,
 & amaris, & desideraris, ut erubescam de me,

* S. Augustinus lib: 10. Confess. cap. 2.

am me, atque eligam te, & nec tibi, nec mihi placeam,
 de te. Tibi ergo Domine manifestus sum, qui-
 que sum; & quo fructu tibi confitear dixi. Neq;
 id ago verbis carnis & vocibus, sed verbis animæ,
 clamore cogitationis, quem novit auris tua. Cùm
 malus sum, nihil est aliud confiteri tibi, quàm di-
 licere mihi. Cùm verò pius, nihil est aliud confiteri
 quàm hoc non tribuere mihi: quoniam tu Domine
 benedixisti iustum, sed priùs enim iustificas impium. Con-
 fiteor itaque mea, Deus meus, in conspectu tuo tibi ta-
 ceat, & non tacitè: tacer enim strepitu, clamat affe-
 ctu. Nequè enim dico recti aliquid hominibus, quod
 non à me tu priùs audieris: aut etiam tu aliquid tale
 dicis à me, quod non priùs mihi tu dixeris.

**Dilcedite à me omnes qui operamini ini-
 quitatem: quoniam exaudivit Dominus
 vocem fletus mei. Exaudivit Dominus
 deprecationem meam: Dominus oratio-
 nem meam suscepit: *Psal. 6.***

Quid mihi ergo est cum hominibus, ut audiant con-
 fessiones meas, quasi ipsi sanaturi sint omnes langvo-
 res meos? Curiosum genus ad cognoscendam vitam alie-
 nam; desidiosum ad corrigendam suam. Quid me
 querunt audire, qui sum? qui nolunt à te audire, qui
 querunt? Et unde sciunt, cùm à me ipso de me ipso audiunt,
 verum dicam: quandoquidem nemo scit hominum,
 quid agatur in homine, nisi spiritus hominis, qui in ipso
 est

* S. Augustinus lib. 10. Confess. cap. 3.

est? Si autem à te audiant de seipsis, non poterunt
 re, mentitur Dominus. Quid est enim à te audire
 se, nisi cognoscere se? quis porro cognoscit, &
 falsum est, nisi ipse mentiatur? Sed quia charitas
 credit, inter eos utique, quos connexos sibi me
 facit, ego quoque Domine etiam sic tibi confiteor,
 audiant homines, quibus demonstrare non possum
 vera confitear, sed credunt mihi, quorum mihi
 charitas aperit. Verumtamen tu, medice meus in
 quo fructu ista faciam, eliqua mihi; Nam confessio
 præteritorum malorum meorum, quæ remisisti &
 xisti, ut beares me in te, mutans animam meam
 sacramento tuo, cùm leguntur & audiuntur, exci-
 cor, ne dormiat in desperatione, & dicat, non possum
 sed evigilet in amore misericordiæ tuæ, & dulcedine
 gratiæ tuæ: quæ potens est omnis infirmus, qui sibi
 ipsam sit conscius infirmitatis suæ: Et delectat
 audire præterita mala eorum, qui jam carent eis:
 idè delectat, quia mala sunt; sed quia fuerunt, & non
 sunt. Quo itaque fructu, Domine Deus meus,
 quotidie confitetur conscientia mea, spe misericordiæ
 securior, quàm innocentia suâ. Quo fructu, quæ
 etiam hominibus coràm te confiteor per has literas,
 huc quis ego sim, non quis fuerim? Nam illum fructum
 vidi, & commemoravi. Sed quis, adhuc sim, eorum
 ipso tempore confessionum mearum, & multi hoc
 se cupiunt, qui me noverunt, & non me noverunt,
 ex me, vel de me aliquid audièrunt, sed auris eorum
 non est ad cor meum, ubi ego sum, quicumque
 Volu

Volunt ergo audire confitentem me quid ipse intus sim:
 nec oculum, nec aurem, nec mentem possunt inten-
 dere: credituri tamen volunt, nunquid cognituri?
 dicit enim eis charitas, qua boni sunt, non mentiri me,
 me confitentem, & ipsa in eis credit mihi.

Confitemini Domino quoniam bonus:
quoniam in sæculum misericordia ejus.
Psal: 106.

Primum animæ ornamentum confessio, quæ & pec-
 catores purgat, & justum reddit purgatorem. * Si
 peccata sunt, in confessione lavantur: Si bona opera,
 confessione commendantur. Cùm malatua confiteris,
 sacrificium Deo Spiritus contribulatus: cùm Dei bene-
 ficia, immolas Deo sacrificium laudis. Absque con-
 fessione justus judicatur ingratus, & peccator mortuus
 reputatur. Confessio igitur est peccatoris vita,
 iusti gloria. Video David dicentem: Peccavi: Et
 audiens: Transtulit Dominus peccatum tuum à te,
 non morieris. Considero Mariam, si non verbis,
 tamen operibus publicè sua crimina confitentem, & Do-
 minum pro ea respondentem: Dimissa sunt ei peccata
 multa, quoniam dilexit multùm. Respicio Principem
 apostolorum negantem timidè, amarissimè flentem,
 Christum illum respicientem. Felicem latronem in-
 teor se accusantem, Christum excusantem, & Do-
 minum promittentem: Hodie mecum eris in Paradi-
 so.

* S. Bernardus serm. de v. grad. Confess: fol. 1707.

so. O quàm sublimis ista confessio, per quam de
 tibulo ad regnum, de terra ad cælum, de cruce
 damnatus ac crucifixus ad paradysum ascendit. Co
 riosa confessio, quæ Petrum Apostolum, trinæ nega
 nis crimine liberavit: & ab Apostolatûs culmine ca
 non permisit. Fidelis institutio, quæ Mariæ mu
 diligenti, multum dimisit: & amoris multi
 signitam, discipulorum corpori sociavit. Pra
 miseratio, quæ regem & Prophetam multiplici
 num inundatione mundavit, & in antiquæ gloriæ
 gnitatis perducendo reduxit. Hæc est via, quæ
 rem suam nunquam fefellit, quæ nunquam deser
 nisi deserentem se.

*S. Anselmus de Miseria hominis, peccator
 reatu, gravitate, pœnitudine, judicij horrore,
 & pœnis Inferni.*

Terret me vita mea. Namque diligenter disc
 apparet mihi aut peccatum, aut sterilitas fer
 ta vita mea. Et si quid fructus in ea videtur, si
 aut simulatum aut imperfectum, aut aliquo modo
 ruptum, ut possit, aut non placere aut displicere
 Ergo O peccator, vita tua, jam ferè tota, aut in
 cato est, aut damnabilis, aut infructuosa, & contem
 bilis. Sed quid separo infructuosum à damnabili
 que, si est infructuosa, est & damnabilis. Con
 nim & verum esse, quod veritas Dei dixit: om
 bor, quæ non facit fructum bonum, excindetur
 in ignem mitteretur. Denique si quid ago utile,

nullatenus illud compenso alimentis corporis, qui
 abutor. Sed quis pascit pecus, quod nec tantum
 odest, quantum consumit: & tamen tu benignus
 pascis, tu nutris, & expectas tuum inutilem, verum
 nocentem peccatis. Quam tolerabilius canis putri-
 sceret hominibus, quam anima peccatrix DEO,
 quam infelicius ista Deo, quam ille hominibus. Heu
 non hominem, sed opprobrium hominis, vilius peccato-
 rum, pejus cadavere. Tædet animam meam vitæ, vive-
 re erubesco, mori pertimesco, quid ergo restat tibi,
 peccator, nisi ut in tota tua vita plores totam vitam
 tuam, ut ipsa tota se ploret totam. Sed est in hoc ani-
 ma mea miserabiliter mirabilis, & mirabiliter misera-
 bilis: quia non tantum dolet, quantum se noscit: sed
 sic secura torpet, velut quid patiat, ignoret. Anima
 miserabilis, quid agis, quid torpes anima peccatrix? Dies
 iudicii venit, juxta est dies Domini magnus, juxta est,
 velox nimis dies iræ, dies illa, dies tribulationis &
 angustiarum, dies calamitatis & miseriæ, dies tenebrarum &
 tenebrarum, dies nebulæ & turbis, dies tubæ & clangoris,
 vox diei Domini amara! Quid dormitas anima tepida,
 digna evomi? Quid dormitas? qui non expergiscitur,
 non tremit ad tantum tonitruum, non dormit, sed
 torpens est! Arbor infructuosa, ubi sunt fructus tui?
 Arbor digna securi, & igne, digna succidi, & succen-
 dendi, qui sunt fructus tui? Utiq; spinæ pungentes, &
 thorns, quæ utinam hic te poenitendo punge-
 rent, ut consurgerent: sic amarescerent, ut evanescerent,
 forsitan parvum quid putas peccatum aliquod? Utinam
 strictus iudex parvum existimaret aliquod peccatum.

Sed

Sed heu me? Nonne omne peccatum per pravari-
nem Deum exhonorat? Quod ergo peccatum
tor audebit dicere parvum? Deum enim exhonora-
quando est parvum? O lignum aridum, & in
æternis ignibus dignum, quid respondebis in illis
cum exigitur à te usque ad ictum oculi omne tempus
vivendi tibi impensum, qualiter fuerit à te expensum?
Tunc quippe condemnabitur quidquid fuerit inventum
in te operis, vel otiosi sermonis & silentii, usque
minimam cogitationem: etiam quòd vixisti, si
fuerit ad Dei voluntatem directum. Væ, quæ
cata ibi proruent ex improvise, quasi ex insidiis,
modò non vides? Certè plura, & fortassis terribilia
ra his, quæ nunc non vides. Et quæ non esse
pütas, & quæ nunc esse bona credis, nudata facie
parebunt ibi nigerrima peccata. Ibi procul dubio
pies prout gessisti in corpore, cum tunc nullum
tempus misericordiæ, cum pœna recipitur, & clem-
latio nulla datur. Hic cogita, quid gessisti, quid
teat te recipere. Si multa bona, pauca mala, multum
gaude: si multa mala, pauca bona, multum luge. O
tilis Peccator! an non sufficiunt tibi hæc ad impen-
rigitum? An non sufficiunt ad eliciendum sanguinem
& medullas in lacrimas? Væ mirabilis duritia, ad
confringendam leves sunt tam graves mallei, O
sensibilis torpor, ad quem concitandum sunt obtu-
acuti aculei! Prò Lethalis sopor! ad quem excitandum
raucum est tam terrificum tónitruum. Peccatum
utilis! satis hæc tibi debent esse ad continuandum
ctum! sufficere tibi possunt ad sorbendas juges

sed quid debeo de gravedine, de magnitudine im-
 mentis miseræ quidquam dissimulando tacere, & ocu-
 animæ meæ frui? An ut improvise irruant repentini
 flores, & subito ingruat intolerabilis? Certè non,
 expedit, peccatori. Si enim dixero, quidquid
 tero excogitare, nondum ad id, quod res est, pote-
 operari. Igitur deducant oculi mei lacrimas per
 em & noctem, & non taceant. Auge ergo pecca-
 auge superioribus ærumnis pondus, adde terrorem,
 ulatum super ululatum: nam ipse te judicabit, ad cu-
 contumeliam spectat, quidquid inobediens DEO,
 prævaricator peccat, qui mihi bonum pro malo red-
 dit, cui ego malum pro bono: qui nunc patientissi-
 mus, tunc districtissimus; clementissimus nunc, ju-
 stissimus tunc. Heu me! heu me! cui peccavi?
 Deum inhonoravi, omnipotentem provocavi; Pecca-
 vi, quid feci? Cui feci? quàm malè feci? Væ!
 Ira omnipotentis ne irruat super me! Ira Omni-
 potentis ubi poteris capi in me? Non est qui possit
 terare. In toto me angustia: hinc erunt accusan-
 peccata: inde terrenus justitia, subtus patens horri-
 um chaos inferni, desuper iratus judex, intus urens
 conscientia, foris ardens mundus. Fustus vix salva-
 tur, peccator sic reprehensus in quam partem se pre-
 ter? Constrictus ubi latebo, quomodo apparebo?
 erare erit impossibile, apparere intolerabile. Illud
 sidero, & nusquam erit: istud execrabor, & ubiq;
 Quidquid erit tunc, quidquid erit tunc: quis
 erit me de manibus Dei? Unde mihi consilium?

X

Unde

Unde salus? Quis est, qui dicitur MAGNI CO
 LII ANGELUS? qui dicitur SALVATOR, a
 men eius vociferer? Jam ipse est, jam ipse est IESU
 ipse idem est iudex, inter cuius manus tremo. *Sanctus*
 jam, O peccator, respira ne desperes, spera in con
 times. Aufuge ad eum à quo aufugisti: *O*
 importunè, quem superbè provocasti. IESU, *S*
 propter hoc nomen tuum, fac mihi secundum no
 tuum. *JESU, JESU*, obliviscere superbum
 cantem. Nomen dilectum, nomen delectabile
 men confortans peccatorem, & beatæ spei. Quid
 est *JESUS*, nisi Salvator? Ergo IESU propter
 ipsum esto mihi IESUS, qui me creasti, non per
 Qui me redemisti, ne condemnes: qui me creasti
 bonitate, ne perimas opus tuum mea iniquitate
 go piissime, ne perdat me mea iniquitas; quod
 tua omnipotens bonitas. Recognosce benignitas
 quod tuum est, & absterge, quod alienum est.
 SU, IESU, miserere, dum tempus est miserendi
 damnes in tempore iudicandi. Quæ namq; tibi
 in sanguine meo, si descendero in æternam corrup
 nem? Neq; enim mortui laudabunt te Domine
 omnes qui descendunt in infernum. Si me ad
 intra lausivum tuæ misericordiæ sinum, non erit
 stior propter me Domine. Admitte ergo, ô deli
 tissime IESU, admitte me intra numerum electo
 tuorum; ut cum illis te laudem, te perfruar, glori
 te; inter omnes, qui diligunt nomen tuum; qui
 DEO Patre, & Spiritu Sancto, gloriaris per inter
 ta sæcula.

Prototypon feu Methodus veræ Pœnitentia, & confessionis.

Sanctus Bernardus serm : 3. in festo S. Andreae Apostoli. circa dimidium : mihi fol : 331.

O Stendam tibi unum iustorum iustissimè confitentem. Quæris quis nam sit? Psaltes Domini est. Dixi, inquit, confitebor adversum me injustitiam meam Domino. Dixi, hoc est, in corde proposui, non coactus, non compulsus, sed spontaneus. Injustitiam meam, ait, non alienam, adversum me arguens, & accusans. Vides, quia non timore alterius, vel ad alium accusandum, sed seipsum Sanctus Domino confiteatur. Pro huiusmodi confessione, remittes tu Domine impietatem peccati mei. Pro hoc orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Hæc præmium in corde germinat ad justitiam: post hæc in ore nascitur ad salutem. Primus ejus gradus est cognitio peccati. In hac cognitione videndum est, quid egeris, quantum contumeliis affeceris corpus tuum, ambulans in confessione desiderii, sicut & gentes quæ ignorant DEUM, possidens vas tuum in immunditia & vilitate, non in sanctificatione & honore. Considerandum est etiam quem merueris ignem, scilicet illum, qui paratus est in gehemo & angelis ejus, & omnia genera pœnarum, quæ in illis pœnalibus locis cumulantur & crescunt. Inspicendum verò, quid amiseris, bona videlicet illa, quæ non oculus vidit, & auris non audivit, & in cor ho-

minis non ascenderunt, quæ paravit Deus diligenter
 se. Horum igitur omnium consideratione pertentus
 tu transi ad pœnitentiam ultricem vitiorum, altitudo. N
 virtutum. Pœniteat, quod tot & tantis flagitiis
 volutus, in luto fœcis & miseriæ diutiùs jacuisti. Hæc p
 nitentiam agens corpus tuum conteras, & furibundum su
 carnis asello incentivorum semina subtrahens, pœnitentia po
 tenda ampliùs non admittas, ne vulnus vulnere
 quenter ingeminans, confringas ossa animæ tuæ; quomul
 custodit in justis Dominus, unum ex his, inquam. Hæc lit
 non conteretur. Nam hæc duo ità sibi invicem con
 juncta sunt, ut se cognoscere nemo possit, nisi pœnitentia
 teat: & pœnitere non possit, nisi se cognoscat. Pœnitentia
 ergo tibi cognitus, & in te pœnitens, transvola ad pœnitentia
 tium gradum, dolorem cordis, & jam plantata erit pœnitentia
 stitia plantatione illa, quam plantavit pater tuus caelestium
 Dole igitur, quia Creatorem offendisti, cujus legem contemp
 caelestia & terrestria præter te indefessa statione con
 vant: & in tanta Republica Dei tu solus peregrinus non fu
 & imperatoriæ majestatis decreta non curas. Surgat tibi
 acrior dolor, quod cum Creatore etiam patrem offendisti,
 deris, & illum patrem, qui tibi ministrat siderum, quia C
 sus, fœcunditatem terræ, fructuum ubertatem, Ac nequa
 cedat & acerrimus qui pertranseat animam tuam, quod quæ
 tantum benefactorem contempseris, qui dolorem tuum
 eis sustinuit, ne dolores inferni ampliùs sustineres. Sicut
 igitur in interiori homine justitia germinante, sicut inquit
 erumpat in arborem, & loquatur lingua, quod scientia loquit
 loquebatur. Quartus itaq; gradus est Confessio. Hæc
 Hæc

Hæc purè facienda est, quia non est pars una peccatorum
 dicenda, neque levia confitenda, & gravia diffiten-
 da. Nec alter accusandus, & ipse excusandus, sed
 cum justo dicendum est: Non declines cor meum in
 verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis. Hæc
 sunt verba malitiæ, & gravis malitiæ, quæ gravior
 non possit esse. Confitendum est, & humiliter, ut
 eadem sit in corde, quod sonabit in ore. Sunt enim
 nonnulli qui narrare in confessione solent, quæ vel ar-
 gumentè literatorio, & fortiter gladiatorio gessere conflictu;
 quod dolor! sub humilitatis pallio superbiam inducentes,
 & putantes se posse vitare oculos judicis cuncta cer-
 ventis. Nonnè utique Reges Saul & David redargu-
 ti à Prophetis, Samuele & Nathan, dixerunt, *pecca-*
ta erunt ei? Et tamen Saul audivit: transtulit Dominus regnum
 tuum à te, & dabit illud æmulo tuo: & David: *trans-*
tulit Dominus peccatum tuum, & non morieris?
 Quid est hoc? Nisi quia quod Saul habuit in ore,
 non fuit in corde: & humilitas, quæ in ore David ex-
 iit, in corde etiam radiavit? Dicendum est & fide-
 liter, ut in fide Ecclesiæ credat sibi peccata dimitti:
 quia Cain & Judas purè & humiliter confessi sunt, sed
 nequaquam fideliter, quia alter eorum desperans ad
 infernum cucurrit; alter illud grande scelus evomuit:
 Major est iniquitas mea, quàm ut veniam merear.
 Mentiris latro, quia major est pietas Dei, quàm quæ vis
 iniquitas: quia miserationes ejus super omnia opera ejus.
 sequitur quintus gradus, maceratio Carnis, quæ jejuniis
 & vigiliis attenuanda est, ne nova prurigine voluptuo-
 sa

fam revolvat pravitatem &c. Sextus, qui est con-
 etio operis. Prohibe ergo linguam tuam à malo, &
 rare quod bonum est, & sensuales motus tuos con-
 nentia frænis infræna, & sic erit pax in terra carnis tuæ.
 Argue malos pro persona quam habes; & te præse-
 justitiam non sinas sepeliri. Septimus gradus est
 severantia bonitatis. Et in hoc septimo vocabit te Do-
 minus cum Moyse de medio caliginis; & in ipsa
 vinitatis substantiam interiores oculos infiget. Per
 verantiam autem faciunt expectatio præmiorum, &
 narum recordatio, primitiæ spiritûs & donum ca-
 ste, de quibus loquitur Apostolus: quod nec ex-
 tus ignorat, nec inexpertus intelligit. Stultitia
 est enim illi, & non potest intelligere, quæ
 sunt Spiritus Dei.

est cor
nalo, m
tuos co
carnita
re pra
lus este
abit te
ipsum
t. 7
orum,
num co
nec ex
Stultia
, quae

Quomodo sedet sola Civitas plena populo: facta est quasi vidua
princeps provinciarum facta est sub tribulo.
Orans ploravit in nocte, et lacrimae eius in maxillis eius: non est
qui consoletur eam ex omnibus charis eius: omnes inimici eius spre-
runt eam, et facti sunt ei inimici. Thron. J. v. 2. 2. Melchior Hoffner sc.
Wanquart. del.

101
102

T
LA
C
P
is &
dii,
t lup
T
re su
et est
ta ter
alis fa
ovori
e æ
& pro

LIBER QUINTUS.

THRENI

Sive

LAMENTATIONES JEREMIÆ.

CAPUT PRIMUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Plangit desolationem Jerusalem, non primam sub Joachin, sed extremam sub Sedecia templo combusto: atque per antithesin prioris status & felicitatis, bona cum malis posterioris, puta exilii, & captivitatis confert. Sic Christus allegoricè fleuit super Jerusalem vastanda per Titum. Lucæ 19. 41.

Tropologicè luget hic Jeremias captivitatem animæ sub peccato, inquit Origenes, quæ in Babylone, est vitiorum confusione, inquit Olympiodorus, vincula tenetur: hæc enim Deo sponso suo viduata, ve etialis facta diabolo, in singulos sæpè dies, imò horas, novorum malorum operum & lapsuum, novæque culpe æquè ac pœnæ ei pendit tributum: ideòque exulat, & proscripita est à Deo, à cælo, à sanctis, & Angelis,

X 4

ab

ab omni bono & virtute. Diabolus enim est verus fugere
 buchodonosor, id est, infessio angustiae, ait Olym. ec B.
 scilicet est crudelissimus tyrannus. Quocirca B. tem, a
 Abbas tom. 2. Biblioth. SS. PP. orat. 29. lamentatione
 animae peccatis subditae instar Threnorum Jeremiaem, &
 scripsit, in quibus inter cætera sic plangit. *Vae* nobis
 qui in hoc exiguo vitæ spacio voluptati dediti sumus, & ev
 ut iniquæ, & brevi carnis cupiditati satisfaciamus. *Vae*
 jucundissimo divinæ gloriæ spectaculo indignos compend
 mus. *Vae* nobis, qui carnem nostram, quæ in partu
 nem resolvenda est, & vermium esca futura, in partu
 ris fovemus & enutrimus: nec ignem, in quo partu
 perpetuo excrucianti, nec vermem, qui nunquam partu
 mit, extimescimus. *Vae* vobis, qui mortalitatem partu
 immortalitate non comparamus, & divinam ac summa
 dandam rectitudinem negligimus. *Vae* nobis, qui S. Pel
 poris morbos & dolores tam facile sentimus, in ambo epif
 autem ægritudinibus & vulneribus gravissimis carnis luti
 omni sensu. *Vae* nobis, qui cum de omni actione, de
 inni verbo otioso, de omnibus denique improbis & in
 puris cogitationibus rationem reddituri sumus apud
 cem severissimum tamen, tanquam liberi simus futu
 nullis reddendis rationibus obnoxii, totum vitæ
 tempus sine ulla hujus rei sollicitudine transigimus. *Vae*
 nobis, qui pulicum, & lendum, & pediculorum &
 muscarum, & culicum, & apum morsus atque acule
 ferre non possumus, ab ingenti autem dracone, qui
 ces horrendas aperit ut nos devoret, & absorbeat, &
 busque pestiferis mortis aculeis vulneret, nec studemus

...fugere, nec ullum adversus eum imploramus auxilium.
 ...B. Isaias Abbas. Est ergo, ac peculiariter, Ieru-
 ...ca B. ...em, anima, quæ peccato mortali consentiens, statu
 ...ntat...titia, & regno Dci privata, dæmonis regnum, ju-
 ...remia...m, & tyrannidem subit, & clades longè majores,
 ...Væ...am Ierusalem olim, vel quodvis Regnum aut Respu-
 ...sum...ca eversa, experiri, & perpeti cogitur, ut meritò
 ...ciam...nitens Threnos hosce usurpet, ac inter alia dicat il-
 ...s con...ed cap. 3, vers. 12.

...in par... Terendit arcum suum, & posuit me quasi signum
 ...sagittam; mist in renibus meis filias pharetræ suæ.
 ...quo... v. 15. Replevit me amaritudinibus, inebriavit me
 ...quam...sibus. Exempla & lamenta pœnitentium stupen-
 ...atem...vide apud Climacum gradu. V. de pœnitentia. Item
 ...ac...vita S. Mariæ Magdalenæ, S. Mariæ Ægyptiacæ,
 ...quæ...S. Pelagiæ pœnitentis. Audi & Hieronymum de se-
 ...in...epistolâ ad Florentium. Ego cinis, & vilissima
 ...is car...luti, & jam favilla. Ego cunctis peccatorum sor-
 ...ne...bus inquinatus, diebus ac noctibus opperior cum tre-
 ...s &...reddere novissimum quadrantem. Sed tamen quia
 ...apud...luminus solvit compeditos, & super humilem & tre-
 ...us fu...ntem verba sua, requiescit: forsitan & mihi in sepul-
 ...a...scelerum jacenti dicat: Hieronyme, veni, foras.

I.

Aleph. vers. 1.

Ubi sedet sola Civitas
 Plena calamitatis?

Quam obruit crudelitas,
 Et horror vastitatis?
 Quondam referta populo,
 Et dives inquilinis,
 Suo incumbit tumulo.
 Et Patriæ ruinis!

X 5

2 Illa

2.
 Illa Regina Gentium
 Urbs, Hera Populorum,
 Illa in se frementium
 Hostilium armorum
 Victrix Amazon præliis,
 Herois gloriosa
 Victoriis & spoliis
 Regnorum speciosa.

3.
 Augusta vestigalium
Princeps Provinciarum,
 Fœcunda tot regalium
 Mater divitiarum
 Est facta tributaria
 Nuper cogenstributa,
 Coronâ, Sceptro, gloriâ,
 Throno, exul exuta.

4.
 Ergone illa Civitas?
 Hæc Domina Terrarum?
 Illa mundi felicitas
 Emporium palmarum,
 Illa Dei lætitiæ,
 Et Hortus Voluptatis,
 Theatrum sit favitiæ,
 Forum crudelitatis?

5.
 Illa corona Urbium,
 Et Thronus Deitatis?
 Illud Dei sacrarium,
 Et Decus sanctitatis?

Illud Orbis miraculum
 Augustum Salomon
 Templum fiat prostratum
 Turpis vastationis!

6.
 Illa, quæ quondam
 Pallas armata scuto,
 Sceptroq; gentes præ
 Egitque sub tributo
 Nunc *scædet?* non victor
 Ut quondam partis
 Sed hostium injuriis
 Et cædibus oppressa!

7.
 Beth. *vers. 2.*
 Juges ploravit Vidua
Noctes, diesq; plorans,
 Et flumina decidua
 In genas mœsta coram
 Salsis rigavit imbribus
 Et sinum & maxillas
 Et fatigavit fletibus
 Continuis pupillas.

8.
 Curis immerfa maxillis
 Expers solatorum,
 Dum fræna laxat lacrimis
 Et stimulis dolorum
 Non est ex charis ornata
 Qui consoletur Eam

est in tot angoribus

Qui levet ope ream.

9.

& vetus evanuit
societas charorum,
nem juratum habuit
morem amicorum,
us amor in odium,
et favor in furorem,
es in foedifragiam,
et candor in livorem.

10.

rum tot excidia
Cum memini meorum,
os pepulit invidia
Regna Exterorum,
ore mens concutitur,
et sternitur pavore,
stuat, & angitur,
et pallet amarore.

11.

Ghimel. vers. 3.
re quot exilia
Que jussi regiones?
re domicilia,
re Nationes?
vix fudas improbam
propter afflictionem,
patria miserrimam
captae vastationem.

12.

Pressere tergum onera,
Juges manum labores,
Sensere flagrum latera
Et verberum dolores.
Chaldaeus ut mancipia
Subjecit servituti,
Interque fustuaria
Exegit vim tributi.

13.

Paternis procul laribus
Extorris habitavit,
Ceu pressa torcularibus
Sub mole suspiravit,
Externis jussa sedibus
In arcto captivari,
Et strictis in compedibus
Serisque vinculari.

14.

Nulla quiescit tempore
Corpus festum labore,
Multo gravatur onere,
Plagatur & livore,
Cunctos inter mastigias
Hac prima numeratur,
Interque tot angustias
Oppressa desolatur.

15.

Quocunque pedem presserit,
Premit & indagatur.

Quam

Quā semel cūm prehenderit,
 Velut feram Venator,
 Adstringit nervo mancipem
Regiam Libertatis,
 Et *Palestina* Principem
 In probrum vastitatis.

16.

Vastata lugent *semite,*
 Et *trames* viarum,
Bqualent *Sionis* *orbite,*
 Et *calles* *Solymanum,*
Arx *sancta* horret *sentibus,*
 Et *aditus* *genissis,*
Graminibus, & *vepribus,*
Fungis, *lappis,* *urticis,*

17.

Daleth. vers. 4.
 Hanc *Urbis* *lamentabilem*
Gementes *vastitatem,*
Ad, *quondam* *delectabilem*
Non sunt *solemnitatem*
Qui veniant, *pacificas*
Deo *consecraturi*
Et victimas, & *hostias*
Pro *noxis* *litaturi.*

18.

Quanta *abominatio*
In *loco* *sanctitatis?*
 Quam *tristis* *devastatio*
Domus *Divinitatis?*
Collapsa *jacent* *limina,*
 Et *atria* *portarum*

Et *dirutarum* *culminum*
Confracta *tæniarum*

19.

Vestibula *rueribus*
Impervia *premunt*
Virgultis & *viminibus*
Implexis *vestiunt*
Xyphi, *bases,* *cephalibus*
Muscoque *ambrosiis*
 Et *porticus* *germinibus*
Silvestribus *tegunibus*

20.

Sublata *Sacrificia,*
Aræ, *focique* *frigidæ*
Psalmorum *Epinicia*
Nulla, *hymnique* *regum*
Sacerdos *loget* *cinere*
Conspersus, *sacco* *comest*
Fletu *foedatur* *ubere*
Doloribus *confectus*

21.

Laudum *sanctarum* *domus*
Templi; *Philomela*
Agentes *choros* *Virginum*
Deo *iacræ* *Puellæ*
Exutæ *mundum,* *sparsæ*
Sparso *crine* *neglectæ*
Lueto *perenni* *pallidæ*
Mcerore *flent* *comæ*

22.

Hoc *intuens* *opprobrium*
Princeps *Provinciarum*

Virgini
 Et lacri
 mit am
 Angust
 mentis
 gonis
 ta quo
 Et capu
 mega et
 Et caud
 gusta n
 Tot Re
 becia fa
 Est serv
 ptis ho
 ma lo
 tes, cæ
 Domos
 gnorum
 Una tul
 ctarum
 Una tex
 in Ea
 Deus ex
 Populi
 Ob tot
 mifit,
 Ab Eo

Handwritten scribbles in the left margin.

Virginum cordolium
Et lacrimas suarum
Cum amaritudine
Angustiis oppressa,
Mentis ægritudine
Gonnis vim perpeffa.

23.

Quondam tot millium
Et caput populorum,
Mega est hostilium
Et cauda Chaldæorum,
Gusta nuper Domina
Tot Regum subjectorum,
Obvia facta foemina
Est serva famulorum.

24.

Hostes divitiis
Eius locupletati,
Res, caesis praesidiis,
Domosque deprædati,
Ignorum opes plorium
Una tulit rapina,
Urbium Urbem Urbium
Una texit ruina.

25.

In Eam exitium
Deus exacerbatus,
Populi excidium
Ob tot ejus reatus.
Milit, Vaticiniis
Ab Eo tot prædictis,

Signis tot, & prodigiis
Cælo minante piclis.

26.

Vix fari doctos parvulos
Gressusque promovere,
Trimos, quadrimos, quimulos
Hostes abripuere,
Ignaros quid calamitas,
Matre raptum spectante,
Ignaros quid captivitas,
Incastrum ejulante.

27.

Chaldæus innocentium
Instar ovicularum,
Hostis ducit balantium
Greges, à maternarum
Mammaram raptos sinibus
In longam servitutem,
Et his, conjunctam funibus
Captivam juventutem.

28.

Vau. vers. 6.

Quò pulcra Sion Filia
Superbus ruit cultus?
Quò speciei gloria?
Amœnitásque vultus?
Quò pulcra frontis lilia?
Quò stellæ pupillarum?
Labrorum quò corallia?
Et purpura genarum?

29. De

29.

Decor omnis evanuit,
Pellum iit venustas,
Formæ rosa evanuit,
Et corporis majestas,
Flavus crinis incanuit,
Exarq̄ere genæ,
Murex oris disparuit,
Obriguere venæ.

30.

Facti sunt ejus Principes
Afflicti, defolati,
Vincti velut arietes
Annonâ spoliati,
Mentis amaritudine
Famêque macerati,
Viarum lassitudine
Curis emaciati.

31.

Duro pulsus satellite
Captivos subsequente,
Urgente gressum milite,
Et taurêa cogente,
*pellente
Mora brevi quiescere
Non datur fatigaris,
Nefas est ingemiscere,
Et queri flagellatis.

32.

Zain. vers. 7.
Hæc pensans in doloribus
Angoribusque pressa,

Revolvit quæ prioribus
Fuit annis perpetua
Ægra mente *Jerusalem*
Dies afflictionis,
Statumque lamentabilem
Prævaricationis.

33.

Delicti culpam recitans
Heu! nimium frementum
Quæ pœnas rea percutit
Immanè delinquentem
Et desiderabilium
Quæ perdidit sacrum
Nobilium, regalium
Honorum & Bonorum

34.

Subit mentem conditio
Fortunæ blandioris
Et vetus dominatio
Imperii prioris,
Quo populus est frons
Ter felix, ter beatus
Priusquam foret iudicatus
Hostique subjugatus

35.

Orbæ cunctis auxiliis
Et malis aggravatis
Sannis, jocis, ludibriis
Probrisque despectis
Idume risit Sabbara,
Spreverunt Moabitarum

ludrica phantasmata
Damnarunt Ammonitæ.

36.

Heth. vers. 8.

Ecce mirare fulmina,
Nec tristes hasce scenas,
Covère Numen crimina
Ultrices in has pœnas,
In tantum grande Solyma
In Dominum peccavit,
Ecce gemitus, hinc lacrima,
Quam jugiter ploravit.

37.

Ecce laris inconstantia,
Hinc fons captivitatis,
Hostilis hinc licentia,
Hinc vis crudelitatis,
Hinc ortum ignominia
Hinc turpitude duxit,
Hinc odoris & infamia
Hinc profuturi fluxit.

38.

Teth. vers. 9.

Uxoris ejus in pedibus
Turpè commaculatis,
Uxoris in vestibus
Fœdum contaminatis,
In sensit in delitiis
Suam perditionem,
In vidit cæca vitiiis
Abominationem.

39.

Non recordata Numinis
Non sui memor finis,
Non castigandi criminis
Tot præsignati signis,
Hinc corruit deposita
Sine consolatore,
Suoque ob demerita
Torquetur amarore.

40.

Vide, & audi supplicem (a)
Te Deus deprecantem,
Suspende manum vindicem,
Ne ferias peccantem,
Intende grandem hostium
In me afflictionem,
Fastumque dominantium
Et insultationem.

41.

Jod. vers. 10.

Hostilis avaritia
Opum anhela fitis,
Et impotens audacia
Vi sustulit invitis,
Quidquid Majorum Pietas
Collegit in thesaurum,
Templique fovit sanctitas
Argentum, gemas, aurum.

42.

Prædatrix in æraria
Se manus penetravit,
Quin

Propheta nomine Jerusalem ad Deum se convertit, ut se à tanta
clade eripiat.

Quin ipsa Sanctuaria
 Audax exspoliavit,
 Non arcæ, claustra, serinia,
 Non abditi recessus,
 Quos ferâ non licentiâ
 Prædo esset ingressus.

43.

Noxæ nempè supplicium
 Est pœna perpetratae;
 Et omnium exitium
 Mens legis violatae,
 Vetantis, ne de gentibus
 Pes Templum subintraret,
 Aut tacta polluentibus
 Quis Sancta violaret.

44.

Locus pateret nemini
 Plenus Divinitate,
 Dei sacratus numini
 Tremendus Majestate;
 Sin, irritati Numinis
 Reos, Deus feriret:
 Sacrilegiquè criminis
 Nocens morte periret.

45.

Caph. vers. 11.
 Pœnæ interminatio
 Sequuta delinquentes,
 Effrons prævaricatio
 Corripuit nocentes,
 Hinc populi sunt gemitus,
 Hinc graves ejulatus,

Hinc lacrima, hinc fre
 In cælum evibrato
 46.

Siccis clamat visceribus
 Grandem gravare
 Amicis, & ex hostibus
 Non est qui præstet
 Aurum, gemmas, mon
 Et quæque pretiosa
 Ad saturandum ilia
 Gens dedit luctuosa

47.

Vide contemptum Do
 Et miserum egentem
 Tuo dignare lumine,
 Me intuere flentem,
 Abjectum me confiden
 Ut putre oris sputum
 Detrusum inter sterco
 Et vile terræ lutum

48.

Lamed, vers. 12.
 Obestor vos, attendite,
 Quicumque, hac transi
 Aut presso statis tram
 Et me consideratis
 Videte num sit similis
 Dolor meo dolori,
 Aut magis lacrimabilis
 Mœror meo mœrori

49.
tatura velut vinea
Botris vindemiatur,
triticum de palea
Excussam ventilatur,
me in ira Dominus
Sua eventilavit,
cum Uvis pampinus
sic me vindemiavit.

50.
Mem. vers. 13.
causa sit doloribus
Si quaris, & mceroris?
na misit in ossibus
ignem sui furoris:
eos occidit Principes,
Meos stravit Dynastas,
cesque fecit mancipes,
Et clausit in catastas.

51.
succendit hostium
Et iras & mucrones,
ortis mearum Urbium
Immisit Hic prædones,
hortos, agros, prædia
Ceu carnes consumpserunt,
ces, turres, palatia
Ceu ossa confregerunt.

52.
erudivit impiam
Vitæ felicitatem,

Sic plexuit superbiam,
Sic morum libertatem;
Ut auri adulteria
Ignis flammâ probantur,
Sacerdos, & sacraria
Sic hoste castigantur.

53.
Feræ clauduntur retibus,
Aves visco stringuntur;
Expandit meis pedibus
Sic rese, quo cinguntur;
Nullum captis effugium
Ut uspiam pateret,
Cum omne fugæ spacium
Vis hostis obsideret.

54.
Astu si fors elabitur
Fugamque meditatur;
Retrosum mox convertitur,
Et fortiùs ligatur,
Luitque fugam taureâ
Culpamque scipione,
Mœstus, confectus fellea
In desolatione.

55.
Ad grande hoc supplicium
Et mala tot iniicta,
Grande coëgit vitium
Saviret ut vindicta;
Contempta tot consilia
Vatum prædictiones,

Y Cele-

Caelestia prodigia,
Interminationes.

56.

*Sic laesa patientia
Est versa in furorem,*
Et Numinis Clementia
In Criminis Actorem,
Inter meas ineptias
Altum me dormiente
Duxit de me vigilias
Nil minus poenitente.

57.

*Fugum meorum criminum
Attentum vigilavit,*
Et contractorum nominum
Reatus numeravit,
Noxas meas ad calculos
Et notas revocavit,
Et ad bilancem scrupulos
Et atomos notavit.

58.

Hic ille vigil oculus
Qui cuncta intuetur,
Cusreus visus populus,
Cum praevareicaretur,
*Hæc illa Virga vigilans
Olim Prophetæ visa*
Florens, gemmans, & germi-
nans
In ferulam præcisa,

59.

Hæc vidit jugum humeris
Et lumbis designatum,

Ponderibus innumeris
Et probris aggravatum
Implexum mille vinculis
Et nodis alligatum,
Quod Solymarum bajæ
Imposuit peccatum.

60.

*In manu ejus dextera
Sunt omnes convulsæ
Iniquitates, aspera
In plaustra constituta
Meis colli cervicibus
Impositæ, ferendæ,
Defixis humi frontibus
Æternum poenitendæ.*

61.

*Sic Dominus me tradidit
In hostium meorum
Manus, & Heram subdidit
In famulam servorum,
Ab hac licebit surgere
Nunquam depresso
Nec liberum abscedere
Ab hac subjectione.*

62.

Samech, vers. 15.
Calamitatem attulit
Deus calamitati,
Vires, & robur abstulit
Meæ posteritati,
Omnes meos Magnificus
Abduxit in catenis.

aces, Toparchas, Inclytos,
Vtferas in habenis.

63.

Virata sum Magnatibus
Opéque destituta,
Mastis, & Principibus
Et Ducibus exuta;
Honoribus & opibus,
Fortanis spoliata,
Lachrymis, jocis, risibus,
Contemptuque data.

64.

Tempus Gentium
Et tempus ultionum,
Tempus me persequentium,
Meosque, Nationum
Tempus statutum hostibus
Et cædis, & rapinæ,
Tempus maturum calibus
Et ultimæ ruinæ.

65.

Tempus Dei iudicij,
Tempus fixum, & firmatum,
Tempus iustis suppliciis
Tempus pœnas destinatum,
Tempus iræ & fulminis,
Tempus Vastationis,
Tempus horris & formidinis
Tempus terræ contritionis.

66.

Uvæ conculcatur,
Uvæ conculcatur,

Sic in vindictam Dominus
Ut premat, excitatur,
Torcular calcans Virgini
De Juda filiarum,
Non parcens molli sanguini,
Nec imbri lacrimarum.

67.

Ain. vers. 16.

Hæc tanti causa gemitus,
Jugis origo fletus,
Doloris fons & fremitus,
Cordis mei secretus,
Hæc palpebras rubescere,
Hæc hirquos sanguinare,
Hæc me fecit pallefcere
Et panem inspirare.

68.

Hæc tempestates excitat,
Hæc fluctus & procellas,
Hæc animæ præcipitat
Naufragio tabellas,
Hæc ærumnarum æstibus
Absorbet in abyssum,
Et cor, furoris rupibus
Dilaniat allisum.

69.

In hoc mentis diluvio
Mersæ felicitatis,
Et lugubri naufragio
Magnæ Posteritatis,

Y 2

Non

Non est qui promptam diri-
gat
Tabellam naufraganti,
Non est qui dextram porri-
gat
Cum fluctibus lactanti.

70.

Procul à me solatia,
Procul spes amicorum,
In hac sortis licentia
Et cumulis malorum,
Non est qui mœstam erigat,
Soletur desolatam,
Non est opem qui suggerat,
Aut levet desperatam.

71.

Qui animam de corpore
Jam propè fugientem,
Vitæ privatam robore
Reducat, & gementem
Inter mentis angustias
Jacturam filiorum,
Per hostium ferocias
Crudeliter raptorum.

72.

Phe. vers. 17.
Expandit Sion dexteram
Expandit & sinistram,
Nemo manum opiferam
Nemo præbet ministram,
Vigore destituitur
Inftar parturientis,

Soluta nervis labitur
In morem morientis

73.

Mentis passa deliquium
Sensûque destituta,
Suspiriis auxilium
(Vocis impos) locuta
Implorat panis manibus
In altum exporrecta
Et vocibus inanibus,
Et verbis imperfectis

74.

Sed aures furdæ supplicat
Sprevere ejulatus,
Neglecti questus manibus
Et miseri ploratus,
Nil movit miserabilis
In morte natans vultus
Nil status lamentabilis
Nil funebris singultus

75.

Frustrà precatur nutibus
Non est qui suffragetur
Et anxius obtutibus:
Ut quis opituletur,
In hoc vitæ discrimine
Non superest levator
Et animæ luctamine
Nemo qui det solator

76.

Nec satis est, solamini
Expertem suspirat

Novis decebat machinis
 Me, hostes impugnare;
Adversum Jacob praelia
 Chaldaeus suscitavit,
 Germania, crudelia,
 Quae Dominus mandavit.

77.

Jacob vallatus hostibus
 Et armis circum cinctus,
 Urcerva clausa retibus,
 Manus, pedesque vinctus,
 Jacob quondam delitium
 Meorum filiorum,
 Meorum est servitium
 Factus inimicorum.

78.

O sortem lamentabilem,
 In qua est constituta
 Pulcra quondam Ierusalem
 Nunc sordibus polluta,
 Effecta despicibilis
 Lurore Moabitis,
 Vilis, abominabilis,
 Exosa Ammonitis.

79.

Sade. *vers.* 18.
 Sed nunquid ista merui?
 Et merui majora:
 Dei legem de serui
 Et Prophetarum ora,
 Meam rea malitiam
 Agnosco perpetrata,

Et Domini iustitiam
 Me fonte irritata m.
 80.

Ad justam iracundiam
Os Dei provocavi!
 Os stillans mel, ambrosiam,
 Nectar, amaricavi!
 Caelsti rore melleum
 Et svaivitate plenum
 Laesi, propinans felleum
 Absynthii venenum.

81.

Vos Universi populi!
 Vos alloquor: *audite*
 Onus mei piaculi
 Vos, obsecro, lenite!
Videte quo discrucior
Meum, mites, dolorem.
Videte, num crudelior
 Sit, quem fero furorem.

82.

Heu mihi! meae Virgines
 Captivae abierunt,
 Hostesque, meos juvenes
 Constrictos abduxerunt,
 In compedes, in vincula,
 In turpem famulatum
 In carcerum ergastula,
 In durum mancipatum.

83.

Coph. *vers.* 19.
 Tantas inter angustias
 Ab hostibus obfessa,

Y 3

Expe-

Expetii suppetias
 Vi bellica oppressa,
 Amicos in auxilium
 Vicinos advocavi,
 Nec opem nec consilium
 Decepta impetravi.

84.

Senes meorum Urbium
 Iustitiæ Zelotes
 Sacrorum Patres cultuum
 Legumque Sacerdotes,
 Summa inter pericula
 Grandes adversitates,
 Asyla, & oracula
 Inter necessitates.

85.

Captivi sunt in Urbibus
 Infamiter prostrati,
 Crudeliter ab hostibus
 Ingressis trucidati,
Consumpti sunt inedia,
 Cùm panem quaesierunt,
 Et præ victus inopia
 Infandum perierunt.

86.

Histribulor tortoribus,
 Has fero feritates:
 His angor oppressoribus,
 Has gemo vastitates:
 Ast Tu misertus Domine
 Afflictam intueere,

Meique, in discrimine
 Tam gravi miserece.

87.

Me Tui vultus lumine
 Compatiens dignare,
 Et modico lenimine
 Luctu plenam solare,
 Te moveat calamitas,
 Plagarum multitudo,
 Tua me salvet Bonitas,
 Tua me mansuetudo.

88.

Venter meus, & viscera
 Turbata sunt dolore;
 Ceu venenato vipera
 Hæc corrosisset ore;
 Et ut aquæ ferociunt,
 Turbatæ provolvuntur,
 In me sic cuncta sæviunt,
 Turbantur, & solvantur.

89.

Vt procellosis volvitur
 Concussum mare ventis,
 Fluctuque fluctus pellitur
 Æstu Ponti furentis,
 Navis jactata tollitur,
 Maloque nubes ferit,
 Sic meum cor subvertitur
 Et in seiplo perit.

90.

Sua charybdis mentibus
 Est his rupes Scyllæa,

Misum cor his aestibus,
Hauritur & Malea,
Ardebetur tempestatibus
Atrocibus angorum,
Corruit vorticibus
Dolorum internorum.

91.

Argitibus his innat
Amaroluctus falo,
Intricatus palpat
Perdicionis malo;
Falo, quo terribilius
Non potest irrogari,
Quo occidit gladius,
Domi Mors cade pari.

92.

Schin. *vers.* 21.
Arditi mei gemitus,
Arditi & singultus,
Sunt oris fremitus
Et vidualis cultus,
Sic cordis contritio,
Et sudor agonalis,
Sic mentis confusio,
Et vultus mortualis.

93.

Nemo qui lapsam erigat,
Nemo qui moestam levet,
Nemo qui flentem corrigit,
Et perituram servet,
Inimici solam deserunt,
Et inimici rident,

Popismis me afficiunt,
Et in me dente strident.

94.

Gaudent in meis luctibus
Videntes lacrimantem.
Exultant in doloribus,
Premuntque deprecantem,
Improperant supplicia
A Te Deus inflicta,
Et oggerunt convitia
Adduntque maledicta.

95.

Tuam paternam ferulam
In me justè vibratam,
Mihivertunt in fabulam
Et exprobrant illatam,
Effutiunt injurias,
Et execrationes,
Vomuntque contumelias,
Et imprecationes.

96.

Post tot vicissitudines,
Post tot adversitates,
Post tot amaritudines,
Post tot acerbitates,
Inter rerum discrimina,
Tot inter tempestates,
Tot inter belli fulmina
Vitæ calamitates.

97.

Adduces rursus auream
Lucis serenitatem

Jubar-

Jubáque solis, roseam
 Vultús amcenitatem,
Adduces diem gratia
Et consolationis,
 Et pristinae lætitiæ
 Et Gubernationis:

98.

Tunc Babylonis gloriam
 Fastúmque insolentem,
 Et improbam victoriam
 Cædémque innocentem,
 Ægyptiam superbiam
 Cyrus humiliabit,
 Idumis & potentiam
 Roburque dissipabit.

99.

Arma, currus, & equites,
 Acervos spoliolorum,
 Hastarios, & pedites,
 Et fructus præliorum,
 Enses Medorum demetent,
 Acinaces Persarum,
 Rapinas lectas colligent
 Prædas Provinciarum.

100.

Hi surgent iusti vindices
 Mearum lacrimarum,
 Ultores hi & iudices
 Graves injuriarum,
 Hic de tristi eripient
 Vincetam captivitate,

Et exulem afficient
 Primæva libertate.

101.

Lux orietur tristibus,
 Diésque Genialis,
 Sed eadem lux hostibus
 Meis exitialis,
 Chaldæis lamentabilis
 Dies vastationis,
 Et miseranda flebilis
 Lux demolitionis.

102.

Reddetur pro tyrannide
 Par hostibus tyrannide
 Versaque ephemeride
 Et revolutis annis,
 In hos revertent tempora
 Quibus afflictus fui,
 Ferentque capti onera,
 Sub quibus pressa fui.

103.

Dies optati venient
 Parata ultionis,
 Iustæque pœnam sentient
 Maturam talionis,
 Mihique pares, foris
 Æqualibus plectentur
 Et paribus injuriis
 Vastati consumentur.

104. Tunc

104.

Thau. vers. 22.

*Omne Te coram iudice
Malum ingrediatur.*

Tuóque scriptum eodice
Palàm aperiatur,
Culpæ, pœnæque pateat
Eorum omne scelus,
Tuúsque tantas censeat,
Plectátque noxas Zelus,

105.

Fac Domine considera
Tot indices malorum!
Iustáque lance pondera
Malitias illorum,
In me summis injuriis
Protervè perpetratas,
Et additis opprobriis
Crudeliter illatas.

106.

Effusum Deus sanguinem
Fac vindica tuorum,
Et parem mitte grandinem
In verticem eorum,

Ejaculare fulmina
In me quondam vibrata,
Pœnæque pari crimina
Luant mihi illata.

107.

Sic par *vindemiatio*
Reos examinabit,
Et æqua *racematio*
Prædantes decimabit,
Sic quæ Tua iustitia
In me nuper damnavit,
Tua quoque sententia
In hoste castigabit.

108.

Audi Deus suspiria!
Anhelitus gementis!
Exaudi desideria
Immaniter dolentis,
Mœrore cor affigitur,
Et mens angustiatur,
Doloribus consumitur,
Et pœnè enecatur.

CAPUT SECUNDUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Est hîc secundum alphabetum carminis lugubris,
quo rursus Ieremias plangit, non tam regni Iu-
daici, quam Urbis Hierosolymæ, & templi incen-

Y 5 diura

dium & everfionem per Chaldaeos, præfertim verò
 fricat priftinum ejus splendorem & gloriam, qui
 excidium planè obfcuratus, attritus & extincus
 Ita Euleb, Rupert: Hugo, Lyran.

1.

Aleph. *verf. 1.*

H^{En quomodo caligine}
 Obtexit in furore,
 Sublato folis lumine,
 Et fiderum splendore,
 Deus *Sionis Filiam*,
 Et tenebris velavit,
 Omnémque tantæ gloriam
 Lucis obnubilavit?

2.

De fummo cæli culmine
 Regalis dignitatis
 Orbatam omni numine
 Auguftæ poteftatis,
 Præcipitavit inclytam
 De Ifraël Reginam,
 Allidens terræ fubditam
 Regnorum Heroïnam.

3.

Nil hîc priorum profuit
 Elenchus gratiarum,
 Nec victimarum habuit
 Põndus præteritarum,

Magnorum neque fanctiorum
 Mira Patriarcharum,
 Tantorum nec authoritas
 Illuftris Prophetarum.

4.

Urbis magnificentia
 Nihil divinæ menti,
 Nec Templi reverentia
 Nec Arca Testamenti,
 (Scabellum fuppeditantum
 Quæ funt pedum tuorum)
 Minas, & fubfequentium
 Plagas fregit furorum.

5.

Beth. verf. 2.
 Non recordatus omnium,
 Quæ fecerat, bonorum,
 Non innumerabilium,
 Quæ præftitit, donorum,
 Sed hanc implacabiliter
 Deus præcipitavit,
 Et irremiffibiliter
 Dâmnatam caftigavit.

6.

Durus mifericordiæ,
 Surdus audire preces,

Furore

furorē iracundiæ
In sævas pronus neces.
Exosus quidquid habuis
Iacob delitiosum,
Et omne pulerum arguit
Sprevitque speciosum.

7.

Agustum, delectabile
Amabile decore
Sed, celi execrabile
Destruxit in furore,
Robustæ, fuda Virginis
Captæ munitiones.
Effusi factæ sanguinis
Sunt devastationes.

8.

Deiecit angustalia
Et tristega domorum,
Iarmorea Palatia
Anterides murorum,
Castella, moles turrium,
Loricæ devastavit,
Sepimenta Urbium
Æquata solo stravit.

9.

Regnum, & regni Principes
Prostratos jugulavit.
Et in Templo antistites
Ejectos profanavit,
Et sanctas, Gentium
Rapinis expilavit,

Et hostium furentium
Flagello subjugavit.

10.

Ghimel, vers. 3.

Robur, & fortitudinem,
potentiam, Virtutem,
Confregit magnitudinem,
Confudit juventutem,
Ingenium, Potentiam,
Judicium ademit,
In iræ vehementia
Consilia diremit.

11.

Hæc Israelis cornua
(Regni felicitatem
Talenta æris annua,
Opum immensitatem,
Superbam arrogantiam
Summo gravem tumore,
Et morum insolentiam)
Suo stravit furore.

12.

Non, ut prius, exhibuit
Se hosti formidandum,
Dextram, nec vires tribuit
Ad fortiter bellandum,
Ne jactabunda diceret
Ut veni, vidi, vici,
Sed victa tremens fugeret
A vultu inimici.

13. Ave-

13.

*Avertit in contraria
Et dexteram retrorsum,
Inter & adversaria
Non faciam, sed dorsum,
Ostendit, persequentibus
Vultus amœnitatem,
Et Eam deprædantibus
Dedit prosperitatem.*

14.

*Zelus illius suscitavit
iustitiæ favillas,
Et in Jacob præcipit
Exitij scintillas,
Et ignem purgatorium
Ut flamma devorantis,
Ipsûmque sanctuarium
In gyro devastantis.*

15.

Daleth. vers. 4.

*Sagittis, arcu, pharetrâ,
Nervo, ferro armatus,
Spirans irarum fulgetra
Vultu mortem minatus,
Caput indutus Galeam
Firmam pectus loricam,
Accinctus latus frameam
Et Martialem sicam.*

16.

*Ut inimicus irruens
Arcum suum totendit,*

*Firmûmque, dextram extendit
Ad jaculum extendit,
Et quasi hostis spicula
Nervo emissa sparfit,
Et in mea pericula,
Exasperatus arsit.*

17.

*In cædes, & in funera
Patrandæ comparatur.
Ipsa Sionis viscera
Est ferro percrutata,
Nullis a flusis precibus,
Nec lacrimis placanda,
Ut abstineret necibus
Parcendo exoranda.*

18.

*Quidquid Sionis Filia
Dives aut speciosum,
Inter sua Cimelia
Gemmâsque pretiosum,
Quid quid in tabernaculo
Servârat thesaurorum,
Hoc cecidit sub capulo
Furentium armorum.*

19.

*Effugit nil acinacem
Arcumque fulminantem,
Plagam tulit multiplicem
Dextramque funeralem,
Immisit velut igneos
Irae suæ serpentes,*

phureos, & piceos
Supplicij torrentes.

20.

He. vers. 5.

Petris personam exiit
Et faciem amici,
Severi vultum induit
Et frontem inimici,
Nullam vibrabant lumina
Mentis serenitatem,
Sed fulgura & fulmina,
Cordisque tempestatem.

21.

Bella, quasi hostilia
Furores & rapinas,
Spirabant supercilia
Excidia, ruinas,
Precipitavit omnia,
Quæ Israël exstruxit,
Et dissipavit mania
Quæ funditus destruxit.

22.

Armitationum robora
Illius dissipavit,
Palatiorum decora
Solo coadæquavit,
Substructiones diruit
Labore portentosas,
Molésque, quæ intumuit,
Splendore fastuosas.

23.

Juda replevit Filiam
Plagis humiliatam,
Ademit ejus gloriam
Probris humiliatam,
Juda replevit Filium
Flagris humiliatum.
Hostique fecit spodium
Jugo humiliatum.

24.

Vau. vers. 6.

Nec stetit iræ Domini
In plagis his vindicta,
Nec æquilibris crimini
Pœna justo inflictæ,
Accessit huic calamitas
Major calamitati,
Immaniôrque vastitas
Priori vastitati.

25.

Cùm feriis septembribus
Fruges hortis leguntur,
Vindemius Octobribus
Dulces uvæ carpuntur,
Tunc sua tabernacula
Custodes vinearum,
Structæque diverticula
Tollunt vigiliarum.

26.

Sic suum viridarium
Hortumque dissipavit,

Quasi

Quasi vile tentorium
 Diriciens prostravit,
Suumque Tabernaculum
 In devastationem,
 Dedit, & *habitaculum*
 Quasi papilionem.

27.

Formosa Templi facies
 Ut Tempegratarum,
 Horti caelestis species
 Plantarum divinarum,
 Dei praesentis gloria
 Ut sole illustratum,
 Oraculorum copia
 Ut pluviis rigatum.

28.

Quod instar horti floribus
 Caelestibus fragrabit,
 Mixtoque flore, fructibus
 Uberrim abundabat,
 Exterminatis frondibus,
 Arboribusque fractis,
 (Proscriptis Sacerdotibus
 Pulsis, & vi abactis.)

29.

Lapsa circum maceria
 Et sepe dissipata,
 Dissecnit plantaria
 Fundo eradicata,
 Hortumque fecit omnibus
 Expositum rapinis,

* Jerem. 4, v. 4.

Et pascualem moribus
 Et ventribus ferinis.

30.

Horti sui Tentorium
 Vastavit in saxetum,
 Et nobile pomarium
 In triste senticetum,
 Ubi luxuriantia
 Floruerant Palmeta,
 Nunc horrent pullulanti
 Vepreta & junceta.

31.

Sic Dei *Habitaculum*
 (Hortus deliciarum)
 Et *Templi Tabernaculum*
 (Caelestium gazarum)
 Disparuit & periit
 Divina ultione,
 Et tumulatus transit
 Cultus oblivione.

32.

Jam altum est silentium
 Sion Festivitatis,
 Jam Sabbati justitium
 Primaeque sanctitatis,
 Jam via tristem lacrimantem
 Lugentis vastitatem,
 Et quod non quod veniant
 Sint, ad solemnitatem.

33.

Nam dedit in opprobrium
 Et indignationem,

Cunctis in improperium
Et trepidationem
Pulso furore Dominus
Regem & sacerdotem,
Ob Abavorum facinus,
Avum, Patrem, nepotem.

34.

Zain. *vers.* 7.

Caere sum repulit
In indignatione,
Regem ab eo sustulit
Abominatione,
Nec caedi passus hostias,
Nec thura adoleri.
Nec pecudum primitias
Nec fructuum offerri.

35.

Pro benedictionibus
Successit maledictum,
In iustificationibus
Propudium inflictum,
In desiderabilibus
Congeries malorum,
Quondamque mirabilibus
Catasta Barbarorum.

36.

Fortium manus tradidit
Fortes turres murorum
Turritorum perdidit
Arces palatiorum
Domitiam praedantium
Ferociam prostratas,

Ferroque savientium
Ignaeque cineratas.

37.

Ad sacerdotum funera
Triumphos cecinere,
Interque Templi rudera
Victorias plausere,
Ubi Chelys & cythara
Laudes canebat Deo.
Nunc sonat tarantara
Profano in Odæo.

38.

Nunc raucum strepunt tym-
pana
Et clangor lituorum,
Ubi cantus & organa
Et Chori musicorum,
Et vox Numen laudantium
Lusit Psalteriorum,
Ibi clangit latantium
Celusma Chaldæorum.

39.

Heth. *vers.* 8.

Iustum manet iudicium
Divinae æquitatis,
De reis ut supplicium
Sumat iniquitatis,
Maturis sic consiliis
Sat diu ponderatum.
Ut ultimis excidiis
Plectatur, iudicatum,

40. Sic

40.
 Sic iudicatum : *Filia*
Sion murum vastare :
 Vastatum (ut quisquilæ
 Verruntur) dissipare ;
 Et hinc *suum funiculum,*
Tendit, in sentinam
 Quasi ad perpendicularum
 In ultimam ruinam.

41.
 Radicibus evertere
 Stat fixum , firmum, ratum,
 Non dexterum avertere,
 Donec sit consummatum,
 Latâ semel sententiâ
 Quod statuit perire,
 Quam nulla pœnitentiâ
 Sit potens impedire.

42.
 Decreto suo institit
 Prece nulla mutando,
 Nec ab incepto destitit
 In finem terminando,
 Nec manus stitit operam
 A demolitione,
 Nec semel jactam tesseram
 Ab hac perditione.

43.
 Tremendum hoc exitium
 Calûmque funeralem,
 Et Solymæ excidium
 Pyramque sepulcralem

Lugent antemuralia
 Excisa mœniorum,
 Et irreparabilia
 Tecta palatiorum,

44.
 Augusta gemunt opera
 Flammis incinerata,
 Congesta plangunt rudes
 Et marmora prostrata,
 Manes confusis vocibus
 Fractos edunt clamores
 Et cladibus atrocibus
 Accumulant dolores.

45.
 Terh. vers. 9.
 Murorum cadaveribus
 Non pepercere hostes,
 Magnificos ruderibus
 Sepeliere postes,
 Artis miræ frontalia
Portarum corrûere,
 Et sumptibus regalia
 Collapsa periêre.

46
 Vestes illius ferrei
 In scobem sunt contriti
 Et Cardines chalybei
 In cinerem molliti,
 Ære rigentes obices
 Convulsi & contracti
 Et propylæi fornices
 In pulverem redacti

47.

olva, seræ, repagula
Rupta hypothyrorum, (a)
zenea obstacula
Mastra hyperthyrorum, (b)
articuum vestibula

Et adytus sacrorum,
mania sunt pabula
Facta incendiorum.

48.

omnis Regem & Principes
Ejus trucidavere,
veluti arietes
Caesos immolavere:
et ipsa sancta perijt
Labrique mandatorum.
Magistratos corruit
Defensor præceptorum.

49.

in legibus Oracula
Mutescunt Prophetarum,
eterum miracula
aspirant gratiarum:
sunt Vates caelestium
verborum Audientes,
Dei mirabilium
ant amplius Videntes.

50.

Jod. vers. 10.
quos Sion Filia
aspexit ut parentes,

Quorum cana consilia
Et linguas sapientes,
Suscepit ut oracula
Cælo loquente data,
Mœroris sunt spectacula
Et Fana profanata.

51.

Senes, nuper in pulpitis
Et exedris docentes,
In compitis, & adytis
Sacrorum eloquentes
Hac tristi rerum facie
Attoniti sederunt
In terra, fracti macie
Muti conticuerunt.

52.

Caput conspersis cinere
Gementes ploravere,
Accincti corpus vellere
Cilicino, luxere,
Pulsantes pugnis pectora
Impactis, gemere,
Induti sacco, corpora
In humum abjecere.

53.

Et Virgines Jerusalem
Superbo comptæ cultu,
Præferentes nobilem
Formoso frontem vultu,
Byssos, coccòque splendidæ
Auròque cincinnatæ,
Z Squalore

47. Val. Vitruv. Linaen. (b Vitruv. superliminare,

Squalore lugent luridæ
In terram inclinata.

54.

Caph. vers. II.
Quid ultra querar misera?
Quid gemam derelicta?
Sunt conturbata viscera
Ab hostibus afflicta,
Vi lacrimarum oculi
Mei jam defecerunt,
Et instar siccis copuli
Fracti exaruerunt.

55.

Cor flaccidum contabuit
Vigore destitutum,
Angustiatum tremuit
Pavore involutum,
Effusus est fons sanguinis
Fecur terra allisum,
Et dissolutum fluminis
Instar fluxit divisum.

56.

Formidinis angustiae
Eliciant sudorem,
Tyrannidis saevitiae
Exterminant cruorem,
Quocumque verto lumina
Gregem cerno malorum,
Et integra examina
Pavorum & dolorum.

57.

Hinc Filiarum Populi
Super contritione,
Horrendi mens spectacula
Concutitur agone,
Tristem videns tragediam
In oppidi plateis,
Et Parvulus inedia
Imponi Solymæis.

58.

Natos panis occumbent
Inopiâ fementes,
Exanimésque cadere
Ad ubera lactentes.
In mille partes ilia
Pectusque non rupta
Materna cum auxilia
His ferre denegatur.

59.

Lamed. vers. II.
Ut agni matrum ubera
Balantes concupiscunt
Per prata & per nemora
Vagantes ingemiscunt;
Sic pane sueti vivere
Vino, Nati, potant,
Dixerunt: Mater! bibere
Da, pane satiari.

60.

Ubi, ubi est tritici
Et pollinis medullæ

Ubi meri Engaddici
Obba, diota, trulla?
Quis det de Uva Cypria
Languentibus liquorem?
Aut vinea de patria
Pampineum humorem?

61.

Fame, velot carnifice
Infandum perierunt,
Aut hostium acinace
Occisi ceciderunt,
Cum debiles corruerent
Ceu ferro vulnerati,
Et in plateis caderent
Urbs, fame necati.

62.

Cum exhalarent animas
In sinibus parentum,
Ad redimendas victimas
Mortis, nec sat argentum,
Nec auri vis sufficerent,
Nec copia frumenti,
Sed aridi deficerent
Defectu alimenti.

63.

Mem. vers. 13.
In hac vitæ tristitia
Ah! cui te comparabo?
In hac mortis angustia
Cui te assimilabo?

O Filia Ierusalem
Dic, Cui te exaquo?
Tui, mœrore, similem
Ubi investigabo?

64.

Tua clades est grandior (c)
Clade Ægyptiorum,
Tua strages crudelior (d)
Strage Chananæorum,
Tuus luctus immanior (e)
Luctu Philistinorum,
Tuus dolor fœnestior (f)
Dolore Hebræorum.

65.

Parem calamitatibus
Catastrophem malorum,
Mundus sub nullis Regibus
Conspexit Judæorum,
Nullus unquam ferociit
Crudelius tyrannus
In Te, Tuosque sæviit
Ut barbara hæc manus!

66.

Sed quæ feram solatia
O Virgo Sionæa?
In hac Tibi angustia
Sub framea Chaldæa?
Ah non est Sion Filia,
Non est tibi secunda

Z z

Quæ

(c) Sub Moyse Exod. 14. (d) Sub Josue cap. 7. (e) Sub Davide
(f) Sub Heu.

Quæ ferat, quæ *tu, talia
* passa
Pari natans in unda ?

67.

Profundo maris gurgiti
Immaniter extenso,
Magno aquarum Hospiti
Et Barathro immenso,
Si quales cumque fluminum
Torretes comparentur,
Stillantes scaturiginum
Guttæ mari addentur.

68.

Omnis aquarum copia
Oceano glutitur,
Et adhuc, celi inopiâ
Laboret, plus hauritur,
Sic tua, si cum cæteris
Mala, malis æquentur
Est, velut fundo æquoris
Sirivi copulentur.

69.

Ut nullis Pontus terminis
Se patitur teneri,
Nec ullis terræ machinis
Aggestis coerceri,
Quin cataractæ fluctibus
Et aggeres run pantur,
Motisque tempestatibus
Moles ruptæ sternantur.

70.

Sic nulla consolatio
Tuos æstus doloris,

Nec ulla delectatio
Angustias mœroris,
Nec fletus vehementiam
Consultæ rationes,
Nec Inctus impotentiam
Sistent dissuasiones.

71.

Quot æquor tumet fluctibus
Procellis quot crispatur
In Saxa quot insultibus
Impactum dissipatur,
Quot horridum turbinibus
Guttas ejaculatur,
Tot tua mens gemitibus
Curisque laceratur.

72.

Amarum mare gustui
Adversum naviganti,
Humano grave potui
Orisque nauseanti,
Sic tua est contritio
Acerbo plena sale,
Et animi afflictio
Amara plena felle,

73.

Prægnans mare periculis
Latentium saxorum,
Fractis infame tabulis
Nautarum naufragorum
Et tu Charybdi mergeris
Abylo absorberis,

Tuæ Scyllæ allideris,
Naufragioque peris.

74.

Sali vicissitudines,
Aure varietates,
Quot tempestatum turbines
Et mutabilitates:
Tot & sollicitudines,
Tot tui sunt angores,
Tot sunt amaritudines,
Tot cordis amarores.

75.

Nun. *vers.* 14.

Sed mala super omnia
Omnes calamitates,
Delata es per somnia
Et fictas veritates
Tuorum, qui iactaverant
Prophetas se Videntes,
Et stultis te deluserant
Fabellis, mentientes.

76.

Decepta blandiloquiis
Es Pseudo. Prophetarum,
Et floridis mendaciis
Fictarum Fortunarum:
Qui, cum deberent aspera
Et horrida minari,
Hi præsumpserunt prospera
Tibi vaticinari.

77.

Te assentationibus
Seductam delusere,
Et adulationibus
Dolosè fefellere;
Infames turpitudines
Et scelera celabant,
Et morum ægritudines
Molli manu palpabant.

78.

Ut te ad *pœnitentiam*
Sanabilem *vocarent,*
Par erat: & licentiam
Noxarum castigarent,
Suaderent pro flagitiis
Tam grandibus lugere,
In faccis, & ciliciis,
Et cinere dolere.

79.

Notho *viderunt* omne
Tuas assumptiones,
Et cecinerunt carmine
Falso refectiones,
Et Numinis iudicium
Irati, in te latum,
Mentiti sunt in hostium
Excidium paratum.

80.

Cælo strictos acinaces
Et Virgas, & Cometas,
Ferali flammâ vindices,
Facies Judæis lætas,

Z 3

Chal-

Chaldæis formidabiles
Astris descriptas minas,
Cantabant, & terribiles
Illorum in ruinas.

81.

Fucata vatum sanctitas
Hypocrisis velata,
Et Solymæ perversitas
In malis obstinata,
Tandem serò cælestium
Iras in se vibrari,
Signisque tot excidium
Sensit suum patrari,

82.

Jam fera pœnitundine
Tuam deploras sortem,
Versoque rerum ordine
Præsentem luges mortem,
Exspoliatam omnibus
In prædam te cessisse,
In servitutem hostibus
Captivam abiisse.

83

Samech, *vers.* 15.

Relictam te ab omnibus
Solam deseruerunt,
Quin transeuntes manibus
Infamiter plauserunt,
Te super, viâ publicâ
Contemptim irridentes,

Sannis, joca sarcastica
Et fibilos addentes.

84.

Ubi illa mirabilis
Et Regia majestas;
Ubi est formidabilis
Dominij potestas?
Ubi magnificentia
Augustæ dignitatis?
Ubi est reverentia
Tantæ authoritatis?

85.

Honor it in ludibrium.
Majestas in contemptum
Laus tua in opprobrium,
Potestas in figmentum,
Tibi pinunt ciconiam
Adverso stultam vultu,
Adduntque ignominiam
Ridiculo singultu.

86.

Uncis indulgent naribus
Popismis insultantes,
Convitiis & lusibus
Afflictam objurgantes,
Moventes super Filiam
Jerusalem cervicem,
Excutientestibiam
Plantamque contempti-
cem.

87. Ad

87.

Ad fictam condolentiam
Composito horrore,
In gloriam Potentiam
Mirantur cum stupore,
*Dicentes: Hæcne Civitas
Est illa Solymæa?
Hæc illa est felicitas
Et dignitas Hebræa?*

88.

*Hæc illa Princeps Gentium
Perfectæ Urbis decoris?
Orbis illa delirium,
Etcircus * est Honoris?
* curia*
Hæc Universæ gaudium
Terræque est voluptas?
Hoc Numinis Palladium
Hæc Templi est venustas?

89.

Phe. vers. 16.
Sic illudebant ludicra
Commiseratione,
Et refricabant tetrica
Commemoratione,
Felicitatis aureum
Vitæ prioris statum,
Improperantes ferreum
Captivæ famulatum,

90.

O Solyma! non Solyma!
Ab Orbe toto culta!

Nunc Urbium miserrima
Deluderis ut stulta!
Tuis jocus es hostibus,
Qui bestiarum more,
Exertis in te dentibus
Pandóque furunt ore.

91.

Passis in te hiatibus
Ceu in te ruituri,
Et explicatis rictibus
Morsam devoraturi;
Non impares Leonibus
Lupis, Ursis, pantheris,
Famelicisque canibus
Fremunt, furúntque, fe-
ris.

92.

Instar draconum fistulant
Venenum exhalantes,
Serpentum more *sibitant*
Mortem linguis minantes;
Dicentes: *devoravimus*
Parte defensos nulla,
Eósque degulavimus
Cum ossium medulla.

93.

Tandem dies vindicibus
Fauçtissimus illoxit,
Qui armis nos victricibus
In Urbem hanc induxit,
Quo belli indulgentiâ
Conceditur victori,

Z 4

Hostili

Hostili prolicentia
Litare, jus Furori.

94.

Quem pridem *expectavimus*
Invenimus, videmus,
Crebris votis optavimus
Optatum obtinemus:
Omnipulsa formidine
Fas insultare victis,
Et mentis pro libidine
Incumbere vindictis.

95.

Tot Regum patrimonia,
Opes, thesauri, centus,
Sunt militum stipendia
Et nervus, his impensus,
Tributa, vectigalia,
Dotes Provinciarum
Prædantium sunt spolia,
Et gaza rapinarum,

96.

Ain. *vers.* 17.

Hæc pridem in Consiliis
Cælestibus secreta,
Deique in judiciis
Sancita, & decreta,
Et quæ à longis sæculis
In hoc tempus prævisa,
Sunt tandem pro piaculis
Noctentium decisa,

97.

Hæc quæ minatus fuerat
Loquendo per Propædas
Et firmiter statuerat,
Has fixit minis metæ,
Et quas pœnas in vitia
Sanciverat venturas,
Hæc intulit supplicia
In Urbes perituras.

98.

Quæ cogitavit Dominus
Hæc fecit & complevit
Sermonis ejus terminus
Hic tandem conquisivit
Et quæ olim præceperat
Antiquis à diebus,
Hæc serò expediverat
Succisis *spesibus, rebus.*

99.

Paternæ spes Clementiæ
In pœnam commutatæ
Res venia, spes gratia
Oblivioni data:
Quos obstinavit perdere,
Prædonibus objecit,
Quibusque non ignoscere
Per hostes interfecit.

100.

Omne vivens, aut perit
Et gladio peremit,

Aut mancipatum vendidit
Et mango vinctum emit :
Castella cæmentaria
Vis bellica prostravit,
Iulæa, & sacraria
Vis flammæ cineravit,

101.

Ubi urbes & oppida
Pagi, vici, steterunt,
Palatiæque splendida
Horti que floruerunt,
Nunc horrida sunt rudera,
Sepulera Civitatum,
Et ædium cadavera
Acervi vastitatum.

102.

Artificum miracula
Eversa corruerunt,
Flammarum facta pabula
In fumos abierunt.
Nunc meræ solitudines
Judæa devastata,
Mortisque sunt imagines
Deserta desolata.

103.

Regalia solaria
Sunt densa fenticeta,
Apparum seminaria,
Et aspera vepreta,
Horti & viridaria
Amara saliceta,

Honoris cæmeteria
Funeribus repleta,

104.

Non est amicus condolens
Tuam deplorans sortem,
Quin hostis tuam insolens
Lætatur super mortem,
Nam *Deus cornu hostium*
Tuorum exaltavit,
Grandemque fastum fascium
Tuorum subjugavit.

105.

Sade. vers. 18.

Tot malis & miseriis
Plagisque tot oppressi,
Seris licet suspiriis
In se rei regressi,
Super Sionis mania
Clamavit cor eorum
Ad Dominum, & nania
Audita miserorum.

106.

Tunc Filia Jerusalem
Agnosce reatus,
Lestumque lamentabilem,
Et graves ejulatus,
Super murorum rudera
Immaniter ciere,
Sparsaque super marmora
Urbis vastatæ flere.

Z 5

107. De-

107.
 Deduc, O Sion Filia,
 Torrentem lacrimarum,
 Et contremiscant ilia
 Ad plagas ruinarum,
 Fac tua fiant lumina,
 Ut Salfas fundant undas,
 Duo doloris flumina,
 Quæ jugiter profundas,

108.
 Diebus da & noctibus,
 Da singulis momentis
 Soluta fræna luctibus
 Et improbis lamentis!
 Quantumcumque profuderis
 In sinum lacrimarum,
 Nunquam tamen sat dederis
 Aquarum debitarum.

109.
 Nulla tibi sit requies,
 Nec remora dolorum,
 Nunquam siccetur acies
 Tuorum oculorum,
 Pupilla tuis steribus
 Ærumnas eloquatur,
 Hac, & his interpretibus,
 Cordis vulnus noscatur.

110.
 Coph, vers. 19.
 Consurge, quæ in pulvere
 Iacebas Sordidata,

Cilicio & cinere
 Tuo mortificata,
 Consurge, Lauda Domini
 Fusa precatone,
 Culpam fatere criminum
 Cordis contritione.

111.
 In nocte, in principio
 Lauda vigiliarum
 Numen, in æquilibrio
 Horarum diurnarum
 Tu vigilans, stertentibus
 Ora, somno sepultis
 Fufis incumbere precibus
 Pro muris demolitis.

112.
 Ante conspectum Numini
 Liquare in humores
 Effunde instar fluminis
 Soluti cordis rorem,
 Densa nubes in pluviam
 Tuorum oculorum,
 Pectus pande in spongia
 Liguorum profuloribus.

113.
 Manus tuas pro anima
 Tuorum Parvulorum
 Attolle, quos pro victima
 In fronte compitorum,
 Fames crudelis jugulat
 Inediâ cadentes.

Libithinæ immolat
Vix batos, morientes,

114.

Res. vers. 20.

Deus Clementiæ
Gentem tuam afflictam,
Confidera Justitiæ
Tux in nos vindictam.
Domine confidera
Plagas, quas intulisti,
In nostra spectâ vulnera.
Quæ reis infixisti.

115.

Quem in vindemia veris
Vide humiliatum,
Sub torculari presseris
Ut Uvam conculcatum,
Tantæ vix restant acini
Vindemiæ rejecti,
Aut ipsa, pauci pampini
De vinea collecti,

116.

Sic Solymæa vinea
Chaldæo vastatore
Et gloria pampinea
Hoc vindemiatore
Reducta est ad incitas
Tantæ Fortuna gentis,
Et populi felicitas
In tumulum ruentis.

117.

O inaudita feritas!
Nec bestiis agenda?
O barbara crudelitas!
O rabies horrenda!
Quæ unquam Gens, & Natio
Fuit, aut potest esse,
Quæ grandi ausit vitio
Suas proles comêsse?

118.

Ergone omni tigride
Et lupis saviores
Sava cordistyrannide
Flagitiosiores,
Ut sua ventris pignora
Hebrææ matres erunt
Recondant inter viscera
Quæ vixdum pepererunt?

119.

Ergon' naturam exuent
Humanam genitrices?
Et bestiarum induent
Suarum peremptrices
Immani cæde prolium,
Quas flammis elixabunt,
In mensura palmarium
Et coctos manducabunt?

120.

Ergon' in sanctuario
Sacerdos occidetur?

In nu-

In Numinis Sacrario
Propheta perimetur?
 Nullane reverentia
 Loci, nec Dignitatis?
 Videntis nec praesentia
 Terret Divinitatis?

121.

Sin. *vers.* 21.

Nulli pepercit gladius,
 Nec lancea hostilis,
 Summus, Imus, & Medius,
 Dives, egenus, vilis,
 Marita, Virgo, Vidua,
 Senex, infans, puella,
 Eodem ferro caedua
 Aetas cadit tenella.

122.

In terra Silicernium
Et puer jacuerunt,
 Pro tecto sterquilinum
 Caenum, foris fuerunt,
Hi sunt amplexi stercora
In croceis nutriti,
 Corpus bysso, & purpura
 Involvere afluenti.

123.

Intaminatae Virgines
 Sub ense ceciderunt?
 Eodem ensis juvenes
 Mucrone perierunt,
 Vernas vitae delicias
 Hyems belli extinxit,

Aetatis & primitias
 Mortis gelu decorat

124.

In die iracundia
Tua interfecisti,
 Furore inclementiae
 Oppressos percussisti,
 Nullam misericordiam
 In veniam movendos
 Nec noxae indulgentiam
 In gratiam flectendos

125.

Thau. *vers.* 22.

Caelesti in praetorio
 Thronoque majestatis
 Tui nutus imperio
 Jussuque voluntatis
 Ceu data hosti tessera
Ad diem sanctitatis,
 Vocasti, & ad prospera
 Festa solemnitatis.

126.

Quasi tubis & tympanis
 Ad dies geniales
 Et lituis & organis
 Ad jubilos festales
Vicinos de circuitu
 Fecisti advolare,
 Et repentino ambitu
 Captum circum vallare

127.

127.

illa terribilis
Timoris & horrois,
illacrimabilis
Vindictæ & furoris,
incomparabilis
Qualem Mundus non vi-

dit,
heu ! lamentabilis
Qui Regnum tantum scidit.

128

solâ memoriâ
Attonitis tremendus,
effurâ & miserâ
Hostili formidandus,
illis satis scriptoribus,
Ut par est . exprimendus,
illis sat oratoribus
Ad pathos, describendus.

129.

in furoris Domini
in cladem destinatus,
regendus nemini
excidio paratus,
qui complevit calculos
ad criminum menuram,
premos addet scrupulos
ad iudicis centuram.

130.

tulit cladem Solymæ
Nuper tam fortunatæ,

Nunc Urbium miserrimæ
Afflictæ, captivatæ,
Exspoliatæ omnibus
Quæ quondam congrega-

vit,

Felix sub suis Regibus
Quos Patres adoravit.

131.

Ast nunc infelicissima,
Si unquam ULLA fuit,
De dignitate maxima
Inimè probri ruit,
Contemptim plantis hostium
Impactis conculcata,
Urbis sacra quondam, Gen-
tium
Idolis profanata.

132.

Secuta clades : jugula
Hebræa quam sensere,
Clades, quam nulla sæcua,
Nec Fasti meminere,
Clades, historiographus
Quam nullus exaravit,
Clades, quam Opistographus
Scriptam non annotavit.

133.

Chaldæis à militibus
Hostili ferro cincta,
Muris, vallis, & turribus
Aggeribusque vincita,

Ut nul-

Ut nullus exeuntibus
Egressus panderetur,
Nullus introeuntibus
Locus aperiretur.

134.

Ut ferae captæ cassibus
Indagine silvarum,
Aut pisces clausi retibus
Gurgitibus aquarum,
Aut volucres bitumine
Visci tenacitate,
Sic Urbs, belli munimine
Armorum densitate.

135.

Vi ferri, factus aditus
Portæque reseratae,
Mox irruit Exercitus:
Urbique captivatae,
Dat ferro leges, sanguine
Paraphrasi scribuntur:
Et Capita, acumine
Acinacis leguntur.

136.

Die solemnî victimæ,
Deo sacrificantur;
Pro hostiis nunc animæ
Meorum immolantur,
Vicem boum & ovium
In busta litatorum

Sunt cæsa membra Circa
Furori oblatorum.

137.

Non est ordo in cædibus
Nec modus, nec discrimen
Grande victis supplicibus
Est pepercisse, crimen
Discrimen hoc est unicum
Nulli discrimen esse,
Præceptum Hoc Chaldaicum
Non ullum superesse.

138.

Lustrator ignis expiat
Culpatae noxas gentis
Justitiæque nunciat
Mensuram metientis,
Divitiæ, superbiæ
Fomenta, subducuntur,
Luxus, lucra Luxuriæ
Rapinis corriguntur.

139.

Ferrum: quos educatos
Consumpsit educatos:
Idem: quos enutrivimus
Extinxit enutritos;
Hoc fuit Decretorium
Mea ruina Fatum,
Quod Dei Confessorium
Sic fecit consummatum.

CAPUT

CAPUT TERTIUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Primo, Olympiod: Paschas: Bonavent: putant Ieremiam ad litteram hoc capite loqui de Christo, & Christi Passione: Verum Ieremias luget hisce Threnis ad litteram sui temporis calamitatem; ergo tantum allegoricè luget Christi afflictiones & cruces. Secundo Theodor; Raban: Hugo, S. Thomas, Lyran; Vatabl: putant hoc caput esse vocem populi, sive cujuslibet Iudæi, vel Hierosolymis vel in Babylone lugentis communem cladem. Tertio & planissimè, ut verba sonant, Origen; Euseb; Rupert: & Vatabl; censent Ieremiam hic lugere suas calamitates, præsertim eas, quibus tempore obsidionis, à suis civibus afflictus fuit, Ieremiæ 20. & sequent. Hoc enim est, quod initio capitis ait: Ego vir videns paupertatem meam, & v. 13. Factus, ait, sum in derisum omni populo meo: unde & carcerem vinculaque sua plangit, v. 5. 6. 7. 9. ac inedia & famem, v. 15. 16. 17. ac verbera & alapas, v. 3. 12. 13. Simul tamen in seipso repræsentat & luget afflictionem populi sui. Deinde v. 21. spem in Deum erigit, ostendendo utilitatem tribulationis. Quarto, v. 40. suos cives hortatur, ut convertantur ad Deum. Tandem v. 54. suas ærumnas & suorum civium plangendo, mala similia suis inimicis imprecatur. Sic Cornelius à Lapide in Ieremiam.

1. Aleph.

I.

Aleph. *vers.* 1.

QUæ secretorum conscii
 Prophetæ divinorum
 Judiciorum nuncii
 Et testes Decretorum
 Vaticinati, impetu
 Divino entheati
 Carnis exuti spiritu,
 Jam Divis sociati:

2.

Quæ sacro plenus Numine
 Futura Isaias,
 Dióque ardens flamine
 Prædixit Sophonias:
 Hæc ego vaticinia
 Cerno verificata,
Ego Videns præsentia
 Prophetis demonstrata.

3.

Ego Vates communibus
 Cum Civium cohorte
Vir involutus cladibus
 Pari castigor Sorte,
Ego Vir videns, sentio
Meam calamitatem,
 Irámque virgæ vitio
 Condignam paupertatem.

4.

Sacro afflatus halitu
 Ezechiel canebat,

De Solymæ interitu

Edoctus Hæc monebit,
 Hic absens mali, claudens
 Vincetus in Babylone,
 Ast in me tota volvitur
 Clades vastatione.

5.

Aleph. *vers.* 2.

Experior, heu! nimium!
 Pars maxima malorum
 Nunc Urbis exterminium
 Et Civium meorum,
Minxit me in carcerem,
In tenebras adduxit,
 Cui nec per ruptum alicui
 Lux oculis illuxit.

6.

Aleph. *vers.* 3.

Non interruptim vapulo,
 Palmas impactas fero,
 Tetro clausus ergastulo
 Catenas vincetus gero,
Tantum die continuo
In me flagellom verberis
 Et verberare assiduo
Manum suam convertit,

7.

Beth. *vers.* 4.

Ærumnæ, robur corporis
 Carnémque consumpsit

Fames,

ames, plagæque. funeris
Instar, me confecere,
causa pellis aruit
Us uter in pruina,
Color, calor, evanuit
Et ossium sagina,

8.

Beth. vers. 5.

Agro meo aggerem
Circum edificavit,
Et in profundum carcerem
Mersum præcipitavit,
Iroxit amaritudine,
Circumdedit labore,
Occlusit lassitudine,
Et felleo dolore.

9.

Beth. vers. 6.

Profunda in voragine
Captivum collocavit,
Horrida caligine
Me tenebrarum stravit,
Sepultus ante funera
Quasi æternitatis
Stururus antro tempora
Duris plectendus fati.

10.

Ghimel. vers. 7.

Captivo ne occasio
Liberior faveret,

Fugamque habitatio
Solutior suaderet,
Sepovit omnem tramitem,
Murumque excitavit,
Meumque nervo compedem
Majore aggravavit.

11.

Ghimel. vers. 8.

Nec aures meis precibus,
Nec aditus favebant,
Meis rimæ clamoribus
Nec minimæ patebant,
Orationem supplicis
Pro Populo exelüst,
Sed justæ pœnam Judicis
Deus questo obrulit.

12.

Ghimel. vers. 9.

Omnes vias, & aditus
Obstruxit, & ingressus,
Omnis ad me prohibitus
Forinsecus accessus,
Sectis arte lapidibus
Inquadrum fabricatis
Inclulit me, liminibus
Portisque obseratis.

13.

Daleth. vers. 10.

Silvestribus insidians
Ut prædis Ursus furit.

A a

Non

Non se cruore fatians
 Magis in cædes prurit,
Ut leo in absconditis
 Erumpit in arenam,
 Sic famâ, rebus perditis,
 Poscor in lanienam.

14.

Daleth, *vers.* 11.

Subvertit meas semitas,
 Quas fugæ apparabam,
 Et intereluit orbitas
 Quas clanculum quære-
 bam,
 Me quasi in mortario
 Confregit & contrivit,
 Et veluti cellario
 Clausum, antro sepivit.

15.

Daleth, *vers.* 12.

In me, ut teli terminum
Arcum suum tetendit,
 Nervumque arcus vinculum
 Dextrâ tractum extendit,
 Et me in signum jaculi
 Metamque designavit,
 Suique cannam spiculi
 Excussam evibravit.

16.

He, *vers.* 13.

Misit pharetra filias
 Patris arcus, sagittas,

Non in caput, nec tibias
 Nullo ferro munitas,
 Sed in renes, arundinis
 Gravissimo inflictu,
 Ad ima, velut fulminis
 Se penetravit ictu.

17.

He, *vers.* 14.

In risum omni populo
 Sum factus insultanti,
 Plebique meæ scandalo
 Probroque petulanti,
Toti sonabant cantibus
 Carminibusque dies,
 Nec à convitiantibus
 Afflicto data quies.

18.

He, *vers.* 15.

Spretum illusionibus
 Affectum maledictis,
Me amaritudinibus
 Replevit felle tinctis,
 Cibavit colocynthide,
Absynthio potavit,
 Et myrrhina promulside
 Potum inebriavit.

19.

Vau, *vers.* 16.

Per ordinem molentium
 Et numerum meorum

ina facta dentium
Edendo excussorum ,
am panibus immiscuit
Arenulas pistrinum,
me Oris mei corruit
Confractum molendinum.

20.

fame quid crudelius?
Magisque alienum?
tura violentius
Sævitiâque plenum?
Nullum quod animantium
In escam usurpavit,
cenam & in prandium
Mere cibavit.

21.

Vau. vers. 17.

es nulla, nullum gaudium,
Et animæ pax nulla,
me vitæ delitium
Evanuit ut bulla,
reteritorum omnium
oblitus sum bonorum,
memoriam, ut somnium
Excussit vis malorum.

22.

Vau. vers. 18

malis me prementibus
In caput hoc procussis,

Et veluti torrentibus
In unum me profussis,
Dixi: spes mea perit
Vitæ mox ritura,
Finis meus interit
Mortis brevi futura.

23.

Zain. vers. 19.

Quocumque in angustiis
Me verto, & revento,
Nulla spes est supplicii
Ab omnibus deserto:
Tu solus es, qui suscipis
Ad Te confugientes,
Nullósque, Deus, despicias
Et supplices & flentes.

24.

Memento quæso *Pauperis*,
Afflicti, desolati,
Et recordate sceleris
A meis perpetrati,
Fidem, & jus frangentibus
Infidis Solymitis,
Immanè sævientibus
In me Anathothitis.

25.

Sed & amaritudinis,
Absynthii, & fellis

A a z

Mo-

Memento, & formidinis
 Quam tuli fractus bellis,
 Una hausi amythide
 Fæces miseriarum,
 Propinante Tyrannide
 Diotam lacrimarum.

26.

Zain. vers. 20.

Meam, meique populi
 Dum penso vastitatem,
 Et hæctenus, quam pertuli
 Vitæ calamitatem,
 Instar ceræ, sub Syrio
 Mea mens colliquescit,
 Jugique sub suspirio
 Et fletibus tabescit.

27.

Zain. vers. 21.

Inter tot fustuarum
 Cùm memini plagarum,
 Et recolens memoriâ
 Elenchos ærumnarum,
 Resumo spem clementiæ,
 Fidemque gratiarum,
 Fructumque pœnitentiæ
 Justitium pœnarum.

28.

Heth. vers. 22.

Quòd non in terræ pulverem,
 De quo sumus compacti,

Orginisque cinerem,
 Nostræ simus, redacti
 Hoc Tua miseratio,
 Hoc favor Bonitatis,
 Hoc meritæ placatio
 Fecit severitatis.

29.

Magna namque Clemens
 Iræ Tuæ medetur,
 Nec finit, ut justitiæ
 Ferro prædominetur
 Tua Misericordiâ
 Reo non defecerunt,
 Nec veniæ, nec gratiæ
 Precanti defuerunt.

30.

Heth. vers. 23.

Vita novi diluculo
 Primo mane ætatis,
 Tuo doctus oraculo
 Sidus Benignitatis,
 Novi hoc Tuo lumine
 Jam puer illustratus,
 Me tuò cùm es Numine
 Eligere dignatus.

31.

Quin novis quoque solibus
 Cælo diluculante
 Novis me beas dotibus
 Donisque, nil sperante,

20
 21

ornas beneficiis
Novis semper oblati,
prævenis me gratis
Gratis ingrato datis.

32.

semper & splendidi
Dias exoriuntur,
sereni, læti, roscidi,
Bonis fatisvolvuntur,
sola sol dignatur lumine
Planiciem terrarum,
in largo roris semine
Das manna gratiarum.

33.

Te tuti confidimus,
Tua non fallit fides,
Tu solus fidelissimus,
Qui miserando vides
peccatorum penitentiam,
Vitæ necessitates,
omnesque patientiam
inter adversitates.

34.

Heth, vers. 24.

Honores & divitias,
Quivolent, confectentur,
luxas mundi delicias
Et gaudia venentur,
omni solitudine
Rejecta, SOLUS DEUS

In mentis ægritudine
Est consolator meus,

35.

Hic mea est tranquillitas
In persecutione,
Hic mea est hæreditas
In devastatione,
Hic mea est jucunditas
In tribulatione,
Hic solus mea suavitas
In desolatione:

36.

Pars mea solus Dominus,
Et meum omne bonum,
Afflictionum terminus,
Solationum donum,
Merces in patientia,
Et præmium doloris,
Judex in Innocentia,
Testis mei mœroris. • la-
boris:

37.

Teth, vers. 25.

Tu summa, Deus Bonitas
In Tuos liberalis,
Tu animæ Tranquillitas,
Quies in cunctis malis,
Tu hos in Te sperantibus,
Salutis certitudo,
Tu meta Te quærentibus,
Vitæ Beatitudo.

A 23

83. Teth.

38.

Teth. vers. 26.

Bonum est cum silentio
Salutem prestolari,
Nulloque maleficio
In questus excitari,
Sed in mentis malacia
Modestum expectare,
Donec caelestis gratia
Suum det salutare.

39.

Teth. vers. 27.

Bonum adolescentiae
Dei jugum tulisse,
Affectum non nequitiae
In crimen deflexisse,
Magnis calamitatibus
Cervicem subiecisse,
Et in adversitatibus,
Impavidum stetisse.

40.

Iod. vers. 28.

Sedebit solitarius,
Vir, incestus & tacebit,
Noxas, quas temerarius
Commisit, flens dolebit,
Agnoscer, quanti fuerit
In Dominum peccasse,

Et quam ferò puduerit
A Deo deviâsse.

41.

Sedebit Pœnitentiâ
Afflictus & contritus,
Tacebit affluentiam
Malorum appetitus,
Nam prona plastro
Iugoque colla stravit,
Et chitellarum onera
Super sese levavit.

42.

Iod. vers. 29.

In terræ ponet pulvere
Os suum humi stratus,
Præsumet nec erigere
Vultum humiliaris,
Agnosens sui cineris
Ortusque vilitatem,
Ut vel sic sui sceleris
Legat impuritatem.

43.

Iod. vers. 30.

Hac spe percutientibus
Sponte dabit maxillas,
Nudabit savientibus
In se flagris axillas,
Satur convitiantium
Opprobriis affectus,

Cen foret convivantium
Lautitiis repletus.

44.

Caph. *vers.* 31.

Gaudebit in verberibus
His Patrem veneratus,
Durabit in doloribus
Excoctus & probatus,
Scit enim Patris ferulam
Ad mortem non ferire,
Non hostis esse tribulam
Volentem nos perire.

45.

Scit, quod non plectens sæ-
viat
Æternum, ut tyrannus,
Nec dignè noxis puniat
Irati Patris manus,
Castigans, cor non exuit,
Paternos nec amores,
Sed feriendo arguit
Nostros in se errores.

46.

Post hyemes, post nubila
Dirasque tempestates,
Dat rursus mentis júbila
Vultus serenitates,
Post luctus, questus, tædia,
Post imbres lacrimarum,
Dat oscula, dat gaudia,
Fontes deliciarum.

47.

Caph. *vers.* 32.

Licet frontem induerit
Severam caperatus,
Et crucibus terruerit,
Cædes, mortes, minatus,
*Secundum multitudinem
Misericordiarum*
Abjecit, memor, neminem
Suarum gratiarum.

48.

Caph. *vers.* 33.

Cui proprium est parcere,
Cui pronum misereri,
Invito reos plectere
Pœnisque exerceri,
Licet humiliaverit,
Dolens humiliavit,
Natos repudiaverit,
Gemens repudiavit.

49.

Non est pœna, ut perimat,
Sed consulat saluti,
Ægrorum non exanimat
Vulnus inflictum cuti,
Mitis & mollis medicus
Mortem accelerabit,
Galenicus aut Chymicus
Per vulnera sanabit.

50.

Lamed. *vers.* 34.

Non conteret sub pedibus
Et vincetos, & subiectos:

A a 4

Laurus

Laurus pressa ponderibus
 Ramos levat erectos,
 Ut roborentur fortiùs:
 Sic Uva torculari,
 Liquorem fundit dulciùs
 Cùm finit se calcari.

51.

Lamed. *vers.* 35.

Nulli negat iudicium
 Justitiæque lances,
 Nec legis patrocinium
 Condemnet ut veraces;
Declinat nec sententiam
 Justæ causæ faventem,
 Nec supplicii clementiam
Viro jus approbantem.

52.

Lamed. *vers.* 36.

Pervertat in iudicio
 Iniquo non auditum?
 Ut iudicantis vitio
 Jus fiat impeditum?
 Ruatque legis sanctitas
Et Dominus ignoret?
 Officiat iniquitas,
 Ut miser pressus ploret?

53.

Hæc voluntate Numinis
 Ceu facta, non iubente,

sed ut ignari fulminis
Annus consequenter
 Nam Arbitr Altissimus,
 Qui cunctos intuetur,
 Suos, iudex justissimus
 Ne pereant, tuetur.

54.

Mem. *vers.* 37.

Ferit: quis ausit dicere
Hæc Deo non iubente?
 Fortunâ sic accidere
 Fatôque sic regente?
Ferit: ferire simulans
 Ut consulat nocenti,
 Ut figat, ceu dissimulam
 Dolorem pœnitenti.

55.

Mem. *vers.* 38.

Cujus? nisi stultissimi
 Sensus, & vox dicentis
Ex ore quod Altissimi
 Mundi molem regentis
Adversa nec, nec prospera
 Mortalibus consententis
 Sed mala, bona, dextera
 Sinistra, casu dentur?

56.

Mem. *vers.* 39.

Quid ructat homo *murmurans*
Vivens, accusans Fatum?

Quid caelos, polos, sidera
In crimen perpetratum?
Quis Numinis clementiam
Ausit convitari?
Et imparem sententiam
Pro noxis irrogari?

57.

Nun. vers. 40.

Ad cotem conscientias
Ad limam affricari,
Exactæ intolerantias
Vitæ examinari,
Nostras vias & semitas
Oportet perscrutari,
Et Numinis ad orbitas
Errantes revocari.

58.

Nun. vers. 41.

Manus ad Deum supplices
Et corda sublevemus,
Hujus ad aram mancipes
Mentes sacrificemus,
Latebras conscientiae
Claufas examinemus,
Dignosque poenitentiae
Fructus multiplicemus.

59.

Nun. vers. 42.

Iniqua perpetravimus
In Tuam majestatem,

Sine fronte peccavimus
In Tuam Bonitatem,
Ad iram provocavimus
Culpatis formidandam,
Hinc frustra imploravimus
Opem, non impetrandam.

60.

Samech. vers. 43.

Cum furor exardesceret
In nos exacerbatus,
In plagas effervescebat
Ferire nos paratus,
Ne deprecantem cerneret,
Vultum operuisti,
Ne supplices admitteret,
Aures obsepivisti.

61.

Fixum fuit occidere,
Et fontes occidisti:
Nulli reorum parcere,
Et nulli pepercisti:
Litare nos justitiae
Statum, ratumque fuit,
Nostratis hinc malitiae
Sub ense causa ruit.

62.

Samech. vers. 44.

Te inter & nos, nubium
Velamen obduxisti,

A a 5

Eg

Et veluti tentorium
Te super occlusisti :
Clamantis *ne oratio*
Aures Tuas feriret,
Frustrata sic petitio
Suo fine , periret;

63.

Samech. *vers.* 45.
Ut menda de codicibus
Aut tabulis raduntur,
Aut arbores radicibus
Evulsis evertuntur :
In medio sic populi
Eradicationem
Me posuisti, scandali
Turpem *abjectionem.*

64.

Phe. *vers.* 46.
Me super , ora , grandibus
Hiatibus panderunt,
Et explicatis dentibus
Hostes me deriserunt;
Instar Leonum vulnera
Mortésque sunt minati,
In mea proni funera
Ut lupi acerbati.

65.

Phe. *vers.* 47.
Quid sancta vaticinia
Prophetis profuere ?

Hæc odii seminia
Mortésque genuere.
Hæc laqueos, hæc compedes
Hæc cippos peperere,
Hæc in cervicem chalybes
Metendam acuere.

66.

Phe. *vers.* 48.
Quid nisi scaturigines
Et fontes liquorum
Per mei vultus elices
Dedueam oculatorum ?
Contritione Filiae
Meæ gentis afflictus,
Ejusque contumeliæ
Doloribus attritus,

67.

Ain. *vers.* 49.
Vi sese provolventibus
Nati oculus fluentis,
Nec quidquam occultantibus
Dolorem conamentis,
Clausa cordis supplicia
Tacere imperitus,
Cui nec *quies*, nec *otia*
Nec vitæ appetitus.

68.

Ain. *vers.* 50.
Donec de *cali culmine*
Nos Dominus nostrarum,

Handwritten scribbles in the left margin.

Miseratus suo lumine
Respiceret plagarum,
 Aspectibusque mitibus
 Iram suam leniret,
 Paternis & affectibus
 Afflictis subveniret.

69.

Ain. vers. 51.

Meus hic fecit oculus
 Et prædam & rapinam,
 Et factus velut scopulus
 In animæ ruinam:
 Mare fuere lacrimæ,
 Palpebræ litus dabant,
 Hi fluctus navim animæ
 Continuè jactabant.

70.

His tempestatum fluctibus,
 His imbrum procellis,
 Et solibus & noctibus
 Volvebar; pro Puellis
Et Filiabus Solymæ
 Urbis meæ abactis
 Ab hostibus, ut victimæ,
 In lanienam tractis.

71.

Abdueto gemens crucior
 Casto in servas choro,
 Cum magna passis, patior,
 Plorantibus comploro,

O Filia Sionidæ
 Mei fontes doloris,
 Nunc luridæ, nunc squalidæ
 Verni Reginae floris.

72.

Vos me vigore spiritus
 Et vitæ spoliastis,
 Vos animæ radicibus
 Vires attenuastis,
 Fecistis me tabescere,
 Et panem interire,
 Cordis succum arefcere,
 Et in vappam abire.

73.

Sade. vers. 52.

Ut auceps locat pedicas
 Virgas visco perunctas,
 Et aves addit muscas
 Ad oscinum instructas,
 Et volucres insidiis
 Lulæ irretiuntur,
 Et circumventæ liciis
 In caveas clauduntur.

74.

Aut ut feras iadagine
 Cinctas capit venator,
 Sic ferreo munimine
 Judæus me Dictator,
Gratis nullius conscium
 Aut complicem reatus,

Vinxit,

Vinxit, culpæ innoxium
In carceris hiatus.

75.

Sade, vers. 53.

In lacum diri carceris,
In barathrum profundi,
Vestibulumque funeris
Mibi mox subeundi,
Vita plena angustis
Est lapsa & sepulta:
Sic Geus pro vaticiniis
Ingrata se est ulta.

76.

Nec fatis erat cavēā
Ut volucrem clausisse,
Et abyssi fovea
Ut terram constrinxisse,
Sed lacu orificium
Saxo opilavēre,
Et lapidem ad ostium
Prægrandem advolvēre.

77.

Sade, vers. 54.

In hac caverna terrea
Aquæ guttas stillante
Catenā vinctus ferreā
Antro, * limo stagnante,
* luto

Caput meum cadentibus
Aque inundaverunt

❧

Me desuper humoribus,
Et panē demerferunt.

78.

His pressus tempestatibus
Hem peris! clamabam,
Fractus calamitatibus
De vita desperabam!
Pigebat enim vivere
Tam miserè viventem,
Et mortem præeligere
Optabam imminentem

79.

Coph, vers. 55.

Sed, ceu de profundissimo
Somno evigilavi,
Nomen Tuum novissimo
De lacu invocavi,
Nomen Tuum quod sæpida
Me juvit appellatum!
Nomen quo nil potentius
Est Orbi celo datum.

80.

Coph, vers. 56.

Audisti vocem supplicis
Audisti me precantem!
Audisti fundo carceris
Ab imo invocantem!
Nam Tu, qui auris totus es
Te supplicantes audis!

Tu oculus, qui purus es,
Hunc nulli presso claudis.

81.

Audi! ne aurem subtrahe!
Audi! ingultientem!
Qui Tui vocem Abrahæ
Audisti Te petentem!
Audi pro Tuis legibus
Zelantem & amantem!
Et referatis auribus
Exaudi me clamantem!

82.

Coph. vers. 57.
In die quâ clamaveram
Ad me *appropinquasti,*
Quando Te invocaveram
Tutelam demonstrasti,
Per Tuum qui me Angelum
(Eunuchum) eduxisti,
Per hunc locutus famulum
Nesimeas, dixisti.

83.

Res. vers. 58.
Dixisti: & quod dixeras
Afflicto præstitisti,
Hostiles à me dexteras
Paternè avertisti!
Pseudo prophetam cadere
Hananiam fecisti.
Et per Eunuchum carcere
Captivum eduxisti.

84.

Qui me vatem convitiis
Et gentis impostorem,
Falsoquum mendacis
Et fraudis inventorem,
Sunt insectati Solymæ,
Redemptor Tu egisti,
Meæ Patronum animæ,
Et causam *judicasti.*

85.

Res. vers. 59.
Quæcumque sunt in homine
Occulta, manifesta!
Tu perscrutaris Domine,
Te nulla latent gesta.
Vidisti quâ calumniâ
Me mei affecerunt?
Vidisti probra omnia
Quæ in me conjecerunt?

86.

Gentis ingratitude,
Plebis iniquitatem,
Adversùm me libidinem
Iraque cæcitatem?
Nunc *judica* convitium
Tot Sannis cumulatam,
Et populi *judicium*
Injustè in me latum.

87.

Res. vers. 60.
Vidisti quâ irruerit
In me immanitate,

Vidisti

Vidisti quā sævierit
 In vinctum feritate:
 Quidquid Livor, invidia,
 Furorque præceps cudit,
 Hoc populi perfidia
 In unum me profudit.

88.

Ausa execrabilia
 Et machinationes,
 Eorum & consilia
 Et cogitationes,
 Adversum me tyrannica
 Plusquam severitate,
 Gens egerit Hebraica
 Ferox crudelitate.

89.

Sin. vers. 61.
 Audisti & opprobria
 Caeteratæ mentis,
 Vidisti & ludibria
 Seditiosæ gentis,
 Audisti contumelias
 Cæti pila, tela, bastas,
 Audisti & calumnias
 Arcu linguæ vibratas.

90.

Audisti quæ judicia
 Adversum me sint cusa,
 Quæ poenæ, quæ supplicia
 Ex odio conelusa,
 Impietas quæ potuit
 Contexere figmenta,

Hæc in mei composuit
 Reatus argumenta.

91.

Sin. vers. 62.
 Labra convitiantium
 Livore venenata,
 Commenta mentientium
 Adversum me jurata,
 Et in me insurgentium
 Linguas felle stillantes
 Audisti, & furentium
 Voces necent spirantes.

92.

Audisti consultantium
 Firmatas ultiones,
 Et discissarum vestium
 Ex ira scissiones,
 Diebus quæ & noctibus
 In me sunt meditati,
 Iniquis suam testibus
 Malitiam tutati.

93.

Sin. vers. 63.
 Vide Vindex Justitiæ
 De throno Majestatis
 Et Judex Innocentiæ
 Opus iniquitatis!
 Quanto deludant studio
 Mei perditionem,
 Quanto meam tripudio
 Agant abjectionem.

94.

94.
mentis favitiem
Et resurrectionem,
meam & in perniciem
eorum sessionem!
stantibus, sedentibus,
euntibus invisus,
fabula pfallentibus
Ludentibusque risus.

95.
Thau. vers. 64.
hoc meo discrimine
vitae calamitate,
reddes vicem Domine
pro tanta feritate!
tuam reddes in pondere,
reddes & in mensura,
reddes eis cum foenore
Injusta pro censura.

96.
reddes secundum opera
Ius manuum suarum,
reddes secundum scelera
Mercedem ærumnarum,
reddes æquâ justitiæ
Staterâ talionem,
reddes diu malitiæ
Dilatam ultionem.

97.
Thau. vers. 65.
Dabis eis supplicium
Afflicti scutum cordis,

Dabis eis exitium
Optandæ votum mortis,
Dabis eis angustias
Et desolationes,
Dabis eis mœstias
In desperationes.

98.
Dabis inquietudines
Mentis deliramenta,
Dabis sollicitudines
Et animi tormenta,
Reddes afflictionibus
Par, maledictiones,
Reddes illusionibus
Par, execrationes.

99.
Thau. vers. 66.
Iusto Deus iudicio,
Iusto iræ furore,
Hos argues supplicio
Et gladii rigore,
Tardo & pede plumbeo
Nocentes persequeris,
Ass brachio Chalybeo
In eos vindex eris.

100.
Vindex rebelles conteres
Ut lotum platearum,
Acta, agendis conferes
Causarum censendarum,
Calo teste, fideribus
Spectantibus vindictam,
Et pœnam pro sceleribus
A Te justè inflictam.

CAPUT;

CAPUT QUARTUM SYNOPSIS CAPITIS.

Primò Rupertus & Hugo putant hoc capite Jeremiam plangere excidium Hierosolymæ per Titum Romanos, quia ejus causam affert v. ult. Scilicet quod Christum occiderint. Secundò Hebræi Lyranus & Dionys. putant eum plangere necem Iosæ optimi Regis quæ fuit causa ruinæ & excidii Iudæorum: quia ceteri cesserunt impii filii, qui sua impietate Rempublicam everterunt: & sic: v. ult: per Christum accipiunt Iosam. Tertio Paulus Burgenfis, censet Prophetam plangere templi & cultûs divini everfionem. Quarto verè mihi Theodorus, Hugo, Bonaventura, Dionys. censent eum lugere lapsum Urbis & Templi, ac totius populi, præsertim nobilium Iuvenum v. 2. Lactantium v. 3. Nazaræorum v. 7. mulierum coquentium filios v. 10. ex statu tam felici, in tam miserum & infelicem: idque primò & propriè per excidium Chaldæorum, deinde per excidium Romanorum. Inde v. 20. obiter volat ad Christum: ac v. 21. Cladem minatur Idumæam ac Iudæos spe melioris fortis consolatur. Tropologicè deplorat lapsum animæ fidelis, & ruinam per peccatum, quæ multò miserabilior est clade Hierosolymæ.

I.
Aleph. vers. 1.
Heu me! quàm tristi ter-
reor
Rerum metamorphosi!

Hanc fari, tremens vereor
Apta hypotyposi!
Quam nulla mens concipere
Nec os enunciare,

M Nec penna valet scribere,
Nec dolor explicare.

2.

Pallens tremo, arundinis
Intar lacu fluentis,
Aut fluctu navis, fluminis
Marisve pulsæ ventis,
Cor flaccet! riget animus
Attonitus stupore,
Hæret lingua, & calamus
Siccatur amarore.

3.

Quo tanto Magnum crimine
Numen exacerbatum,
Ullo sine discrimine
In pœnas obfirmatum,
Manum extendit vindicem
In populi ruinam,
Servum plectens & Principē
Urbemque in rapinam?

4.

Quis templum cæli æmulum
Auro irradiatum,
Illud orbis miraculum
Ubique diffamatum,
Raro metallo splendidum,
Gemmisque pretiosum,
Vastatum igne, luridum
Fumoque est umbrosum?

5.

aurum carbonem induit,
Et anthracem argentum,

Gemma in lutum sorduit,
Et lapis in cæmentum,
Mutatus color optinus
Tam nobilis metalli,
Factus pulvis vilissimus
Sub ungula caballi.

6.

Gemmae, torques, monilia,
Sacra veitis ornatus,
Magni RATIONALIA
Splendor Pontificatus,
Armillae, spirae, annuli,
Et mitrae, & tiaræ,
Sunt præda facta populi
Destructi, foci, aræ.

7.

Et Lapidés, gregarii
Satellites turmarum,
Sparserunt sanctuarii
In fronte platearum,
Sancta sanctorum pedibus
Prophanis conculcantur,
Et adyta parietibus
Collapsis revelantur.

8.

Beth, vers. 2.
Flos Iuventutis, *Inclita*
Progenies *Sionis,*
Pubes, ætate Florida
Formosi Abialonis,
Crine Scintillans aureo
Auroque primo cincta,

Bb

Vultu

Vultu candens eburneo
Et labra rosincta.

9.

Heu ! quomodo tam nobilis
Tam comis pulcritudo,
Est facta despicabilis
Et Urbis turpitude?
Ver illud vitæ floridum
Delitium ætatis,
Est torpe, fœdum, luridum
Porcentum vanitatis?

10.

Hæc illa *vasa aurea*
Gemmisque pretiosa,
Mutata sunt *in testea*
Et vascula lutosa?
In trullas manu figuli
Fictas, refictas, fractas,
Ac demum instar sabuli
In pulverem redactas?

11.

Ghimel. *vers.* 3.
Crudeles feræ lamia
Mammæ denudaverunt,
Desertis in Arabiæ
Et natos lactaverunt,
Et in solitudinibus (a)
Lac catulus dederunt
Dracones, ab uberibus
Qui matrum pependerunt.

12.

An Sævior Draconibus
Et feris Africanis?
Silvestribusque canibus
Et Syriæ Hyænis?
Sit meæ gentis *Filia*
In suos ferox natos?
Excors, ausa crudelia
Mater in trucidatos?

13.

Ausa mucroneu mergere
In jugulum suorum?
Et miserandum cernere
Agonem filiorum?
Nullis immalescentibus
Luminibus dolore?
Ad grande crimen senibus
Nullo tactis dolore?

14.

Omnémne mentem exiit
Et sensum rationis?
Ergone duram induit
Naturam *Struthionu*?
Qui, quos per ova pepit
Exclusos in arena
Neglectos pullos deserit
Ceu probra aliena?

15.

Daleth. *vers.* 4.
Infanti mater uberum
Expectorat mammillas,

(a) Philostr. apud Cornet. (b) Cornet, Ibi.

Et ad arentes puerum
Insinuat papillas,
Hic nil lugendo proficit,
Cum latex desit fonti,
Sed matris premens, deficit,
Osori, frontem fronti.

16.

Anhelat succum parvulus
Hiante sic cus ore,
Sed nullus stillat rivulus
Amisso sinûs rore,
Labella rigent pallida
Ad uberum canales,
Trahûntque siti arida
Singultus mortuales.

17.

Adhaesit lingua pupuli
Lactentis ad palatum,
Et epiglottis juguli
Ad guttur exsiccatum,
Cum morte luctans anima
Cum vellet flens migrare,
Non erat unde lacrima
Se posset eliquare.

18.

Tenella turba, parvuli
Annis solidiores,
Ætate bimi, trimuli,
Quadrimalis majores,
Jam docti crustam mandere
Expetierunt panem,

Nemo erat qui frangere
Per tantam vellet famem,

19.

He *vers.* 5.

Voluptuosis epulis
Aetheti convivari,
Et pretiosis poculis
Ad luxum satiari,
Dier noctes jungere
Prandendo & cœnando,
Jentacula præmittere
Merendis coronando.

20.

Hi Persica paropside
Sumptaque impinguati
Grandi famis tyrannide
In monstra deformati,
Ad nauseam quos faties
Impleverat ciborum,
Hos miseranda macies
Extenuat membrorum.

21.

Umbrarum instar ambulant
Pallore luridarum,
Fragmenta panis supplicant
Et cymbium aquarum,
Nec hæc dantur famelicis,
Hinc siti *corruentes*
In vis passim publicis
Exspirant sitientes.

B b 2

20. *Qui*

22.
Qui croceis, & cocceis
Nuper nutriebantur,
Argenteis & aureis
Pallis vestiebantur,
Pro Coa veste stercora
Lutūmque amplexati,
Et ut fetola pecora
Fimeto volutati,

23.
Vau. vers. 6.
Fœtor cælum ascenderat,
Libidinum mephitis,
Et clamor increbuerat
A reis Sodomitis,
Movère cælos crimina
In meritam vindictam,
Pluentes Sulphur, fulmina
In gentem maledictam.

24.
Magna fuit calamitas
Pentapolis crematæ,
Horribilisque vastitas
Urbis incineratæ,
Ast nulla pœnæ paritas
Noxis Sodomitarum,
Quam patitur iniquitas
Culpæ, Solymitarum.

25.
Prægnantes nimbi sulphure
Et ignium torrentes

Bihorio vix tempore
 In cædem irruentes,
 Fudère picis pluviam
 Brevi Urbis lamento,
 Excidii tragædiam
 Claudentes *in momento*

26.
 Ut alta cedrus Salices
 Et Platanus genistas,
 Pusillas palma carices
 Et Populus aristas,
 Oceanus ut flumina,
 Et hæc excedunt fontem
 Pygmæa terræ culmina
 Galpe, Pindúsque montes

27.
 Sic Solymæ calamitas
 Excedit Sodomorum,
 Cui nulla par est gravitas
 Nec numerus malorum
 De hac nil dignum dicere,
 Tantūm licet stupere:
 Angi, tristari, gemere,
 Queri, dolere, flere.

28.
 Urbis hujus mœstitias,
 Dolores, & terrores,
 Agones, & angustias,
 Et mortis amarores,
 Non unus solis circulus
 Orbem perambulantis,

Nec Lunæ fixit oculus
Noctis faces lustrantis.

29.

Longa Urbis vallatio
Exercitûs Chaldæi,
Murorum expugnatio
Montisque Sionæi,
Fames, fitis, vallatio,
Plagæ, cædes, rapinæ,
Constans fuit afflictio
Jugis carnificinæ.

30.

is Sodomæus clibanus
(Accensa cælo pyra)
Diei fuit terminus.
Quo Dei sævit ira,
Hic nulla manus hostica
Peccantibus vim fecit,
Nec mancipis vulnificia
In vincula conjecit.

31.

in extensam Solymæ
Excidii ruinam,
Tormenta quot, quot lacri-
mæ
Malorum in sentinam
Inam fluxere; omnium
Scopum miseriarum,
et veluti compendium
Cunctarum ærumnarum.

32.

Zain. vers. 7.

Hoc periit exitio
Decoris flos Hebræi,
Candidiores lilio
Nivæque Nazarei,
Amænis grati vultibus
lacte nitidiores,
Super ebur rubentibus
Saphiro pulchriores.

33.

Pallis devoti crimibus,
Ut sacri Deo sponsi,
Nulli tacti forficibus
Novaculæque tonsi,
Amicti veste byssina
Argento picturata,
Et zona hyacinthina
Cincti, auro striata.

34.

Hæc illa vultus raritas,
Augusti splendor oris,
Hæc corporis amœnitas
Et gratia coloris,
Hæc lactea formositas
Eburnea venustas,
Hæc nivea hilaritas
Saphirtua majestas.

35.

Heth. vers. 8.
Versa in turpitudinem,
Abominationem.

bb 3

In

In fumeam nigredinem
Contaminationem,
Super carbones , facies
Eorum denigrata,
Pulcrâque frontis species
In Maurum deformata.

36.

Nulla , virgo caesaries,
Tonfore violata,
Et cinnorum acies,
Forficibus vastata
Sordet, sine discrimine
Fædis plicis implexa *
Sine lege & ordine
Neglecta & implexa.

37.

Sacrorum cultus vestium
Et corporis ornatus,
Par gausapæ agrestium,
Aut vilis mancipatûs,
Nullum inter gregarios
Discrimen est Judæos,
Et inter honorarios
In vicis Nazaræos,

38.

Non sunt in foris cogniti,
Nec agniti plateis,
Mœrore , planctu luridi
Flentes in propylæis,
Exhausti fame , corticis
Instar , cute rigentes,

Exsuccis , instar pumicis
Aquæ siti arentes,

39.

Adhaesit cutis ossibus
Pænè emedullatis,
Membris cunctis torpentibus
Nervis succo privatis,
Et quasi lignum aruit
Pellis emaciata,
Et virium contabuit
Virtus mortificata.

40.

Teth. vers. 9.

Felices , furor hostium
Quos morti immolavit,
Quos mucro sævientium
Armorum jugulavit,
Ah melius ! ah satius !
Fuit ferro enectis ,
Malesuadæ crudelius
Quàm fame interfecit.

41.

Felices fuso sanguine
Qui strati perierunt,
Quid , famis magnitudine
Sit premi , nescierunt:
Qui sicci instar funeris
Vivi extabuerunt,
Et in morem cadaveris
Consumpti putruerunt.

42. Nulla

* Plicæ sunt morbus capillaris.

42.

Nulla belli crudelitas
Tanta immanitate,
Agrorum ut *sterilitas*
Annonæ charitate
Sævit, furens in corpora
Humana & ferina,
Hortos, prata, & nemora
Dum decoquit pruina.

43.

Iod. *vers.* 10.

Quid unquam horribilius
Sol arbiter spectavit?
Improbis, immanius,
In Orbe toleravit?
Quin protinus occuleret
Sub atra nube lumen,
Netantum testis cerneret
Apertæ vultu crimen?

44.

Quidam lamentabilius
Mens amens impiavit?
Quid dextera crudelius
Materna perpetravit
Unquam? sibimet impia,
Invisa, violenta?
Ut filios in prandia
Trucidet truculenta?

45.

Nullumne inter hominem
Et pecus est discrimen?

Ergon' naturæ ordinem,
Et fas transire limen?
Ergon' materna viscera
Parentes exuerunt?
Ergon' humana fœdera
Excordes disruperunt?

46.

Amor matrum exercuit
Tyrannidem natorum,
Misericordes docuit
Dolor, cædem suorum,
Magis pium recondere
Credentes in se natos,
Quàm longa fame cernere
Sitique cruciatos.

47.

Major fuit calamitas
Videre sic perisse,
Minor fuit improbitas
Coxisse & edisse:
Sic idem matris uterus
Qui vivos mundo dedit,
Defunctis rursus tumulus
In sepulturam cedit.

48.

Hanc populi *contritio*
Abominationem,
Longa fecit afflictio
In desolationem,
Ut citius eriperet
Longæ per cædem morti,
Finemque morte faceret
Tam miserandæ sorti.

bb 4

49. Nu-

49.

Caph. *vers.* 11.
 Numen ad hanc supplicii
 Catastrophæ coëgit
 Ingens moles flagitii,
 Quam populus collegit
 Suo rebellis Domino:

Completit hinc furorem,
 Pleno mensuræ termino
 In mortis amarorem.

50.

Completit: & ut fluvium
Suam effudit iram
 In icelerum diluvium:
 Arcemque velut pyram
 Flammis Sion ultricibus
Incendit, munimenta
 Vastavit diris ignibus,
Voravit fundamenta,

51.

Lamed. *vers.* 12.
 Cuscumque nota mania
 Robusta Solymarum,
 Suggestus, & proscenia
 Muralium fossarum,
 Quadro firmata marmore
 Turres fastigiata,
 Miroque artis robore
 In petram solidata,

52.

In gyrum ambientia
 Urbis substructiones

Vasta mole, ingentia
 Castella, legiones
 Solo suo munimine
 Hostiles propulsura,
 Castrique fortitudine
 Vim omnem elusura,

53.

Qui viderit miracula
 Regalia murorum,
 Stupenda propugnacula
 Portentaque vallorum,
 Intra muros pomceria
 In ordines dimensa,
 Dicit: Orbis Imperia
 In Urbem hanc impensa

54.

Quæ? quanta? qualis? possit
 Et fabrica portarum?
 Insultus impetentium
 Fractura balistarum?
 Ruptura & arietes
 Et machinas curules,
 Quas hostis in parietes
 Immitteret murales,

55.

Vis nulla, nec potentia
 Visa debellatura,
 Arte firmatam Martiâ
 Imperviam naturâ
 Hanc molem; hinc ludibria
 Sunt visa Chaldæorum,
 Jactantium opprobria,
 Minas, & vim armorum.

56. Delir

56.

Deliria sunt Regibus,
Principibus, Dynastis,
Et joca sacerdotibus
In saxum obstinatis,
Et creditæ affaniæ,
Et fabulæ aniles,
Et populo infaniæ,
Fucique pueriles.

57.

Hæc orbis prodigium?
Sedes securitatis?
Hoc populi præsidium
Sit fax captivitatis?
Hoc Regum diversorium
Thronus felicitatis?
Hoc gloriæ emporium
Sit scopus vastitatis?

58.

Nulla vaticinantibus (a)
Data fides Prophetis,
Et vera prædicentibus
Divinis è Decretis.
Illum Dei conscripserat
Quæ fata, Jeremias,
Ios joathan cremaverat
Et libros, Sedecias,

59.

Nulla putata omnia
Prædicta in ruinam,
Et Prophetarum somnia
Reis in medicinam,

Iussit Deus quæ pandere,
Ut mala præcaverent,
Ut docti possent plangere
Cautique pœniterent,

60.

Nec Principes, nec Populi,
Nec Reges creâiderunt,
Omnes cædis increduli
Prophetas deriderunt,
Ut hostis Urbis mania
Portasque subintraret?
Stulta visa est nãnia:
Cui nemo fidem daret,

61.

Illam? Illam Ierusalem
Chaldæa gens delebit?
Cui totus Orbis similem
Nec vidit, nec videbit?
Arx illa, Sion, corruet
Tam sacra, pulcra, fortis?
Hostisque Templum polluet
Sanctis eversum portis?

62.

Mem. vers. 13.

Ruet: ibit in cineres
Urbs, Arx, Templum ex-
ustum:

Rupti fossarum aggeres
In unum cadent bustum:
Propter Pseudo-flagitia
Et culpas-prophetarum,

bb 5

Hæc

(a) Hugo, Rupertus. S. Thomas apud Cornel: ibid.

Hæc accident supplicia
Pœnæque ærumnarum.

63.

Iusta vindictæ fulmina,
Plectentis irritârunt
Tot Sacerdotum crimina,
Quæ rei perpetrârunt,
Phassur, qui iustum sangui-

nem (b)
Fundi à Rege fecit,
Et in mortis caliginem
Insontes tot coniecit.

64

Hi, qui Manassis frameas
Egerunt in furorem,
Secures, tela, lanceas
Ut funderent cruorem,
Tot innocentes perderent,
In ore platearum,
Probosque ferro cæderent
In morem victimarum.

65.

Mystrarum Hæc improbitas
Hanc fabam Urbi cudit,
Hæc, iras, cælo, meritas,
In Solyman effudit,
Hæc catapultas mænibus
Rumpendis applicavit,
Palatia hæc ignibus
Injectis cineravit.

(b) Sanchez apud Cornel. ibid.

66.

Nun. *vers.* 14.

Tot innocentum sanguine
Infamiter polluti,
Acti velut vertigine
Luminibus exuti,
Cæci per urbis compita
More Andabatarum,
Errârunt per incognita
Palpantes platearum.

67.

Exosi, execrabiles,
Ab omnibus contempti
A quibus inculpabiles
Iustique tot perempti,
Quos tortor conscientia
Et seclerum reatus
Vindex plectit, sententiâ
Sibi latâ damnatus.

68.

Errârunt mente perciti
Et velut entheati,
Urbe capta perterriti,
Afflicti, anxiiati, (c)
Cæci, & ob caliginem
Et sordes, & fœtorem,
Immundi, propter sanguinem
Et funerum pædores,

69.

Ne syrmate contingeret
Cadaverum lurorem,

(c) Sanchez, apud Cornel. ibid.

Affricu ne polluerent
Stolæ mundæ candorem,

Suas cauti lacinias

Levantes tenuerunt,
Netactu immunditias
Contraherent, caverunt,

70.

Samech. vers. 15.

Recedite, recedite,
Polluti, infamati,
Nec mundos nos inficite
Tabo contaminati,

Recedite, discedite,
Abite, clamaverunt,
Nec veste nos contingite,
Quos culpæ infecerunt,

71.

Quæ rerum consternatio?
Quod chaos animorum?
Quæ Urbis perturbatio?
Confusio virorum?
Rixæ, clamores, jurgia,
Convitia furentium,
Et in cædes litigia
Minorum & Potentium.

72.

Hos, inter Gentes, mancipes
Abduci qui viderunt,
Heros, servos, municipes
Plorantibus dixerunt,
Non addet ultra Dominus
Ut habitet in eis:

Hic, pulsus esto terminus
Exulibus Iudæis,

73.

Everfis Urbis manibus
Igne ferroque stratis,
Palatiorum ædibus
Solo coadæquatis,
Templo (Regnorum opibus)
A Salomone, structo
Divinis sanctum cultibus,
Ad cineres reducto.

74.

Non amplius Encæniam,
Nec Tabernaculorum,
Nec Palchatis Solemnia,
Nec festa Sabbatorum
Agentur! ad altaria
Non victimæ cadentur,
Sed aræ, & sacraria
Profana diruentur.

75.

Fuit (dicetur) Solyma,
Arx Sionæa fuit!
Urbsurbium sanctissima
Orbis Regina ruit:
Ruit: nervo militiæ
Suoque Marti fisa,
Chaldeæ vi potentiæ
(Quis crederet?) excisa.

76.

Phe. vers. 16.
Excisa, turpi penitens
Agone exspiravit.

Hosti-

Hostiles quis exercitus
In clades has armavit?
Chaldaicas quis acies
In bella concitavit?
Irați *Dei facies*
Infantes vindicavit.

77.

Hæc, illos fecit exules
Dispergens inter gentes.
Hæc fecit miserabiles,
Mœstos, gementes, flentes,
Hæc vilis numi pretio
Triginta fecit vendi,
Et unico teruncio
Tot pro tributo pendi.

78.

Hæc illa vultus gratia
Quondam mitis, serena,
Amabili clementia
Et suavitate plena,
Prona in beneficia,
Longanimis in pœnas,
Tandem spirat supplicia
Iraque dat habenas.

79.

Nulla Sereno fidere
Frons micat plena minis,
Horrendo torva fulgure
Iustis intenta pœnis,
Non addet, ut respiciat
Aut gemitus aut preces,

Æternum sed abiiciat
A se in stultas neces.

80.

Hæc illa *Dei facies*
Acinaces vibrantis,
Hæc oculorum acies
Iraque fulminantis,
Iusto cæli iudicio
Compensat talionem.
Cum læso sacerdotio
Immittit ultionem.

81.

Sacerdotalem faciem
Qui non erubuerunt,
Sed horum in perniciem
Et cædes sævièrunt,
Nec veriti canitiem
Senum auctoritatem,
Nec venerandam speciem
Annorum dignitatem.

82.

Quos nulla reverentia,
Nec ordo dignitatis,
Nec vitæ innocentia,
Nec Lex immunitatis
A crimine deterruit,
In Iustos ne sævirent,
Sed impotentes acuit
Livor, ut Hos ferirent.

83.

In fœdos trusi carceres
Compedibus constricti,

Vates

Vates . ut falsi augures ,
Contriti & afflicti ,

Nulla in Senes gratia

Ut fractis parceretur ,
Sed pari violentia
In omnes ageretur .

84.

Ain. vers. 17.

Cum firmo pede civica
Virtus armata staret ,
Et in flore Respublica
Adhuc perseveraret ,
Cum viribus potentia
Et armis valeremus ,
Opumque affluentia
Nervoque polleremus .

85.

Ægyptiorum robore ,
Suppetiis securi :
Forti staremus pectore
In hostes ruituri ,
Vires juncturi viribus ,
Virtutibus virtutem ,
Latori pulsus hostibus
Spe auxilii salutem .

86.

Nostri delusi oculi
Spe opis defecerunt ,
Et consternati Populi
Res , spesque perierunt ,
Vana Regis auxilia
Nilotici ruerunt ,

Et irrita consilia
In auras abierunt .

87.

Respicereamus avidi
Cum manum Pharaonis ,
Et legiones pavidi
Armatae regionis ,
Attenti Mareoticæ ,
Quæ nos salvaret , genti ,
Fidentes opi bellicæ ,
Solatium ferenti .

88.

Nullum Memphis subsidium
Adduxit , quod spondit ,
Et factis Pareoticum
Promissum non respondit ,
Sic fides Pelusiaca
Fefellit Solymæos ,
Et feritas Chaldaica
Irrupit in Iudæos .

89.

Sade. vers. 18.

Cum feræ via clauditur
Indagine silvarum ,
Canumque vi compellitur
In vincula plagarum ,
Angustiata premitur
Metuque verberatur ,
Effugiumque queritur
Quâ viâ elabatur .

90. Sic

90.
Sic undique ab hostibus
Victoribus vallati,
Clausis victorum ductibus
Immaniter arctati,
Pulsi, repulsi, fastibus
Et taureis multati,
Et intentatis mortibus
Crudeliter vexati.

91.
Coacti pulsi fugere
Flagro tergum premente,
Pes noster *in itinere*
Cessit, gressu fallente,
Lassa pedum vestigia
Fugâ lubricaverunt,
Et crura per effugia
Lassata conciderunt.

92.
Plateas quot rigavimus
Fusi fonte cruoris!
Quot vias purpuravimus
Nostri testes doloris?
Hoc omnium compendium
Supremum est malorum,
Finis noster, stipendium
Tot criminum nostrorum.

93.
Finis noster, & terminus
Tandem appropinquavit,
Quem nobis fixit Dominus
Urbique destinavit:

Finis venit, qui censuit
Menses, dies, & horas,
Et in statera posuit
Momenta, cursus, moras.

94.
Coph. *vers.* 19.
Solâ restabat, quærere
Fugâ pressis salutem,
Et miseram effugere
Afflictis servitutum,
Per devia, & in via,
Per aspera viarum,
Latebras, per tot tædia,
Rimari ærumnarum.

95.
Quêiscumque in latibus
Fugaces abderemur,
Et in petrarum angulis
Occulti clauderemur,
Omnes viarum orbitas
Et oras indagavit
Cata hostis sagacitas,
Ac tectos exploravit.

96.
Fuere celi avibus
Nostri persecutores,
Et aquilus volucris
Cursu velociores,
Equis, camelis, curribus
Ubique nos secuti,
Ut nec in summis montibus
Sat lateremus tuti.

97.

Ferarum receptacula
Et arduos recessus,
Et tigris latibula
Hostilis Mars ingressus,
Et in desertis collibus
Insidias paravit,
Et in profundis specubus
Vigilias locavit.

98.

Res. vers. 20.

Lugenda hæc, & fletibus
Sanguineis ploranda, (d)
Quæ tot calamitatibus
Fuisse toleranda:
At, quod multo damnosius
Planctu dignum majore,
Deflendum copiosius
Intermino dolore,

99.

Post lugubres tragædias
Catastrophes malorum,
Funestas Urbis nœnias
Epilogum malorum;
Heu! nostri oris spiritus
In nobis expiravit,
Nostræque vocis sonitus.
In auras exhalavit.

100.

Christus, idemque Dominus
Et Rex, ab hoste captus

Velut fervorum minimus
Vinctus in jugum raptus,
Et in nostris, quæ fecimus,
Peccatis mancipatus,
Pœnæque, quam meruimus,
Pro nobis castigatus.

101.

In umbratua, diximus,
In gentibus vivemus,
Ut quondam Tui viximus,
Sic capti te colemus,
Qui Tuo de peculio
Pro nobis litrum pactus,
Par nobis in exitio
Pro servis, servus factus.

102.

Sin. vers. 21.

Gaude nunc Edom Filia,
Gaude, plaude, letare,
Insulta, & exilia
Afflictis gratulare,
Exulta, & tripudia
Salsis fannis jocare,
Opta mortes, excidia,
De plagis jucundare.

103.

Nescis! heu nescis misera
Quæ seges flagellorum,
A Dei in te dextera
Expectet vibrandorum,

Nescis

(d) Spiritu Prophetico de Christo hæc dicta asserunt SS. P. P.
apud Corneli. ibid.

Nescis Dei consilia
Et senſa Decretorum ,
Et fata quàm crudelia
Te mancant malorum.

104.

Pares Idume ſenties ,
Aut etiam majores ,
Mihî devotos centies
Aut millies furores ,
Feres jocorum pretia
Et ſebſannationum ,
Cùm eadem te retia
Claudent vaſtationum.

105.

Chaldæam feres frameam ,
Huſſæa Inquilina ,
Multiplicemque tauream
Superba Heroïna ,
Gemis ſub jugo Gentium
Et preſſa lacrimabis ,
Serò , te affigentium
Perfidiam damnabis.

106.

Ad te quoque perveniet
Abſynthii & fellis
Calix, quite inebriet
Pro dolci favo mellis,
Bibes coacta nauteam ,
Bibes amurcæ facem,
Vappam & undam luteam
In tuam maniceps necem.

107.

Superba nunc, *nudaaberis*
Ab hoſte proſtituta ,
Fortunis ſpoliaberis ,
Auro , gemmis exota ,
Pro faſtu ignominiam ,
Pro gazis egeſtatem ,
Pro gloria infamiam
Feres , & vaſtitationem

108.

Thau. *verſ. 2.*

Tuæ , O Sion Filia
Meſura pravitatis ,
Et innumerabilia
Probra iniquitatis ,
Et Numinis iuſtitia
Completa , te plectentia
Et hoſtis inclementia
Immanè ſavientis.

109.

Completus pœnæ terminus
Tuique mancipatus ,
Quem tibi fixit Dominus
Ob criminum reſtus ,
Non addet ultra plectere ,
Non addet caſtigare ,
Si culpas culpis neſtere
Non addes , nec peccare.

110.

Non addet poſthac, timens
Ut transmirationem,

104
105

Aut per
In te
In Dei
Legem
Ejusque
Stes
Aſt num
Te N
Et paria
In te
Hoſtiles
Et pe
Vincta ,
Quæ
Juſto De
Hoſti
CAL
Hoc
H ne
ant, de
memori
& faci
rao, ſe
EREM
Deo illat
im enur
ulum in
Aut
Jeremia

Aut peregrina lugeas
 In terra mansionem ,
 In Dei reverentia ,
 Lege , cultu , timore ,
 Ejusque si præsentia
 Stes , & agas amore .

III.

Asi nunc & Edom Filia
 Te Numen *visitavit* ,
 Et paria supplicia
 In te agglomeravit ,
 Hostiles iras senties
 Et perferes machæras ,
 Vincita , mancèpsque servies ,
 Quæ nuper Princeps eras .

III.

Iusto Dei judicio
 Hostis , qui in Iudæos

Idem pari supplicio
 Furet in Idumæos ,
 Namque *discooperuit*
 Tua Deus peccata ,
 Tam diu quæ occuluit
 Tandem manifestata .

III.

Hæc facta palàm omnibus ,
 Orbi toti patebunt ,
 Divinis ultionibus
 Quæ posteros docebunt ,
Quid sit Numen offendere ,
Ad iram provocare ,
Pro noxis pœnas pendere ,
Æternum exulare .

CAPUT QUINTUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Hoc caput est quasi brevis iteratio & summa Threnorum. Sicut enim Rhetores in peroratione iterant, densantque ea, quæ rota oratione dixerunt, tum memoriæ tum motûs causâ, ut magis auditores moveant; ita & facit hic Jeremias. Inscríbítur hoc caput non in Hebræo, sed à septuaginta & nostro interprete ORATIO EREMIÆ. Nam primò, mala populo, ob peccata, à Deo illata, & in Threnis recensita, refricat, & summam enumerat; deinde orat pro misericordia, ut Deus populum in pristinum statum restituat. Hanc orationem Jeremias composuit post vastatam Jerosolymam, antequam

C c

quam

quam iret in Ægyptum ; Porro hæc oratio non est
composita ordine literarum Hebraicarum, totidem tu-
men habet versus, scilicet viginti duos.

Hæc, quæ hoc capite recenset Jeremias, Judæis
illata, omnia & singula ad literam evenerunt Christianis,
cùm ob sua peccata, perdiderunt eandem terram
Etam, Græciam, Asiam, aliásque Provincias, quæ à
Turcis & Hæreticis occupantur. Cornel. à Lap. ibid.
vers. 2. Hæc omnia pariter facile est adaptare peccatis
qui totidem, imò plura damna per peccatum incur-
Vid. Dion. Carthusian; ibid.

1.

Æterna sapientia,
Majestas increata,
In qua omnis scientia
Et visio beata,
Quam nulla latent sæcula
Myriades annorum,
Nec abditorum specula
Latentium Fatorum.

2.

Quæ vasta cæli spacia
Abyssos intueris,
Infaulta & felicia
Eâdem manu geris,
Te coram sunt præsentia,
Quæ sunt, erunt, fuerunt,
Nulla casu nascentia
Sunt, quæ Te latuerunt.

3.

A Tuæ Providentiæ
Altissimo obtutu,

Et arduæ Prudentiæ
Cuncta moventis nutu.
Terrestria, cælestia
Et inferi reguntur,
Et cordium latentia
Et abdita cernuntur.

4.

Hæc universi machina
Theatrum Majestatis,
Tuæ, velut in trutina
Divinæ æquitatis,
In æquilibri pondere
Trium articulorum
Pendet, & manûs robore
Tuorum digitorum.

5.

vers. 1.

Abcondita qui mentium
Et latebras scrutaris,
Dolentium & stentium
Angustias rimaris,

Memento quid acciderit
Tabentibus mœrore,
Et nobis quid evenerit
Afflictis amarore.

6.

Ah Tuæ Gentis Domine
Contritæ recordare,
Tuique vultûs lumine
(Licet reos) dignare,
Dignare ; & opprobrium
In nostrum intuerè,
Respicions ludibrium
Plagâque miserere.

7.

vers. 2.

Nostrorum Patrimonia,
Patrum hereditates,
Domos, & latifundia
Opumque facultates,
Extranea vis rapuit,
Possedit aliena,
Et improvisâ obruit
Nos hostis lanienâ.

8.

vers. 3.

Nollus pupillis pater est,
Qui orphanis faveret,
Nulla iisdem mater est,
Quæ miseros foveret,
Sunt nati absque patribus,
Sunt absque uatis patres,

Sunt proles absque matribus,
Sunt absque prole matres.

9.

vers. 4.

Aquam communem omnibus
Nullique vectigalem,
Nos loculis exsolvimus
Et bibimus venalem,
Ligna nuper nostratia
Pleno possessa jure
Nobis censa in pretia
Expenso empta are.

10.

vers. 5.

Fuga nostris cervicibus
Ut brutis minabamur,
Infertis collo funibus
Ad plaustra ducebamur,
Urgebat hostis operas,
Nec data fessis quies,
Solutas nulla dexteras
Nox vidit, neque dies.

11.

vers. 6.

Proni manus Ægyptiis
Fame emaciati,
Et supplices Assyriis
Labore fatigati,
Pro panibus extendimus,
Ne fracti moreremur,
Dedidimus, subjecimus
Nos, ut saturaremur.

cc 2

12. vers.

12.

vers. 7.

Patres nostri peccaverant,
Merentes maledicta,
A Domino recesserant,
Nos luimus delicta,
Eorum nos portavimus
Nati iniquitates,
Et hinc, in has incidimus
Plexi calamitates.

13.

vers. 8.

Chaldæus hostis, famulis
Nos mancipis subiecit,
Et improborum stimulis
Servorum, reos fecit,
Non erat, qui redimeret
A turpi mancipatu,
Et nos ab hoc eximeret
Herili famulatu.

14.

vers. 9.

Panis, & vita, pretio
Vanum prostabat pari,
Idem erat exitio
Dati, & saturari,
Panem nostrum attulimus
In gladii conspectu,
Et in deserto edimus
Cum anima neglecta.

15.

vers. 10.

Pellis nostra exaruit
Ut Clibanus exusta,

Et arida induruit
Ut sicca panis crusta,
A facie inediae
Et famis tempestate,
A gemitu inopiae
Et victus egestate.

16.

vers. 11.

Authoritate nobiles,
Excelas dignitate,
Virtutibus Laudabiles,
Spectabiles ætate,
Sionias mulieres
Ut viles, subjugarunt,
In Urbibusque Virgines
Juda, humiliarunt.

17.

vers. 12.

Regni supremi Præsides
Inermes, indefensi,
Et Populorum Principes
In ligno sunt suspensi,
Non capitis sanitatem
Effrontes suspexerunt,
Nec venerandam faciem
Senum erubuerunt.

18.

vers. 13.

Jugo adolescentibus
Abusi sunt injecto,
Serviliter molentibus:
Quin crimine coacto,
Vim impudentes surpiter
Invitis intulerunt:

Et pueri infamiter
In ligno convenerunt.

19.

vers. 14.

Aut horitas Seditium
In medio portarum
Senum, & judicantium
Negotia caularum
Defecit, & harmonica
Vox juventutis tacet,
Psalmus, Chorus, & Musica
In festis muta jacet.

20.

vers. 15.

Cordis nostri letitia
Et gaudium defecit,
Probrum, dolor, tristitia
In luctus nos coniecit,
Versa in fletum tympana
Et chori, & odæa,
Et cytharæ, & organa.
Sistra, fides, chorea.

21.

vers. 16.

Nostræ corona verticis
Et Regni diadema *
Splendor, laus, Urbis Prin-
cipis
Et potestatis Schema
Ruit, quia peccavimus,
Ve nobis sceleratis!

* Cornel. ibid.

A Domino discessimus
Ve nobis desolatis!

22.

vers. 17.

Exinde cor angustiis
Afflictum & dolore,
Suspiriis, tristitiis,
Et mentis amarore,
Et oculi sunt lumine
Suo exspoliati,
Et fumea caligine
Velut obtenebrati.

23.

vers. 18.

Mons Sion! Urbis gloria!
Mons Sion! quo abisti?
Te propter, sunt suspiria,
Quia deperiisti!
Augusto in palatio,
Quod Reges calcaverunt,
Suo ut in hospicio
Vulpes ambulaverunt!

24.

vers. 19.

Tu autem rerum (Domine)
Principium & finis,
A cujus pendet numine
Homo, pulvis, & cinis,
Æternum immutabilis
Per generationes,
In throno eris stabilis
In generationes.

cc 3

25. vers.

25.

vers. 20.

Cur ergo qui nec passeris,
Pullorum nec corvorum,
Sic nostri oblivisceris
In ævum sæculorum?
Ergo in longitudine
Relinques nos dierum?
Priorum nec dulcedine
Nos recreabis rerum?

26.

vers. 21.

A, Te, qui nos avertimus
Vias pravas secuti,
Præcepta legis sprevimus,
Malitiâ inducti,
In harathrum incidimus
Tantum peccatorum,
Et in abyssum ruimus
Damnorum illatorum.

27.

Ob nostra læsus crimina
Ne faciem averte,
Sed pii Patris lumina
Clemens ad nos converte,
Et ducti pœnitundine
Nos ad Te convertemur,
Ut legis plenitudine
Te sanctius precemur.

28.

Ut quondam Te coluimus,
Sic iterum colemus,
Da tantum, ut qui fuimus,
Simus, & perennemus,
Annos redue præteritos
Pacis & sanctitatis,
Menses, diésque perditos
In probro vanitatis,

29.

vers. 22.

Diversa per supplicia
Ut pilam nos fecisti,
Et nostra ob flagitia
A Te nos repulisti,
Tuam iræ potentiam
Irruere fecisti,
Vindictam & justitiam
In nos exeruisti.

30.

Tandem non nostri sceleris
Ut iudex perpetrati,
Sed animi memineras,
Ut Pater Scenati,
Largire inangentiam
Noxarum admissarum,
Et antiquarum gratiam
Misericordiarum.

APO.

APODOSIS TROPOLOGICA

THRENORUM,

Sive

ANIMÆ PECCATRICIS

Et

POENIT: LACRIMÆ.

LACRIMAS ORBIS UNIVERSI priori libro cantatas, his non dispares in Threnis suis, vastatæ Hierosolymæ gemit Jeremias. Nam ut Petrus Bongus lib. de Num: mysteriis, apud Cornel. à Lapide in Prologom. Threnorum, ait, Symbol. quadruplici hoc Threnorum alphabeto innuitur, quòd Jeremias, non tantum Judæorum, sed & QUATUOR PLAGARUM ORBIS, id est TOTIUS MUNDI peccata deplorat, omnesque ad ea deploranda invitet. Unde & Infernus patere dicitur, & extendi ad stadia 1600. Apoc. 14. 20. Hic enim numerus à quadragenario est tetragonus. Nam quadragesies quadraginta faciunt 1600, ut significetur patere Infernum ad quatuor Mundi plagas, ad excipiendum impios undeque in eum irruentes. Hierosolymam autem à Threnodo Prophetæ deploratam, ANIMAM PECCATRICEM. à doctissima Interpretum expositione, tropologico sensu designari, in principio Threnorum prænotavi. Hæc enim verò illa est, cui meritò cantentur *Lamentationes, Carmen & væ!* Illa Deo rebellis, scædisfraga, hostis,

cc 4

legis

legis Divinae prævaricatrix ANIMA, statu iustitiæ
 Dei Regno privata, dæmonis regno subjecta, levi
 dominatui subjugata, inferis mancipata, crudeli tyran-
 nide oppressa, virtutum omnium opibus spoliata, gra-
 tiarum splendore exuta, nuda, abjecta, & exul: cui ve-
 ritò occinatur illa varis admirantis & obstupescens
 Threnodia, (a) *quomodo seæet sola civitas plena populis*
 Illa illustris, ANIMA, probarum cogitationum, be-
 atarum affectionum satellitio & comiratu, quasi civitas
 & fidelissimis amicis per peccatum orbata & desolata
 Illa Domina Gentium, id est, vitiorum & passionum,
 quas ratione regebat & Dei Timore, jam omni hoc do-
 minio, imò & Deo, & rationis imperio viduata? Ita
 Princeps Provinciarum, id est suis potentiis & mentis
 imperans, facta est mancipium dæmonis, *tot sceptrum*
serviens, quot dedita est vitis, (b) quibus dat tributum
 cum iis omnes opes suas & vires impendit & exhaurit
 Hic sceptrum habet superbia in anima Impii, sceptrum
 habet avaritia, sceptrum habet libido, & cætera vitio-
 rum agmina: tot enim tyrannis servit Impius, quot vi-
 tiis obtemperat: Nam sceptrum & dominium rationi
 eripit, illudque tradit concupiscentiæ: perinde ac si
 quis Reginae optimæ coronam detraheret, eamque me-
 retricis petulantissimæ capiti imponeret, Regina enim
 est ratio, meretrix est concupiscentia. Ita S. Chryso-
 stomus hom; II, in Ep. ad Rom. Unde & S. Augull-
 nus Tract. 41, in Joan. (c) *Tolle, inquit, peccati Re-*
gnum, noli dare concupiscentiis tuis vires: sequendo eas,

(a Thren. c. 1. v. 1. Cornel; à Lap. ibid. (b S. Hieronymus
 (c S. Chrysoft. S. August.

vires eis addis : dando eis vires , quomodo vinctes , quando contra te inimicos nutris viribus tuis ? (d) Sic omni ope caelesti destituta , & undique miserabilis Anima plorans plorat in nocte (peccatorum) & lacrimae ejus in maxillis ejus ; non est qui consoletur eam ex omnibus charis ejus : omnes amici ejus spreverunt eam , & facti sunt ei inimici , quia cum amicis creaturis , concupiscentiis & voluptatibus suis fornicata , mox ab iisdem amarorem , horrorem , nauseam , aliosque corporis & mentis cruciatus justo Dei judicio perpetitur : deseriturque ab illis omni humano solatio spoliata , fiuntque domestici , inimici ejus , in poenam scelerum tortores , & continuis conscientiae perturbatae tormentis crudeles animi carnifices , neque desinunt , dies , noctesque immaniter , sine requie angustiata fatigare , donec acceleratis ultimis morborum cruciatibus afflicta , & omni terrenarum deliciarum spe & ope destituta , miserrima morte trucident . (e) Finis ergo & scopus Spiritus sancti , & Jeremiae in Threnis conscribendis fuit ; Primò parentare Hierosolymae jam vastatae & quasi mortuae : Celebrat enim hic funus & quasi exequias ejus , utpote Patriae & Matris suae amantissimae , eoque simul lenit dolorem suum , & civium suorum . Ad hoc enim inventum est carmen funebre . Secundò hoc carmen est quasi epitaphium , quod Hierosolymae memoriam ad posteros transmittat . Tertiò id ipsum est stimulus ad poenitentiam , quod ut Iudaei ad Deum conversi , veniam , ac suam & Hierosolymae restorationem à Deo impetrent . Quartò Tropologicè datur hic Schema & forma sacri lu-

cc 5

aus

(d) Thren. c. i. v. 2. (e) Cornel. à lap. ut sup.

Etis & pœnitentiæ, quam hic non meis, sed mellifici
 Doctoris Bernardi verbis, subjungo, & in epilogi vicem,
Animam sincero dolore contritam, amaris lacrimis ge-
 mentem, & profunda cordis amaritudine pœnitentem,
 peccata detestantem & lamentantem, in plurium Pecca-
 torum sacrum solatium & emendationem, induco. (f)
Heu me peccatrix! heu me misera! in tantis peccatis, in
 tantis criminibus, in tantis negligentis cecidi, quid pri-
 mum plangam, quid primum plorem, quid primum luge-
 am? Ego misera quem luctum primum sumam? Ego mi-
 digna quas lacrimas prius fundam? Memoria non suf-
 ficit referre gesta tantorum criminum. O lacrimæ ubi
 vos subtraxistis? O lacrimæ ubi estis? Ubi estis fontes
 lacrimarum? *Movemini obsecro ad fletum meum, fon-
 tes lacrimarum fluite super faciem meam, rigate maxillas
 meas! date mihi planctum amarum! succurre mihi Deus me-
 us, antequam moriar, antequam mors præveniat, ante-
 quam me Infernus rapiat, antequam me flamma combu-
 rat, antequam me tenebræ involvant.* Subveni mihi
 Deus meus, priusquam ad tormenta perveniam, priusquam
 me devoret ignis gebennæ, priusquam sine termino crucietur
 in Inferno: Deus meus, quid faciam cum venerit tremen-
 dum iudicium tuum? Quid respondebo cum venerit exa-
 men iudicii tui? Quid dicam ego misera & peccatrix,
 cum præsentata fuero ante tribunal Christi? *Væ diei illi
 in quo peccavi! Væ diei illi quando malum feci! Væ diei
 illi quando transgressa sum præcepta Dei! Utinam
 non illuxisset sol super me! Utinam non fuisset ortus sol
 super me! O dies detestanda, dies abominanda, o dies pe-*

(f s. Bernardus de modo bene vivendi sermo. 27. tit. Confessio.

nitus non nominanda, quæ me in hoc sæculum protulit,
 quæ mihi claustra ventris aperuit! Melius mihi fuerat
 non esse in hoc sæculo natam, quàm in Inferno perpetuò
 cruciatam! melius mihi fuerat non esse genitam, quàm pati
 æternas pœnas gehennæ! Satius mihi fuerat non esse in hoc
 mundo procreatam, quàm pati æterna mala! Flete su-
 per me cælum & terra, plorate me omnes creaturæ! Et
 quæ potestis sensum vitæ habere, lacrimas effundite su-
 per me. Peccavi enim graviter, peccavi infelicitè, pec-
 cavi miserabiliter, innumerabilia sunt peccata mea! Ut
 bene vivere ultrò promisi! Sed bona quæ promisi, nun-
 quam servavi. Semper ad peccatum meum redii, semper
 peccata mea multiplicavi, semper delicta mea iteravi!
 Nunquam in melius mores mutavi! A malis factis nun-
 quam cessavi! Orate pro me Dominum viri Sancti, in-
 tercedite pro me, si fortè misereatur mei Deus, si fortè ini-
 quitates meas auferat! O misera anima mea, quis misere-
 bitur tui? Quis consolabitur te? O anima misera! O
 anima quis dabit lamentum pro te? Ubi est custos homi-
 num? Ubi est Redemptor animarum? Ubi es Pastor bo-
 ne? Cur despexisti me? Cur avertisti faciem tuam à me?
 Deus meus non me obliuiscaris in finem! Non me deseras
 in perpetuum! non me deseras in potestate dæmonum! pec-
 catrix sum, indigna sum, tamen ad te Deum meum con-
 fugio. Tu clemens, Tu pius, Tu multæ miserationis.
 Nullum spernis, nullum detestaris, nullum recusas à mi-
 sericordia! Domine ostende in me misericordiam tuam.
 Obsecro Domine, ut non deneges mihi quod misericorditer
 multis dedisti. Scelera mea non defendo, peccata mea
 non abscondo. Dissplicet mihi malum quod feci. Ego
 miser

*misera peccavi! Errorem meum confiteor, culpam meam
 manifesto, Iniquitatem meam cognosco. Peccavi De-
 us meus, propitius esto mihi peccatrici. Parce malis meis,
 ignosce peccatis meis, indulge criminibus meis Domine:
 si iniquitates observaveris Domine, quis sustinebit? Nul-
 lus ad examen tuum, nec justitia justis secunda erit; qui
 enim justus, qui se audeat dicere sine peccato? Nullus ho-
 mo est sine peccato: nemo est mundus à delicto, nemo est
 mundus in conspectu tuo; ecce inter sanctos nemo est immu-
 culatus: ecce qui servierunt Deo, non fuerunt stabiles, &
 in Angelis inventa est iniquitas. Stellæ non sunt munda
 coram Te. Cæli non sunt mundi in conspectu tuo. Si
 igitur nemo in conspectu Tuo est Sanctus, nemo immaculatus,
 quando magis ego peccatrix, & putredo ac vermis filia bi-
 minum, quæ tibi iniquitates quasi aquas, & multiplica-
 vi peccata mea? Quæ sedeo in pulvere, quæ habito
 in domo lutea, quæ terrenum habeo fundamentum,
 Deus meus porrige dextram tuam mihi Peccatrici,
 Memorare obsecro Domine, quæ sit mea substan-
 tia. Memento Domine, quia terra sum. Me-
 memento quia cinis & pulvis sum. Medicinam, quæ sa-
 ner, tribue: Medicinam, quæ cures, impende. Ego mi-
 sera cecidi in foveam peccatorum meorum. Ego indigna
 cecidi in profundum inferni. Deus meus libera animam
 meam captivam ab inferno; non concludat me profundum,
 non absorbeat me infernas: non urgeat super me puteus
 os suum. Abyssus non denegat mihi exitum. Ecce dies ter-
 mendus jam jam imminet, jam venit ultima dies, jam
 propè est dies mortis, nihil superest mihi nisi tumulus, ni-
 hil nisi sepulcrum. Parce mihi Domine, antequam*

*da
 us
 de
 ve
 ve
 pa
 pos
 pli
 tro
 exc
 in c
 der
 dar
 ope
 pop
 non
 cis
 rue
 don
 & j
 cor
 pecc
 par
 stola
 spec
 tem
 par
 ris,
 quon*

*cu
 4*

dam ad terram tenebrosam. Subveni mihi Deus meus priusquam vadam ad terram miseriæ & tenebrarum. Redemptor animarum succurre mihi antequam moriar: solve vincula peccatorum meorum, priusquam ad mortem perveniam. (g) Ecce plasmator mei, multa rogavi, quæ nec pauca promerui. Fateor, beatus, fateor, non solum quæ postulo non debentur dona, sed multa & exquisita supplicia. Animant tamen me Publicani & meretrices & latrones, qui à faucibus hostis momentaneè eruti, sinibus excipiuntur Pastoris. Tu enim factor omnium Deus, licet in cunctis operibus tuis sis mirabilis, mirabilior tamen crederis esse in operibus pietatis. Unde de temet ipso per quendam tuum servum dixisti, miserationes ejus super omnia opera ejus. & quasi de singulo loquentem, de universo populo tuo dixisse confidimus: misericordiam autem meam non dispergam ab eo. Nullum enim spernis, neminem abjicis, neminem perhorrescis, nisi fortè qui amens te exhorruerit: ergo modò iratus non percutis, sed te irritantibus, dona, si quæsierint, tribuis. Deus meus cornu salutis meæ, & susceptor mei, ego infelix, ego te irritavi: ego malum coram te feci, furorem tuum provocavi, iram promerui: peccavi, & passus es: deliqui & adhuc sustines: si pœniteo, parcis: si revertor, suscipis: & insuper dum differo, præstolaris. Revocas errantem, invitias repugnantem, expectas torpentem, amplexaris redeuntem, doces ignorantem, mærentem mulces, à ruina suscitans, post lapsum reparas, petenti largiris, quærenti inveniris, pulsanti aperis. Ecce Domine Deus salutis meæ, quid opponam nescio, quomodo respondeam ignoro, nullum absque te confugium, nullum

nullum à te patet latibulum. Ostendisti mihi bene vire-
 diviam, & gradiendi scientiam dedisti: minatus es mihi
 gehennam, & pollicitus es Paradisi gloriam. Nunc
 Pater misericordiarum, Deus totius consolationis, confige
 timore tuo carnes meas; quatenus quæ minaris, metuendo
 evadam, & redde mihi lætitiã salutaris tui, ut que
 spondes, diligendo percipiam. Fortitudo mea Domine,
 firmamentum meum, Deus meus, refugium meum & li-
 berator meus. Suggere quæ de te cogitem, doce quibus in
 sermonibus invocem, da quibus operibus tibi placeam.
 scio namque, scio, unum quo tu placaris & aliud quod
 non spernis. Est utique tibi spiritus contribulatus Sa-
 crificium, & acceptas cor contritum & humiliatum. His
 me Deus meus, adjutor meus dita muneribus. His contra
 inimicum muni protectionibus, hoc de flammis vitiorum
 præsta refrigerium; his autem desideriorum passionibus,
 pande pius refugium. Fac Domine virtus salutis meæ,
 ne sim de numero eorum, qui ad tempus credunt, & in
 tempore tentationis recedunt. Obumbra caput meum in
 die belli, spes mea in die afflictionis, & salus in tempore
 tribulationis. En Domine illuminatio mea, & salus
 mea, rogavi quibus egeo, intimavi quæ timeo, sed remor-
 det conscientia, reprehendunt me cordis secreta, & quod
 amor ministrat, timor dissipat, Zelus incitat, metus in-
 crepat, acta mea formidinem, sed tua ingerit pietas fida-
 ciam, tua hortatur benignitas, me tardat maligni-
 tas: Et ut verius fatear, occurrunt memorie
 phantasmata vitiorum, quæ reverberant audaci-
 am præsumptivum animorum, (b) Cum enim quis odio di-

(b Idem cap. 3.

gnus sit, qua fronte gratiam requirit? Cui pœna debetur,
 qua temeritate gloriam deposcit? laceffit iudicem, qui post-
 posita satisfactione delicti quærit præmiis honorari. Re-
 gi insultat obnoxius supplicio, qui donari flagitat indebito
 bravio: & dulcem affectum Patris stultus exacerbatur fi-
 lius, qui post illatas contumelias ante pœnitentiam, hæ-
 reditatis usurpat celsitudinem. Quid mi Pater, me ges-
 sisse recolo? Merui mortem & peto vitam? Commovi
 Regem meum, cujus impudens invocavi præsidium? Con-
 tempseri iudicem, quem temere postulo adiutorem? Insolens
 renui audire Patrem, quem demum præsumo habere tuto-
 rem? Heu mihi quàm serò venio! Heu! heu quàm tar-
 dè festino! heu me quia curro post vulnera dedignans in-
 columis præcavere jacula. Neglexi prospicere tela, mo-
 dò verò sollicitor de morte vicina. Vulnera vulneribus
 infixi, quia scelera sceleribus addere non timui. Recentè
 cicatrices tabe respersi, quia prisca flagitia modernis ini-
 quitatibus reciprocavi; & quæ divina solidaverat medi-
 cina, me a resolvit prurigo phrenetica. Cutis, quæ su-
 perducta vulneribus morbum celaverat, sanie erumpente,
 putruit, quia iterata iniquitas concessam misericordiam
 exinanivit. Novi quippe scriptum, in quacunque hora
 justus peccaverit, omnes justitiæ ejus obliviscuntur. Si
 justitia aboletur justè peccatis, quantò magis pœnitentia
 peccatoris in idipsum revertentis. Quoties ut canis rediit ad
 vomitum, & quasi sus repetiit volutabrum? Fateor quæ
 mihi recordari est impossibile, quot mortalium ignorantes
 peccare docui, nolentibus delinquere persuasi, resistentes coëgi,
 volentibus consensi? quot sanè gradientibus laqueum induxi,
 viam quærentibus foveam retexi, ut patrare non horrerem,
 obli-

oblivisci non metui. Sed tu justus iudex, signans peccata,
 quasi in sacculo, observasti omnes semitas meas, & circuitus
 gressus meos dinumerasti: Tacuisti, semper siluisti, patiens
 fuisti. Noli quaeso, piissime Domine, scribere aduersum me
 amaritudines meas, ut intres in iudicium cum seruo tuo, sed
 secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniqui-
 tatem meam. Vae mihi misero, cum venerit dies iudicii, &
 aperti fuerint libri conscientiarum, cum dicetur de me.
 Ecce homo & opera eius. Quid faciam tunc, Domine De-
 us meus, cum caeli revelabunt iniquitatem meam, & ad-
 uersum me terra consurget! Ecce nihil respondere poteris,
 sed demisso capite, praefusione, coram te stabo trepidus
 & confusus. Heu me miserum, quid dicam? Clamabo
 ad te Domine Deus meus, quare jacens consumor? Plange
 anima mea, sicut vidua super virum pubertatis suae: sicut
 la misera, & plora, quoniam dimisit te sponsus tuus.
 Miserere ne desperem, sed te spirando, respirem: & si ego
 commisi unde me damnare potes, tu non amisisti unde me
 salvare soles: Nememineris dulcissime IESU, tuae ius-
 titiae aduersus peccatorem tuum, sed esto memor benigni-
 tatis tuae aduersus creaturam tuam: ne memineris irae ad-
 uersus reum, sed memor esto miserationis tuae aduersus
 miserum: obliviscere superbum provocantem, & respice
 miserum invocantem: quid enim est IESUS, nisi Salvator?

* Idem lib. medit. cap. 39.

Psalmo: 50.

Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum & hu-
 miliatum Deus non despicies. Averte faciem tuam a peccatis
 meis, & omnes iniquitates meas dele. Ne proiecias me a
 facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

A. M. D. G.

Collegii S. Iulii Sepu. paderb.